

www.veritas.org.rs

БИЛТЕН

183 АВГУСТ 2023.

28 ГОДИНА ПОСЛИЈЕ

**ДАНИ ТУГЕ
И СЈЕЋАЊА**

*Сјећање на изгон Срба из РСК
у августу 1995.*

ИЗМЕЉУ ДВИЈЕ ГОДИШЊИЦЕ.....	3
САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА СРБА У АГРЕСИЈИ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ НА РСК У АВГУСТУ 1995. ГОДИНЕ („ОПЕРАЦИЈА ОЛУЈА“)	4
ПРИЧЕ ИЗ КОЛОНЕ – 28 ГОДИНА ПОСЛИЈЕ.....	6
ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ АВГУСТ 2022. – СРБИЈА.....	14
ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ АВГУСТ 2022. – РЕПУБЛИКА СРПСКА	17
ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ АВГУСТ 2022. – ХРВАТСКА.....	20
ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ АВГУСТ 2022. – ЈУЛ 2023.	23
ПОГИНУЛИ И НЕСТАЛИ	49
НОВИ УПИСИ ПОГИНУЛИХ, УБИЈЕНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА ОД АВГУСТА 2022. ДО АВГУСТА 2023.	52
ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ ОД АВГУСТА 2022. ДО АВГУСТА 2023.	55
СПИСАК ИДЕНТИФИКОВАНИХ ЛИЦА ОД АВГУСТА 2022. ДО АВГУСТА 2023.	59
ЕКСХУМАЦИЈЕ ОД АВГУСТА 2022. ДО АВГУСТА 2023.	63
СУДСКИ ПОСТУПЦИ ПРЕД МЕЃУНАРОДНИМ РЕЗИДУАЛНИМ МЕХАНИЗМОМ ЗА КРИВИЧНЕ СУДОВЕ (МРМКС)	64
ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА ПОЧИЊЕНИХ ТОКОМ РАТА У ХРВАТскоЈ 1991–1995.	68
ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА У ХРВАТскоЈ.....	69
ПРОЦЕСУИРАЊЕ СРБА И ПРИПАДНИКА ЈНА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ	81
ХАПШЕЊА И ЕКСТРАДИЦИЈЕ КРАЈИШКИХ СРБА ПО ИНТЕРПОЛОВИМ ПОТЈЕРНИЦАМА	102
СУДСКИ ПРОЦЕСИ У РХ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ	110
ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПЦИ ПРОТИВ СРБА	119
СУДСКИ ПОСТУПЦИ ПРЕД ЕСЉП	123
НЕДОПУШТЕНОСТ ЗАХТЈЕВА	125
СПОРОВИ О ИМОВИНИ СРПСКИХ ФИРМИ У ХРВАТскоЈ	127
ЗАКОН О ЦИВИЛНИМ СТРАДАЛНИЦИМА У ДОМОВИНСКОМ РАТУ.....	129
ПОВРАТАК И ЖИВОТ У РХ.....	133
СУОЧАВАЊЕ СА ПРОШЛОШЋУ.....	145
ПОКУШАЈИ ОЖИВЉАВАЊА ХРВАТСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ	153
ИНТЕГРАЦИЈА.....	157
ПОПИС СТАНОВНИШТВА У РХ 2021.	163
НОВА ИЗДАЊА.....	167
IN MEMORIAM.....	186

У Билтену су пренесени изворни текстови из разних медија из региона. ДИЦ „Веритас“ се ограђује од појединих формулација, термина и ставова, који могу изазвати негативне конотације у јавности и код читалаца

ISBN 978-86-7092-007-1

Билтен 183 - август 2023.

Издавач: ДИЦ „Веритас“ Книн-Београд-Бања Лука

За издавача: Саво Штрбац, председник

Гл. и одговорни уредник: Јанко Велимировић

Сарадници: Корана Штрбац, Биљана Трифуновић,

Ангелина Марковић, Радомир Кужет и Слободан Перић

Графички дизајн и прелом: Корана Штрбац и Јанко Велимировић

Штампа: БИНА, Бања Лука

За штампарију: Младен Спасојевић

Тираж: 1000

e-mail: veritas@yubc.net

www.veritas.org.rs

veritas-dokumentaciono informacioni centar

Издавање овог Билтена суфинансирано је средствима Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије и Градске општинске Земун.

ПРОГРАМ ОБИЉЕЖАВАЊА

двадесетосме годишњице страдања Срба у агресији хрватске војске на РСК у августу 1995. године (Операција „Олуја“)

ЧЕТВРТАК, 3.8.2023.

Београд и Бања Лука

10,00 - Веритасово саопштење за јавност

ПЕТАК, 4.8.2023.

Банстол

9,30 - Храм Благе Марије - света архијерејска литургија, након литургије парастос за све пострадале у операцији „Олуја“.

Приједор

19,00 - Обиљежавање годишњице „Олује“ у организацији Републике Српске, Републике Србије и СПЦ

СУБОТА, 5.8.2023.

Бања Лука

10,00 - Полагање вијенаца на споменик погинулим Далматинцима (Пердуово гробље)

11,00 - Парастос - Храм Христа Спаситеља

12,00 - Трибина „Дани туге и сјећања“ и промоција Билтена Веритаса

14,00 - Полагање вијенаца на гробу Боре Мартиновића на Новом гробљу

НЕДЈЕЉА, 6.8.2023.

Нови Град

10,00 - Парастос - Храм Св. Апостола Петра и Павла

10,45 - Паљење свијећа према „мосту спаса“ и спуштање вијенаца у ријеку Уну

Сводна

12,00 - Помен и полагање вијенаца на Спомен крст у Сводни

ПОНЕДЈЕЉАК, 7.8.2023.

Петровачка цеста (Јањиле-Бравско)

11,00 - Парастос и полагање вијенаца на Спомен крст на Петровачкој цести

12,00 - Посјета Спомен соби у Дринићу

Све манифестације, осим у петак 04.08.2023. организује ДИЦ Веритас у сарадњи са локалним заједницама и СПЦ.

ДИЦ „ВЕРИТАС“

Између двије годишњице

Од прошлог до овог августа десили су се неки догађаји који заслужују да се истакну у уводном тексту овогодишњег Билтена.

Премијера новог домаћег филма „Олуја” одржана је 17. јануара 2023. године у Београду. Филм прати етничко чишћење Срба на простору Републике Српске Крајине током операције „Олуја”. Са филмом је снимљена и истоимена серија од 12 епизода, чије емитовање се очекује у току ове године. Режију и сценарио потписује црногорски аутор Милош Радновић, који је прије приказивања филма изјавио: „Стварно сам се трудио да не правим бруталан филм. Ово је филм о људској тузи. Нисмо се бавили политиком. Пратимо четири породице несрећне, без политичких конотација. Рат је зло”.

А главни глумац ове ратне драме је Јово Максић, рођен у Босанском Грахову, а одрастао у Книну, где је живио све до операције „Олуја”. „Мени овај филм никако није за црвене тепихе. „Олуја” је једна врста опела свим тим људима. Врло се чудно осећам, јер филм није као за све друге премијере, када имате неку врсту радости. Ово је као када улазите у храм, изађете из њега, без еуфорије”, били су први утисци Максића после премијере филма.

На прошлогодишњем обиљежавању годишњице „Олује” поздравили смо подизање оптужнице Тузилаштва за ратне злочине Р. Србије против четири хрватска пилота због авио-гранатирања крајишких избегличких колона 7. и 8. августа 1995. године на Петровачкој и Приједорској цести, коју је Кривично ванпретресно (КВ) веће Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду потврдило 3. јуна прошле године.

И судски поступак је кренуо у очекиваном смјеру. У октобру и новембру одржана су два припремна рочишта а у децембру и једно за главни претрес, која су одлагана због тога што није било доказа да је хрватска страна оптуженим пилотима уручила или покушала уручити позиве за та рочишта, иако је хрватско Министарство правосуђа и управе издало саопштење, објављено на сајту њихове владе, да београдску оптужницу не признају и да по њој неће поступати. Такав став претресног вијећа у фебруару је потврдило и КВ вијеће истог суда у форми „службене биљешке” (!?), од када је овај процес на чекању немогућег и непотребног доказа. А могло је бити и

другачије да су судије једног или другог вијећа донијели одлуку о одбијању или прихватању приједлога о суђењу у одсуству у прописаној форми, јер би по жалби на првостепену одлуку одлучивао Апелациони суд, који је у сличним правним ситуацијама заузео став да су испуњени сви законски услови за суђење у одсуству.

Оваквом игром „пингпонга” између ванпретресног и претресног вијећа Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду прође још једна година изгубљене наде за оштећене, којих је све мање, да ће правда и за њих, поред тога што је спора, ипак бити и достижна.

Између двије годишњице заувјек су нас напустили и двојица рањених са Петровачке цесте. Један од њих је ДУШАН Мане ДРАКУЛИЋ (1978) из Језерца покрај Плитвичких језера, који се као седамнаесто-годишњак нашао у избјегличкој колони оног кобног 7. августа 1995. године. Налазио се у приколици иза камиона који је погођен ракетом испаљеном из хрватског авиона „миг 21”. Гелер гранате ранио га је у десну ногу испод кољена. Душан је прошле године, са 12-годишњим сином Драганом, први пут посјетио мјесто рањавања на Петровачкој цести. Као амајлију са собом је носио гелер од 22 грама који му извађен из ноге. Три мјесеца касније у „Веритас” је стигла тужна вијест да је Душан Дракулић преминуо у родном селу.

Други је ДУШАН Милана БЕСЛАЋ (1951) из Доброг Села код Доњег Лапца, који се тог кобног 7. августа 1995. године такође затекао у истој избјегличкој колони. Са њим у аутомобилу су били и супруга му Мара и кћери Душанка и Зорица. Свих четверо су тешко израђавани од гелера испаљене ракете, а Душан најтеже. Душан је сваке године долазио на помен погинулим Крајишницима на Петровачкој цести. Био је и прошле године. Почетком марта ове године у „Веритас” је стигла тужна вијест да је преминуо код сина у Апатину.

У овогодишњем билтену, поред истакнутих догађаја, као и претходних година, налазе се информације и подаци о поменима, ексхумацијама, идентификацијама, сахранама, процесуирнима, ухапшенима, накнадама штета, умрлима, новим издањима. ...

САОПШТЕЊЕ

ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА СРБА У АГРЕСИЈИ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ НА РСК У АВГУСТУ 1995. ГОДИНЕ („ОПЕРАЦИЈА ОЛУЈА“)

Четвртог августа 1995. године оружане снаге Републике Хрватске, уз одобрење САД-а и подршку НАТО-а, у садејству са снагама Хрватског вијећа одбране (ХВО) и Армије БиХ (А БиХ), извршиле су агресију на Српску аутономну област Крајина (с. Далмацију, Личку, Кордун и Банију), у саставу тадашње Републике Српска Крајина (РСК).

Агресија је извршена упркос чињеницама да је та област била под заштитом УН-а, под називом сектори „Југ“ и „Сјевер“, и да су представници РСК дан прије у Женеви и Београду прихватили приједлог међународне заједнице о мирном рјешењу сукоба.

Против крајишких Срба (око 230.000 житеља са око 30.000 војника) ангажовано је око 200.000 војника, од којих је директно у операцији учествовало 138.500 припадника ХВ-а, МУП-а и ХВО-а. Ако се томе додају снаге АБиХ и НАТО, агресора је било више него становника у Крајини, а омјер војника био је најмање 7:1 у корист агресора.

За неколико дана неравноправне борбе сломљен је отпор Српске војске Крајине (СВК). Народ западне Крајине, њих преко 220.000, поучен „историјским искуством“, креће у дотада највећу српску „сеобу“, на исток браћи по вјери и нацији. И кад је престао сваки отпор СВК, агресор је убијао људе који нису хтјели или могли са својих вјековних имања, али и оне у избјегличким колонама, и до Уне и преко Уне, дубоко у

територију тадашње Републике Српске (РС).

На евиденцији Веритаса налазе се имена 1.893 погинулих и несталих Срба из ове акције и последице ње, од чега 1.236 (65%) цивила, од којих су око три четвртине били старији од 60 година. Међу жртвама се налази 557 (29%) жена, од којих су око четири петине биле старије од 60 година, што представља један од „црних“ рекорда грађанског рата деведесетих прошлог вијека на просторима претходне Југославије.

Од укупног броја жртава до сада је расвијетљена судбина 1.262 (67%) лица, док се на евиденцији несталих води још 631 (33%) лице, од чега 476 (75%) цивила, међу којима 242 (51%) жене.

Око 1.500 припадника СВК преживјело је заробљавање, од којих су многи суђени и осуђени на дугогодишње казне затвора због кривичних дјела ратног злочина. Око 3.200 старијих и немоћних, који нису хтјели или нису могли напустити огњишта, на силу су интернирани у логоре за цивиле. Крајина је опустошена, опљачкана па порушена и запаљена. Нису били поштеђени ни црквени, културни, историјски српски, као ни антифашистички споменици.

Ова агресија, под кодним називом „Олуја“, спровођена је, као уосталом и оне које су јој претходиле („Миљевачки плато“, „Масленица“, „Медачки џеп“ и „Бљесак“), по тактици „спржене земље“, што је половином новембра 1995. године досег-

ло размјере потпуног зазирања српске заједнице у Крајини.

Иако је било очигледно да је хрватска власт предузела ову агресију због оптирања територије без српске већине која је на њему живјела, Савјет безбједности УН-а, осим „снажне осуде хрватске војне офанзиве великих размјера“ (Р 1009/95), није донио, ни овога пута, било какве казнене мјере против агресора.

Четврт вијека касније, амерички амбасадор у Хрватској из времена „Олује“, Питер Галбрајт, објелоданио је да је он лично прије састанка у Женеви Хрватима дао „зелено свјетло“ за напад на САО Крајину због процјене да се Срби из РС и РСК спремају да нападну заштићену енклаву „Бихаќки џеп“, па су тако, бирајући између двије зоне под заштитом УН-а, Американци, као „мање зло“, жртвовали Србе у Крајини зарад муслимана у Бихаћу.

Од неколико до сада процесуираних припадника сопствених оружаних снага за ратне злочине над Србима из времена „Олује“, хрватски судови су правоснажно осудили двије особе: етничког Албанца Божу Бачелића алијас Реџу Ђинђића (случај „Прукљан и Мандићи“), и етничког Србина Рајка Кричкића (случај „Кијани“).

И суд БиХ судио је и осудио једног припадника 5.К АБиХ, Шефика Алића, за ратни злочин над четворицом припадника СВК, које је по заробљавању на Сувој међи на територију тадашње РСК, уз његову

сагласност, убио муџахедин из састава исте јединице.

Кривично ванпретресно веће Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду 3. јуна 2022. године потврдило је оптужницу Тужилаштва за ратне злочине због гранатирања избјегличке колоне крајишких Срба 7. и 8. августа 1995, на Петровачкој и Приједорској цести, подигнуте против четворице високих хрватских официра и пилота због извршења кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва у саизвршилаштву. Међутим, након одржана два припремна рочишта у октобру и новембру и једног за главни претрес у децембру прошле године пред Одељењем за ратне злочине Вишег суда у Београду, процес је застао док се предходно не утврди да ли су оптуженима позиви за та рочишта уручени или им је покушана достава истих, иако је Хрватска на сајту владе објавила саопштење да не признаје оптужницу и да неће поступати по замолници из Србије!?

За злочине над Србима у "Олуји" судило се и тројици хрватских генерала пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ). Претресно вијеће је једногласно закључило да су двојица (Анте Готовина и Младен Маркач) од тројице оптужених генерала били учесници удруженог злочиначког подухвата, чија је заједничка сврха била трајно уклањање српских цивила из Крајине силом или пријетњом силом, и осудило их на дугогодишње казне затвора, али је Жалбено вијеће, тјесном већином, са три према два, поништило првостепену пресуду и ослободило оптужене генерале по свим тачкама оптужбе.

Међународни суд правде (МСП) је кроз образложење

своје пресуде из фебруара 2015. године операцију "Олуја" квалификовао као акцију етничког чишћења – Хрвати су хтјели српску територију без Срба очекујући да они сами оду, а не да их "униште у цјелости или дјелимично". А да би их натјерали да напусте своја вјековна огњишта, гранатирани су њихове градове и избјегличке колоне, убијали и физички и психички злостављали заостале цивиле и војнике и спријечавали им повратак, али ни то све скупа, по оцјени суда, није досегло ниво геноцида (недостаје "геноцидна намјера").

И умјесто да Хрватска послје поменутих судских поступака одустане од слављења "акције етничког чишћења и масовних злочина" као двоструког државног празника ("Дан побједне и домовинске захвалности" и "Дан хрватских бранитеља"), славље се из године у годину претвара у величање усташтва и изливе мржње према Србима.

Том и таквом слављу 2020. године, на срамоту свих прогнаних Крајишника и већине Срба који су остали или се вратили

у Хрватску, придружили су се и представници остатка Срба у Хрватској окупљених у Самосталној демократској српској странци (СДСС) као коалициони партнери странке на власти Хрватске демократске заједнице (ХДЗ), под чијом влашћу је и изведена акција "Олуја".

Обећања о заштити мањинских националних права, дата од хрватских званичника приликом уласка Хрватске у ЕУ прије десет година, претворила су се у своју супротност – српска заједница је постала још минорнија, обесправљенија и напада нија.

На све то, међународна заједница ћути, као што је ћутала и прије 28 година, а Хрватску „награђује” пријемом у НАТО-у и ЕУ, а од 1. јануара о.г. и у шенгенску и еуро зону.

У Београду и Бањалуци,
3. августа, 2023. године

ПРЕДСЈЕДНИК
Саво Штрбац

ПРИЧЕ ИЗ КОЛОНЕ – 28 година послје

НПортал, 30.01.2023.

СЛИКА КОЈА ЈЕ ОБИШЛА СВЕТ: ДЕТЕ ИЗ

„ОЛУЈЕ” ДАНАС ДОКТОР НАУКА

ТАТА је снажно загрлио баку. Трајао је тај загрљај. Обоје су плакали. Видео сам да се моја Сава једва држала за довратник. Чуо сам њен јецај када су се растали.

Та ми се слика и тај јецај урезали у сећање. Бака је за мене и мог брата била добра вила нашег детињства. Ми, њени унуци из Бенковца, мезимци, а наша сестра, принцеза.

Отон код Книна, 5. августа 1999. године. У збег је кренула петочлана породица Мишљен. Одавде је путем бола и подвига кренуо овај дечак, очију боје тиркиза. Пркосан, уписан у камеру „Новости” у време страшног изгона српског народа Крајине. Колико пута се нашао на страницама новина, свих ових година живота, незатртог нашег народа.

Тај дечак из колоне ужаса је Петар Мишљен, данас, доктор техничких наука у једном српском престижном институту. Научник који се бави истраживањима важним за одбрану и безбедност наше земље.

Он академској титули претпоставља да је супруг Данке из Рашке. Отац средњошколаца, близанаца, Стефана и Немање које је од жига сопственог де-

тињства чувао и сачувао све ове године. Питамо се, каква је то снага потребна да огроман терет овај човек носи у себи.

- Они још не знају моју причу о путу у колони, сада је први пут причам за „Новости” - каже нам Петар. - Нисам желео да их оптерећујем. Можда је ово тај тренутак. А, ако није, преузимам на себе сав ризик. Сва наша деца, без обзира на веру и нацију, имају неприкосновено право да до зрелијег доба уживају у детињству. На крају, ипак, наметне се време да сазнају истину.

Београд, ових дана. Предграђе. Први снег и није тако упоран. А, Петрова деца одавно су и прерасла саонице. Онај, некада дечак из колоне, док чека позив за службени пут у нека далека пространства, прима нас у свој скромни дом. Одавно је „Новостима” обећао ову, неиспричану причу. Али су нам се путеви размимоишле. Спојио нас је филм „Олуја”, а ту причу о голготи и егзодусу народа Крајине, у серијалу „Крајпуташи”, се „Новости” (новине и радио) објављивале од августа до новембра деведесетпете. Пратећи збегове од Оштреља до Бањалуке, све до

крајњих уточишта у Србији, у тој колони настала је и фотографија Петра Мишљена. Пркосно се, као да није у збегу, извио пред камеру нашег фото-репортера.

- Јеси ли гледао филм - питамо Петра...

- Нисам, страхујем од тих слика.

- Све то, кроз шта сам прошао као дете, прати ме и данас...

Потекле су сузе Петру Мишљену.

- Волео бих, само, да ми ове сузе синови не виде.

Снег одустаје. А ни ветра ниоткуда да обрише сузе.

Никако да се растанемо. Пут којим је онај дечак прошао, чини нам се да је вековима дуг.

Репортери „Новости” са Петром су поново живели пут егзодуса српског народа Крајине.

- Чуо сам, када су тата Јово и мама Смиља шапутали: проћи ће ово за дан, два, вратићемо се - сећа се.

- А онда смо одмицали све даље... Мислим да сам упамтио свако место кроз које смо прошли. Сваки јаук. Лица и сузе људи у Лозници и Шапцу. Те топле, дрхтаве руке које су нам пружале помоћ. Доброта тих људи и данас ме греје. При-

мали смо те дарове, али ја никада нисам смео да кажем да сам гладан. Нити да погледам у оно што су ти људи износили пред нас. Да ме очи не одају. Тако смо у кући васпитавани. Последња адреса и коначно уточиште, Београд. Дом Јовиног брата Љубомира. Петар је у септембру уписао средњу школу. Сваки разред, све петице. А онда... Онда је завршио Факултет инжењерских наука. Потом и докторирао машинско инжењерство.

- Све време сам мислио да је мој труд и моје школовање за добро мога народа који би желео да се врати на своја прадедовска огњишта - каже нам. - И, схватио сам да је то био, само, мој младалачки занос, пропуштено одрастање. Док су моји вршњаци уживали у својој младости, ја сам живио у свету илузија да ћу се вратити у своју Далмацију. Сада сам свестан да је моја Далмација, заправо, моја Србија. Посветио сам се, најпре, породици па науци. И само породици ништа не бих претпоставио. Породица је мој докторат над докторатима.

Пред нама се смењују слике из колоне. Пред нама онај мали Петар. Па, пред нама овај зре-

ли човек кога је избрнула патња и остварила реалност.

- И, шта ћеш сад када се Данка, Стефан и Немања суоче са овом твојом причом - питамо Петра.

Сузе које издају искреног човека, опет су кренуле. Петар Мишљен је одговорио:

- Биће потресно.

Питате ме за чим жалим и шта бих пожелео да оставим својој деци, као успомену из отетог завичаја? Оставио бих им шаховску таблу коју ми је тата купио за десети рођендан. Играли смо, често, много сам од њега научио. И, све сам се надао да ће он и мајка, кад су кренули из Бенковца по нас код баке у Отон да ме обрадују: понели смо и твој шах. Остала је и сад за њом тугујем.

Синове учим да у мржњи нема напретка. Да им оптерећење прошлости не буде смерница у будућности, као што је било мени у осетљивом периоду одрастања. Тежим да препознају област која ће их интересовати и у којој ће пронаћи себе и срећу. Никада их не би подстакао на било шта што би у њима пробудило негативна осећања према било коме.

Добро се сећам да нам је на путу од Книна нестало горива у „југићу“. Стали смо и чекали шта ће бити с нама. Видео сам да су се родитељи уплашили. Као у чуду, зауставила се цистерна са горивом. Возач је видео нас, троје деце. Напунио нам је резервоар. Тај човек је био Хрват. Људи и нељуди свуда има. Свако од њих покаже лице кад су времена најтежа...

РТС, 04. 08. 2022.

Приче избеглих у колони током акције „Олуја“, дани који се не заборављају

Данас се навршава двадесет седам година од хрватске акције Олуја у којој је са вековних огњишта протерано више од двеста педесет хиљада Срба, највећи део њих нови дом је пронашао у Војводини, један део је отишао у треће земље а најмање их се вратило у Хрватску.

Тог дана у избегличкој колони дугој седамсто километара нашао се и дванестогодишњи Сениша Колунџија из Книна, његова породица нови дом је пронашла у селу Мајур код Шапца. “Болно неко сећање те колоне и тог како је то са ове тачке гледишта на дете деловало како сам одрастао, после. Међу-

тим, овде сам се снашао лепо ту сам се и ожениј, створио породицу, купили смо кућу интегрисали смо се у друштво”, каже Сениша Колунџија из Мајура код Шапца.

Четворчлана породица Плављанић живела је до олује на Банији, тај дан нису заборавили ни до данас.

“Изгледало је страшно то се пуцало, то су и авиони прелетали, деца су била мала – једно шест година, једно осам и плачу и не знамо ни сами шта ћемо”, присећа се Вишња Плављанић Радојево.

Раде Плављанић Радојево напомиње да је изгубио све, имао је две куће, два имања, стоку, свиње, живео је на селу, радио у државном послу и то је све морало да се заборави за један дан.

Петочлана породица Жарковић живела је у Равним Котарима, бавили су се повртарском производњом што и данас раде.

Нада Жарковић Радојево каже да и данас живе од пољопривреде, од мојих пласте-

ника, што је радила и тамо то ради и овде.

Само у пограничну општину Српска Црња стигло је око хиљаду петсто нових комшија. “Остало је четресто лица, и оно што је најважнија ствар из међусобних бракова упознавања и дружења склопило се више од седамдесет бракова и више од сто педесет деце, који су део наше заједнице и који су просто вратили живот у нека наша села”, истакао је Драган Даничић, заменик председника општине Српска Црња.

Свих ових година покрајинска влада на разне начине помаже ову популацију становништва. “Обезбеђено је више од пет стотина кућа у последњих десетак година за избегла и про-

гнана лица, издвојена су значајна финансиска средства за набавку грађевинског материјала и посебно је значајно што смо од 2018. године одлуком Скупштине Војводине успели да та средства дефинишемо као безповратна и наставићемо са тим активностима”, истакао је Игор Мирковић, председник покрајинске владе.

У општини Зрењанин, у насељеном месту Клек, у наредних петнаестак дана биће завршена још једна стамбена зграда од двадесет пет станова за избегле Србе из Хрватске, Босне и Херцеговине, саграђена је уз помоћ комесеријата Владе Србије, донација и локалне самоуправе.

Портал Новости, 06.12.2022.

ВИНСКА ПРВАКИЊА

Ђурђа Катић је од дјетињства судјеловала у преради грожђа у кући свога дједа и у родитељској кући у Бенковцу. Данас је председница Управног одбора Удружења сомелијера Србије и међународна винска суткиња. Води винарију, држи едукације и пише о вину

Прије само 15 година у Србији готово и да није било жена које су се професионално бавиле кушањем и оцјењивањем вина. Упрегнутост три људска чула, изоштрено непце и дубокоумно размишљање о ароми и слаткоћи с пола носа у чаши, деценијама је било резервирано за мушкарце. Такав је био и цијели процес производње вина, почевши од винограда до смјештања у бачве и бутелирања. Жене у виноградарству кроз повијест су биле заступљене прије свега кроз физички рад и тешке послове у берби.

Ђурђа Катић из Бенковца вјеројатно није прва сомелијерка у Србији, али јест најзначајнија.

Својим појављивањем и побједом на државном натјецању за најбољег сомелијера 2008., тек мало после похађања курса, размрдала је успавану винску сцену у настанку. Важно је рећи да је развијање масовније винске културе у Србији започело тек недавно. Уосталом, то је зато што је држава примарно брендирана кроз шљивовицу и остала жестока пића.

Бенковчанка с дипломом Технолошког факултета у Новом Саду је чак два пута заредом била државна првакиња у познавању вина. Неки ће рећи да је то сасвим очекивано јер кад је у причи Бенковац, ту негде је и вино. Нераскидива веза између одређене географије и алкохола се и у овом случају испоставила као пресудна.

Ђурђа је још од дјетињства 1980-их година судјеловала у преради грожђа у кући свога дједа и у родитељској кући у Бенковцу. Како говори за Неду, била је то натурална про-

изводња вина, односно производња само за особне потребе каква већином влада и данас на том простору. Она од формативних година познаје мирисе вина у различитим фазама зрелости, мирис конобе и ферментирања, а исто тако и укусе.

- Тада нисам имала идеју да ћу се касније животом посвети-

ти баш вину. Моје детињство је било прилично безбрижно, као и код већине, док се није десило рат и избеглиштво. То нас је преко ноћи натерало да одрастемо и почнемо да се боримо кроз живот – прича Ђурђа.

Данас као мајка једне дјевојчице и друге на путу, љети радо посјећује оца који живи у Бенковцу. Некадашњи виногради и обрадиве површине у Равним котарима, гдје је Ђурђа стекла прво радно искуство, више не постоје.

Избјегли Бенковчани у Србију су са собом донијели и вино као дио животне културе. Они који су населили војвођанске крајеве, вино производе од доступног сортиментa који је карактеристичан за то подручје. Тко је сачувао винограде код куће, на даљину их покушава одржавати. Међу њима има и оних који су се због вина, маслиновог уља и опћенито медитеранског типа прехране, вратили у Бенковац.

- Далматинцима је најбитнија ставка њихов начин живота, а то сигурно подразумева свакодневно уживање у вину као саставном делу културе стола. Вино код Далматинаца најчешће долази у форми беванде, више него што је случај у мом данашњем окружењу – примјећује Ђурђа.

Њен рад, упорност и истанчан окус за вина брзо су уочили стручњаци. Ђурђа је прва жена која је креирала винску карту у култном београдском ресторану Мадера још 2010. У шали воли рећи да је њеним доласком у Мадеру крочила прва женска нога у ту институцију од ресторана који је отворен још 1937. Извјесно вријеме је професионално радила као сомелијерка. Данас је предсједница Управног одбора Удружења сомелијера Србије. Ради и као акредитирана оцјењивачица вина у Србији и као међународна винска суткиња. Осам година редовно

оцјењује вина на Винистри те пет година на МундусВинију. Пробала је и процјењивала на десетине и десетине хиљада вина широм свијета.

- Данас радим у свету вина на више различитих позиција. Бавим се производњом вина, едукацијом сомелијера, оцјењивањем вина у земљи и иностранству и пишем о вину. Сваки дан је другачији. Починем рано ујутро и данима ми се чини да по цео дан радим. Волим то – открива Ђурђа.

Занимљиво је да тренутно води винарију на Фрушкој Гори која се бави органском и биодинамичком производњом грожђа и вина. Винарија Император из Ердевика је уједно и зачетник биодинамике у Србији. Ријеч је о врло захтјевној производњи која се налази један ступањ изнад еколошке. Осим примјене природних средстава, уважавања процеса у природи и биодинамичности, у биодинамици се детаљно прате и мјесечеве мијене. У овом начину обраде вино се не филтрира, већ одлежава неколико година. Ђурђа наглашава да се у таквим виноградима мора поклонити више пажње на повезаност између лозе и природе те да виноград мора функционирати као самоодрживи затворен сустав.

Вино Цлаудивс 201 из Ђурђиног Императора недавно је добило међународну потврду сертификационог тијела Деметер, што потврђује да су у производњи досљедно примјенили биодинамичке праксе.

- Деметер сертификат смо добили први и једини у Србији и на то сам изузетно поносна. Биодинамика је начин на који водимо наше винограде и производњу вина и то се у вину осети. У винограду имамо више сорти винове лозе, с тим да је последњих година фокус на аутохтоном сортименту. Укупан засад је девет хектара у Ердрави-

ку уз још 1,5 хектар у Раковцу. Овај виноград се налази у екстремним условима са изузетно малим приносима, али има своје посебности – објашњава Ђурђа.

Испијање добрих вина је скуп спорт па се за квалитетне бутеле одлучујемо само у посебним пригодама. Стога се намеће питање – да ли је у Ђурђином послу битна стартна позиција и почетни капитал? Она одговара – за почетак у сомелијерству је само важно да то желите.

Иако је Ђурђа као студентица с обитељи живјела врло скромно, она каже да су успјели наћи начин и извор средстава за квалитетнија вина, како би се могла томе посветити 100 посто.

- Почела сам да се бавим вином током студија с мало новца, али с огромном жељом да будем најбоља у свом послу. То је за мене био потпуно нови и чаробан свет. Десет година је све било подређено само вину, учењу и путовањима. Дешавало се да пријатељице и породицу месецима не видим и не чујем, а да тога нисам ни била свесна. И први пут сам освестила себе као нову особу када ми је изашао интервју у Вечерњим новостима. У уводу су ме представили као “невероватну жену” и данима сам се питала да ли сам то заиста ја. Иако је било много одрицања, не бих променила нити један дан свог развојног пута – говори Ђурђа.

А да ли квалитетно вино нужно мора бити скупо или је то само предрасуда? Сомелијерка нам говори да цијену углавном осмишљава произвођач, сам или уз помоћ важних критичара, путем оцјена с натјецања или пак по реакцијама с тржишта.

Вечерње новости, 15.06.2023.

Наталија Јокић, дјевојчица која у наручју мајке бјежи од „Олује”

Два пута је Наталија Јокић била на насловној страни "Новости". Прије 28 година и ових дана. Први пут као беба, нешто мало млађа од њене малене кћерке Огњене, а ових дана као супруга славног Николе Јокића, најбољег кошаркаша планете. Момка који је прославио Денвер, Србију и помјерио границу спорта, који ће се, од сада, мјерити по резултатима "дерана из тег Сомбора".

Репортери Новости "упознали" су Наталију у дану ужаса за српски прогнанички народ из Крајине. Био је 6. август 1995. године. У наручју мајке бјежала је од "Олује". Врео дан. Танка линија између живота и смрти испред старог моста на Сремској Рачи. Примамо вијест: избјеглице из Крајине не могу у Србију. Вијест се ширила као зараза. Људи изнемогли на дугом путу без хране, воде. Без наде у повратак, падали су од очаја. Напријед им не дају, назад немају куд.

Иза њих је имовина остала у пламену. Иза њих су остали гробови. На брзину ископане плитке раке. Овај живот, догде претекао у завежљај је стегнут. Читав живот, један завежљај. У колони недалеко од моста према Семберији, мајке са дјецом. Старци залеђених суза. За храниоце не знају. Синови остали да бране Крајину, па и ови немају шта да траже у скутима мајке Србије.

Превелики је терет на њој. Није ово први егзодус. Примити

ла је у мају хиљаде изгнаних из Западне Славоније. Прије тога избјегле из Босне и Херцеговине... У том гротлу, у том мравињаку од људи, у вриску и јауку, у дјечјем писку и плачу, уз дотрајали "југо" - млада жена уз груди привија бебу. Дјевојчицу још ненавиклу на флашицу, а мајци од стреса пресушило млијеко. Уз њих, несвјесна куда их пут води и да ли ће одавде икада да га наставе, привија се нешто старија цурица ове породице. Превалили пут од Вељуна код Слуња до Раче, носећи сав јад непрекидне колоне, надајући се неком мјесту спаса.

- Ми смо Маћешаши. Ово је Маја, три и по године има. А, ово Наталија, седам мјесеци тек напунила. Прва је беба рођена у овој години, у Крајини - причала је мама Даница. Покушавала је да успава малену Наталију. Љуљала је у рукама готово клонулим од терета. - Нама је ово друга бјезанија. Живјели смо у Карловцу. Када ту више није било живота, побјегли смо у Слуњ. Сада поново бјезимо, а не знамо куд. Знамо да више нема назад. Ако нас неће Србија, неко ће нас, негдје, ваљда примити.

Телеграф, 04.08.2022.

МОЈЕ СТРАДАЊЕ СЕ ЗОВЕ

„ОЛУЈА“

Знате, ја сам добро прошла у Колони. Путовали смо пет дана до Београда. Добро смо прошли и са тим Београдом који није хтео да нас прими. Барем је тако изгледало када нам је милицајац надомак нашег стана рекао да не можемо да уђемо него да идемо на Косово. Видите, и стан смо малени имали у Београду да се у њега згурамо. Често кажу: „имала си 12 година, ти се ни не сећаш“. Ваљда им је тако лакше да се одмах каже, јер шта ћемо са тугама децијим? Шта су одрасли могли да нам пруже као утеху? Шта би био одговор да сам смела да питам: „А шта се то десило? А како нам се ово десило?“

Али ја сам добро прошла.

Сви су моји најближи остали живи. Касније бих сазнавала понешто о мојим школским пријатељицама и о оној првој, јединој, најважнијој. И она је имала 12 година као и ја. Њој је колона однела оца. Сећам се звука авиона изнад нашег ауто који је у том тренутку стајао у тој бескрајној реци страдања. Сећам се да сам загрлила неко јастуче и мислила како неће помоћи ако се сто више упијем у седиште. Другарица ми је причала како се она осећала док је бомба падала на ауто међу којима је била и њена породица. Ја сам је питала, јер сам знала да се сећа као што сам се ја свега сећала. Каже, само са мношћом је могла увек о томе да прича.

Сахранила је свог тату ту у ничијој земљи и наставила са осталима да тражи спас. Године су прошле док су могли посмртне остатке да пренесу тамо где су нека друга дјеца њене лозе сахрањивала своје родитеље. Ево, баш ми је јуче послала поруку на вибер: „Кава се о'ладила“ јер сам јој обећала да ћу да је обиђем када мало сплас-

не посао. Ове године сам се састала са нашом „школском“ коју нисам видела од оног лета Колоне 1995 године. Она је имала 14. Причала ми је како је пре неколико година ишла у Хрватску да идентификује тело покојног оца. Он је остао пред кућом и нестао. Пронашли су га у масовној гробници далеко до нашег села. Срећом имала је информације о броју зуба, преломима и другим карактеристикама да се избори за кости свога тате.

Мој тата је знао да ће умрети. И ми смо знали. Тражио је да умре у својој кући. Тако је и било.

Ја сам добро прошла.

Гледала сам свог тату 27 година. Када мислим о њему замишљам да је негде где ништа више не боли, спокојан. Ових дана читам колоне имена страдалника наших. То су колоне у обимним збиркама погинулих од руке Усташа, Нациста и Хрвата. Наишла сам на неке наше несрећнике који су се спасили на Косову, да би тамо страдали четири године касније у погрому 1999. године. Сазнала сам да се војна операција на Петровој гори у „другоме рату“ звала „Пантер“. Помислила сам како је то сурово прикладно име. Дивље звери која харају шумом и својим оштрицама немилосрдно кољу и разапињу плен. Не зна звер шта је човек, цивил, женско или дете.

Као да је у питању природна непогода, а не људско недело. Тако и одговорни за исту нису баш познати. Ево, ове године авиони који су летели кроз Олују добише пилоте и подигнута је оптужница. А ви, моји сапатници, разумећете када кажем пријатељици, да каква год је одштета, њен тата би више створио да је поживео.

У Београду сам причала са пријатељима одавде. Они више акцента стављају на „први рат“. Некима су деде или прадеде носиоци Албанске споменице. Ја имам деде који су носиоци споменице 1941. године. Драги пријатељи које сам стекла овде мало теже слушају о мојим дедама и прадедама. Ја их разумем и не осуђујем. Треба имати посебан ген да такав ужас у души може да се појми. И мени је некада лакше да гледам у колоне спискова него да читам казивања. Али баку саслушам увек, јер волим да мислим да је тада мање сама у том ужасу барем док га казује.

Бака је у ауто ставила погачу што је умесила и комад сушеног меса које је на њебету на трави секла и хранила ме док је мама спавала, јер смо прешли тај Двор на Уни па је могла мало да стане. Није Баки први пут да сече домаћу погачу док је Звер у близини. Мени јесте. Учила ме бака да замесим погачу и одвојим мало теста да нарасте квасац за следећу. Ако мене питате, да се направи споменица, имала би на себи слику те погаче. Мени хероја више не треба. Не треба ми спашавање. Каже ми деда, који има споменицу, да се као мали по потоцима и шумама играо своје банде. Провејава ми кроз сећање тај израз. Нећу да кажем да не верујем у хероје, али Бандити су ми познатији, и они страни, и они домаћи. А опет, Бандита теже препознаш јер зна он као вук да навуче јагђећу кожу. Страдалника познајем срцем. Наша рањена срца истим ритмом куцају посмртни марш за све оне које смо изгубили. За све колоне убијених и несталих. Ја сам, како кажу, Дете Колоне. Некада ће неко можда побројати и наше страдање па ћу завр-

шити на листи још једне колоне, оне у табели, на компјутеру. Мени не треба орден, моја молитва је да страдање стане. Да мала Кордунашка срца која сада расту у Србији и у туђини куцају за живот и за живе. Да им испричамо најнежније колико је могуће да знају ко су, а не наслуте страхотну оштрицу која им је племе покосила. Наше племе има родитеља, они мртвијем сном спавају. Слава им! А што се тиче хероја, рече ми један Кордунаш да је прави Херој обични народ који је све издржао, преживео и наставио даље да ствара.

После факултета сам ишла на пуно разговора за посао у неке велике компаније. Има тамо питање: „Шта је Ваш највећи успех у животу?“ Мислим у себи, па то што сам жива, што су ми родитељи часни и поштени,

што имам пријатељице чистог срца, иако имају разлога за горчину и тугу. Мислим тако, док изговарам унапред припремљене речи о студирању, волонтирању и осталим стварима које компанији одговарају. А да ја њих питам да ли знају да замеће погачу? Како бисте ви замешили 10 погача од једне коцкице квасца?

Нису рђави ти што питају. Благословени су јер не знају. Нека, треба да је тако. Њихова срца другачије куцају. И мене су научили ту корачницу. Сузама својим, најчешће сама, испирам рану када забубња тај посмртни марш за све наше. За изгубљена детињства, младости, најбоље године...за прадеде, деде и родитеље, наше баке и наше старе. Немојте дјецу ућуткивати, наше сузе траже родитеља, гле-

дају у небо и снажно носе своје ране на понос вама старијима.

А да ли се сјећам? О да! И записала сам. Чим сам добила избеглички прибор за писање и свеску на којој сам написала „ДНЕВНИК“. Празни листови чекали су да буду исписани животом који тек почиње. Један се завршио са тих 12 година. А прве исписане стране дајем вама, своје племену, на увид сада. Данас, када знам да су сузе ОК. Оне су лек, заједништво и нису срамота. Плакаћу ових дана, тихо и из срца. Осјећам, већ је суза из душе у оку затреперила.

И живећу, корачати путем љубави и опроста, али не и заборава.

Дијете Олује

Правда, 05.08.2022.

„Мама, па ти си дјете из Олује“

У 58. емисији Разбуђивање гостовала је Драгана Чанак Чолић, која је као дјевојчица средином деведесетих година 20. стољећа морала да напусти свој дом и завичај и оде у беспуће. Драгана (р. Чанак) Чолић је рођена у марту 1985. године у Бихаћу, јер у близини места Срб гдје је живила није било породишта, па су се жене већином порађале у бихаћком породишту.

Своје безбрижно дјетињство памти по дружењима са осталом дјецом: комшијама, рођацима, кумовима... разним несташлицима, одласцима код бабе и ђеда на село, гдје су купили сјено, шљиве, хранили животиње. Тада нису ни били свјесни шта значи рат.

Када се уписала у први разред основне школе 1991. године већ је почео оружани сукоб између хрватске паравојске и Југославенске Народне Армије. ЈНА се распала, као и држава Југославија, а Срби су прогласили своју државу - РС Крајину. Њени родитељи су се трудили упркос ратном окружењу и неимаштини да њој и њеној секи приуште колико толико нормалне услове живота. Суморна стварност је била из дана у дан још суморнија и тежа.

Сјећа се Илиндана 1995. у Великој Попини, код Грачаца, селу њене мајке, гдје је ранијих деценија био увјек велики црквено-народни збор (окупљање)... Тог дана је све било сабласно празно, осјећала се велика тензија у ваздуху,

осјећао се мирис барута. Иако нико од старијих није то хтио да призна, сви су знали да се "нешто спрема". Истог дана је проглашена мобилизација и сви мушки старији од 18 година су морали да иду на прву линију фронта.

Почињу да се чују детонације... прво тише у даљини, а онда све гласније и гласније. Њена мајка је у кући остала сама, са двоје мале дјеце. Заправо, није ни било мушке главе старости од 18-65 година.

Освадио је 4. август... "Олуја" је већ почела. Нико није био свјестан да ће то били велико зло, да ће за пар дана изубити све оно што су генерације предака стварале. Стигло је наређење о евакуацији, да се људи пакују најнужније. Срби из

Сјеверне Далмације су већ били у збјеговима и закрчивали су путеве.

Наредног дана 5. августа у касним поподневним сатима, Драганина мајка са комшијама креће у колони прогнанника. Ни сама не зна гдје, ни куда, ни да ли ће се вратити. Стотине хиљада Срба на камионима, приколицама, тракторима, аутомобилима... све цивили, старчад, жене, дјеца! Сви напуштају свој кућни праг.

Сада се не сјећа да је видјела мајку да ли је плакала, вјероватно да јесте али је крила од дјецe. Зна да је бомбе које су пале на колону на Петровачкој цести за длаку избјегла, односно сигурну смрт.

Неколико дана су "путовали" до Сремске Раче. Ту је дошао рођак по њих и одвео их до Инђије. Пар дана касније је угледала оца: прљав, масан, необријан, гладан, неугледан... али је он њој био најљепши на свијету, јер је жив.

Код рођака су провели скоро двије седмице, а онда се одсе-

лили у Београд, као подстанари. Ту је уписала 5. разред и наставила свој живот.

У завичај се први пут враћа у љето 1997. године код бабе и ђеда са очеве стране, који су имали срећу да их нико није дирао пошто су живили високо у брдима.

Наредних година се удала и створила породицу, родила си-на кога је од малена водила у њен завичај. Скоро је дочекала да је син, стар девет година пита: "Мама... па ти си дијете из Олује". Емоције су је преправиле, па му је испричала причу, не баш све, али довољно да он за своје године зна нешто. Када одрасте за 6-7 година знаће и више.

Сада воли да посјети неко крајишко дружење, да чује омиљене стихове: "Нема раја без роднога краја", "Милице

'ћери"... итд. Воли да поприча са својим земљацима.

У београдску Цркву Св. Марка редовно одлази 5. августа да упали свијећу воштаницу свима страдалима у "Олуји", свима онима који нису имали срећу да се окупе живи и здрави. Зна да је рат зло, да доноси мртвачке сандуке, гробове на све стране и зато не жели да заборави, нити да иједно дијете осјети рат.

Нестали

Греда цвили чује се хук,
од вјетра се врабчић сакрио у кут
гуштерица на прозору дријема
ту ни гриља ни стакала нема

Птице чаврљају одасвуд,
мачке обилазе у круг;
овдје ионако ничега нема
осим старог луга и корења

нема ни пса, ни кокоши ни свиње:
остали су само одроњци и кантине
Нова стабла пробила фасаде
нестали су сви одавде

Шта се десило у кући тој,
кад одавно не долази нико!?
Знаде ли ико за њен број,
сјећа ли се мајке у њој

Аутор пјесме је Драган Бегић из Бенковца, кога је „Олуја” одувала на други крај свијета у далеку Аустралију, родни крај неуморно посјећује кроз пјесме и снове.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ август 2022. – Србија

РТС, 04.08.2022.

СРБИЈА СЕ СЕЋА СТРАДАЛИХ И ПРОГНАНИХ У „ОЛУЈИ” – ТИШИНА ВИШЕ НИКАДА НЕЋЕ ПРЕКРИТИ ЗЛОЧИН

Државни комеморативни скуп посвећен сећању на све страдале и прогнане Србе поводом 27. годишњице "Олује", одржан је у Новом Саду, на Тргу слободе. Председник Александар Вучић рекао је окупљенима да патња крајишког човека никада неће бити заборављена. Српски члан Председништва БиХ Милорад Додик истакао је да само окупљени и јединствени можемо да очувамо сећање. Патријарх Порфирије, који је служио парастос, поручио је у беседи да памтимо сведочења о страдању, али да наше памћење није злопамћење. Сања Вулић, која је са дванаест година била у избегличкој колони, обратила се окупљенима и рекла да су туга и бол за огњиштем и данас присутни.

ВУЧИЋ: НИКАДА НЕЋЕМО ЗАБОРАВИТИ ПАТЊУ КРАЈИШКОГ ЧОВЕКА

Председник Александар Вучић рекао је да су два разлога због којих су се окупили да би обележили погром и тежак злочин, највеће етничко чишћење после Другог светског рата на европском тлу.

«Први је туга због убијене деце, жена, старца, због 250.000 прогнаних. Други је да бисмо упркос свима сведочили, да би се та сведочења чула и да би, онако како је то тражио Визел, од свих који слушају начинили своје сведоке. То је, да поново цитирам великог нобеловца, једини лек за равнодушност, то је такође наша обавеза оптерећена кривицом због свих година ћутања, срамотног и намерног заборављања сопствених жртава», поручио је Вучић.

Каже да смо и сами бацали камен на најтужнију колону у нашој историји. «Рећи да је то време завршено и да више нема ћутања и да злочина више неће бити, јесте најсветија обавеза од које нећемо одустати, али то није лако испунити», истакао је Вучић...

«Лекцију смо научили. Више никада неће тишина прекрити злочин над нашим народом, нити ћемо икада пристати на то да у мраку одлазимо без гласа. Притом, наша политика остаће мир, мир и мир, готово по сваку цену», закључио је Вучић.

САЊА ВУЛИЋ ИЗ ИЗБЕГЛИЧКЕ КОЛОНЕ: ТУГА И БОЛ ЗА ОГЊИШТЕМ И ДАНАС ПРИСУТНИ

Сања Вулић, која је са дванаест година била у избегличкој колони, обратила се окупљенима и рекла да су у овом тужном дану њена осећања помешана.

«Туга и бол за огњиштем, родним крајем, родом и дан данас су присутни. Данас овде, међутим, осећам и велику част и пре свега захвалност, према господину Вучићу, свим званичницима и вама народе. Хвала вам свима што сте дошли на ово место вечерас, што не дозвољава-те да егзодус и прогон 1995. године падне у заборав», рекла је Вулићева.

Истиче да њена најранија сећања досежу до почека 90-их година, када са успоставом нове полицијске станице почиње и малтеретирање српског становништва, тада већинског, у месту Двор на Уни у Хрватској где је и рођена.

«Сви лепо догађаји, радосни звуци из детињства потиснути су. Избрисани су фијуцима метака, оштрим звуком разбијених стакала...», прича Вулићева.

Наводи да их је отац на кратко, 1991. године склонио у шуму, те да их је убрзо извукао из шуме и послао пут Качарева у Србију.

«Борба разума и осећања мојих родитеља тада, трајала је скоро три месеца. Донели су одлуку да се вратимо, да мирно се боримо за опстанак наше лозе, на нашем огњишту. Нисмо никоме ништа нажао учинили. Доласком, дочекује нас исто што смо и оставили: свакодневни звук топова, хаубица, горело је небо...», каже Вулићева.

Додаје да 4. августа 1995. године отац телефонском обавештава мајку да има сат времена да спакује ствари и оде. «У страху је све изгледало могуће. Седамо у ауто и крећемо пут Бањалуке. Тог момента када смо стигли у Бањалуку, ништа не знамо ни о оцу, ни о баки, прабаки, деди. Знамо само да су кренули у колони, заједно са свим осталим српским народом», наводи Вулићева.

Истиче да је да је најтежи тренутак, који је проживела, био када су три дана заредом ишли до раскрснице у Бањалуци, којом пролази непрегледана колона трактора, ауто, мотокултиватора, покушавајући да пронађу њихове очеве.

«То нам полази за руком тек четврти дана, када у Бањалуку стиже и наш отац. Време за поздрављање и грљење немамо. Укрцава нас у

стари, градски аутобус крећемо пут Србије. Он остаје и наставља трактором иза нас. Тих 15, 16 сати путовања, пробијајући се кроз колоне возила, трактора, гледамо страхоте у којој старци умиру, најрођенији плачу, сахрањују их поред пута без обележја», наводи Вулићева.

Истиче да је прошло 27 година и да их је, у међувремену Србија прихватила, као и да иако није рођена у Србији, сматра је својом државом, а Нови Сад својим градом.

БЕСЕДА ПАТРИЈАРХА ПОРФИРИЈА: ПАМТИМО, АЛИ НАШЕ ПАМЋЕЊЕ НИЈЕ ЗЛОПАМЋЕЊЕ

Патријарх Порфирије је у беседи у Новом Саду поздравио браћу и сестре из Црне Горе, Хрватске, са свих страна који су дошли у српску Атину.

«Поздрављам вас у име Божије, све сабране у име свих архијереја присутних, а најпре у име владике бачког Иринеја», рекао је патријарх Порфирије.

«Сви ми овде сабрани делимо исту, веома сличну историју. Породица владике бачког Иринеја је из Далмације одакле су многи стигли у Србију, његова породица је дошла возом без возног реда. И моја породица се на сличан начин обрела у овој гостољубивој српској покрајини», казао је Порфирије.

Истакао је да и многе друге владике имају сличну, личну и породичну историју.

Због тога се суштински и добро разумемо, због тога се окупљамо сваке године, у име Оца и Сина и Светог духа, да бисмо призивајући име Божје молили да упокоји суграђане, све који су невинне августовске жртве 1995. године, навео је патријарх.

Сабрали смо се да се молитвено сетимо насилног егзодуса нашег народа са Баније, Кордуна, Лике, из Далмације, Славоније, рекао је патријарх Порфирије.

Све су то камичци у мозаику страдања, заједно са Јадовном, Јастребарским, заједно са Јасеновцем. Са нама су прежилели сведоци страдања.

Памтимн, али наше памћење није злопамћење, памтимо њихова сведочења да не би неко могао да каже то се није десило, рекао је Порфирије.

Стотину пута ћу да поновим да не злопамтимо, јер би гнев и бес сатрли нас саме, обеснажило би потенцијал у нама. Морамо гледати у лице Божије, у најневинијег који је разапет на крсту, истакао је патријарх...

РТС, Танјуг, 04. 08.2022.

ПАРАСТОС ЖРТВАМА “ОЛУЈЕ” У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА И У ФРУШКОГОРСКОМ НАСЕЉУ БАНСТОЛ

У Цркви Светог Марка у Београду служен је парастос страдалима у хрватској акцији “Олуја”, у којој је убијено и нестало више од 1.700 Срба, а протерано више од 250.000. Поводом обележавања славе Цркве Свете Марије Магдалене у фрушкогорском насељу Банстол, служена је литургија, а затим и парастос страдалима у акцији “Олуја”, којима је храм и посвећен.

Парастосу у Цркви Светог Марка је присуствовао велики број грађана, који су на тај начин одали пошту свим страдалим сународницима из Хрватске, а градоначелник Београда Александар Шапић положио је венац на спомен плочу српским жртвама испред цркве. Међу окупљенима је био и градски менаџер Мирослав Чучковић.

Након парастора, који су организовали удружење “Завичај” и Координација удружења избеглих и расељених, представници удружења ветарана положили су венце.

Поводом обележавања славе Цркве Свете Марије Магдалене у фрушкогорском насељу Банстол, служена је литургија, а затим и парастос страдалима у акцији “Олуја”, којима је храм и посвећен.

Литургији, коју је служио владика сремски Василије, уз саслужење свештенства епархије сремске, присуствовао је председник покрајинске владе Игор Мировић, а овогодишњи кум славе је српски члан Председништва БиХ Милорад Додик.

Након свете литургије служен је парастос страдалима у акцији “Олуја”, којима је храм и посвећен, у присуству великог броја верника и мештана који су током 1995. године и касније населили тај део Срема.

Додик је рекао да сви ти људи памте не само дан када је почела “Олуја”, већ и свој завичај,

иако су нови дом нашли у Србији, и допринели развијању свог новог краја.

“Не само да не можемо да заборавимо, не можемо да опростимо чињеницу да су немоћне колоне избеглица, у којима су биле жене, деца, старци, били бомбардовани од стране њихових авиона”, рекао је Додик.

Игор Мировић рекао је да се и овим окупљањем шаље “заветна порука” – да будемо јединствени, сложни, способни да изграђујемо и Србију и РС, да помажемо српски народ где год се налазио. Акција “Олуја” почела је 4. августа 1995. године, офанзивом хрватске војске и полиције и јединица Хрватског већа одбране на подручју тадашње Републике Српске Крајине, односно Баније, Кордуна, Лике и северне Далмације, упркос томе што се та област налазила под заштитом Уједињених нација.

Акција је, званично, трајала четири дана и завршила се падом Српске Крајине и успостављањем контроле Хрватске над том територијом.

ПАРАСТОС ЖРТВАМА „ОЛУЈЕ“: У свим храмовима СПЦ на подручју Епархије бачке

Вечерње новости, 04.08.2022.

С благословом Његовог преосвештенства епископа бачког господина др Иринеја, поводом обележавања 27. годишњице од прогона и страдања српског народа на подручју Републике Српске Крајине и Републике Хрватске у злочиначкој „војно-полицијској” операцији “Олуја”, данас је у свим храмовима Епархије бачке служена света литургија, а после молитве служен је парастос

свим жртвама невино пострадалим у поменутој злочиначкој операцији.

У Саборном храму у Новом Саду парастос је служио Његово преосвештенство епископ мохачки г. Дамаскин уз саслужење свештенства и ђаконства Епархије бачке. Парастоси су служени и у храмовима у Бачкој Паланци, Гајдобри, Челареву, Обровцу, Кањижи, Карађорђевићу, Бачкој Тополи, Палићу...

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ август 2022. – Република Српска

Глас Српске, 05. 08. 2022.

У Бањалуци служен парастос за страдале у хрватској акцији “Олуја”

БАЊАЛУКА – У Храму Христа Спаситеља Бањалуци служен је парастос за страдале у хрватској војно-полицијској акцији “Олуја” прије 27 година.

Парастос је служио свештенство Српске православне цркве, а присуствовали су директор Документационо-информационог центра “Веритас” Саво Штрбац, представници бањалучких градских власти и бројни грађани.

- Хрвати данас славе, а ми опет тугујемо. Јер, десио се велики егзодус крајишких Срба, ако не и највећа избјегличка колона после Другог свјетског рата, од Книна, преко Бањалуке, до Београда, Приштине и Суботице – рекао је Штрбац новинарима.

Рекао је да је у акцији “Олуја” и после ње, према подацима “Веритаса” била 1.881 српска жртва, те да је међу страдалима највише цивила и старијих особа.

Важно је што је у Србији подигнута прва оптужница за хрватске злочине против српских цивила на Петровачкој и Приједорској цести, каже Штрбац.

- Надам се да ће ускоро почети суђење – додао је он.

Данас у Бањалуци бити промовисане “Веритасове” публикације “Процесуирање ратних зло-

чина у Хрватској почињених током рата 1991-1995”, “Хроника девет” и Билтен “Дани туге и сјећања”, које вјерно приказују чињенице о егзодусу крајишких Срба у смислу да се то никада не заборави и остане за вјечност.

РТРС, об. 08. 2022,

У Новом Граду и Сводни обиљежено 27 година од страдања Срба у „Олуји“

- Чекали смо све ове године да Београд, Србија неког оптужи за злочин над Србима у “Олуји”. То је прва оптужница која још није спремна за суђење – појаснио је Штрбац.

Он је рекао да је оптужница потврђена, те да је одбрана поднијела жалбу.

- Вјерујем да ће апелациони суд одлучити да им се суди у одсуству. То је начин да се исказе пијетет према жртвама у Сводни и на Петровачкој цести – истакао је Штрбац.

У знак сјећања на српске жртве “Олује”, данас су у Бањалуци положени вијенци на Пердуовом гробљу и на Новом гробљу.

У Новом Граду и Сводни обиљежено је 27 година од страдања Срба у хрватској војној акцији “Олуја”, када је протјерано око 220.000 Срба, а побијено скоро 2.000.

Служени су парастоси у Новом Граду и Сводни, гдје је бомбардована избјегличка колона.

Протјерани Срби запалили су свијеће према “Мосту спаса” на граничном прелазу Двор-Нови Град и спустили вијенац у ријеку Уну.

У августу 1995. године “Мост спаса” прешло је 100.000 избјеглих из Републике Српске Крајине, углавном са подручја Баније, Кордуна и Лике.

У Сводни, на путу Нови Град-Приједор, догодио се један од најтежих злочина хрватских снага у “Олуји”. У бомбардовању избјегличке колоне погинула су три цивила, а више десетина је рањено.

За ове злочине до сада нико није осуђен. У Београду је недавно подигнута оптужница против четворице хрватских pilota, осумњичених да су бомбардовали колону у Сводни и у Бравску на Петровачкој цести.

Предсједник Документационо-информационог центра Веритас Саво Штрбац рекао је да очекује ће апелациони суд одлучити да се хрватским пилотима суди у одсуству.

СРНА, 07.08.2022.

Помен Србима погинулим на Петровачкој цести

У месту Јањиле на Петровачкој цести служен је парастос и положени венци код спомен-крста, где је хрватска авијација пре 27 година током војно-полицијске акције “Олуја” бомбардовала српске избегличке колоне.

“Мученичка је ова Петровачка цеста, овде су страдала деца, жене и немоћни. Ово је цеста туге и смрти, али биће и цеста Васкрсења на којој ће наше неугасло сећање нацивети зло оних који су сејали смрт”, рекао је епископ бихаћко-петровачки Сергије после парастоса који је служио, преноси Срна.

Директор Документационо-информационог центра “Веритас” Саво Штрбац који је присуствовао парастосу, рекао је за Срну да су на данашњи дан на Петровачкој цести страдали невини цивили у избегличкој колони која је ишла из Лике и Северне Далмације.

“Овом цестом је прошло око стотину хиљада избеглица и баш на данашњи дан пре 27 година је хрватски авион гранатирао избегличку колону у којој су били све цивили”, подсетио је Штрбац.

Он наводи да је тада на лицу места страдало десеторо људи, међу којима је четворо деце, девојка од 20 година, а неколико десетина Срба је тешко израђавано, након чега је двоје преминуло.

Штрбац позива све оне који су рањени на Петровачкој цести да се јаве „Веритасу” да би се уврстили у оштећене.

„Не сме нико и никада заборавити злочин који се десио на Петровачкој цести, као и сви други злочини који су се десили над Србима”, истакао је Штрбац.

Он наводи да је оптужница Суда у Београду за злочин на Петровачкој цести против хрватских официра позитивна ствар која се десила.

Данас су на Петровачку цесту дошли и Личани који су били у колони тада кад је била бомбардована, српски повратници у Босански Петровац, начелник општине Дринић Драго Ковачевић, председник Скупштине општине Босански Петровац Немања Давидовић, председник општине Земун Гаврило Ковачевић и шеф Конзуларне канцеларије Републике Србије у Дрвару Југослав Ђорђевић.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ август 2022. – Хрватска

Portal Novosti, 03.08.2022.

DERINGAJ: Sjećanje na zaboravljene

Za većinu ratnih zločina RH, odnosno njezino pravosuđe propustili su utvrditi tko je i pod kojim okolnostima odgovoran za smrt vlastitih građana, kazala je Vesna Teršelič na komemoraciji u Deringaju, nakon što je poimenično pročitala imena civilnih žrtava s područja Deringaja i Kijana ubijenih tokom i nakon VRO-a "Oluja"

Srpsko narodno vijeće (SNV) i Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću danas su organizirali komemoraciju za sve one koji su izgubili živote, svoje bližnje, domove i zavičaj tokom i u danima nakon Vojno-redarstvene operacije "Oluja". Komemorativni skup, kao i pomen za žrtve, koji je predvodio sveštenik Predrag Pantelić, protonamjesnik gračački, održan je u Deringaju, selu u općini Gračac, u neposrednoj blizini pravoslavne crkve Uspenija Presvete Bogorodice.

SNV u suradnji s organizacijama za zaštitu ljudskih prava svake godine na drugoj lokaciji obilježava stradanje i egzodus iz ljeta 1995. Namjera je da se time ukaže na teritorijalnu raspršenost događanja uzrokovanih VRO-om "Oluja", ali i na stravične posljedice rata kao takvog na svim ovim opustjelim prostorima koje su nekad naseljavali hrvatski građani srpske nacionalnosti.

- Danas smo ovdje kako bismo se dostojanstveno sjetili svih onih čiji su životi prekinuti nasilno, zločinstvom, kao što je to bio slučaj sa preko stotinu Srba tokom i nakon "Oluje" na području općine Gračac, te u znak sjećanja na više od sto nestalih s područja ove općine, a kojih se ovdje nitko ne bi sjetio, kao što se nadležna tijela vlasti nisu sjetila i

danas se ne sjećaju svoje pravne odgovornosti za utvrđivanje okolnosti njihova stradanja 1995. godine – rekao je na komemoraciji u Deringaju, između ostalog, saborski zastupnik i predsjednik SNV-a Milorad Pupovac.

Vesna Teršelič, voditeljica Documente – Centra za suočavanje s prošlošću, još jednom je upozorila na zakašnjelo i sporo procesuiranje ratnih zločina i poimenično pročitala imena civilnih žrtava s područja Deringaja i Kijana, ubijenih tokom i nakon VRO-a "Oluja".

- U dvadeset i sedam godina od operacije "Oluja" hrvatsko pravosuđe podiglo je tri optužnice za ratne zločine nad krajinskim Srbima i to protiv ukupno sedmorice pripadnika hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi. Suđenja su rezultirala s dvije osuđujuće pravomoćne presude, za zločine u Prokljanu i Mandićima te za zločin u Kijanima kod Gračaca. Za zločin u Kijanima prvostupanjska presuda donesena je u ožujku 2019., a potvrđena u srpnju 2021., i to zahvaljujući činjenici da su se počinitelji hvalili ovim zločinom. U dva kaznena postupka donesene su oslobađajuće presude, za zločine u Prokljanu i Mandićima te u Gruborima. Jedan kazneni postupak, za zločin u Ramljanima, obustavljen je u fazi istrage. Za većinu ratnih zločina Republika Hrvatska, odnosno njezino pravosuđe propustili su utvrditi tko je i pod kojim okolnostima odgovoran za smrt vlastitih građana – naglasila je Teršelič. Na kraju komemoracije saborski zastupnik Boris Milošević pročitao je ovogodišnju "Izjavu sjećanja" SNV-a, dok su svi prisutni simbolično položili crvene ruže uz zidove porušenog hrama.

Srbi.hr, 09.08.2022.

Комеморација за српске жртве села Уздолје

За злочине починјене у месту Уздолје, као ни за оне у околним книнским селима Орлић, Марковач, Бискупија и Врбник још увек нико није одговарао.

У организацији Општине Бискупија и њеног Већа српске националне мањине, у селу Уздолју код Книна одржана је комеморацију цивилним жртвима Војно-полицијске акције „Олуја“, на месту злочина над осморо српских цивила, који су убијени након уласка хрватске војске у Книн августа 1995. године.

Шестог августа 1995. године, дан након уласка хрватске војске у Книн, тројца припадника хрватских војних снага, у селу Уздолје код Книна, затекли су у својим домовима осморо српских цивила. Након застрашивања, псовки и претњи, доведени су испод стабла хрasta недалеко од главног пута ка Книну и усмрћени hicима из аутоматске пушке. Само због тога што су били Срби, тај дан убијени су Милца Шаре (1922.), Стево Берич (1933.), Јанја Берич (1932.), Ђурђија Берич (1916.), Крстан Шаре (1931.), Милош Ћосић (1923.) и Јандрија Шаре (1932.). Једна особа, сведок њиховог страдања, преживела је и поред два примљена метка, те успела побећи у оближњу шуму и захваљујући томе остала жива. Исти је дан, у засеку Шаре, у својој кући убијена, а потом запалјена Сава Шаре, рођена 1922. год.

Полaganju венца и paljenju sveća жртвима тог злочина претходио је верски помен који је служио свећеник Епархије далматинске СПЦ, парох марковачки Станко Антић. Званичних изјава у Уздолју није било. Породице жртва, као и локални представници српске заједнице, поручили су како је: „Ово место страдања и сећања које заслужује да се жртвима поклони у тишини“. Они сматрају како је у последњих двадесет и шест година са овог и сличних

места страдања послано много порука и како такве поруке нису резултирале проналажењем

Венце испред спомен-обележја у Уздолју поставили су чланови породица жртва, представници Општине и VSNM-а Бискупије, као и жупанијске организације SDSS-а, док је црвену ружу симболично положила потпредседница хрватске Владе Ања Шимпрага.

У августу 2017. године, Документа-Центар за suočavanje с прошлошћу, поднела је Државном тужилаштву RH (DORH) казнену пријаву против непознатих починилаца у веzi са злочином у Уздолју. Казнена пријава Документе, на основу које још увек нико није поступио, највећим делом ослања се на чињенице у веzi злочина које је у својој истрази расветлио Међународни кривични суд за бившу Југославију у Хагу и то пре свега кроз изјаве сведока...

За злочине починјене у месту Уздолје, као ни за оне у околним книнским селима Орлић, Марковач, Бискупија и Врбник, где је у неколико дана након „Олује“ убијено још 34 српских цивила, још увек нико није одговарао.

RTRS, 13.08.2022.

У Глини помен за око 150 српских цивила страдалих у „Олуји“

У Глини је данас служен помен за 150 српских цивила који су мучки убијени у хрватској војно-полицијској акцији „Олуја“ августа 1995. године.

Помен је служен на гробљу Света Ката у мјесту Горње Селиште, а организовало га је Вијеће српске националне мањине града Глине.

Помену је присуствовао и председник бањалучког Одбора за помоћ Србима на Косову и Метохији Милорад Арлов, који је рекао да никада не смије бити заборављена

жртва српских цивила настрадалих у Глини, у хрватској војно-полицијској акцији „Олуја“.

Арлов је подсетио да су Срби мучки убијени у својим кућама и да овај злочин припадника регуларне војске и полиције Хрватске никада не смије бити заборављен.

– То су били цивили, жене и стари људи који су се само жељели прикључити колони од 250.000 Срба протјераних из Хрватске током „Олује“ – највећег етничког чишћења српског народа након Другог свјетског рата, а на крају су убијени...

Jutarnji list, 25.08.2022.

ANJA ŠIMPRAGA U GRUBORIMA: Procesuiranje ratnih zločina je ispit zrelosti

Bol obitelji koje su izgubile svoje najmilije povećava se svakom nepravednom odlukom sudova, svakom birokratskom preprekom, rekla je Potpredsjednica Vlade Anja Šimpraga rekla je u četvrtak u povodu komemoracije za civilne žrtve ubijene tokom i nakon "Oluje" u selu Plavnom i njegovom zaseoku Grubori, pored Knina, kako je procesuiranje ratnih zločina ispit zrelosti za državu.

Po razbacanim zaseocima Plavna u tom periodu stradalo je više od 30 civila, a ubijeni su i bolesni i stari. Šimpraga je ustvrdila kako nepravde i zlo koje su se dogodile hrvatskom stanovništvu na ovom prostoru početkom devedesetih ne mogu i ne smiju biti opravdanje za niti jedan zločin...

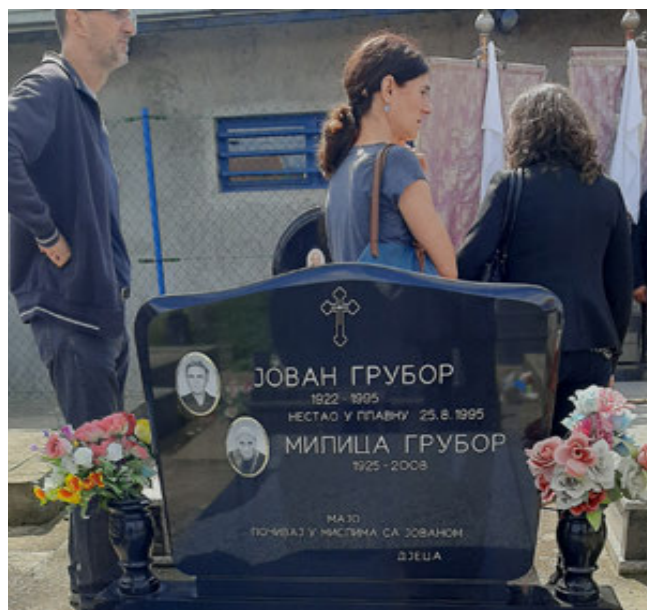
Podignuto je tek nekoliko optužnica za ratne zločine nad Srbima, a suđenja su rezultirala s tek dvije osuđujuće pravomoćne presude za zločine u Prokljanu i Mandićima te za zločin u Kijanima kod Gračaca.

Šimpraga je istaknula kako povijest ne možemo promijeniti, niti vratiti mrtve, ali možemo vratiti život u napuštena sela. Izrazila je uvjerenje da je početak konkretnih radova na revitalizaciji Grubora na vidiku i da ćemo sljedeće godine na ovu tužnu obljetnicu vidjeti prvo svjetlo u jednoj od obnovljenih kuća. Potpredsjednica Vlade u svom se govoru također prisjetila i hrvatskih

žrtava Škabrnje i ostalih mjesta gdje su tokom devedesetih ubijani Hrvati.

Saborski zastupnik i predsjednik Srpskog narodnog vijeća (SNV) Milorad Pupovac naveo je kako je ova brojka od tridesetak ubijenih tijekom i nakon Oluje nažalost uobičajena za područja Like, Dalmacije, Korduna i Banije.

Na komemoraciji su, između ostalih, sudjelovali i šibensko-kninski župan Marko Jelić i kninski gradonačelnik Marijo Čačić.

Grobnica za nestale podignuta na Batajničkom groblju - FOTO Veritas

Portal Novosti, 27.08.2022.

Pravda iz Gošića još na čekanju

Vijeće srpske nacionalne manjine Šibensko-kninske županije i općine Kistanje održali su u subotu komemoraciju srpskim civilima ubijenima u selu Gošić u nakon Oluja 1995. godine, pozivajući još jednom na utvrđivanje istine kao "put suživota i pomirenja".

"Dana 27. kolovoza 1995. oko 16 sati popodne, u ovo lijepo selo ušao je bijeli auto, i ugasio živote Ivke, Grozdane, Kosovke, Marije, Vasilja, Dušana i Save, koji su ostali nakon Oluje u svojim kućama. Ovdje ubijeni, pred svojim kućama, nikome nisu bili prijatnja, nisu imali oružje, nisu pružali otpor", rekao je saborski zastupnik SDSS-a Boris Milošević.

Dodao je da, iako je vođena istraga te podignuta optužnica, do danas nema osumnjičenih ni optuženih. Jako puno ljudi zna što se ovdje

dogodilo, jako puno njih zna tko je odgovoran za zločin, ali svi oni su odabrali šutnju i zato danas ne znamo počinitelje zločina, tko je bio u bijelom autu, ustvrdio je Milošević...

Pozvao je na dostojanstveno odavanje počasti ubijenima i na bolji društveni i socijalni tretman preživjelih.

Dožupan Šibensko-kninski Ognjen Vukmirović zahvalio je svima koji svake godine dolaze na skup sjećanja ubijenima jer, rekao je "mi se samo možemo sjećati, nikako zaboraviti, i nadati se iskreno da će pravda stići, ona istinska i prava, i ne samo za Gošić, već i za sva ostala mjesta stradanja i za sve one koji su počinili zločin, bez obzira tko je, i s koje strane to napravio"...

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ

август 2022 – јул 2023.

СИСАК - ЦАПРАШКА СЕЛА

katera.news, 21. 08. 2022.

Служен парастос цапрашким Србима у београдском насељу Калуђерица

У београдском насељу Калуђерица данас је служен парастос поводом 31 године од страдања српских цивила из цапрашких села на Банији, код Сиска у Хрватској, које су у августу 1991. године мучки и на превару на кућним праговима убили припадници хрватске полиције и Збора народне гарде преобучени у униформе ЈНА.

Парастос је служен у Цркви Светог Јоакима и Ане, а потом су у спомен-парку положени вијенци на спомен-плочу коју је подигло Удружење «Завичај» са Координацијом удружења избјеглих и расељених у Србији и Удружење бораца Крајине у Србији, који су и организовали парастос.

Удружења Координација и Завичај су и подигли спомен плочу страдалим цивилима цапрашких села у спомен

парку у Калуђерици, а манифестација се организује већ 12 годину заредом.

Стравичан злочин над српским цивилима из цапрашких села су извршиле хрватске паравојне и полицијске јединице преобучене у униформе ЈНА 22. августа 1991. године и то прије почетка ратних дешавања.

Вијест о убиствима је обишла свијет као наводни злочин ЈНА, јер је Хрватска хтјела да на тај начин има поводом да започне рат.

Хрватски војници су тога дана пролазећи кроз села Чакале, Брђани, Трњани, Старо Село, Блинска Греда, Бестрма, Блински Кут, Кињачка, Брђанска Коса убијали насумице кога год су видјели или им је изашао у сусрет.

Срби из цапрашких српских села послје тог догађаја ви-

ше нису одлазили на посао у Сисак, већ су организовали одбрану својих села и кућа. Убрзо су формирали и општинску коју су назвали Цапраг, која је била у саставу Републике Српске Крајине.

Породице убијених Срба су, преко пуномоћника загребачког адвоката Луке Шушка у јуну 2006. године поднијели кривичну пријаву против «зенги».

Ту тужбу је у децембру 2006. године одбацило Жупанијско државно тужилаштво у Сиску. Образложење је било да је «подручје на којем је дошло до штетног догађаја било захваћено разним облицима ратног дјеловања, да је било пуцњаве, да је у селима била организована сеоска стража, да су та села већ била привремено окупирана и налазила се у САО Крајини».

МИРЛОВИЋ ПОЉЕ

БЛ Портал,
06. 09. 2022.

Масакрирано седам српских цивила: Злочин у Мирловић Пољу

Злочин у Мирловић Пољу код Дрниша, извршен на данашњи дан прије 29 година, само је једно у низу хрватских злодјела на територији некадашње Републике Српске Крајине (РСК) за које нико није одговарао, иако је масакрирано седам српских цивила.

Породице жртава масакра у Мирловић Пољу биле су принуђене да правду траже пред Европским судом за људска

права у Стразбуру због неефикасности истраге пред хрватским правосуђем, коме је Тужилаштво за ратне злочине Србије уступило предмет у новембру 2011. године, саопштено је из Документационо-информационог центра «Веритас».

У «Веритасу» подсјећају да је диверзантско-терористичка група из састава Хрватске војске упала у Мирловић Поље 6. септембра 1993. године и ма-

сакрирала седам српских цивила.

Љубицу Трзин (55) у подруму куће, гдје се склонила од граната заједно са Маријом Трзин (65), убио је хрватски војник, бацивши бомбу, која је тешко ранила Марију.

У село су сутрадан, напомињу из «Веритаса», дошли припадници Цивилне заштита РСК и Цивилне полиције УН ради асанације терена и поред тијела

Љубице Трзин пронашли тијела још шест убијених српских цивила.

“На згариштима њихових кућа пронађени су запаљени лешеве Милана Бибића (67) и његове супруге Василије (67), као и Петре Трзин (56), чије је тијело још догорјевало, док су тијела Боже Бибића (87), његове супруге Божице (81) и Марте Шарац (86) пронашли код сеоске локве”, наводе из “Веритаса”.

Они истичу да се овај догађај одиграо пред очима много-

бројних припадника УНПРО-ФОР-а, али да, упркос томе, ни пред међународним ни пред домаћим судовима, нико није процесуиран за злочин над Србима у Мирловић Пољу.

На основу информација до којих је дошао “Веритас”, напад на Мирловић Поље извела је Девета бојна “Рафаел витез Бобан”, јединица Хрватских обрамбених снага (ХОС), која је добила име по усташком пуковнику и генералу из Другог свјетског рата.

Та јединица била је у саставу 114. бригаде Хрватске војске, којом је командовао Марко Skeјо из села Ружић код Дрниша.

Тужилаштву за ратне злочине Србије “Веритас” је 2011. године доставио сву расположиву документацију о овом злочину, али је наметквивичног поступка предмет уступљен хрватском правосуђу, пред којим се још води истрага против НН лица.

КОРАНСКИ МОСТ

СРНА,
20. 09. 2022.

Убица припадника ЈНА на Коранском мосту

Једини осуђени за хрватски злочин над војницима ЈНА српске националности на Коранском мосту у Карловцу у септембру 1991. године Михајло Храстов постао је “икона бранитеља” и симбол “домовинског рата”, а сам мост добио је назив јединице којој је припадао, истичу из Документационо-информационог центра “Веритас”.

У саопштењу поводом 31 године од злочина, “Веритас” истиче да је од 17 војника српске националности, које су хрватске снаге пјешнице довеле на Корански мост, убијено њих 13, при чему неколико клањем у лежећем положају, а већина хицима из аутоматског оружја у стојећем.

Тројица војника су се спасила скоком са моста, међу њима и један са тешким повредама, док се четврти у току ноћи, такође тешко повријеђен, извукао испод мртвих сабораца.

“Веритас” наводи да су припадници МУП-а и Збора народне гарде Хрватске 21. септембра 1991. године, испред моста на ријечи Корани у Карловцу, зауставили два војна камиона у којима су се, из касарне “Мекушје” у касарну “Логори-

ште”, превозили припадници активног и резервног састава ЈНА, који су, након преговора и обећања хрватске стране да ће бити пуштени, одложили оружје.

Одмах по предаји, једна група заробљеника, углавном активних припадника ЈНА, одвезена је у просторије полиције, а друга група од 17 војника српске националности, углавном резервиста из кордунашког села Крњак, спроведена је пјешнице преко Коранског моста.

Чим су ступили на мост, појавила су се униформисана лица са фантомкама на главама и над њима почела крвави пир.

Убијени су Јован Сипић, Божо Козлина, Небојша Поповић, Милић Савић, Миленко Лукач, Никола Бабић, Слободан Миловановић, Светозар Гојковић, Милош Срдић, Зоран Комадина, Миле Бабић, Васо Бижић и Миле Пеурача, а рањени Душко Мркић, Светозар Шарац, Небојша Јаснић и Бранко Мађарац.

За овај злочин у мају 1992. године почео је кривични прогон Храстова који је окончан у мају 2015. године пресудом Врховног суда Хрватске на четири године затвора због кривичног

дјела ратног злочина – противправним убијањем и рањавањем непријатеља.

“Хрватско правосуђе се у те 23 године `прославило` са укупно седам пресуда истом човјеку за исто кривично дјело, да би га на крају ипак прогласило злочинцем, паралелно од њега правећи и жртву и хероја”, наводе из “Веритаса”.

Иако изведени докази указују да су у ликвидацији резервног састава ЈНА учествовала најмање три лица и да је пуцано из најмање два различита оружја, надлежно тужилаштво се још не оглашава о питању евентуалног проширења оптужбе на остале извршиоце и наредбодавце.

Ријеч је о једном од првих ратних злочина у рату 90-тих година прошлог вијека над припадницима ЈНА, у то вријеме једине легитимне и регуларне војске у држави СФРЈ, у чијем саставу је формално-правно још увијек била и Хрватска.

У априлу 2016. године осуђени ратни злочинац Храстов је отишао на дослужење остатка изречене казне, са које је, након што је одслужио двије године и 10 мјесеци затвора, пуштен на условни отпуст.

Хрватска држава је за гријех свог бившег специјалца Михајла Храстова за злочин на Коранском мосту породицама ликвидираних жртава на име накнаде штете, по правоснажним пресудама парничног суда, исплатила укупно око 1,6 милиона евра, док су поступци

за преживјеле жртве још у току.

Упркос осуђујућој пресуди за ратни злочин изреченој од домаћих судова, Храстов је у Хрватској постао “икона бранитеља и симбол домовинског рата”, који је након 30 година од злочина добио и свој мурал

у граду у којем је злочин почињено.

Истовремено је и мост на којем је злочин почињен, одлуком карловачког Градског вијећа, добио име по специјалној јединици полиције “Гром”, чији је припадник био и осуђени ратни злочинац Михајло Храстов.

ГОШИЋ И ВАРИВОДЕ

ЗА ЗЛОЧИНЕ НАД СРПСКИМ ЦИВИЛИМА КОД КНИНА ЈОШ НИКО НИЈЕ ОПТУЖЕН

Глас Српске,
27. 09. 2022.

Сутра се навршава 27 година од злочина у селу Вариводе у општини Книн када је убијено 10 српских цивила, док их је мјесец дана раније убијено седморо у оближњем селу Гошић, а за ове злочине нико није одговарао, нити је оптужен.

Сви су убијени из ватреног оружја из непосредне близине у својим двориштима, на кућним праговима или у кућама, а ријеч је углавном о старијим људима, саопштено је из Документационо-информативног центра “Веритас”.

У саопштењу се додаје да ни 27 година након злочина нема оптужених, нити осуђених за убиства цивила у Вариводама и Гошићу, као ни за многа друга убиства српских цивила у сусједним селима након хрватске војно-полицијске акције “Олуја”.

Злочин у Вариводама се десио 28. септембра 1995. године, готово два мјесеца по завршетку “Олује”, када је убијено девет мјештана старости од 55 до 84 године, док је тијело Угљеше Илијашевића пронађено касније у једном густишу.

Само из породице Берић убијено је седморо, а просјечна старост жртава је 67 година.

Убијени су Јован, Шпиро, Радивој, Марија, Марко, Милка

и Јован Берић, те Мирко Покрајац и Душан Дукић.

Мјесец дана раније, 27. августа, у оближњем селу Гошић убијено је седморо српских цивила старости од 56 до 81 једине, сви из породице Борак.

Убијени су Саво, Васиљ, Гроздана, Марија, Косовка, Милка и Душан Борак.

Сви убијени у оба села били су цивили, а у тим селима ни у вријеме рата ни у вријеме убиства није било никаквих ратних активности.

Остали су зато што нису хтјели да напусте своја огњишта и што су повјеровали позивима тадашњег хрватског председника Фрање Туђмана да сви ма који нису “окрвавили руке” гарантује имовинску и личну безбједност, наводи се у саопштењу.

У “Веритасу” кажу да је српске цивиле, у намјери прикривања злочина, хрватска полиција тајно покопала на книнском гробљу под ознаком “непознат” иако су знали њихов идентитет.

Њихова тијела су у прољеће 2001. ексхумирали хашки истражиоци међу посмртним остацима 301 лица, колико их је било покопано на Книнском гробљу, сви из времена “Олује” и последице те акције.

Породице су их идентификовале 2002. године, а сахрањени су у родним селима, гдје су им општина Кистање и Српско народно вијеће подигли споменике, који су већ више пута скрнављени.

Под притиском међународне заједнице и организација за заштиту људских права, ова убиства су релативно брзо процесуирана, тако да је Жупанијско државно тужилаштво у Задру већ 1996. године подигло оптужницу против шесторице бивших хрватских војника.

Оптужени су Никола Рашић, Иван Јаковљевић, Перо Перковић, Ивица Петрић, Златко Ладовић и Недиљко Мијић, због кривичног дјела убиства из користољубља.

Исте године Жупанијски суд у Задру, иако су четворица оптуженика у истрази признали почињење дјела, ослобађа их оптужбе “у недостатку доказа”.

Врховни суд Хрватске је укинуо првостепену ослобађајућу пресуду и случај вратио на поновно суђење.

Током поновљеног суђења пред Жупанијским судом у Шибенику, заступник оптужбе је 13. фебруара 2002. године одустао од оптужнице против свих оптуженика, уз образложење да су дошли до сазнања ко би могао да буде починилац уби-

става у Вариводама и Гошићу, најавивши нову истрагу.

Према попису становништва у Хрватској из 1991. године, у Вариводама је живјело 477 житеља – 472 Србина, два Југословена, један Хрват и двоје осталих, а у Гошићу 107 житеља – 106 Срба и један остали.

Према попису становништва у Хрватској из 2021. године, у Вариводама је живио 61 житељ, а у Гошићу 21, без података о националној припадности.

У Вариводама не живи нико млађи од 25 година, док их је 31 млађе од 65, од којих је само четворо млађих од 40 година.

У Гошићу нема нико млађи од 40, док их је четворо млађих од 65 година.

КАСАРНА БЈЕЛОВАР

Вечерње новости,
29.09.2022.

„Усташама не дам Беденик“

Навршава се 31 година од хрватског злочина у Бјеловару и јуначког подвига мајора Тепића и Стојадина Мирковића

ДНАС се навршава 31 година од када су хрватске снаге у касарни у Бјеловару након предаје убиле више официра и резервиста Југословенске народне армије (ЈНА), подсећа документациони центар Веритас

За тај ратни злочин нико није одговарао, иако се зна да је стрељање наредио председник Кризног штаба Бјеловара Јуре Шимић.

Тог дана су, након договореног уласка у касарну, припадници Збора народне гарде (ЗНГ) стрељали команданта 265. моторизоване бригаде пуковника Рајка Ковачевића и његове помоћнике потпуковника Миљка Васића и капета-

на прве класе Драгишу Јовановића.

Њихова тела сутрадан су, по Шимићевој наредби, била изложена у касарни, а грађани Бјеловара су скрнавили њихове лешеве обилазећи касарну.

Шесторица резервиста ЈНА из Бјеловара – Радован Барберић, Здравко Докман, Радован Грдељевић, Иван Хосјак, Бошко Радоњић и Милорад Ђорђевић су издвојени у полицијску станицу, одакле су после четири дана изведени и стрељани у шуми Чесма, недалеко од Малог Коренова.

Цивил из Бјеловара Саво Ковач, који је такође био са њима, и поред три прострелне ране преживео је стрељање.

- За злочине над припадницима ЈНА, тада једине легитимне и регуларне војске у држави СФРЈ, у чијем саставу је у то време формално-правно била и Хрватска, иако је било и пријава пред Хашким трибуналом и оптужница пред Војним судом у Београду и суђења пред хрватским судовима, још нико није осуђен – наводи се у саопштењу Веритаса.

У суседном селу Беденик, у магацину борбених средстава, капетан прве класе Милан Тепић подигао је у ваздух 170 тона експлозива како би спречио да муниција падне у руке припадницима ЗНГ.

Том приликом погинули су он и војник Стојадин Мирко-

вић који није хтео да се преда, док су хрватске снаге стрељале старијег водника Ранка Стевановића који се предао, као освету за погибију 11 својих војника у експлозији.

У суседном селу Беденик, у магацину борбених средстава, капетан прве класе Милан Тепић подигао је у ваздух 170 тона експлозива како би спречио да муниција падне у руке припадницима ЗНГ.

Том приликом погинули су он и војник Стојадин Мирковић који није хтео да се преда, док су хрватске снаге стрељале старијег водника Ранка Стевановића који се предао, као освету за погибију 11 својих војника у експлозији.

Председништво СФРЈ је 19. новембра 1991. прогласило мајора Милана Тепића за народног хероја. Војник Мирковић је 1999. године одликован Орденом за заслуге у области одбране и безбедности првог степена, док га је 2014. године Свети архијерејски синод СПЦ одликовао Орденом Светог Са-

ве трећег степена “за врлински живот, пожртвованост и посведочену љубав према Богу и ближњем свом”.

Говор Милана Тепића:

Војско,

Слушајте ме добро! Не знам колико ћемо моћи још овако да издржимо, усташе ће тек жестоко навалити и настојати да нас заскоче. Зато су пажљиви са ватром и избегавају да ударају по складишту, јер ово што ми имамо овдје за њих је више него драгоцјено. Искључиво је моја брига да они то не добију у руке, јер можете замислити каква би то трагедија била за

наш народ. Ово је моја давна одлука и молим да се не коментарише.

Кад дође тренутак да се више не може издржати и кад дође мука до ока, тражићу да се удаљите на пристојну удаљеност од главног објекта. Дакле, не замјерите ми ако сам негдје према неком од вас погријешо, али хоћу двије ствари да урадим уз вашу помоћ: да усташама не дам Беденик и да ви останете живи. Нека неко од вас сачува овај мој ратни дневник. Вољно и збогом, јунаци моји!

УБИСТВО НОВИНАРА НА БАНИЈИ

РТС,
09.10.2022.

ГОДИШЊИЦА УБИСТВА ЕКИПЕ РТС-А НА БАНИЈИ Ни после 31 године нико није одговарао

На данашњи дан, пре 31 годину, на новинарском задатку на Банији убијена је четворочлана шабачка новинарска екипа – Зоран Амићић новинар РТС-а, Бора Петровић сниматељ, Дејан Милићевић асистент сниматеља и Сретан Илић уредник Радио Шапца. За њихову смрт још нико није одговарао. Ко их је убио и ко су налогодавци још није утврђено, коме су и зашто били мета – још нема одговора.

На споменик у „новинарском кварту сећања“ у Шапцу, новинари из Дописништва РТС-а

и других шабачких редакција положиће цвеће и одати почаст настрадаој новинарској екипи.

Извештавање са банијског ратишта био је њихов професионални задатак, а вест која је 9. октобра 1991. године стигла са Баније потресла је цео Шабац и јавност.

Мучки, из заседе, са 200 метака испалених у аутомобил у којем су били, убијени су Зоран Амићић уредник Дописништва РТС-а Шабац, Бора Петровић, сниматељ, Дејан Милићевић,

асистент сниматеља, и Сретан Илић, уредник Радио Шапца, подсећа РТС.

Улица из које су кренули на последњи новинарски пут од пре четири године носи њихова имена.

Испред медијске зграде у „новинарском кварту сећања“, подигнут је споменик колегама, који су били узор професије.

Породица, пријатељи, колеге и јавност не заборављају и и даље чекају истину и одговоре. И након 30 година као залог људскости и професије – за незаборав.

ГОСПИЋ

Бета,
16.10.2022.

За злочин у Госпићу и убиство 125 Срба осуђено само троје

Документационо информативни центар Веритас саопштио је данас да су само три особе осуђене за злочин у јесен 1991, када је у Госпићу и околним местима Хрватска војска и полиција, разним начинима на више места убила најмање 125 особа, од тога скоро половину од 16. до 18. октобра.

По наводима Веритаса, ликвидирани су углавном виђенији Срби који су били лојални новоуспостављеном хрватском режиму, међу убијенима било је 39 жена, а до сада су пронађени и сахрањени посмртни остаци 56 страдалих, док се за осталима још трага. „Међународне и домаће институције и организације из годи-

не у годину питају зашто нису процесуирани и остали припадници хрватске војске и полиције за које је ‘ван сваке сумње’ у том судском поступку утврђено да су планирали, хапсили и учествовали у ликвидацијама госпићких Срба, по командној или индивидуалној одговорности“, пише у саопштењу.

Веритас наводи да би требало да буде процесуирано више десетина припадника хрватске војске и полиције, од којих су неки и данас на високим функцијама и положајима у војсци, полицији и власти, а како се истиче породице жртава посебно узнемирава сазнање да су сва тројица осуђених већ одавно на слободи док се

ништа не предузима у проналажењу осталих 69 посмртних остатака њихових најмилијих.

Како је наведено, тужилаштво Хашког трибунала је, убрзо по оснивању, водило интензивну истрагу о овом догађају и случај је, пре него је оптужница подигнута, уступљен хрватском правосуђу.

Жупанијско државно тужилаштво у Ријеци је у марту 2001. године подигло оптужницу против пет припадника хрватске војске и полиције због ратног злочина против цивилног становништва, а теретило их је за безразложно хапшење и ликвидацију најмање 50 особа.

ПОЖЕШКА КОТЛИНА

Бета,
29.10.2022.

За етничко чишћење Срба из Пожешке котлине нико није одговарао

Документационо-информациони центар Веритас упозорио је да ни 31 годину од етничког чишћења Срба из 26 села у околини Славонске Пожеге, нико није одговарао за тај злочин ни пред домаћим ни пред међународним судовима.

Из Веритаса су подсетили да су хрватске власти 29. октобра 1991. почеле да спроводе наредбу о евакуацији 26 села из Пожешке котлине са искључиво или претежно српским становништвом, у којима је по попису из 1991. живело 2.120 људи.

„Иако је становништву приликом евакуације обећано да ће, када се врате, наћи све како су и оставили, одмах по њихо-

вом одласку започело је систематско паљење и минирање српских кућа. Тада је страдао део старијих људи који није хтео, или није могао да напусти своја села“, наводи се у саопштењу.

Додаје се да су становници села Горњи Врховци, Вучјак Чечавски и Шњегавић одбили да се евакуишу, због чега су их 10. децембра напаале хрватске снаге и том приликом убиле 71 Србина, међу којима 33 жене, и опљачкале и минирале 616 кућа и 590 помоћних објеката.

„За етничко чишћење 26 села Пожешке котлине, од којих су 23 потпуно уништена, по писаној наредби државног органа, првој и јединој у Европи после Другог светског рата, још нико није процесуиран ни пред међународним ни пред домаћим судовима“, навели су из Веритаса.

ИСТОЧНА БИЛОГОРА “ОТКОС”

РПРС,
30. 10. 2022.

**ИСТОЧНУ БИЛОГОРУ ПРИЈЕ 31 ГОДИНУ
ХРВАТИ ЕТНИЧКИ ОЧИСТИЛИ ОД СРБА**

Хрватске снаге на данашњи дан прије 31 годину напале су источну Билогору на сјеверозападу Хрватске и етнички очистиле простор на којем је живјело српско становништво, које је преживјело масовна страдања у усташким логорима у Другом свјетском рату. Документационо-информативни центар “Веритас” саопштио је да је 31. октобра 1991. године, нападом на Територијалну одбрану Грубишно поље, започела акција тада хрватске паравојске под кодним називом “Откос-10”, чији је циљ био ликвидација или протјеривање Срба са подручја источне Билогоре, смјештеног у троуглу између Бјеловара, Дарувара и Вировитице.

Народ источне Билогоре кренуо је у егзодус, оцијенивши да малобројне српске снаге, њих око 400, неће моћи издржати притисак више од шест пута бројнијих хрватских формација ојачаних тенковима и далекометном артиљеријом, а поучен историјским искуством из Другог свјетског рата, када су их усташе одводили и убијали у логорима Јадовно и Јасеновац. Тога и наредног дана, комплетно становништво из 23 села и један број житеља из још 15 села, напустило је то подручје и у избјегличкој колони, у којој се нашло око 4.000 људи и више од 600 различитих возила, прешло је БиХ, у којој се још није ратовало.

Међу њима је било и око 250 припадника других националности, Хрвата, Чеха, Мађара и Рома, од којих је један број био у мјешовитим браковима са Србима.

Послије повлачења Срба из источне Билогоре, хрватске снаге убијале су преостале становнике, пљачкале, палиле и минирале куће, укључујући и она села у којима раније није ни било отпора.

Хрвати су тада уништили и споменике културе под заштитом УНЕСКО-а.

- У најбољој усташкој традицији из 1941. настављено је рушење и девастација православних храмова тако да су до темеља изгорјеле дрвене цркве билогорског стила, јединствени споменици културе нулте категорије под заштитом УНЕСКО-а храм Светог Димитрија у Растовцу, саграђен прије 1700. године и храм Успенија Пресвете Богородице у Доњој Рашеници из 1709. године – истакли су из “Веритаса”.

Од 1991. до 1997. године на подручју источне Билогоре убијено је 65 особа, већином српске националности и оних који су били у родбинским везама са српским породицама.

Од укупног броја страдалих 41 је цивил, од којих је 17 убијено прије акције “Откос-10” током кампање застрашивања и злостављања, те 23 припадника Територијалне одбране, док су двојицу Срба, који су остали у хрватској војсци и полицији, ликвидирали “саборци”. Локација посмртних остатака за 15 особа још није позната.

За злочине над Србима у источној Билогори до сада је одговарао само припадник ЗНГ из Грубишиног Поља Вељко Марић, који је осуђен у Београду, али је 2015. године трансферисан у Хрватску, која ни дан данас није испунила обавезу

зу да ће против Марића наставити кривични поступак.

Марића је Вијеће за ратне злочине у Београду осудило на казну затвора од 12 година због ратног злочина против цивила зато што је 31. октобра 1991. године у селу Растовац, у општини Грубишно Поље, хицима из ватреног оружја убио Петра Слијепчевића /1926. годиште/ у породичној кући Слијепчевића.

Док је Марић у српским затворима издржавао казну, против њега је српско правосуђе отворило још једну истрагу због сумње да је мјесец дана прије тог убиства, у септембру 1991. године у Грубишном Пољу ликвидирао Србе Мићу Васиљевића и Владимира Кучеру, те мучио Звјездана Мачка.

Иако истрага није била завршена, Марић је у јуну 2015. године из Србије трансферисан у Хрватску, а хрватска страна се приликом трансфера обавезала да ће наставити кривични поступак против Марића започет у Србији, али до сада нема потврде да преузету обавезу и испуњава.

Из “Веритаса” подсјећају да је до Другог свјетског рата на подручју источне Билогоре живјело 18.000 житеља српске националности, од којих је последије усташких злочина у Другом свјетском рату и злочина 90-тих, по подацима Митрополије загребачко-љубљанске из 2005. године преостало 1.170 и то углавном старијих особа.

Попис становништва у априлу 2011. године у источној Билогори дочекало је мање од 1.000 Срба.

КИП И КЛИСА

РТРС, Срна,
17. 11. 2022.

Годишњица страдања Срба из села Кип и Клиса

Ових дана се навршава 31 година од страдања Срба из западнославонских села Кип и Клиса током рата у Хрватској 1991. године, који су одведени у импровизовани затвор у Марином Селу гдје их 18 није преживјело мучења, саопштено је из Документационо-информативног центра “Веритас”.

У саопштењу се подсјећа да су у периоду од 12. до 18. новембра 1991. године припадници хрватске војне полиције похапсили 24 српска цивила у селима Кип код Дарувара, под сумњом да скривају оружје, и Клиса код Пакраца, ради “измјештања” становништва. Српски цивили су одведени у Марино село, гдје су затворени и држани у подруму импровизованог затвора “Рибарска колиба”, психички и физички малтретирани, а најчешће методе мучења су биле потапање у воду, прикључивање на индукторску струју, одсијецање ушију, резање по прсима и сољење рана, гажење ногама, ударање металним шипкама и дрвеним палицама.

Само су шесторица преживјели мучења, док их је 18 ликвидирано, с тим да се за тијелима петорице још увијек трага.

За ликвидацију ових српских цивила Жупанијски суд у Осијеку је у јуну 2011. од шесторице оптужених припадника војне полиције ЗНГ, осудио двојицу – Томицу Полето на 15 година и Жељка Тутића на 12 година затвора, док је тројицу ослободио у недостатку доказа, а против једног је оптужбу одбацио због застареле. “Веритас” напомиње да је од 8. октобра 1991. до 29. марта 1992. у логорима “Рибар-

ска колиба” у Марином селу и “Стара циглана” у Пакрачкој Пољани, које је основала јединица за посебне намјене МУП-а Хрватске под командом Томислава Мерчепа, ликвидирано према Веритасовим подацима, више од 100 жртава, углавном српских цивила.

Већина ликвидираних потиче из западнославонских насеља са подручја Пакраца и Дарувара, али и са територија општина Гарешница, Кутина, Бјеловар и Загреб.

Сва ова насеља налазила су се ван подручја у којима се српско становништво оружјем супротставило насиљу хрватских оружаних формација.

Послије хапшења, без судског налога, Срби су довођени у ове логоре, појединачно или у мањим групама, гдје су задржавани неколико дана и послије страховите тортуре, уколико нису подлегли мукама, извођени су на стратишта и ликвидирани.

Жупанијски суд у Загребу је у току 2005. године након дугогодишњег поступка, правоснажно осудио петорицу припадника МУП-а Хрватске /Муниба Суљића, Синишу Римца, Игора Миколу, Миру Бајрамовића и Бранка Шарића/ на казне затвора од три до 12 година.

Они су осуђени због убиства непознатог мушкарца и незаконитог лишавања слободе и изнуде тројице Срба, који су у октобру 1991. из Загреба доведени у Пакрачку пољану, гдје су их ликвидирала непозната лица.

Жупанијски суд у Загребу је у мају 2016. године неправоснажно осудио и Томислава Мерчепа, тадашњег командан-

та резервне јединице МУП-а Хрватске и савјетника у том министарству на пет и по година затвора.

Мерчеп је осуђен због тога што није спријечио себи подређене да врше незаконита хапшења, злостављања и убијања 31 цивила доведених из Загреба, Кутине, Рибњака, Јање Липе, Бујавице, Међурића, Збјеговаче и Пакрачке Пољане, од којих је 23 усмрћено.

Из чињеничног описа пресуде, напомиње “Веритас”, изостављено је 20 жртава, за које се није могло утврдити ко их је хапсио и ликвидирао.

Врховни суд је пресудом из фебруара 2017. преиначио првостепену пресуду тако што је оптуженом повећао казну на седам година затвора, коју је умјесто у затворској ћелији повремено “издржавао” у елитној бањи Крапинске топлнице.

Исти суд је у марту прошле године донио је одлуку да се осуђени Томислав Мерчеп пусти на условну слободу након издржане три четвртине затворске казне због знатно погоршаног здравственог стања, раније кривичне неосуђиваности, потпуног придржавања кућног реда и што је дотадашњим издржавањем казне у цијелости остварена сврха кажњавања.

“Веритас” подсјећа да су на данашњи дан прошле године медији у региону објавили вијест да је умро ратни злочинац Томислав Мерчеп у 69 години живота, подсјећајући да је 2015. године био и ВИП гост на инаугурацији тадашњег хрватског предсједника Колинде Грабар Китаровић.

У саопштењу се напомиње да је у првом великом егзодусу Срба из западне Славоније у сукобу деведесетих, који је кулминирао након оснивања логора, на подручју општина Дарувара, Грубишног поља, Подравске Слатине, Пакраца, Новске, Ораховице и Вировитице, етнички очишћено 193 насеља и то 10 градских и 183 сеоска.

У њима је уништена већина кућа и имовине, уништено је или оштећено и 27 православних храмова, док је ово подручје, због хрватског терора и притисака, напустило 52.320 Срба, од којих се велика већина више никада није ни вратила на своја имања.

Према попису становништва из 1991. године у Кипу је

живјела 271 особа, од тога 195 /72 одсто/ Срба и 15 /шест одсто/ Југословена, а у Клиси 139 становника, од тога 82 /59 одсто/ Срба, док је, према попису становништва из 2011. године, у Кипу живјело 148, а у Клиси 73 становника без ознаке о њиховој националној припадности.

МАРИНО СЕЛО

Навршила се 31 година од страдања Срба у логору у Марином Селу

АТВ БЛ,
18. 11. 2022.

Навршила се 31 година од страдања Срба из западнославонских села Куп и Клиса током рата у Хрватској 1991. године, који су одведени у импровизовани затвор у Марином Селу гдје их 18 није преживјело мучења, саопштено је из Документационо-информативног центра "Веритас".

Припадници хрватске војне полиције су у периоду од 12. до 18. новембра 1991. године ухапсили 24 српска цивила у селима Кип код Дарувара, под сумњом да скривају оружје, и Клиса код Пакраца, ради "измјештања" становништва. Срби су одведени у Марино село, гдје су затворени и држани у подруму импровизованог затвора "Рибарска колиба", психички и физички малтретирали.

Најчешће методе мучења су биле потапање у воду, прикључивање на индукторску струју, одсијецање ушију, резање по прсима и сољење рана, гажење ногама, ударање металним шипкама и дрвеним палицама.

Само су шесторица преживјели мучења, док их је 18 ликвидирано, с тим да се за тијелима петорице још увијек трага.

За ликвидацију ових српских цивила Жупанијски

суд у Осиеку је у јуну 2011. од шесторице оптужених припадника војне полиције ЗНГ, осудио двојицу – Томицу Полето на 15 година и Жељка Тутића на 12 година затвора, док је тројицу ослободио у недостатку доказа, а против једног је оптужбу одбацио због застареле. "Веритас" напомиње да је од 8. октобра 1991. до 29. марта 1992. у логорима "Рибарска колиба" у Марином селу и "Стара циглана" у Пакрачкој Пољани, које је основала јединица за посебне намјене МУП-а Хрватске под командом Томислава Мерчепа, ликвидирано према Веритасовим подацима,

више од 100 жртава, углавном српских цивила.

Већина ликвидираних потиче из западнославонских насеља са подручја Пакраца и Дарувара, али и са територија општина Гарешница, Кутина, Бјеловар и Загреб.

Сва ова насеља налазила су се ван подручја у којима се српско становништво оружјем супроставило насиљу хрватских оружаних формација.

Послије хапшења, без судског налога, Срби су довођени у ове логоре, појединачно или у мањим групама, гдје су задржавани неколико дана и после страховите тортуре, уко-

лико нису подлегли мукама, извођени су на стратишта и ликвидирани.

Жупанијски суд у Загребу је у току 2005. године након дугогодишњег поступка, правоснажно осудио петорицу припадника МУП-а Хрватске /Муниба Суљића, Синушу Римца, Игора Миколу, Миру Бајрамо-

вића и Бранка Шарића/ на казне затвора од три до 12 година. Осуђени су због убиства непознатог мушкарца и незаконитог лишавања слободе и изнуде тројице Срба, који су у октобру 1991. из Загреба доведени у Пакрачку пољану, гдје су их ликвидирала непозната лица.

Жупанијски суд у Загребу је у мају 2016. године неправоснажно осудио и Томислава Мерчепа, тадашњег команданта резервне јединице МУП-а Хрватске и савјетника у том министарству на пет и по година затвора јер није спријечио себи подређене да врше незаконита хапшења, злостављања и убијања 31 цивила.

ПОРОДИЦА ЗЕЦ

Портал Новости,
07.12.2022.

Александра, незаборављена

На сљеменској комеморацији за Марију Зец и њену кћер Александру, које су 1991. отели и убили мерчеповци, загребачки градоначелник Томашевић најавио је да ће у сурадњи са СНВ-ом поставити спомен-обиљежје жртвама

На загребачком Сљемену одржана је комеморација за Марију Зец и њену 12-годишњу кћер Александру, које су резервисти Томислава Мерчепа 1991. године убили код Планинарског дома Адолфовац. Премда су имена убојица позната, никада нису одговарали за страшан злочин због "пропушта" правосуђа под контролом првог хрватског предсједника Фрање Туђмана. Од тога је догађаја прошла 31 година.

На сљеменској комеморацији, одржаној у организацији Антифашистичке лиге и Српског народног вијећа (СНВ), цвијеће су положили потпредсједница Владе Ања Шимпрага, предсједник СНВ-а Милорад Пуповац, делегација Града Загреба, Рада Борић, саборска заступница Ивана Кекин те поједини дипломати и грађани Загреба. Говор је одржао загребачки градоначелник Томислав Томашевић.

- Био сам овдје прошле године како бих одао почаст и

јасно рекао да је ово злочин који се не смије поновити. Једна од најмрачнијих епизода у повијести Загреба. Опет сам ту да упозорим на оно што се догодило и да се више никада не смије поновити. Живим на Трешњевци, недалеко од мјеста на којем је убијен Михајло Зец, након чега су Марија и Александра доведене овдје и мучки смакнуте. Има у том догађају неколико страшних ствари. Једна је да се све одвијало у граду, друга да је смакнута 12-годишња дјевојчица, а трећа да за злочин починитељи нису одговарали, иако се зна тко су – истакнуо је Томашевић.

Додао је да је зато битно обиљежавати ову тужну објектну и мјесто страдавања,

што ће Град Загреб и направити. Најавио је, наиме, да ће у сурадњи са СНВ-ом Град Загреб поставити спомен-плочу посвећену обитељи Зец. На крају, позвао је на изградњу друштва и Загреба као града толеранције и једнакости.

Уз Томашевића, говор је у име Антифашистичке лиге одржала Маша Самарџија.

- Дошли смо овдје не само по сјећање на породицу Зец, него и на нас саме, какви смо били. Не само по тренутак заједништва у том сјећању, него и по храброст која нам је нужна у приказивању злонамјерних злочина. Овдје се учимо тој храбрости и солидарности у којој желимо бити једни другима ослонац, колико год та

жеља у тешким временима изискивала тога од нас или од наше дјеце – поручила је, додајући да се можда није могло спасити родитеље и њихово дијете, како на овом мјесту тако и у другим сличним случајевима, попут породице Ченгић у Ервенику, али да смо сви дужни сјећати се њихових живота и учити о околностима у којима је било могуће некажњено убити, наочиглед свих.

Александра и Марија Зец отете су у ноћи 7. просинца 1991. године. У њихов дом на загребачкој Трешњевци упали су мерцеповци Муниб Суљић, Синиша Римац, Игор Микола, Небојша

Ходак и Сњежана Живановић. Александрин отац Михајло Зец, Загрепчанин српске националности, устријељен је док је покушавао побјећи. Двије свједокиње убојства потом су одвели на Сљеме. За вријеме испитивања и признања злочина није био присутан одвјетник обрање па је исказ окарактеризиран као правно неважећи. Касније су се бранили шутњом те су ослобођени оптужбе.

Најава градоначелника Томашевића да ће поставити спомен-обиљежја Александри и њеним родитељима на Сљемну прва је геста такве врсте у Згаребу. За вријеме покојног

Милана Бандића тако нешто није се остварило, унаточ иницијативама невладиних организација.

Приједлог за именовање једне загребачке улице или трга по Александри Зец више је пута упућиван ондашњим градским властима.

Центар за суочавање с прошлошћу Документа и СНВ најавили су ново слање таквог приједлога 2019. године. Иницијатива младих за људска права такођер је слала свој приједлог. Актуална градска власт обећала је крајем прошле године да ће иницијативу подржати.

ПАУЛИН ДВОР

Навршава се 31 година од злочина над Србима у Паулин двору

BL-portal.com,
11.12.2022.

Данас се навршава 31 година од злочина над Србима у Паулин Двору код Осијека, када су припадници Хрватске војске у знак одмазде за погинулог саборца убили 18 цивила просјечне доби 64 године.

У ноћи између 11. и 12. децембра 1991. године у Паулин Двору код Осијека припадници 130. бригаде Хрватске војске упали су у кућу Андрије Буквића, гдје су у притвору држали 17 Срба и једног Мађара и масакрирали их.

Да би прикрили злочин, дан касније су цијелу кућу дигли у ваздух.

Исте ноћи скалпирана је и убијена Дара Вујновић /57/, коју су хрватски војници затекли ван куће, а из своје куће, која је била под стражом, нестала је непокретна старица осамдесетједногодишња Милка Лапчевић, чије је тијело пронађено почетком марта 1992. године.

Тијела убијених у кући Буквића одвезена су и сакривена на простору војног складишта

Луг код Чепина, тако што су их прекрили старим возилима, а касније су тијела превезена 500 километара даље, на локацију Ризвануша на Велебиту у близини Госпића, гдје су их открили и ексхумирали истражиоци Хашког трибунала маја 2002. године.

Међу убијенима је било осам жена и четири брачна пара, а само из породице Катић убијени су осамдесетдвогодишњи Дмитар, његови синови Милан /59/ и Петар /54/, снаха Босиљка /47/ и рођака Драгиња /69/.

За овај злочин правоснажно су осуђена само два припадника Хрватске војске, док нико од оних који су наредили злочин и организовали премјештање посмртних остатака до данас није одговарао.

Директор Информационо-документационог центра “Веритас” Саво Штрбац рекао је раније Срни да не очекује да ће за овај злочин ико више бити процесуиран, јер хрватска држава ради плански, а њено правосуђе је

дио система који штити хрватске “бранитеље”, посебно ако су етнички Хрвати.

Једини осуђени за злочин у Паулин Двору су припадници 130. бригаде Хрватске војске Енес Витешкић на 11 година и Никола Иванковић на 15 година, за које Штрбац указује да су одабрани јер су “очито били најслабије карике у ланцу”.

“Неко је други изнад њих много одговорнији и паметнији то осмислио и организовао, чак и у пресудама хрватских судова пише да је то радила већа група, али су они били згодни, јер је требало некога жртвовати, па су изабрали најслабије”, рекао је Штрбац.

Он је напоменуо да се, као и у многим другим случајевима, и овдје штите хрватски “бранитељи”, те указао да су и за злочине у хрватској војној-полицијској акцији “Олуја” 1995. године правоснажно осуђена само двојица припадника хрватске војске, али ниједан етнички Хрват – један је етнички Албанац, а други етнички Србин.

МАШИЋКА ШАГОВИНА

Навршава се 31 година од страдања Срба у Шаговини Машићкој

Глас Српске,
18. 12. 2022.

Данас се навршава 31 година од страдања Срба у Шаговини Машићкој, у Хрватској, а за убиства најмање 55 ратних заробљеника и цивила нико још није одговарао, иако су познати планери и починиоци, саопштено је из Документационо-информативног центра “Веритас”.

У ноћи са 18. на 19. децембар 1991. године, припадници 108. и 121. бригаде хрватског Збора народне гарде и специјалци из групе “Свилени”, њих 363, извршили су пјешадијски напад на српско село Шаговина Машићка код Нове Градишке, смјештено на јужним обронцима Псуња.

Ово село је бранило укупно око сто припадника Територијалне одбране из овога и сусједних српских села и добровољаца из Србије.

У току борбе за “проклету утврду”, како су Хрвати, због њеног изузетног геостратешког положаја звали Шаговину Машићку, “зенге” су у току дана, захваљујући и чињеници да су браниоци са мјештанима славили Светог Николу, овладали цијелим мјестом.

Према српским изворима, они су ликвидирали најмање 55 људи, међу којима 31 цивила и припадника Територијалне одбране из овог села, док их је неколико десетина прошло вишемјесечну тортуру у хрватским казаматима.

Према свједочењима преживјелих логораша, “зенге” су пред собом редом палили све куће и убијали и цивиле и браниоце и након одбацивања оружја и предаје.

Према хрватским изворима, акцију је испланирао бригадир Јосип Микшић, тадашњи комадант 121. бригаде, а напад командовао пуковник Анте Шолић, тадашњи комадант Самосталне интервентне чете при 121. бригади.

Међу убицама цивила и заробљеника, преживјели мјештани су препознали Здравка Паритана, Стевана Кулића, обојица из Церничке Шаговине и Ивана Клепића из Нове Градишке.

По налогу хрватске војске у Шаговини Машићкој је поклопано 28 убијених Срба, већина под именом, а скупљали су их и сахрањивали њихови рођаци, међу којима и Цветанка Милосављевић, која је изгубила и своја два сина, Тихомира /20/ и Драгана /23/.

Са ове локације у појединачним ексхумацијама до 2013. године ексхумирано је и предато српској страни најмање шест посмртних остатака, уз објашњење да су “страдали у борби”.

У октобру 2013. године са ове локације ексхумирани су посмртни остаци 19 жртава, од којих је до сада 14 идентификовано. За остале жртве још се не зна ни мјесто укопа.

Село је комплетно опљачкано и спаљено, изузев Задружног дома у коме се налазила хрватска војска све до доласка војника УН.

У Хрватској се ова акција котира као “једна од првих херојских битака домовинског рата, у којој су `четници` претрпјели велике губитке – око стотину мртвих”, док су хрватски губици износили 13 погинулих и више десетина рањених.

Иако су у овој акцији убијани цивили и заробљеници, категорије које су у оружаним сукобима заштићене Женевским конвенцијама, иако су позната имена особа које су испланирале и извеле ову акцију, као и непосредни починиоци убиства, за овај злочин још нико није одговарао ни пред домаћим, ни пред међународним судовима.

У Шаговини Машићкој је по попису становништва из 1991. живјело 209 становника од чега 189 /90 одсто/ Срба, 16 Хрвата и четири Југословена.

Двадесет година касније, по попису из 2021. године, у овом селу је пописано пет житеља, два мушкарца и три жене, без ознаке националне припадности.

ГОРЊИ ГРАХОВЉАНИ

Србе у Горњим Граховљанима закивали ексерима за стабла дрвећа

СРНА,
28. 12. 2022.

Србе у Горњим Граховљанима закивали ексерима за стабла дрвећа

Сутра се навршава 31 година од страдања 18 Срба, међу којима шест жена, у Горњим Граховљанима у Хрватској, гдје су припадници хрватских "зенги" разапињали и закивали Србе ексерима за стабла дрвећа, али до данас за тај злочин нико није одговарао ни пред домаћим ни пред међународним судовима.

Припадници "зенги" ушли су у Горње Граховљане у рано јутро 29. децембра 1991. године, опколиле село и сакупиле све житеље, њих 18 /16 из Горњих и два из Средњих Граховљана/, те их, уз псовке и кундачење, спровели до шуме недалеко села, саопштено је из Документационо-информативног центра "Веритас".

Ту су их разапињали и закивали ексерима кроз руке и ноге на стабла дрвећа, а на крају их ликвидирали из ватреног оружја.

Међу жртвама је било и шест жена, просјечне старости око 63 године. Међу ликвидиранима су Радован Комленац /21/, његова мајка Драгица Комленац /53/ и њена мајка Јевросима Барјактар /79/.

Све је то, скривен иза једног стабла, посматрао петнаестогодишњи Слободан Видић, унук ликвидираног Душана Видића /57/, који од страха није могао ни да бјежи ни да говори, али су га убице опазиле и након разматрања да ли га убити или повести са собом – одвеле у касарну у Славонској Пожеги.

Одатле га је након неколико мјесеци избавио полицајац из

Пакраца Иво Педић и одвео га у своје родно село Јакшић, пошто је његова супруга Радмила, Српкиња родом из Горњих Граховљана, била у блиском сродству са Слободаном.

Пошто су комшије пријетиле Иви да ће му бацити бомбу у кућу због тога што чува "четничко дериште", Слободана су након пола године поново вратили у пожешку касарну, гдје га је у току 1993. године пронашао припадник цивилне полиције Унпрофор, Канађанин капетан Д.Б. Николсон и превео на српску страну, када је и испричао како су ликвидирани његови мјештани.

Николсон и Слободан су обишли мјесто злочина и на стаблима нашли забијене чавле и трагове метака, али не и посмртне остатке.

Увјеривши се да Слободан говори истину, Николсон је наредних неколико мјесеци интензивно трагао за посмртним остацима граховљанских Срба.

Један траг је водио у шуму у којој су и ликвидирани, а други према рибањацима у Марином селу код Пакрачке Пољане, гдје је био један од најзлогласнијих логора смрти у рату деведесетих, али, због опструкције и пријетњи са хрватске стране, мјесто укопа није пронашао.

Капетан Николсон је напрасно морао да напусти Унпрофор и врати се у Канаду, одакле је ускоро Србима у Окучане послао много доказног материјала у вези злочина у Горњим Граховљанима, уз напомену да је исти материјал предао и својој команди.

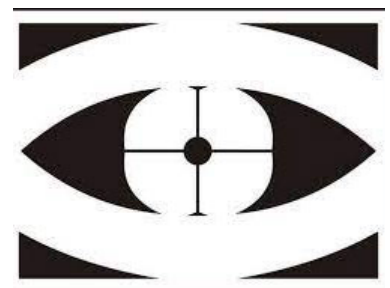
Без обзира на све то, земни остаци граховљанских Срба ни до данас нису пронађени.

Слободан Видић је 1994. године погинуо на бихаћком ратишту, па је тако нестао и једини свједок злочина у Горњим Граховљанима, за који до данас нико није одговарао, ни пред домаћим ни пред међународним судовима.

Према званичном попису становништва из 1991, у Горњим Граховљанима живјело је 136 мјештана /сви Срби/, у Доњим 188 /155 Срба, 22 Хрвата, пет Југословена и шест осталих/, а у Средњим 43 житеља /36 Срба и седам Југословена/.

Према задњем попису из 2021. године, у Горњим Граховљанима живјело је девет, а у Доњим 18 житеља, без националне одреднице, док у Средњим није било никога.

Жртве овог злочина су Бранко Арсенић /58/, Јевросима Барјактар /79/, Босиљка Босанац /60/, Јово Босанац /36/, Бојана Јовановић /58/, Драгица Комленац /53/, Јово Комленац /64/, Радован Комленац /21/, Здравко Комленац /44/, Милан Кончар /29/, Бранко Марић /53/, Павле Марић /73/, Станко Марковић /63/, Ана Павић /62/, Душан Видић /57/, Боро Вујанић /52/, Стоја Вујчић /65/, Благоја Жарковић /78/.

МАСЛЕНИЦА

Тридесет година од акције хрватске војске „Масленица”

Танјуг,
22.01.2023.

Навршава се тридесет година од злочина које су починили припадници Хрватских оружаних снага на подручју Равних Котара и Малог Алана. За смрт и нестанак 348 Срба нико није процесуиран, подсећа Документационо-информативни центар Веритас.

Хрватске оружане снаге су 22. јануара 1993. извршиле агресију, под кодним називом “Масленица”, на јужне делове Републике Српске Крајине (РСК), а до сада, ни пред међународним ни пред домаћим судовима, нико није процесуиран за злочине над Србима почињене у тој акцији, саопштио је Документационо-информативни центар Веритас.

Агресија је, како наводи председник Веритаса Саво Штрбац, извршена у току реализације “Венсовог плана”, којим је годину дана раније РСК стављена под заштиту мировних снага УН (Унпрофора).

У наредних неколико дана хрватске оружане снаге су ус-

пеле да заузму неколико десетина квадратних километара на Равним Котарима, укључујући и аеродром Земуник и неколико висова на Велебиту, и да преузму контролу над браном и хидроелектраном Перућа, наводи Веритас.

У овој агресији највише су страдала три српска села: Ислам Грчки, Кашић и Смоковић, као и етнички мешовита села: Мурвица, Црно, Земуник Горњи, Пољица и Ислам Латински.

“Срби из поменутих села су побијени, прогнани или одведени у затворе и логоре. Њихова богата имања су опљачкана, опустошена и уништена, а културни споменици, гробља и цркве девастирани, оскврнављени или порушени”, саопштио је Штрбац.

У овој агресији је, према Веритасовој евиденцији, погинуло и нестало 346 Срба, од чега 55 цивила, просечне старости 60 година.

Међу жртвама се налазе и 34 жене, просечне старости 57 година, и троје деце до 12 година, као и 65 добровољаца са простора Србије и БиХ.

Од укупног броја жртава до сада је расветљена судбина 337 лица, док се на евиденцији несталих води још 11, од чега је шесторо цивила, међу којима су три жене.

У збеговима је у наредних неколико месеци умрло још 165 особа, углавном старије популације. Из ових равнотарских села протерано је, према подацима Веритаса, више од 10.000 Срба.

Један од тежих злочина десио се већ првог дана агресије на превоју Мали Алан на Велебиту, у непосредној близини осматрачнице Унпрофора, када су припадници хрватске специјалне полиције из заседе убили и масакрирали 22 припадника Српске војске Крајине (СВК) с подручја Грачаца, наводи Веритас.

Политика, 15.02.2023.

САВО ШТРБАЦ:

Шампиони не умиру

Хрватске оружане снаге су 22. јануара 1993. извршиле агресију, под кодним називом “Масленица”, на јужне делове Републике Српске Крајине (РСК). У наредних неколико дана успеле су да заузму неколико десетина квадратних километара на Равним Котарима, укључујући и аеродром “Земуник” и неколико висова на Велебиту, и да преузму контролу над браном и хидроелектраном Перућа.

У овој агресији је, према Веритасовој евиденцији, погинуло и нестало 348 Срба, међу којима и 65 добровољаца са простора Србије и БиХ, који су дошли на Равне Котаре да заједно са домицилним Србима бране њихова вековна огњишта.

Један од добровољаца који је бранио Равне Котаре био је и Новица Чановић, познати југословенски атлетичар, којем и поклањам ову причу.

На фејсбуку Атлетског Савеза Југославије пише: “Новица Чановић (1961-1993) бавио се атлетиком у периоду од 1977. до 1990. Обарао је рекорд Југославије у скоку увис 4 пута, а првак Југославије је био чак 6 пута. За атлетску репрезентацију наступао је 30 пута и пет пута као јуниор. Учесник је Олимпијских игара 1984. (2,15) и Европског првенства 1982. (2,18). На Универзијади учествовао је два пута: 1983 (2,10)

и 1985. год. (2,20). Учесник је Европског првенства у дворани 1983. (2,20) и 1986. (2,20). Тренер му је био Миљенко Рак”, уз додатак да је у скоку увис 1985. и 1996. прескочио 2,28 м што је његов лични рекорд, а исти рекорд је постигао и у скоку увис у дворани 1996, док је у те две године постигао личне рекорде и у трци са препонама на 110 м (15,7 м), у скоку удаљ (6,91 м) и у троскоку (14,50 м).

На интернет страници Хрватског атлетског савеза у рубрици “државни рекорди на отвореном” пише да рекорд у скоку увис од 2,28 м држи Новица Чановић, постигнут 6. јула 1985. у Сплиту, а у рубрици “државни рекорди у дворани” да држи исти атлетичар са истим резултатом, постигнут 25. фебруара 1986. у Солуну.

У “Википедији.ср”, поред већ наведених спортских резултата, пише да је Чановић старином из села Бршно код Никшића, гдје му се родио отац Милисав, који се касније преселио у Македонију, где је Новица и рођен 1961. у Куманову, да је бивши југословенски атлетичар и специјалиста за скок увис, да је био члан АК Славонија из Осијека; да је био првак Југославије у скоку увис на отвореном 1982, 1983, 1984, 1986. и 1987, а 1987. и у дворани; пред крај 1990, у двадестосмој години живота, да се повукао из атлетике, после спортске каријере да је приступио Српској војсци Крајине у циљу заштите српског народа Крајине, да је 3. јуна 1993. тешко рањен на линији книнског фронта од хрватских снага и преминуо истог дана у Републичком клиничком центру „Свети Сава” у Книну те да је сахрањен у родном селу свог оца.

Изнесени подаци о местима и временима рањавања и смрти овог врсног атлетичара из времена СФРЈ, не слажу се са “Веритасовим” подацима, што је и

привукло пажњу мојих сарадника ових дана када обиљежавамо почетак хрватске агресије на Равне Котаре.

Наиме, према “Веритасовим” подацима, Чановић је рањен 14. јануара 1994, у засеоку Поздери, који припада равнокотарском селу Кашић, док је преминуо 23. јануара исте године на Ургентном центру у Београду, који су преузети са службеног списка погинулих бораца ЈНА, СВК, ТО и добровољаца, вођеном при ГШ СВК.

На неким другим пописима жртава, као место рањавања Чановића и смрти наводи се и Велика Глава у залеђу Шибеника, а на неким се као место смрти наводи и болница у Бањалуци.

У трагању за тачним подацима, позвао сам у помоћ Зорана Лакића, ратног команданта ШТО Бенковац, који има “слоновско памћење”, од којег сам и чуо ове детаље:

Још му је увек свеже памћење на овог легендарног атлетичара “високог и мршаваг момка, финог изгледа и понашања”, са којим је и сам био у контакту више пута. Чановић је на Равне Котаре дошао половином 1993. са још неколико спортиста и све време је био на положају у Поздерима, што је заправо била прва линија фронта према Хрватима. Пре доласка у Поздере већ је био на сјевернодалматинском ратишту, највероватније у шибенском залеђу, одакле је и дошао на равнокотарско ратиште. Чановић је за божићне празнике 1994. добио неколико дана одсуства које је желио провести са породицом и пријатељима у Београду.

Не верујем да је Чановић мрзео земљу за коју се борио на спортским такмичењима. Он је замрзео власт у тој земљи, која је на крилима усташке идеологије, поклича и знамења, под којим су у Другом светском рату страдали многи Срби, Јев-

реји и Роми само због своје националне или етничке припадности, и борио се на бојном пољу да се то не понови.

По повратку се јавио у команди, која се налазила на Дебелом Брду у Биљанима Горњим, одакле су га колима пребацили до близу положаја његове јединице. Чим је дошао до положаја, попео се на осматрачницу и узео двоглед са намером да “баци поглед” на непријатељске положаје и истог момента добио је метак у око из снајпера. Пошто је повреда била изузетно тешка, хеликоптером су га пребацили до Книна. За десетак дана добили су вест да је подлегао повредама, али се не сећа у којој је болници преминуо.

На основу Зоранове приче, закључили смо да су тачни подаци који су наведени на помнутом списку ГШ СВК, које је “Веритас” већ раније преузео. Подаци који се наводе у другим изворима (о погибији 3. јуна 1993. и на Великој Глави) коинцидирају са његовим преласком са шибенског на бенковачко ратиште.

Трагајући за Чановићевим биографским подацима наиђох и на текст хрватског новинара, Игора Суљагића, под насловом

“2,28 – прича о нашем најбизарнијем рекорду. Чак ни Гинис нема такав”, објављеном на интернету 30. марта 2021, у којем аутор прича да се сећа “вести у спортском прегледу, па и ТВ снимке скока с којим је Новица Чановић из осјечког атлетског клуба тамо негдје 1985. у Сплиту прескочио великих 2,28 м, што је био нови рекорд Хрватске, и што је још и данас хрватски рекорд у скоку увис за мушкарце. Суљагић пише и да је Новица Чановић, који је највеће спортске успехе остварио у Хрватској, погинуо “на ратном фронту али на оној другој страни, као војник тзв. РСК у Книну 1993”, уз коментар да је “тешко наћи игде у свету атлетичара који је и данас рекордер државе против које се борио и погинуо с пушком... Према томе ка да неки од будућих хрватских

висаша прескочи више од 2,28 знаћете да је пао и последњи рекорд из бивше побуњеничке Крајине који још увек стоји у хрватским статистикама... Поука коју сам извукао из ове приче главни проблем сваке емиграције/дијаспоре: у реду је отићи ако ниси задовољан и није ово твој дом, сви смо то чинили у животу, али немој мрзети ову земљу.”

Можда је и тачна констатација поменутог хрватског новинара да је “тешко наћи игде у свету атлетичара који је и данас рекордер државе против које се борио и погинуо с пушком”. Али не верујем да је Чановић мрзео земљу за коју се борио на спортским такмичењима. Он је замрзео власт у тој земљи, која је на крилима усташке идеологије, поклича и знамења, под којим су у Другом светском ра-

ту страдали многи Срби, Јевреји и Роми само због своје националне или етничке припадности, и борио се на бојном пољу да се то не понови. То се може закључити и из коментара које су на сајту АСЈ, испод текста са Чановићевим спортским резултатима, оставили многи југословенски спорташи његови савременици, од којих цитирам неколико: Еди Нинчевић, Хрват: “Волио сам тог човика, нека ме сваки пут остави без медаље на важним натјечањима, за један покушај”; Златан Сарачевић, Бошњак: “Ноца, мој драги клупски пријатељу, ци-меру, радо те се сјећам, почивај у миру”; Тамара Малешев, Српкиња: “Почивај у миру, шампионе”. А ја додајем: “Шампиони не умиру”.

ПОРОДИЦА ОЛУЈИЋ - ЦЕРНА КОД ЖУПАЊЕ

ЛИКВИДИРАНИ СУ БЕЗ МИЛОСТИ: 31 ГОДИНА ОД УБИСТВА ПОРОДИЦЕ ОЛУЈИЋ

Блиц,
16.02.2023.

Радомира и Аницу су изрешетали

Пре тачно 31 годину у Церни, код Жупање, припадници извиђачко-диверзантске чете Хрватских обрмбених снага (ХОС), којом је командовао Томислав Мади, ликвидирали су четворочлану породицу Олујић: Радомира (38), његову супругу Аницу (37) и њихову малолетну децу Милену (16) и Марка (13).

Убиство ове породице, како подсећају из Документационо-информационог центра Веритас, поред ликвидација породице Козбашић, у Петрињи, у новембру 1991, породице Зец, у Загребу, у децембру 1991, породице Ченгић, у Ервенику код Книна, у јануару 1992. и породице Радосављевић у Дарувару, у фебруару 1992, спада у нај-

монструозније ликвидације породица у рату деведесетих због њихове етничке припадности. Супружници у тим породицама били су мешовитог, хрватско-српског порекла, осим породице Радосављевић, у којој су и муж и жена били Срби.

Седамнаестог фебруара 1992. године, предвече, у Комлетинцима, у згради Основне школе, где се налазио штаб извиђачко-диверзантске чете ХОС-а, Мади је издао наредбу Мариу Јурићу, Зорану Поштићу, Давору Лазићу и особи с надимком Босанац, да оду у Церну и "побију четнике", иако је знао да су у питању цивили. Наредио им је и да минирају кућу Олујића.

Са десет метака они су убили Радомира, са шест Аницу, а по једанаест су сасули у малолетну Милену и Марка. Сви су преминули на лицу места. Поштић и Лазић су пронашли и узели ловачку пушку, патроне, 1.500 тадашњих марака, беретку, ланчић са привеском детелине са четири листа и пар златних минђуша. Кућу су покушали да минирају, али због нестручног руковања до експлозије није дошло. Ствари и новац су предали Мадију.

Жупанијско државно тужилаштво у Вуковару је, у децембру 2006, подигло оптужницу против ових припадника ХОС-а због ратног злочина над цивилним становништвом, а Жупанијски суд у Вуковару их

је, 15. фебруара 2008, неправоснажно осудио на укупно 57 година затвора: Мадија на 20, Јурића на 12, Поштића на осам, Лазића на седам и Старчевића на 10 година. Врховни суд РХ, на седници 25. марта 2009, Јурићу и Лазићу је казну потврдио, док је осталима смањено: Мадију на 15, Поштићу на седам, а Старчевићу на осам година затвора.

Убиство породице Олујић, иако по монструозности једнако, остало је у сенци убиства породице Зец, коју су 7. децембра 1991. усмртили припадници резервне јединице МУП-а

Хрватске, којом је командовао Томислав Мерчеп.

Они су на Трешњевци убили загребачког месара Михајла Зеца (38), а затим на Сљемну његову супругу Марију (36) и дванаестогодишњу кћерку Александру, чије су лешеве бацили у јаму за смеће. Неколико дана касније пронашао их је Маријин брат Златко Месић, и сам припадник МУП-а Хрватске. Александрина сестра Гордана и брат Душан су успели да се сакрију и преживе. У спомен на страдање девојчице, редитељ Оливер Фрљић и драматург Марин Блажевић направили су позоришну представу "Александра Зец", посвећену сваком детету - жртви рата. Иначе, 15. фебруара код Свињареваца, у близини Вуковара, пронађени су посмртни остаци који, према прелиминарним налазима, потичу из сукоба деведесетих. Остаци су превезени на Завод за судску медицину у Загребу ради идентификације. У Хрватској се и даље трага за 1.816 особа, и Срба и Хрвата, несталих и смртно страдалих приликом распада Југославије.

Убиство породице Олујић, иако по монструозности једнако, остало је у сенци убиства породице Зец, коју су 7. децембра 1991. усмртили припадници резервне јединице МУП-а

ПОРОДИЦА РАДОСАВЉЕВИЋ

Rcirz.org,
24. 02. 2023.

Убица српске породице Радосављевић живи као угледни грађанин

Сутра се навршава 31 година од сурове ликвидације четворочлане српске породице Радосављевић у Дарувару у Хрватској, а убица је одавно изашао из затвора и данас живи у том граду као угледан домаћин и "заслужни учесник Домовинског рата".

Тог 25. фебруара 1992. године припадник Хрватске војске, тада двадесетједногодишњи Јожица Мудри ликвидирао је

Радета Радосављевића /36/, његову супругу Јованку /32/ и њихове малољетне синове Дејана /14/ и Ненада /10/, саопштио је Документационо-информативни центар "Веритас".

Убица је увече у униформи војног полицајца дошао у кућу Радосављевића и у току вишечасовног разговора са власником куће, мотивисан чињеницом да су Радосављевићи српске националности, извадио пиштољ

из футроле и из непосредне близине у њих испалио 11 метака, пуцајући им у главе.

Пошто је дјечак Дејан и након пуцњаве давао знакове живота, Мудри му је кухињским ножем задао још осам убодних рана по грудном кошу и стомаку.

Затим је тијела мртвих Радосављевића поредао по поду трпезарије једно до другог, те их минирао пластичним експлозивом, што је проузро-

ковало њихово комадање и оштећење цијеле куће.

Након тога чина, из куће Радосављевића украо је један видео-рекордер и један даљински управљач и однио их на поклон својој дјевојци Тајани Биљан.

Окружни суд у Бјеловару је 7. јануара 1994. године осудио Мудрог на 13 година затвора за убиство четири особе и крађу, а Врховни суд је ту казну преиначио на 15 година.

Убица је у току кривичног поступка тврдио да се на ликвидацију Радосављевића одлучио након што му је његов командир Мирослав Губеровић у једном локалу, у који је навратио и убијени Раде Радосављевић, рекао “да вечерас мора ликвидирати тог смрада”.

Убица Мудри је рекао да му је његов командир Губеровић у ту сврху дао и кола на располагање и припадника њихове јединице Мирослава Моулиса да му покаже Радетову кућу.

Али, за овај злочин оптужен је и осуђен само Јожица Мудри, и то за класична кривична дјела, али не и за ратни злочин.

Радетов отац Петар и сестра Милица по правоснажности пресуде поднијели су тужбу против Хрватске ради накнаде штете, али Петар умире у току парнице, а поступак, као једини наследић, преузима његова кћи Милица.

Општински суд у Дарувару, пресудом из јуна 2007. године, коју је потврдио и Жупанијски суд у Бјеловару, одбија Миличин тужбени захтјев у цијелости, уз образложење да у тренутку смрти није живјела са братом и његовом породицом, те да јој не припада ни право на нематеријалну штету као наследици оца Петра, а то су потврдили и Врховни и Уставни суд Хрватске.

С обзиром на то да је изгубила спорове, судови су пресудили да она држави Хрватској надокнади трошак парничног поступка у износу од око 25.000 евра.

И Јованкина мајка, Пела Медаковић, такође, је тужила Хрватску за накнаду штете због убијене кћери и два унука, а другостепени суд у Загребу од-

био је тужбу, коју је претходно прихватио првостепени суд.

Другостепени суд је такву одлуку образложио да “штетна радња није ни у каквој вези са обављањем војне службе”, а Пелу обавезао да држави плати парничне трошкове од око 1.300 евра.

Убица је одавно изишао из затвора и данас живи у Дарувару као угледан домаћин и “заслужни учесник Домовинског рата”, и не пропушта прилику да се Милици, сестри убијеног Радета, приликом сусрета на смије у лице.

Осим ликвидација трочлане породице Зец у Загребу у децембру 1991. и четворочланих породица Ченгић у Ервенику код Книна у јануару 1992. и Олујић из Церне код Жупање у фебруару 1992. године, и убиство четворочлане породице Радосављевић из Дарувара спада у најмонструозније ликвидације неке породице у рату деведесетих на подручју Хрватске и Републике Српске Крајине због њихове етничке припадности.

НОС КАЛИК

е-Веритас, 02.03.2023.

САВО ШТРБАЦ:

Реквијем за Нос Калик

Нос Калик је било чисто српско село, смјештено у међурјечју Чиколе и Крке. Бројало је око 60 кућа и око 100-ак душа. Најбиже мјесто Нос Калику су село Миљевци удаљено пет километара, док је општински центар Дрниш удаљен 18 километара.

“Ја сам се у овом селу радио и у њему живио све до 02. марта 1992. године. Радио сам у Шибенуку у ТЛМ “Борис Кидрич”. У прољеће 1991. године, тражили су од нас Срба да потпише-

мо неку изјаву о лојалности, па пошто ја то нисам учинио, доbio сам отказ. Задњи пут сам био у Шибенику 13. децембра 1991. године.

Почетком 1992. године у наше село улази ЈНА и од тада су све комуникације са Шибеником биле прекинуте. Као војни обавезник био сам припадник ТО и са пушком у руци сам бранио своје село. Мост на Чиколи је био порушен тако да је Чикола представљала природну границу Крајине и РХ.

Причало се да је потписан неки споразум о примирју и да ће ускоро доћи снаге УН и да рата неће више ни бити. Међутим, Хрвати су ноћу поправљали порушени мост на Чиколи. О томе смо обавијестили команду у Книну али ништа нису подумали да их у томе спријече. Говорили су да је сада примирје и да се ништа непредвиђено неће десити.

Дана 2. марта 1992. године, ујутро око пет сати, хрват-

ска војска извршила је напад на Нос Калик. Ја мислим да су Хрвати тога јутра преко Крке, бродовима за превоз туриста и преко поправљеног моста на Чиколи, ушли у Нос Калик. Тога дана Нос Калик је бранило 26 људи. Нас 24 мјештанина, један добровољац из Панчева по имену Милорад и водник прве класе презименом Живковић, родом из Алексинца, који је и командовао нашом јединицом. Чим је почео напад, сви ми који смо имали оружје, заузели смо унапријед припремљене положаје и покушали пружити отпор.

Гранатирање Нос Калика трајало је цијели дан. Од једне гранате погинули су Зељак Живко син Душана, рођен 1959. године, Зељак Нико пок. Петра, рођен 1952. године и Живкова мајка Зељак Пера стара око 60 година. Ја сам био рањен, а поред мене били су рањени и Калик Бошко син Илије и Калик Душан син Миле. Отпор смо пружали све до 21 час. Хрвати су признали да су у овој акцији имали 16 рањених и 7 погинулих. Хрвати су нас до вечери опхотили са свих страна. Помоћ нам није стизала ниодкуд. Хрвати су нас навечер почели позивати на предају. Ми смо се били договорили да се нећемо предати. Међутим, водник Живковић је рекао да је боље предати се него изгинути, па смо се тако и предали.

Предало се нас 24-оро. Исте вечери одвезли су нас у Шибеник на Шубићевац. Ту смо доживјели разна малтретирања. Тукли су нас чувари, али тукли су нас и цивили које су чувари пуштали међу нас. У затвору Кулине на Шубићевцу остали смо око два мјесеца. Иако пребјени, сваки дан смо морали радити тешке физичке послове. Почетком маја 1992. године пребацили су нас у затвор Керестинац код Загреба. У Кере-

стинцу је било пуно заробљеника, углавном војника. Ту су нас такођер батинали сваки дан. Нашу групу су највише тукли Хрвати из Дрнишког и Книнског краја који су били у униформи Хрватске војске.

И у Кулини и у Керестинцу, стављали су ме на струју и то на пољски телефон. То су била најтежа мучења. Још су нам давали да пијемо и неку текућину. Након испијања такве текућине имаш осјећај да сав гориш и да си сав у пламену. И од струје и од текућине мораш да говориш и оно што не знаш.

Размјењен сам дана 22. маја 1992. године у Липовцу код Шида. Након овог опоравка вратио сам се у Крајину. Јавио сам се код војске и одредише ме за курира при команди у Косову. Ту сам добио на употребу и кућу у којој сам становао све до "Олује". По изласку из Шибеника придружила ми се и жена.

Жена ми је причала да су оно троје погинулих у Нос Калику остали три дана на мјесту погибије, а тек четврти дан да су им тијела купили хрватски војници у шаторска крила и покопали их на нашем гробљу у Нос Калику код цркве св. Николе. Цивили су остали у селу све до напада на Миљевце (22.06.1992. године). Најприје су их држали све заједно у једној кући, а онда им дозволили да оду својим кућама. Послије заузимања Миљеваца, цивили су покупљени из села и одведени на оток Обоњан. Неки који су имали рођаке, отишли су са њима. Међу њима је била и моја жена Милка, дјевојачко презиме Гардијан. Њу је одвео са Обоњана њен брат који је живио у Шибенику. Код њега је била све до краја 1993. године када је преко Словеније и Мађарске дошла у РСК. Жена ми је причала да је Калик Митар, син Јове, рођен 1942. годи-

не нестао са Обоњана годину дана након акције на Нос Калик. Причало се да се утопио.

Када је кренула "Олуја" повлачио сам се са војском. Жену ми је извукао на трактору један комшија.

Одмах послѣје акције "Миљевачки Плато" порушено је и опљачканоцијело село Нос Калик, па тако и моја кућа која је била нова, димензија 10×20 метара на три етаже.

Нос Калик је тада сравњен са земљом. У Нос Калику сада не живи нико."

Ову ми је причу у новембру 1996. године у Београду испричао бивши радник, ратник и заробљеник, а сада бескућник и по други пут прогнаник СКОЧИЋ РАДЕ син Душана, рођен 5.08.1939. године у Нос Калику, општина Дрниш. У вријеме кад сам са њим причао адреса му је била: КОЛЕКТИВНИ СМЈЕШТАЈ, ПУНКТ "ЛИВАДИЦА", ул. НОВОСАДСКА 26 - БАЧКИ ЈАРАК.

У вријеме напада на Нос Калик подручје РСК већ се налазила под заштитом УН. Заштитне снаге под називом УНПРОФОР, по ВЕНСОВОМ ПЛАНУ, почеле су пристизати у РСК као заштићену зону. ЈНА се спремала за одлазак са заштићеног подручја.

Напад на Нос Калик је прва агресија РХ на РСК, а самим тим и на заштићено подручје УН. За ову агресију Хрвати нису сносили никакве посљедице. Напад на Нос Калик је била формула за све будуће агресије РХ на РСК ("Миљевачки плато", "Равни котари", "Медачки џеп", "Бљесак", "Олуја...").

Напад на Нос Калик је био почетак краја РСК по унапријед написаном сценарију.

У Београду, 7. јуна 1997.

[први пут објављено]

ПЛИТВИЦЕ

РТ Балкан, 31. 03. 2023.

У раним јутарњим часовима 31. марта 1991. године из Загребa је према Плитвицама, с неколико аутобуса, комбија, приватних возила и једним транспортером, кренула колона од око 400 хрватских специјалаца ради “увођења уставноправног поретка” на подручју Националног парка

Данас се навршавају 32 године од напада хрватских специјалаца на крајишке Србе на Плитвичким језерима, а тај догађај, познат као “крвави Ускрс”, сматра се и почетком рата у Хрватској.

де Националног парка “Плитвичка језера”.

У раним јутарњим часовима 31. марта 1991. године из Загребa је према Плитвицама, с неколико аутобуса, комбија, приватних возила и једним транспортером, кренула колона од око 400 хрватских специјалаца ради “увођења уставноправног поретка на подручју Националног парка”.

“Веритас” истиче да је у том моменту у плитвичким хотелима било око 400 туриста, међу којима и група хрватских специјалаца са оружјем у кофери-

На српској страни погинуо је територијалац Рајко Вукадиновић (32) из Коренице, док их је 17 заробљено, а који су због погибије хрватског војника крвнички пребијани све до њихове размене 13. августа исте године.

Хрватска је погинулог Јовића прогласила за прву жртву “домовинског рата” и сваке године, на врло високом нивоу, обежава годишњицу његове погибије, иако је тадашњи министар полиције Јосип Бољковац више пута јавно говорио а и у својој књизи “Истина мора иза-

32 ГОДИНЕ ОД „КРВАВОГ УСКРСА” НА ПЛИТВИЦАМА: Дан када је почео рат

ДИЦ “Веритас” саопштио је да је у фебруару 1991. године Хрватска донела одлуке о неважењу савезних закона на њеној територији и о раздруживању од СФР Југославије, након чега је и Српска аутономна област Крајина донела “Резолуцију о раздруживању од Хрватске”.

Половином марта исте године ЈНА је затражила од Председништва СФРЈ да се у држави уведе ванредно стање, што није прошло због противљења представника Хрватске, БиХ и Македоније.

Због таквог стања, крајишки Срби су 25. марта организовали “митинг истине” на Плитвицама са захтевом да Национални парк “Плитвичка језера” остане у саставу САО Крајине, наводи “Веритас”.

Два дана касније, на улазима у национални парк на јарболима су постављене српске и југословенске заставе, а следећег дана, 29. марта, “мартићевци” из Книна заузеле су управне згра-

ма који су се помешали са туристима с намером да “препадом изнутра”, у координацији са онима споља, савладају територијалце Крајине и “мартићевце”.

Срби су очекивали напад хрватских специјалаца па су их, на прилазима Плитвицама од Слуња, сачекали у заседи и са барикадама од порушених стабала. Јутро је било магловито, а снег до колена. Пушкарање је започело ујутро између 6.00 и 7.00 часова.

Бројчано надмоћнији хрватски специјалци, уз помоћ оних камуфлираних у госте, успели су да заузму хотеле и до поднева успоставе контролу над националним парком. Даљу ескалацију сукоба спречила је ЈНА, која се између супротстављених страна поставила као “тампон зона”, наводи “Веритас”.

На хрватској страни погинуо је “редарственик” Јосип Јовић (22) из Аржана код Макарске, док их је двадесетак рањено.

Ћи ван” записао да је обдукција показала да је погођен метком из такозване пумпарице, јуришне америчке аутоматске пушке увезене из Сингапура, какве је имала хрватска полиција.

После ове акције хрватска полиција је на Плитвицама формирала полицијску станицу, која се одржала до краја августа те године, када је, због немогућности функционисања услед контроле од стране ЈНА, и расформирана.

Контролу над Националним парком “Плитвичка језера” преузеле су власти Крајине и задржале је све до августа 1995. године.

Плитвички догађај се по многим изворима узима као почетак рата у Хрватској деведесетих прошлог века. Тога дана православни верници су славили Цвети, а католици Ускрс, због чега су медији овај догађај назвали “крвави Ускрс”, саопштено је из “Веритаса”.

КУПРЕС

Навршила се 31 година од некажњеног злочина над Србима на Купрешкој висоравни

Срна,
06. 04. 2023.

Навршила се 31 година од злочина хрватске војске над купрешким Србима која је убила 54 цивила и територијалца, 150 их спровела у логоре, а узела сва српска села и сам Купрес, саопштио је Документационо информациони центар “Веритас”.

За голготу купрешких Срба, иако се знају имена свих жртава и више од стотину учесника у њиховом страдању, још нико није одговарао.

“Веритас” подсјећа да су Хрвати 6. априла 1992. године у ресторану фирме “Квалитет” у Купресу сакупили око 60 територијалаца и цивила и одмах по предаји, пред осталим заробљеницима, убили Стеву Лугоњу и Драгана Челебића.

Наредног јутра – 7. априла су их натјерали да полуголи, по снијегу и хладноћи пјешице пређу 23 километра до Шуице, а на том путу су из ватреног оружја ликвидирали Жарка Живанића.

Од Шуице су их истог дана камионом превезли до Сплита и успут их физички и психички жестоко малтретирали.

По доласку у Сплит један хрватски војник је, ничим изазван, палицом ударио Петра Спрему, који је са осталим заробљеницима одведен у злогласни затвор “Лору” и тамо преминуо од посљедица пребијања.

У “Лори” је већ било десетак Срба заробљених у Доњем Малановану и група Срба из Пребиловаца и Мостара. Ту се наставља са мучењима, међу

којима су биле методе спајање на индукторску струју пољског телефона, “самоударање” главом у зид, међусобно ударање заробљеника”.

Након “Лоре” заробљени Срби су одвезени у Задар и раздвојени у двије групе уз непрекидно злостављање.

Послије два дана већину Срба су поново ставили у камионе, издвојивши осморицу, браћу Љупка и Ратка Милића, Спасоја Канлића, Славка Драгољевића, Душана Никића, Мирка Чивчића, Душана Милишића и Јову Марића.

Остале довозе у Еминово село код Дувна, гдје су поново изложени малтретирању и иживљавању.

Након два дана заробљене одвозе у Вргорац, претходно издвојивши браћу Драгана и Миливоја Машића, браћу Радована и Марка Машића, Ратка Лугоњу, Ђоку Марића, те Николу и Душана Дувњака.

У Вргорцу је од батина у ћелији преминуо Миле Спремо звани Мигац, којег су логораши морали покопати у оближњем каменолому.

Послије шест дана у Вргорцу, затворене Србе су Хрвати пребацили у Љубушки гдје се над њима иживљавају наредних двадесетак дана.

Срби су 14. маја 1992. године доведени у Житнић код Дрниша, гдје је извршена размјена. На носилима је размјењен и Стојан Зубић, који је трећи дан по размјени, усљед задобијених повреда преминуо у болници у Книну.

Купрешки свештеник Зоран Перковић, који је заробљен са осталим Купрешацима и један од најжешће малтретираних, размјењен је на истом мјесту девет дана раније, а на размјену је дошао са осам сломљених ребара.

Посмртни остаци двојице Спрема су предати српској страни у новембру 1993. године.

О 16 Срба издвојених у Задру и Еминову селу до данас нема ни трага ни гласа, од оних који су преживјели голготу хрватских и херцеговачких казамата, многи су у међувремену померли, а они који су још живи осакаћени су и физички и душевно.

Од око 5.000 Срба по попису из 1991. године, на Купрешкој висоравни их сада живи 500 до 600.

ИЗБЈЕГЛИЧКО НАСЕЉА “МАЈА” НА КИМ

Serbian Times,
20. 04. 2023.

ДАН КАДА ЈЕ НАТО УБИО ОСМОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА У ИЗБЕГЛИЧКОМ НАСЕЉУ!

Документациони центар Веритас у свом саопштењу подсетио нас је на злочине НАТО бомбардовања избегличког насеља у Ђаковици у коме су страдали бројни српски цивили, а међу њима и дечак Миодраг Иванчевић (8). Данас обележавамо годишњицу страшних злочина које никада не смемо заборавити.

У ноћи 20/21. априла 1999. године НАТО авиони су бомбардовали избегличко насеље “Маја”, смештено у објектима пољопривредног газдинства “Ероник”, у селу Бестражин недалеко Ђаковице, у којем су биле смештене избеглице из Републике Српске Крајине и Босне и Херцеговине. Напад је уследио у три сата ноћу, а на насеље од седам објеката испаљено је око 50 пројектила, од којих су неки директно погодили објекте док су други падали око њих.

У једном објекту, који је директно погођен, пронађена су безживотна тела: Гордане Илић из

Госпића (35) и браће Дарка (28) и Давора (26) Воларевић из села Радашиновци код Бенковца, док је осмогодишњи дечак Миодраг Иванчевић из Грачаца још показивао знакове живота али је и он преминуо у току указивања лекарске помоћи.

У записнику о увиђају, којег је обавио истражни судија Општинског суда у Ђаковици Александар Рајевић, констатује се да је дечакова смрт настала “експлозивним примарним дејством јаког експлозивног таласа и дејством секундарних ефеката (затрпавањем)”; Гордани су “пројектили пресекли стомак из кога су испали унутрашњи органи”; Даркова смрт је настала “као резултат деструктивног дејства силе огромне разорне моћи, а на глави недостаје мождана маса великог мозга”, док је Даворова смрт “резултат деструкције можданог ткива и крварења у лобањи и мозгу”.

Недалеко од тог објекта лежала су и четири угинула коња “са одсеченим деловима глава и распореним трбусима”, које су такође погодиле бомбе НАТО авијације.

И тако животи људи и коња постадоше колатерална штета у “хуманитарној мисији” апсурдног и циничног назива “Милосрдни анђео”.

Посмртни остаци крајишких избеглица сахрањени су на православном гробљу Пискоте у Ђаковици, далеко од њихова завичаја, којег напустише у августу 1995. године спасавајући главе пред хрватском војском у акцији под кодним називом “Олуја” на западне делове РСК, који су се у то време налазили под заштитом мировних снага УН-а.

За отети завичај и изгубљене животе избеглица из Далмације и Лике још нико није одговарао.

„БЉЕСАК”

Портал Новости,
02. 05. 2023.

Сјећање на жртве „Бљеска”

Комеморацијама у Окучанима и Шеовици, обиљежена је 28. годишњица страдања цивила. Према процјенама у тој акцији погинуло је најмање 293 лица српске националности

На подручју западне Славоније гдје се првих мајских дана 1995. одвијала операција Бљесак, представници Срба и породице жртава, комеморацијама и молитвеним скуповима у Окучанима и Шеовици, обиљежили

су 2. маја 28. годишњицу страдања цивила. Молитвени помен за жртве одржан је у цркви Светог великомученика Димитрија у Окучанима, а након помена који је служило свештенство Пакрачко-славонске епархије СПЦ-а положени су вијенци на крст посвећен страдалима у Бљеску у дворишту цркве. Услиједило је одавање почести полагањем вијенаца пред споменик у селу Медарима у којем

су хрватски војници на почетку операције 1. маја 1995., побили 29-оро цивила, међу њима велик број жена и дјеце.

Међу педесетак присутних били су заступница СДСС-а Драгана Јецков, извршни директор СДФ-а Јован Влаовић, предсједник ВСНМ-а Бродско-посавске жупаније Душан Ногић као и замјеници начелника опћина Окучани и Драгалић, Синиша

Мартиновић и Анка Влаисављевић.

Током 1. и 2. маја 1995. године, хрватске снаге побиле су велики број српских цивила; према неслужбеним подацима Веритаса, нестало или погинуло је најмање 283-оје особа српске националности, од тога 114 цивила, међу којима 56 жена и осморо дјеце до 14 година.

- Око 15.000 људи тада је протјерано, а вратио их се мали број, па се може рећи да смо том операцијом доведени на руб опстанка. Због тога ми који

смо остали, а којих нас је сваке година све мање, имамо обавезу да се сјетимо жртава и одамо им почаст – рекао нам је Горан Ногић из жупанијског ВСНМ-а.

Цивилним жртвама Бљеска, а нарочито дјеци, одана је почаст и на мјесном гробљу у Шеовици код Пакраца. Тамо су у нападу на збјег на ногометном игралишту, живот изгубиле и седмогодишња Бранка Крајновић и 15-годишња Милка Босанац.

- Милкини родитељи страдали су још 1991. у Граховљанима, а за злочине нитко није одго-

варао – рекао нам је дожупан Пожашко-славонске жупаније из редова српске националне мањине Никола Ивановић. Он је са доградоначелником Пакраца Мирсадом Поповић Дамјановић и Миланом Козловићем у име ВСНМ-а Града Пакраца одао почаст страдалима, а помен одржао парох пакрачки Ђорђе Теодоровић. Ту су били и мјештани овог села, суосјећајући са страдалима и њиховим фамилијама..

Глас Српске, СРНА,
01. 05. 2023.

У Чикагу служен парастос Србима убијенима у „Бљеску”

ЧИКАГО – У насељу Белвуд код Чикага служен је парастос за 283 убијених Срба у хрватској оружаном акцији у западној Славонији у мају 1995. године.

Парастос је служен јуче у Храму Светог Јована Крститеља у организацији Удружења крајишких Срба “Прело”.

Парастос је служио свештеник Саво Босанац који је и сам преживио егзоду у том дијелу Славоније, речено је Срни у овом удружењу.

Првог маја 1995. године 16.000 припадника хрватских оружаних снага напало је 15.000 Ср-

ба у Западној Славонији која је била под заштитом УН.

Из Удружења кажу да су тада хрватске јединице бесомучно гранатирале и ракетирале избјегличку колону и мост преко ријеке Саве у Градишци.

Срна, 01. 05. 2023.

Парастос за српске жртве „Бљеска”

У Градишци је код спомен-обилежја служен парастос за 283 погинулих Срба прије 28 година у егзодусу из Западне Славоније у хрватској злочиначкој акцији “Бљесак”, у којој је убијено 114 цивила, међу њима 56 жена и осморо дјеце до 14 година.

Вијенце су у име институција Републике Српске положили предсједник Републике Српске Милорад Додик, министар рада и борачко-инвалидске заштите Даније Егић, министар трговине и туризма Денис Шулић и изасланик српског члана и предсједавајуће Предсједништва БиХ Жељке Цвијановић.

Вијенце су положили делегације Народне скупштине Републике Српске и Парламентарне скупштине БиХ, града Градишке, Трећег пјешадијског Републике Српске пука, невладиних организација и удружења проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске и НОР-а, као и Удружења протјераних Срба из Западне Славоније и градских удружења.

Организатор обилежавања историјског догађаја од републичког значаја је Одбор за његовање традиција ослободилачких ратова Владе Републике Српске.

Првог маја 1995. године је 16.000 припадника хрватских оружаних снага напало 15.000 Срба у Западној Славонији која је била под заштитом УН.

У злочиначкој хрватској војно-полицијској акцији “Бљесак” на Западно Славонију 1. и 2. маја 1995. године, према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих, убијена су 283 лица, од чега 114 цивила, међу којима осморо дјеце до 14 година и 56 жена.

У акцији је протјерано 15.000 Срба из Западне Славоније.

СУРДУЛИЦА

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ:

На данашњи дан НАТО је убио 19 избеглица у Сурдулици!

SerbianTimes.info,
31.05.2023.

Документациони центар Веритас у свом саопштењу подсетио нас је на злочин НАТО бомбардовања општине Сурдулица, где је 19 особа изгубило свој живот, а стотине њих било повређено. Данас обележавамо годишњицу страшног злочина који никада не смемо заборавити.

У ноћи 30/31. маја 1999. године НАТО авиони су бомбардовали подручје општине Сурдулица са 4 пројектила велике разорне моћи. Погођена је специјална болница за плућне болести “Санаторијум” у југоисточном делу Сурдулице.

Два пројектила су директно погодила павиљон у коме су биле смештене избеглице из бивше Републике Српске Крајине, а један је пао у павиљон старачког дома. Знатно је оштећен и павиљон са плућним болесницима. У тим објектима погинуло је 19 особа док их је више десетина повређено.

У павиљону са избеглицама убијени су: Малобабић Босиљка (53) и њена деца Милена (20), Раде (19) и Миленко (16), Слијепчевић Мила (90), Манојловић Душан (72), Манојловић Милица (77), сви из Сјеничака, општина Карловац, б (70) из Војнића, општина Војнић, Јањанин Богданка (74) из Маличке, општина Вргинмост, Поповић Славко (60) из Доњег Скрада, општина Крњак, Будисављевић Петар (60) из Врховина, општина Врховине, Павковић Ђорђе (45) из Павковића, општина Крњак, Жигић Раде (52) из Тука, општина

Кореница, Малешевић Даница (61) из Тушиловића, општина Крњак и Вучковић Миланка (65) из Косјерског, општина Дуга Реса.

У оближњем старачком дому убијени су: Рашић Стана (66) из Криве Феје, општина Врање; Милановић Босна (68) из Влашина Округлице, општина Сурдулица, Величковић Десанка (67) из Калиманца, општина Владичин Хан; Рангелов Стамен (61) из Божица, општина Сурдулица.

Делови њихових тела неколико дана су извлачени из рушевина и скупљана са околних стабала и вршена њихова реконструкција ради идентификације по припадности одређеној особи до препознатљивости. Међутим, дејства бомбардовања су била толико разорна да је комплетно уништен анатомски састав како чврстих тако и меких ткива за неколико тела због чега су, упркос упор-

ности и жељи патолога, троје избеглица остали неидентификовани: Манојловић Милица и браћа Раде и Миленко Малобабић.

Њихови животи постадоше “коллатерална штета” у “хуманитарној мисији” апсурдног и циничног назива “Милосрдни анђео”.

И идентификовани и неидентификовани посмртни остаци избеглица сахрањени су на Масуричком гробљу у Сурдулици, далеко од њихова завичаја у Лици и на Кордуну, којег напустише у августу 1995. године спасавајући главе пред хрватском војском у акцији под кодим називом “Олуја” на западне делове РСК, који су се у то време налазили под заштитом мировних снага УН-а.

За отети завичај и изгубљене животе избеглица из Лике и Кордуна и старца из околице Сурдулице још нико није одговарао.

МИЉЕВАЧКИ ПЛАТО

e-Veritas,
21. об. 2023.

ПАРАСТОС ЗА СРБЕ УБИЈЕНЕ НА МИЉЕВАЧКОМ ПЛАТОУ 1992. ГОДИНЕ

Данас је у Цркви Светог Марка у Београду служен парастос за Србе, припаднике Територијалне одбране РСК, које су хрватске јединице ХВ масакрирале на Миљевачком платоу 1992. године.

То био први већи напад војних снага Хрватске на Републику Српску Крајину, након што је Унпрофор преузео улогу заштитних снага. Тада је убијено а затим масакрирано 40 српских територијалаца чија су тела потом бачена у крашку јаму Љут, предвиђену за крупан отпад. Заробљени су одведени у логре Лора, Кересинец и Ку-

лине и размењени тек средином августа у Неметину.

Од 17. јула до 1. септембра 1992. године хрватска страна је српској посредством Унпрофора предала 21 тело спаковано у 20 врећа; међу костима из врећа потпуно је недостајало осам лобања. Неколико очуванијих имале су тешке фрактуре крова лобање, док су остале биле делом здробљене. Од пронађених остатака 40 убијених, идентификовано је и сахрањено 28 у породичне гробнице, док је 12 неидентификованих покопано у заједничку гробницу на новом гробљу у Книну, где се и данас налазе.

ЈАДОВНО

jadovno.com,
17. 07. 2023.

Дан сјећања на Јадовно 1941.

Код Шаранове јаме на Велебиту, у суботу 01. јула 2023. године, прослављени су Свети Новомученици Јадовнички и Пашки и обиљежен Дан сјећања на Јадовно 1941. године. У ери Покоља у комплексу усташких логора смрти Госпић-Јадовно-Паг од стране оружаних формација Независне Државе Хрватске, на најсви-

репији начин убијено је више од 38.000 православних Срба.

Молитвено окупљање на Велебиту 14. годину заредом организовало је Удружење „Јадовно 1941“ из Бањалуке, уз благослов Његовог преосвештенства епископа горњокарловачког Герасима. Помен су служили свештеници Епархије горњокарловачке уз присуство ве-

ликог броја потомака жртава усташких злочина.

Учесници сабрања су се након парастоса код Шаранове јаме на Велебиту, упутили у Теслин Смиљан, потом до Пријебојске јаме код Кореница а послужење је организовано код цркве Св. Петра и Павла у Личком Петровом Селу.

ПРУГА ИЗМЕЂУ ТОПУСКОГ И ГЛИНЕ

Вечерње новости,
14. 07. 2023.

Погинули у јутарњем возу ка Глини

На данашњи дан, пре тачно три деценије, 14. јула 1993. године, око осам сати, близу моста јужно од Глине, воз препун цивила који су путовали из Републике Српске Крајине, налетео је на две мине. Експлодирала је само једна, испод половине првог вагона, и усмртила троје људи и 28 ранила. Купеи су били пуни жена и деце.

Воз је само дан раније почео да саобраћа пругама Кордуна и Баније, где је саобраћај био у прекиду од почетка рата у Хрватској. Занимљиво је да је истог јутра исти воз несметано прешао исту релацију, само у супротном смеру.

Од последица експлозије на лицу места изгореле су Маца

Данчула (70) из Пјешчанице и Сока Рокнић (43), учитељица из Блатуше. Нешто касније, у глинској болници повредама је подлегао и Јанко Радужиковић (70) из Брњавца.

Перо Гвојић (36) из Мале Трпче остао је без обе ноге, Јанко Јакшић (34) из Батинове Косе, без једне потколенице, а син погинулог Јанка, Ђуро Радужиковић (44) без леве ноге. Још 25 путника, углавном жена и деце, теже и лакше је рањено, наводе у Документационо-информационом центру "Веритас".

Међу рањеницима била је и Зорана Рокнић (14), кћерка изгореле учитељице Соке. Девочицу је експлозија избацила из воза и тако јој спасла живот.

Све жртве су српске националности, а у "Веритасу" објашњавају да за овај злочин нико није одговарао ни пред домаћим, ни пред међународним судовима.

Пола сата после експлозије, на место несреће дошли су представници српских власти и Унпрофора, који су истог дана саставили извештај и подшифром "поверљиво" доставили команди за Сектор Север.

Представници српске стране проценили су да је "ова операција вођена под хрватском командом, која жели да дестабилизује подручје", пред најављено отварање моста на Масленици, 18. јула.

ДИНАРА- МЕДЕНО БРДО

Срна,
25. 07. 2023.

Злочин над Србима на Меденом брду без казне 28 година

Ликвидација девет припадника Српске војске Крајине на Меденом брду на Динари остала је некажњена пуних 28 година упркос бројним доказима да су војници убијени након што су заробљени, саопштено је из Документационо-информационог центра "Веритас".

Подсјетивши да су војници заробљени 26. јула 1995. године и да су били у рукама припадника Хрватске војске и ХВО-а, у "Веритасу" су истакли да је то потврдио и разговор на непријатељској страни који су пресрели везисти Српске војске Крајине.

Ускоро је кренула и хрватска војно-полицијска акција "Олуја", која је довела до пада Републике Српске Крајине, егзодуса крајишких Срба и до много жртава, па је, напомињу из "Веритаса", група заробљених војника остала у другом

плану. За њих се није знало ништа све док из Комисије за нестала лица Херцег-Босне 1998. године није стигла вијест да су ловци на Динари у једној вртачи, на предјелу Медено брдо, учили гомилу костију.

"Чланови Комисије за нестала лица Републике Српске, са колегама из Комисије Херцег-Босне, отишли су на извиђање. Ангажовали су хеликоптер Сфора за извлачење костију. Посмртни остаци извађени су у новембру 1998. године и пребачени у Бањалуку. Тада је из вртаче извучено шест скелета, а три су у априлу 1996. ексхумирана из масовне гробнице Камен код Гламоча", наводе из "Веритаса".

Међу ексхумиранима из вртаче на Меденом брду идентификовани су посмртни остаци Здравка Вујка, Миленка Радишића из Велике Главе, Дамира Манојловића

из Ивошевца, Милана Мацуре из Кистања, те Љубомира и Милорада Урукала из Братишковаца. Из масовне гробнице Камен идентификовани су Маринко и Винко Ковачевић из Ервеника и Жељко Ераковић из Братишковца.

Удружење Далматинаца у Бањалуци је 2004. године настрадаој деветорици бораца Српске војске Крајине подигло споменик на самом улазу у Пердуово гробље. Представници "Веритаса" наглашавају да локација на којој су нађени посмртни остаци ових људи, повреде на костима, трагови на одјећи, обући и опреми, на несумњив начин указују да су убијени по заробљавању и бачени у вртачу, односно у масовну гробницу, са очитом намјером да буду ликвидирани, као и да буду затрти трагови злочина

Погинули и нестали

e-Veritas,
29.08.2022.

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА НЕСТАЛИХ

И ове године поводом обиљежавања Међународног дана несталих износе се подаци да се из ратова деведесетих са подручја бивше Југославије трага за још више од 10.000 особа. Број несталих варира у зависности од критерија који се користе за стављање неке особе на списак несталих али и ставова политичких елита у државама региона.

На сајту Управе за заточене и нестале, која дјелује при хрватском Министарству за бранитеље, наводи се податак да је још увијек “непозната судбина 1.434 особа те мјесто упока посмртних остатака 398 смртно страдалих особа”, што укупно даје број од 1.832 нерасвјетљених случајева са подручја Хрватске, што укључује и подручје бивше РСК.

Хрватска страна полази од података наведених у посљедњој Књизи несталих на подручју Хрватске, коју је Међународни комитет Црвеног крста (МКЦК) објавио 2015. године, у којој се на дан 1. маја 2015. налазило 2.138 нерасвјетљених судбина (1.716 несталих и 422 особе чији се посмртни остаци траже).

На данашњи дан, према Веритасовим подацима, међу 7.490 до сада верификованих жртава Срба са подручја Хрватске и бивше РСК из рата деведесетих, налази се 1.521 особе чије судбине још нису расвјетљене, међу којима је 1.085 (71%) цивила и 428 (28%) жене. Највише их је нестало у посљедњој ратној години – 771 (51%), а затим у првој – 590 (39%). Међутим, више од трећине са тог списка не налази се у помену-

тој књизи несталих за подручје Хрватске.

Због тога је Комисија за нестала лица Владе Републике Србије, у сарадњи са Веритасом и удружењима породица несталих лица, још 2013. године саставила “оперативну листу” (ОЛ) особа, углавном Срба из Хрватске и држављана Србије, који су у сукобу деведесетих прошлог вијека нестали на подручју Хрватске и бивше РСК, а за које њихове породице нису отвориле захтјеве за тражење код међународног или националних организација црвеног крста и због чега, по правилима МКЦК (захтјев за потрагу могу отворити најближи чланови породице), нису могли ући на званични списак несталих МКЦК, који се од 2005. године почео објављивати и у књигама несталих.

ОЛ са 635 имена предата је исте године хрватској страни очекујући њихово службено читавање на ту листу, до којег још није дошло. У међувремену је за више од стотину особа са ОЛ расвјетљена судбина тако што су идентификовани у редовној процедури или у организацији њихових породица, а за више десетина су породице отвориле захтјеве и дале крв за ДНК, што цијелој листи додатно даје вјеродостојност.

Почев од 2000. године из заједничких, масовних и појединачних гробница, укључујући и ексхумације у организацији самих породица, ексхумирано је укупно 1.634 посмртна остатака Срба са подручја Хрватске и бивше РСК, укључујући и оне који су са њима живјели и ратовали на њиховој страни, од

чега је до сада идентификовано 1.268 посмртних остатака, док их још 366 чека на идентификацију.

ВЕРИТАС тренутно располаже подацима за више десетина познатих мјеста упока са више од 150 посмртних остатака на подручју Хрватске, покопаних углавном под ознаком “непознат”, који и двадесет шест година по престанку рата, искључиво због опструкције хрватске стране, чекају на ексхумацију.

Породице несталих особа имају право сазнати истину о судбини својих најмилијих, друштво има правну и моралну обавезу помоћи им у њиховом трагању. То је могуће само уз активну сарадњу породица несталих са надлежним организацијама и институцијама.

Међународни дан несталих је прилика и да се јавност подсјети на патњу и бол породица несталих, али и позив породица да изврше и своју обавезу – отворе захтјев за тражење и дају крв за ДНК, без чега нема успјешне потраге.

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

3. 11. 2022.

У ОКВИРУ БЕРЛИНСКОГ ПРОЦЕСА ПОКРЕНУТА ЈАВНА БАЗА ПОДАТАКА СЛУЧАЈЕВА НЕСТАЛИХ ЛИЦА УСЛЕД СУКОБА НА ПОДРУЧЈУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Група за нестала лица (ГНЛ) и Међународна комисија за нестала лица (МКНЛ) данас су у Хагу, у оквиру Берлинског процеса, покренуле Базу података активних случајева лица несталих услед оружаног сукоба на простору бивше Југославије.

Овом догађају су поред представника домаћих институција чланица ГНЛ и МКНЛ, присуствовали и представници Регионалне координације удружења породица несталих лица, амбасадори земаља чланица Берлинског процеса који су акредитовани у Хагу, као и представници влада Уједињеног Краљевства и Савезне Републике Немачке уз чију подршку је одржан овај догађај.

Успостављање јединствене, интерактивне базе података случајева несталих лица осигураће да ажурна евиденција буде у сваком тренутку доступна широј јавности. База података омогућава породицама несталих лица, грађанима и другим заинтересованим странама да изврше увид и прегледају постојећу евиденцију али и да путем интернета домаћим институцијама надлежним за питања несталих лица у Србији, Босни и Херцеговини, Хрватској, тзв. Косову и Црној Гори, доставе повратне информације.

Како је у свом уводном обраћању изјавила Кетрин Бомбергер, генерални директор МКНЛ, успостављање базе података доступне јавности је резултат регионалне

сарадње и опредељености за деполитизацију проблематике несталих лица и пружање информација утемељених на чињеницама. Такође, нагласила је да овај вид сарадње представља модел који може да се примени у другим регионалним постконфликтним контекстима где питање несталих лица представља предуслов обезбеђивању мира и очувању стабилности.

Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије је у оквиру свог излагања изјавио да је ГНЛ унапредила мултилатералну сарадњу на решавању случајева несталих лица, упркос захтевном политичком окружењу, што помаже њиховим породицама у проналаску спокоја. Такава настојања граде поверење између домаћих институција и доприносе поверњу у веродостојност напора које свака институција улаже у проналажење и идентификацију несталих, доприносећи тиме и деполитизацији саме проблематике несталих лица.

Шеф програма за Западни Балкан, Метју Холидеј, похвалио је рад домаћих институција у креирању јединствене базе података несталих лица која, како је истакао, осигурава транспарентност и унапређује поверење како међу домаћим институцијама тако и међу породицама несталих лица у целом региону.

Хаки Касуми, председавајући Регионалне координације удружења породица несталих лица је истакао

да Регионална координација поздравља заједнички напор институција надлежних за питања несталих лица, укључујући и стварање регионалне базе података, те посебно нагласио да се упркос досадашњим настојањима преко 11.000 лица и даље води као нестало, те је стога од кључне важности да се уложи додатни напори како би се лоцирао што већи број несталих и како би њихове породице нашле покој.

Након излагања свих учесника догађаја, Метју Холидеј је презентовао јавну базу података која је тог момента и јавно објављена. Навео је да се у Бази података коју води ГНЛ тренутно налази укупно 10.814 уноса. Овај број ће се мењати како се буду пријављивали нови случајеви, односно како се случајеви буду решавали. База података даје могућност претраживања по имену, очевом имену, презимену те пријављеном месту нестанка.

ГНЛ представља активни мултилатерални постконфликтни механизам за сарадњу који је утемељен на Декларацији о несталим лицима коју су 2018. године, у Лондону, потписали премијери шеснаест држава учесница Берлинског процеса за Западни Балкан, укључујући и премијере држава Западног Балкана. ГНЛ делује у складу са заједнички усаглашеним Оквирном планом за решавање питања несталих лица из сукоба на подручју бивше Југославије. Влада Уједињеног Краљев-

ства и Влада Савезне Републике Њемачке финансирају провођење Оквирног плана.

Како би се осигурала одговорност, ГНЛ подноси годишње извештаје на самитима Берлинског процеса за Западни Балкан и на годишњем форуму удружења породица несталих лица с целог простора бивше Југославије.

Приступ Регионалној бази података активних случајева лица несталих у сукобима на подручју бивше Југославије можете приступити путем линка:

https://oic.icmp.int/index.php?w=reg_lista_pub_ter_in&l=ba

или скенирајте следећи код:

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

30. 01. 2023.

ОДРЖАН САСТАНАК НАДЛЕЖНИХ ВЛАДИНИХ ТЕЛА ЗА ТРАЖЕЊЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

У Министарству хрватских бранитеља, 30. јануара 2023. године, одржан је билатерални састанак Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, предвођене председником Комисије Вељком Одаловићем и чланова Повјеренства за заточене и нестале Владе Републике Хрватске, предвођених председником Повјеренства Ивоном Палтринијери.

Одржани састанак је још један у низу уложених напора за разменом информација са циљем решавања преосталих случајева несталих лица, с обзиром на то да је питање несталих лица једно од кључних нерешених питања у билатералним односима Републике Србије и Републике Хрватске.

На састанку се расправљало о отвореним питањима и захтевима обе стране, анализирани су односи тела надлежних за тражење несталих лица и договорене предстојеће активности.

Обе стране нагласиле су потребу отвореног дијалога у складу са хуманитарном димензијом питања несталих лица и сложиле се о по-

треби даљег интезивирања билатералне сарадње у складу са заједничким циљем - осигурања права на истину члановима породица несталих лица.

Договорено је да се следећи тематски састанак одржи у марту ове године. У међувремену наставиће се рад на прикупљању сазнања о отвореним питањима и захтевима обе стране.

У службеним евиденцијама Комисије још се као нестало води 1.562

лица несталих у вези са оружаним сукобима у Републици Хрватској.

У складу са значајем које питање несталих лица има за породице које су остале иза несталих лица, али и на друштво у целини, Комисија за нестала лица у сарадњи са надлежним органима Републике Србије наставља да холистичким приступом предузима све напоре како би се расветлила судбина преосталих случајева несталих лица.

Нови уписи погинулих, убијених и несталих лица од августа 2022. до августа 2023.

1. **АРОКСАЛАШ АНА** кћи Антуна, рођена 06.04.1925. године у Шиду, гдје је и живјела. Погинула је приликом првог артиљеријског гранатирања Шида 03.04.1992. године. (Извор: <https://mojgradsm.rs/secanje-na-zrtve-bombardovanja-sida/>; https://sr.wikipedia.org/sr-ec/Гранатирање_Шида_1991.)

2. **БАРДАК НЕДЕЉКО** син Петра, рођен 08.08.1932. године у Лијешћу код Босанског Брода, а живео у Савонском Броду. Одведен 06.09.1992. године из свог стана на информативни разговор у полицију и од тада му се губи сваки траг. (Извор: Књига МКЦК 2015)

3. **БУГАРЦИЈА БАРБАРА**, рођена 1924. године у Вуковару, живјела у Борову насељу. Пензионерка, убијена је 19. јула 1991. у Боровом Насељу, хицем из ватреног оружја на подручју које су контролисале хрватске снаге. (Извор: https://sr.wikipedia.org/sr-el/Убиства_Срба_у_Вуковару_1991)

4. **ВИШИЋ БРАНКО** син Симана, рођен 15.10.1937. године у Вуковару, гдје је и живио. Убијен 10.11.1991. године на подручју Вуковара. (Извор: https://sr.wikipedia.org/sr-el/Убиства_Срба_у_Вуковару_1991)

5. **ВУЈАСИН ОСТОЈА** син Душана, рођен 05.05.1960. године у Љубачеву код Бања Луке, живио у Машићкој Шаговини код Нове Градишке. За вријеме „Бљеска“ избјегао у Републику Српску, гдје је мобилисан и послат на ратиште у Возућу код Завидовића гдје је погинуо 16.09.1995. године. (Извор: Изјава брата Вујасин Ђурађа)

6. **ВУКАС МИЛАН**, рођен 1936. у Кунићу код Плашког, живио у Плашком, директор ХЕ Гојак, убијен је 10.09.1991. године испред своје куће у Плашком под неразјашњеним околностима. (Извор: https://www.saborsko.net/doc/Ivan_Vukovic_Diplomski_rad.pdf)

7. **ГРУЈИЋ ЛУКА** син Бошка, рођен 16.08.1957. године у Вировитици, живио у Вуковару, нестао 19.11.1991. године на подручју Вуковара. (Извор: Књига МКЦК 2015)

8. **ДРАИЋ СЛАВКО** син Николе, рођен 20.03.1944. године у Мајском Тртнику код Глине, живио у Глини ул. Николе Тесле бр. 48, погинуо од гелера гранате 16.09.1991. године на подручју Глине. (Извор: <https://www.glaszrtava.org/wp-content/uploads/2021/04/Documenta-1991-95.pdf>)

9. **ЗДЕНЧЕВИЋ СТЕВО** син Милоша, рођен 1939. године у Слатинском Дреновцу код Ораховице, гдје је и живио, заробљен 19.12.1991. године у селу и приведен у станицу полиције гдје је испитиван и малтретиран, а након тога и умро. (Извор: Ферал Трибуне од 17.09.2004. „Барић у сјени Врбе“)

10. **ЗЕЧЕВИЋ ДУШАН**, живио у Вуковару, ул. Славка Родића бр. 11, убијен у Вуковару 01.10.1992. године заједно са својом супругом Зечевић Љубицом. (Извор: Записник о увиђају Општинског суда у Вуковару, са привременим сједиштем у Даљу број: КРИ-188/92. од 11.10.1992. године)

11. **ЗЕЧЕВИЋ ЉУБИЦА**, живјела у Вуковару, ул. Славка Родића бр. 11, убијена у Вуковару 01.10.1992. године заједно са својим супругом Зечевић Душаном. (Извор: Записник о увиђају Општинског суда у Вуковару, са привременим сједиштем у Даљу број: КРИ-188/92. од 11.10.1992. године)

12. **ЗОРИЋ МИЛАН** зв. Миле син Николе, рођен 1960. године у Новом Селу код Винковаца, гдје је и живио, убијен је 01.09.1991. у својој кући ул. А. Падованског приликом гранатирања тог села. (Извор: мјештани Новог села)

13. **ЈУРШИЋ ВАЛТЕР** син Марија, рођен 10.01.1964. године у Пули, гдје је и живио, пилот ЈНА, поручник, по националности Хрват. Нестао 19.09.1991. године приликом пада ваздухоплова Јастреба Ј-21, којим је управљао. (Извор: Књига МКЦК 2015)

14. **КИТИЋ ГОРАН** син Митра, рођен 23.11.1966. године у Вуковару, гдје је и живио, убијен 09.02.1992. године на подручју Вуковара. (Извор: Кривична пријава Станице милиције Вуковар, број: 110/92. од 12.02.1992. године)

15. **КРТИНИЋ ИЛИЈА**, рођен 1945. године у Клапавици код Грачаца, живио у Мазину. За вријеме акције „Олуја“ остао је у селу, откада му се губи траг. (Извор: НН мјештанин села Мазин)

16. **КУЛАШ РАНКО** син Вује, рођен 24.02.1922. године у Кукуњевцима код Пакраца, гдје је и живио, убијен почетком децембра 1991. године у родном селу. (Извор: Књига МКЦК 2015)

17. **ЛОЗАНЧИЋ ИЛИЈА**, рођен у Вуковару, гдје је и живио, убијен 26.08.1991. године о стране припадника ЗНГ-а. (Извор: спис Војног тужилаштва у Београду И - ВТК 1142/92.)

18. **МАНДИЋ СМИЉА**, рођена 1930. у Маркушици код Винковаца, рађена 03.10.1991. године од гелера гранате која је испалена са хрватских положаја, Превежена је хеликоптером за Нови Сад гдје је убрзо и умрла. (Извор: мјештани села Маркушица)

19. **МАНОЈЛОВИЋ ЂОРЂЕ** син Душана, рођен 24.04.1964. године у Ердевику код Шида, гдје је и живио. Погинуо 05.11.1991. године приликом првог артиљеријског гранатирања Шида из Спачванских и Босутских шума. (Извор: <https://mojgradsm.rs/secanje-na-zrtve-bombardovanja-sida/>; https://sr.wikipedia.org/sr-ec/Гранатирање_Шида_1991.)

20. **МИХАЉЕВИЋ СЛОБОДАН** син Милана, рођен 10.02.1953. године у Вишњићеву код Шида, гдје је и живио. Погинуо 05.11.1991. године приликом првог артиљеријског гранатирања Шида из Спачванских и Босутских шума. (Извор: <https://mojgradsm.rs/secanje-na-zrtve-bombardovanja-sida/>; https://sr.wikipedia.org/sr-ec/Гранатирање_Шида_1991.)

21. **МИЛЕТИЋ ТАНАСИЈА** син Дамјана, рођен 05.09.1905. године у Баиру код Новске, гдје је и живио, убијен почетком августа 1992. године у родном селу. (Извор: Књига МКЦК 2015)

22. **МИЛОВАНКОВИЋ МИЦА**, рођена 1920. године у Вуковару, гдје је и живјела, убијена 18. новембра 1991. у Козарачкој улици са још четири цивила од стране припадника хрватске војске. (Извор: https://sr.wikipedia.org/sr-el/Убиства_Срба_у_Вуковару_1991)

23. **МОЦОЊА ГРУЈО** син Саве, рођен 10.12.1918. године у Вуковару,

24. **МОЦОЊА БУДИМКА**, супруга Грује, погинули за вријеме напада на Вуковар у октобру 1991. године. (Извор: рођак Моцоња Ђуро)

25. **НЕШИЋ МИЛЕНА**, рођена 1966. у Сињу, живјела у Сухачу. Убијена 06. јуна 1995. у насељу Старо Село Јесенице крај Омиша, њен убица још није откривен. (Извор: "Портал новости" 22.04.2023. Борис Дежуловић: Добро јутро, Хрватска)

26. **ПЕТКОВИЋ МИЛОШ** син Васе, рођен 10.06.1940. године у Гроњем Раковцу код Маглаја, а живио у Цриквенци, гдје је и нестао у току 1991. године. (Извор: Књига МКЦК 2015)

27. **ПОПОВИЋ МИХАЈЛО** син Љубомира, рођен 15.03.1925. године у Великој Ператовици код Грубишног Поља, живио у Лончарици, убијен 06.11.1991. године код своје куће. (Извор: www.nestali.gov.hr)

28. **СЕДЛАР МИЛАН**, рођен 1925. године у Латину код Плашког, живио у Плашком, до рата био директор основне школе у Плашком, у току 1992. тешко је претучен и злостављан од непознатих починиоца, након чега је убрзо преминуо. (Извор: https://www.saborsko.net/doc/Ivan_Vukovic_Diplomski_rad.pdf)

29. **СЛЕПЧЕВИЋ МИЛИВОЈ**, рођен 1909. године у Вуковару, гдје је и живио, убијен 16.11.1991. године на подручју Вуковара. (Извор: изјава супруге Слеччевић-Чупић Веселинке)

30. **СТЕФАЊУК ПАВЛЕ**, рођен 1929. године у Вуковару, гдје је и живио ул. Пролетерска бр. 134, по националности Украјинац, убијен 22.02.1992. године заједно са својим сином Мирославом и снахом Бланком, који су раније евидентирани међу жртвама. Сви сахрањени су на гробљу у Вуковару.

31. **ТИШМА МИКА** кћи Сиће, рођена 1912. године у Висућу код Удбине, гдје је и живјела, за вријеме акције „Олуја“ кренула је у избјеглиштво. Приликом гранатирања колоне на Петровачкој цести, преврнуо се трактор у којем се налазила Мика, којом приликом је задобила повреде и одвежена у болницу у Босански Петровац, одакле је пребачена у болницу у Бања Луку, гдје јој се губи сваки траг. (Извор: унук Тишма Јовица)

32. **ЋИРИЋ МИЛЕНКО** из Вуковара, убијен 04.07.1991. у Вуковару заједно са групом цивила српске националности. (Извор: https://sr.wikipedia.org/sr-el/Убиства_Срба_у_Вуковару_1991)

33. **ЧАКМАК МИЛЕ** син Кузмана, звани „Рудек“ „рођен 1931. године у Мунијама код Грубишног Поља. Лишен је живота клањем 14.02.1992. године од стране Гргошевић Славка. (Извор: писмо Миленка Стојића)

34. **ЧУПИЋ СТАНОЈЕ** син Бошка, рођен 10.10.1953. године у Вуковару, гдје је и живио, убијен

20.11.1991. године на подручју Вуковара. (Извор: изјава мајке Слеччевић-Чупић Веселинке)

35. **ШЕРФЕЗИ МИРОСЛАВ** син Андрије, рођен 05.11.1965. године у Ердевику код Шида, гдје је и живио. Погинуо 05.11.1991. године приликом првог артиљеријског гранатирања Шида из Спачванских и Босутских шума. (Извор: <https://mojgradsm.rs/secanje-na-zrtve-bombardovanja-sida/>; https://sr.wikipedia.org/sr-ec/Гранатирање_Шида_1991.)

36. **ШУМОЊА-ЖАГАР ДРАГАН**, рођен 1941. године у Вери код Вуковара, живио у Плашком, гдје је и убијен 07.08.1991. године под непознатим околностима. (Књига: „Огулински крај у Домовинском рату“, аутор Иван Стрижић)

37. **ШЧУР ГОРАН** син Владимира, рођен 1971. године у Петровцима код Вуковара, гдје је и живио, активини официр (потпоручник), инжењерац, погинуо је 25.04.1995. године на подручју Берка са још два војника приликом руковања са експлозивним средствима. (Извор: Вишић Мирослав; <http://www.hlc-rdc.org/db/ljg/index.html>)

Идентификације од августа 2022. до августа 2023.

e-Veritas,
11.10.2022.

Идентификовани и сахрањени посмртни остаци Србина са Кордуна

Данас смо од родбине добили информацију да су идентификовани и сахрањени посмртни остаци Србина **Стеве Копача** сина Милана, рођеног 1947. године у Чремушници, општина Вргинмост, који се водио међу несталим особама од 9. августа 1995. године.

Стево је по Извјештају ХХО за бивши УН сектор Сјевер од 01. јула 2000. године убијен на бициклу на путу у селу Видушевац.

Бранко Копач је 28. маја 2012. године, преко Веритаса и Комисије за нестала лица Владе Србије, поднио молбу Уреду Владе РХ за заточене и нестале да ексхумирају и идентификују посмртне остатке његовог брата Стеве Копача.

У молби је навео да је његов брат Стево био инвалид од 1986. године, па као такав да и није био војно ангажован. До "Олује" је живио у селу Чремушница на кућном броју 113 са оцем Миланом.

Дана 8. или 9. августа 1995. године, Стево је кренуо од куће бициклом цестом у правцу Загреба. На отприлике три километра даље од куће у засеоку Ерори наишао је камион са хрватским војницима, те су се зауставили и скинули Стеву са бицикла и утрпали га у камион гдје су га тукли, а затим га из камиона пребацили у оближњу дрвену кућу, гдје су га наставили тући и мучити, а потом га објесили на орах поред цесте испред дворишта Стевана Станојевића званог Баста на кућ-

ном броју 33 у Доњој Чремушници. Ову сцену и јауке видјеле су и чуле комшије из оближњих кућа од којих неки и данас живе у том селу.

Стевин леш су могли видјети сви који су пролазили цестом Блатуша – Загреб. Након три дана леша више није било на ораћу, а мјештани су видјели људе који су копали раку у Бастином дворишту на тридесетак метара уз стазу која води са главнога пута у двориште породичне куће, а до куће има још неких 15 метара, па претпостављају да је на том мјесту покопан управо Стевин леш.

У истом дворишту према казивању мјештана налази се још једна локација, десетак метара даље од прве гледано ка унутрашњости дворишта. Мјештани тврде да су на ове двије локације покопани посмртни остаци најмање петеро људи.

Веритас не располаже информацијом када је извршена ексхумација посмртних остатака. Идентификација је према саопштењу Министарства хрватских бранитеља од 29. септембра 2022. године, обављена исти дан на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу, када је проведена звршна идентификација посмртних остатака шест особа чији је прелиминарни идентитет утврђен методом анализе ДНА. У том саопштењу се наводи да су посмртни остаци пронађени и ексхумирани са подручја Сисачко-мословачке, Бјеловарско-билогорске, Бродско-посавске и

Вуковарско-сријемске жупаније.

У саопштењу се не наводе имена идентификованих, па нам друга имена идентификованих, осим већ поменутог Стеве Копача, још нису позната.

Посмртни остаци Стеве Копача по информацији коју смо добили од његовог брата Бранка сахрањени су 7. октобра 2022. године на мјесном гробљу у Горњој Чремушници.

Из већ поменутог саопштења Министарства хрватских бранитеља, произилази да Република Хрватска трага за још 1.830 особа несталих и смртно страдалих током рата деведесетих, без навођења националне припадности жртава. Према Веритасовим подацима на дашњи дан трага се за још 1.516 особа српске националности, од којих се чак око половине не налази на списку несталих особа на подручју РХ којег води МКЦК, а на којег се позива и Министарство хрватских бранитеља

ЗЛОЧИНАЧКА АКЦИЈА „ОЛУЈА“:

Идентификована тијела двије српске старице које су злочинци убили на кућном прагу

Вечерње новости,
29. 10. 2022.

У Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу идентификовани су посмртни остаци двије Српкиње, које су биле старе 79 одосно 91 годину, када су убијене у својим кућама у акцији хрватске војске и полиције “Олуја” 1995. године, саопштио је данас Информационо документациони центар “Веритас”.

Према „Веритасовим“ информацијама, идентификована је Даринка Маодуш /79/ која је за вријеме злочиначке акције „Олуја“ остала у својој кући у Медаку код Госпића, гдје је живјела сама.

Полицијска управа Личко-сењска још у јулу 2005. године обавијестила је Даринкину породицу да је полицијска станица у Госпићу извршила увид у своје евиденције из којих произилази да је 25. октобра 1996. године у мјесту Ме-

дак, Данило Маодуш пронашао леш женске особе за који је навео да припада Даринки Маодуш.

Тијело је од полиције преузело погребно предузеће које је требало да је сахрани на гробљу у Смиљанском пољу, такозваном „Вранеш гробљу“, гдје су сахрањена и остала тијела пронађена приликом санације терена послје „Олује“.

Међутим, приликом ексхумације овог гробља, која је обављена од 17. до 31. октобра 2006. године, ни на крстачама ни на пропратној документацији није било Даринкиног имена, што је увелико отежало трагање за њеним посмртним остацима.

Друга идентификована жена је Драгиња Вукша /91/ из Парчића код Бенковца, чије је тијело, према хрватским изво-

рима, пронађено 13. новембра 1995. године у бунару.

Драгиња је живјела у Парчићима, у засеоку Вукше, гдје је остала и за вријеме злочиначке акције „Олуја“.

Према информацијама до којих је дошао „Веритас“, посмртни остаци Драгиње Вукше били су покопани на православном гробљу у Бјелини, код цркве Свете Петке, у породичну гробницу Уроша Војводића, одакле су ексхумирани у току 2019. године.

Из „Веритаса“ су навели да је, према званичном саопштењу министарства хрватских ратних ветерана, јуче у Загребу идентификовано укупно осам особа, који су ексхумирани на подручју Сисачкомославачке, Личко-сењске, те Задарске жупаније, али нису наведена имена идентификованих особа...

е-Веритас,
25. 11. 2022.

Идентификовани и посмртни остаци Јована Мандарића из Врепца

..Због Веритасова залагања за принцип да свака жртва, без обзира којој је страни за живота припала, мора имати име које се мора јавно навести и када се идентификују и сахрањују њени посмртни остаци, објављујемо основне личне податке те околности, начин, вријеме и мјесто страдања двије јуче идентификоване жртве српске националности Даринка Илије Маодуш (79) из Медака код Госпића и Драгиња Ђуре Вукша (91) из Парчића код Бенковца, док нам идентитет осталих идентификованих у то вријеме није познат.

У међувремену смо дошли до информације о још једној идентификованој особи такође српске на-

ционалности, чији идентитет гласи:

Јован Николе Мандарић (46) из Врепца код Госпића. Јован је био резервни капетан 1. класе на функцији замјеника комаданте 9. моторизоване пјешадијске бригаде стациониране у Врепцу. У вријеме хрватске акције “Олуја”, остао је међу задњима са Бранком Новаковићем и Даном Рашетом да спаси технику. Посљедњи пут је виђен изнад села Подлапача. Његови посмртни остаци ексхумирани су у току 2006. са групног гробља у Кореници. Његови посмртни остаци сахрањени су 12. новембра 2022. на православном гробљу у Врепцу.

.....

е-Veritas, 07. 12. 2022.

Идентификовани и посмртни остаци Лончар Стевана и Живковић Симе са Кордуна.

У међувремену смо дошли до информације о још двије идентификоване особе такође српске националности:

- **Стеван Мирка Лончар (65)** из Утиња Врело код Војнића. Стеван је у акцији “Олуја” са комшијама кренуо у егзодус према Двору на

Уни и код Жировца избјегличку колону су напали припадници ХВ. Млађи су се разбјежали а Стеван је остао у тракторској приколици јер је због болести био тешко покретљив, из које су га одвели припадници ХВ и од тада му

се губио траг. Његови посмртни остаци су ексхумирани 2007. са групног гробља у Петрињи. Сахрањен је 15. новембра у породичну гробницу у родном селу.

- **Симо Милована Живковић (68)**, из Крњака код Карловца. Симо је у акцији "Олуја" са комшијама кренуо у егзодус према Двору на Уни и на путу испред Двора погинуо је од гелера приликом гранатирања избјегличке колоне.

Идентификовани посмртни остаци Драгана Драгановића из Кијеваца

e-Veritas,
02. 12. 2022.

Тридесет и једну годину након погибије у бјеловарској касарни 29. септембра 1991. године, Драган Драгановић, тада 19-годишњи војник ЈНА, сахрањен је у родном селу Кијеваца у Поткозарју.

Овај саборац Милана Тепића, према тврдњи његовог брата Драгомира и комшије Мирка Пјанића, убијен је у нападима хрватске паравојске на касарну, истог дана када је Милан Тепић, посљедњи народни херој Југославије дао живот "да би испоштовао војничку част и заклетву", објављује портал SrpskaInfo.com под датумом 22. новембар 2022.

Драганова породица је бројна, а туга за њим велика.

Најстарији брат је Драгиша, потом слиједе Драгомир, Мирослав, Милован, Драшко, Дарко, Михајло и Драгољуб, те сестре Милена и Драгица.

- Драган је рођен 15. јануара 1972. године, а погинуо 29. септембра 1991. године. Памтим посљедњи сусрет са њим, када је одлазио у ЈНА. Били смо сви срећни, радовали се јер је тако код нас, у Поткозарју. Нисмо замишљали да ће то бити наш посљедњи сусрет. Његова слика у униформи нам је стално пред очима, на видном мјесту. Мајка је умрла држећи ту слику на прсима. Тешко је то испричати - изнио је Драгомир Драгановић сјећање на брата и мајку

која је преминула прије двије године.

Сада су успомене на Драгана Драгановића оживљене, прича о његовом херојству и трагедији поновљена, а вијест о повратку у своју земљу, брзо се раширила цијелим крајем.

Мирко Пјанић нам је испричао да су на споменику погинулим борцима из МЗ Церовљани уклесали име, лик и податке о Драгану Драгановићу. Ту су више пута годишње полагали вијенце и цвијеће, палили свијеће.

- Поуздано знамо да је Драган Драгановић херојски погинуо у Бјеловару. Прве информације које смо добили су указивале да се он није хтио одвојити од

Милана Тепића, није хтио да га изда по цијену живота. Његова мајка је често, помињући свога сина, помињала и Милана. Драган је први војник, младић у ЈНА који је са подручја Градишке погинуо у рату - изјавио је Пјанић.

Тужно је било што његова мајка и браћа и сестре, подсјећа Пјанић, нису имали гдје да упале свијећу и положи цвијеће за Драгана, осим на споменик у центру села.

- То је за њих било тешко. Сазнаћемо гдје су свих тих година били његови посмртни остаци. Шта се све дешавало. Ипак, његов гроб је од сада заклетва и спомен за све нас, његове комшије, пријатеље, суна-

роднике – навео је Мирко Пјанић, а преноси *SrpskaInfo.com*. Према Веритасовим сазнањима, Драганови посмртни остаци предати су од хрватске стране комисији СРЈ 12. јула 1995. под НН, када су примљени на ВМА у Београду, гдје су заведени под ознаком С-90/95. У попратној документацији нема ни мјеста одакле је леш довежен ни времена ни мјеста смрти. Код

описа леша стоји напомена : “мушки леш у стању одмаклих трулежних промена и сапонификације, већим делом скелетисан”.

Леш је под истом ознаком био покопан на београдском гробљу “Лешће”, све док Комисија Србије за нестала лица од Међународне комисије за нестала лица у току ове године није добила позитиван ДНК извјеш-

тај за посмртне остатке под ознаком С-90/95 на име Драган (Предраг) Драгановић.

Комисија Србије је примопредају посмртних остатака са Институтом за нестале особе БиХ обавила 21. јула 2022. године, у циљу коначне идентификације и предаје породици ради сахране у БиХ.

На Гавриници одржан помен Милану Николићу (1967)

e-Veritas,
08. 12. 2022.

Данас смо од родбине добили информацију да је јуче на православном гробљу на Гавриници у Пакрацу одржан двомјесечни помен Милану Николићу сину Стевана, рођеном 01.09.1967. у Ораховици.

Милан је, према Веритасовој евиденцији, нестало 02.05.1995. године, другог дана хрватске акције на Западно Славонију познату под кодним називом “Бљесак”, на подручју Нове Ва-

роши, од када му се губио сваки траг.

Веритас не располаже информацијом одакле су и када екхумрани Миланови посмртни остаци, док је идентификација обављена 29.09.2022. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу, када је, према саопштењу Министарства хрватских бранитеља, проведена звршна идентификација посмртних остатака шест

особа чији је прелиминарни идентитет утврђен методом анализе ДНА, без навођења њихових имена. У том саопштењу се наводи да су посмртни остаци пронађени и екхумирани са подручја Сисачко-мословачке, Бјеловарско-билогорске, Бродско-посавске и Вуковарско-сријемске жупаније, али се не наводе имена идентификованих...

Идентификовани посмртни остаци Митра Босанца и Милана Продановића

Срна,
16. 12. 2022.

Посмртни остаци двије српске жртве – Митра Босанца и Милана Продановића, који су страдали током хрватске војне акције “Бљесак”, идентификовани су у Заводу за судску медицину у Загребу, саопштено је из Документационо-информативног центра “Веритас”.

Њихови посмртни остаци пронађени су 2021. године приликом разминурања терена у шуми код Окучана и Шуметлици.

Митар /Крсте/ Босанац рођен је 12. јула 1966. године у Доњим Цјепидлакама код Дарувара, гдје је и живио, а погинуо је 4. маја 1995. године на подручју Ивановца у акцији „Бљесак“. Екхумиран је 2021. приликом разминурања терена у шуми код Окучана.

Милан /Петра/ Продановић рођен је 2. јануара 1956. године у Бучју код Пакраца, гдје је и живио, погинуо је 1. маја 1995. године на Псуњу на локација „Крива бреза“, а екхумиран 2021. приликом разминурања терена у Шуметлици.

У вријеме погибије обојица су били припадници Западно-славонског корпуса Српске војске Крајине.

Из „Веритаса“ напомињу да је јуче у Загребу саопштено да су идентификовани посмртни остаци шест несталих и смртно страдалих у рату у Хрватској, али да су наведена имена само двојице „хрватских бранитеља“, а да идентитет осталих још није познат.

По два лица екхумирана су на подручју Вуковарско-сремске и Бродско-посавске жупаније, једно на подручју Пожешко-славонске жупаније, а једно је преузето с подручја БиХ.

„Веритас“ подсјећа да је од 2001. године из заједничких, масовних и појединачних гробница, укључујући и екхумације у организацији самих породица, екхумирано укупно 1.637 посмртних остатка Срба са подручја Хрватске и бивше Републике Српске Крајине.

То укључује и оне који су живјели и ратовали на хрватској страни, од чега су до сада идентификована 1.282 посмртна остатка, док их још 355 чека на идентификацију...

СПИСАК ИДЕНТИФИКОВАНИХ ЛИЦА ОД АВГУСТА 2022. ДО АВГУСТА 2023.

1. **БОСАНАЦ МИТАР** син Крсте, рођен 12.07.1966. Доње Цјепидлаке код Дарувара, гдје је и живио. За вријеме акције „Бљесак“ погинуо на подручју шуме Прашник.

Његови посмртни остаци су ексхумирани са појединачног гробног мјеста у току 2021. године приликом разминарања терена у шуми код Окучана (Ивановац).

Идентификован ДНК-а методом 15.12.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 20.12.2022. на гробљу у Сурчину.

2. **ВОЈНОВИЋ ЉУБАН** син Јове, рођен 16.04.1958. године у Балинцу код Глине, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ погинуо на подручју Глинског Новог Села за вријеме гранатирања око 15 сати

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току јуна 2007. године са гробља у Петрињи.

Идентификован ДНК-а методом 29.09.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 22.11.2022. на гробљу у Сиску.

3. **ВУКША ДРАГИЊА** кћи Ђуре, рођена 20.01.1904. године у Парчићима код Бенковца, гдје је и живјела.

За вријеме акције „Олуја“ остала у селу, гдје је нађена мртва.

Њезини посмртни остаци су ексхумирани у току 2019. године из појединачне гробнице у Бјелини код Бенковца.

Идентификована ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Њезини посмртни остаци су сахрањени 27.05.2023. на гробљу у Бјелини.

4. **ДРАГАНОВИЋ ДРАГАН** син Предрага, рођен 15.01.1972. године у Челиновцу код Босанске Градишке, живио у Новој Градишци.

Драган је погинуо 29.09.1991. године код шуме Нард близу Кишове фарме код Бјеловара. Његове посмртне остатке је Комисија за нестала лица Републике Србије добила у размјени са Управом за заточене и нестале Републике Хрватске под ознаком НН у току 1995. године и као та-

кав је био покопан на гробљу Лешће у Београду, под ознаком С-90/95. Дана 08.06.2022. године је стигао позитиван ДНК-а налаз за тај леш.

Његови посмртни остаци су ексхумирани са гробља Лешће у Београду и предати Институту за нестале особе БиХ 21.07.2022. године.

Његови посмртни остаци су сахрањени 19.11.2022. на гробљу у Челиновцу код Босанске Градишке.

5. **ЖИВКОВИЋ СИМО** син Милована, рођен 15.06.1927. године у Крњаку код Карловца, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ кренуо у избјеглиштво. Убијен приликом гранатирања избјегличке колоне на подручју Двора.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току октобра 2009. године са гробља у Двору.

Идентификован ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 30.11.2022. на гробљу Вукушевац у Крњаку.

6. **КОПАЧ СТЕВО** син Милана, рођен 21.08.1947. године у Чремушници код Вргинмоста, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ остао у селу. Убијен на подручју села Видушевац.

Његови посмртни остаци су ексхумирани из појединачног гробног мјеста у Чремушници.

Идентификован ДНК-а методом 29.09.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 07.10.2022. на гробљу у Горњој Чремушници.

7. **ЛОНЧАР СТЕВО** син Мирка, рођен 08.04.1930. године у Утиња Врело код Војнића, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ кренуо у избјеглиштво. Убијен у пресјеченој избјегличкој колони на подручју Жировца.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току јуна 2007. године са гробља у Петрињи.

Идентификован ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 15.11.2022. на гробљу Утиња Врело.

8. **МАНДАРИЋ ЈОВАН** син Николе, рођен 19.07.1949. године у Вребцу код Госпића, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ убијен на подручју Подлапаче.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току 2002. године са гробља у Кореници.

Идентификован ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 12.11.2022. на гробљу у Вребцу.

9. **МАОДУШ ДАРИНКА** кћи Илије, рођена 20.10.1916. године у Метку код Госпића, гдје је и живјела.

За вријеме акције „Олуја“ остала је у својој кући, гдје је и убијена.

Њени посмртни остаци су ексхумирани у току октобра 2006. године са гробља у Житнику.

Идентификована ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Њезини посмртни остаци су сахрањени 25.02.2023. на гробљу у Онтарију, Канада.

10. **МАРТИНОВИЋ СТАНКО** син Јанка, рођен 12.02.1939. године у Мартиновићима код Глине, живио у Новом Селу код Сиска.

Станко је дана 23.09.1991. године око 19.30 сати одведен из куће у Новом Селу од стране групе униформисаних лица.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току 2018. године са гробља у Шамцу.

Идентификован ДНК-а методом 19.05.2023. године на Заводу за судску медицину у Бања Луци.

Његови посмртни остаци су сахрањени у току јула 2023. на гробљу Викторовац у Сиску.

11. **МРЂЕНОВИЋ БРАНКО** син Симе, рођен 28.05.1957. године у Балинцу код Глине, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ кренуо у избјеглиштво. Убијен у пресјеченој избјегличкој колони на подручју Жировца.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току октобра 2009. године са гробља у Двору.

Идентификован ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени у току новембра 2022. на гробљу у Мајским Пољанама.

12. **НИКОЛИЋ МИЛАН** син Стеве, рођен 01.09.1967. године у Ораховици, живио у Окучанима.

За вријеме акције „Бљесак“ убијен на подручју Нове Вароши.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току децембра 2010. године са гробља у Окучанима.

Идентификован ДНК-а методом 29.09.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 07.10.2022. на гробљу у Гавриници.

13. **ПРОДАНОВИЋ МИЛАН** син Петра, рођен 02.01.1956. године у Бучју код Пакраца, гдје је и живио.

За вријеме акције „Бљесак“ убијен на подручју Псуња.

Његови посмртни остаци су ексхумирани са појединачног гробног мјеста у току 2021. године приликом разминирања терена у шуми код Окучана (Ивановац).

Идентификован ДНК-а методом 15.12.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 20.12.2022. на гробљу у Бањи Ковиљачи.

14. **ТРБУЛИН ДРАГАН** син Ђуре, рођен 1938. године у Доњем Србу код Доњег Лапца, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ убијен на подручју Доњег Срба.

Његови посмртни остаци су ексхумирани у току маја 2002. године са гробља у Грачацу.

Идентификован ДНК-а методом 28.10.2022. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Његови посмртни остаци су сахрањени 17.11.2022. на гробљу у Доњем Србу.

Саво ШТРБАЦ: Даринкино друго путовање из Лике у Канаду

Политика,
22. 11. 2022.

На моје питање зашто тетку во- зе у Канаду, када су је могли са- хранити у породичну гробницу у Брезнику, браћа су ми углас одго- ворили да је ни мртву не могу ос- тавити у држави у којој је убијена само због њене националне при- падности

Пре неки дан "Веритас" су посе- тили браћа Илија и Никола Мао- душ из канадског Виндзора. Пре Београда посетили су и Загреб и Медак у Лици и Славско Поље на Кордуну. Ово је био наш први непосредни сусрет, мада сам са Илијом у контакту преко елек- тронске поште од 25. маја 2021, када ми је послао прво писмо.

"Моје име је Иија Маодуш. Имам 60 година и рођен сам у Канади. Мој отац Љубомир Маодуш рођен је 1926. у Медку у Лици, а умро 2009. у Канади. Моја мајка Мил- ка Лукач рођена је 1937. у Слав- ском Пољу на Кордуну, а умрла 2013. у Канади. Српски сам на- учио од родитеља и могу да ра- зумијем 90 одсто онога што ми се прича на српском. Говорим српски али не течно. Родни крај својих родитеља посетио сам са- мо једном – 2017.

Ево зашто пишем. Покушавам сазнати где је сахрањена моја тетка Даринка и да ли је могуће ексхумирати њено тело и сахра- нити у породичну гробницу на гробљу код Српске православне цркве у Брезнику код Медка, у Ли- ци. Тражим вашу помоћ и помоћ 'Веритаса'... Моја тетка Дарин- ка Маодуш (1916) била је сестра мога оца. Никад се није удавала. Убијена је за време 'Олује' а тело

јој је нађено пар стотина метара од куће... Неки кажу да је била обезглављена а неки да јој је тело, иако је њен нестанак пријављен у августу 1995, пронађено 1996. Очев брат од тетке Никола Ласко- вић (1933-2018.) из Горњих Бо- гићеваца, комуницирао је са 'др- жавом' 2005. и 2008, од које је примио писма да је тетка покопа- на на гробљу у Смиљанском по- љу на тзв. 'Вранеш гробље'. Ова писма сам нашао у папирима

свог покојног оца након мајчине смрти... Не знам ко је дошао по остатке моје тетке и не знам како је одлучено да се њени посмртни остаци сахране у близини Смиља- на а зашто не на гробљу код цркве у Брезнику. И не знам како је др- жава идентификовала моју тетку како би могли одговорити мом стрицу Николи Ласковићу и оба- вестити га да је моја тетка поко- пана код Смиљана."

7/19/23, 12:04 PM

Darinka Maodus Obituary - Windsor, ON

OBITUARY

Darinka Maodus

OCTOBER 20, 1916 – AUGUST 8, 1995

IN THE CARE OF

Anderson Funeral Home & Cremation Centre

MAODUŠ, Darinka

October 20, 1916 - August 8, 1995

Born and died in Medak, Lika-Krbava, Srpska Krajina (Serbian Military Frontier).

Darinka is the dear aunt of Ilija Maodus (Essex), Nikola Maodus (White Lake, Michigan); Sophia (Pavlica) Peltier, Bogdan, George and John Pavlica of Windsor; Danica (Maodus) Celic, Dusan Maodus and Angelina (Maodus) Marsh in England; Tihomir, Danijel and Vladimir Maodus in Varazdin; Velimir Laskovic (Austria), Vesna (Laskovic) Pucarevic (Germany).

Darinka's skeletal remains have been brought to Windsor from abroad for a proper burial and in order for her to lay in peace nearby her late brother Ljubomir Maodus (Windsor 2009).

Nearing the age of 79, Darinka was an innocent victim of the 1990s war in the former Yugoslavia.

Darinka, affectionately known as Tetka Dara, was not married and had no children.

Only recently have her remains been located and identified, after 27 years, through DNA matching with Ilija and Nikola, along with other nephews and nieces as referred to above. Unknowingly to her family here and abroad, she lay in an unmarked

На крају писма Илија је поставио много питања која су се односила на локацију и ексхумацију гробља “Смиљан -Вранеш”, те на идентификације по ДНК моделу, наводећи да је и сам спреман послати узорак своје ДНК, све у циљу да пронађе теткинe посмртне осатке и да је достојанствено сахрани. Послао ми је у прилогу сву документацију коју је прикупио из разних извора, укључујући и своје породично стабло и фотографију на којој су, поред њега, отац му Љубомир и тетка Даринка из 1990. приликом прве и једине сетрине посете брату.

Одговорио сам му већ наредног дана:

“Локација где је била покопана Ваша тетка, Маодуш Даринка, зове се гробље Житник, у близини Госпића. На том гробљу било је покопано укупно 58 посмртних остатака, од тога 49 из ‘Олује’ и постољује а девет из 1991. Ексхумација је обављена од 17. до 26. октобра 2006. Хрватска комисија за нестала лица је српској страни још 1996. предала тзв. протоколе који су садржавали податке о времену, месту проналаска и месту покопа посмртних остатака. Понеки протоколи су имали и фотографију посмртних отатака, те дактилоскопију, описе особних предмета, обуће и одеће. Протокол под редним бројем 255, иако нема ни фотографије, ни дактилоскопије, ни описа особних предмета, одеће и обуће, највероватније се односи на Маодуш Даринку, пошто се из њега види да се ради о особи женског пола, и да је леш пронађен 15. августа 1995. у месту Медак – Маодуши.

Сви ексумирани посмртни остаци са гробља Житник пребачени су у Загреб у Завод за судску медицину и криминалистику, где су и похрањени. Са свих посмртних остатака узети су узорци костију за идентификацију методом анализе ДНК. Према ‘Веритасовим’ подацима до сада је од ексху-

мираних посмртних остатака са гробља Житник идентификовано тек 34 посмртна остатка.

Данас смо телефоном разговарали са Управом за заточене и нестале у Загребу и од њих дознали да је само један рођак и то Даринкин сестрић, Ласковић Никола, дао крв, али да нема довољно крви за квалитетан ДНК. Саветовали су нам да вам јавимо да и ви дате крв и то преко Међународне комисије за нестала лица (ICMP) – огранак у Канади...”

Разменили смо још десетак имејлова. Илија је постављао све више питања а ја сам му давао одговоре и упутства, која је он без поговора извршавао. Између осталог, ступио је у директну везу и са ИЦМП и са хрватском комисијом. Скупио је десетак рођака по целом свету и сви су дали крв за ДНК.

Почетком септембра ове године послао ми је допис који је крајем јула добио од хрватске Управе за заточене и нестале у којем га обавештавају да је “упоређивањем узорака крви чланова породице утврђено статистички значајно поклапање од 92,53 одсто с узорком са леша под ознаком ‘НН59/15 Житник’. Како наведено ни проценат подударности није довољан за искључиво геномску идентификацију, направљене су додатне, митохондријске анализе које су показале како је њен сестрић, Никола Ласковић, директан сродник Даринке Маодуш обзиром да имају идентичан халотип”. Ако се томе додају и неспорно утврђене околности места проналаска и покопа посмртних остатака под поменутом ознаком, Даринка Маодуш би могла бити коначно идентификована комбинаваном методом идентификације која укључује и геномску и митохондријску ДНК анализу, класичну обраду посмртних остатака (опис тела) те околности страдања”.

И тако је Илија позван на коначну идентификацију која је обављена 28. октобра на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу. Илија је са собом повео и три године млађег брата Николу, канадског пензионисаног полицијског инспектора. Здовољни су, кажу ми, са пријемом и процедуром идентификације. Никола је, уз присуство дежурног патолога, Милована Кубата, прегледао и Даринкине посмртне остатке, док Илија за такве ствари “нема желуцац”. У Загребу су им дали и потврду о смрти, у којој пише да је узрок смрти непознат. А након што су изразили жељу да теткинe кости пренесу у Канаду и сахране је поред свог оца, а њеног брата Љубомира, побрали су симпатије доктора Кубата и његових сарадника.

Након идентификације Илија и Никола су посетили родна места својих покојних родитеља. Жељели су положити цвеће и запалити свећу на месту где им је десетак године лежала тетка и други побјени Срби, али им није имао ко показати ту локацију.

Навратили су и у Београд да захвале мени и мојим сарадницима на помоћи у трагању за посмртним остацима њихове тетке. Објаснили су ми да им је отац напустио Лику још 1945. са Ђујићевим четницима, а мајка им је 1957. побегла из тадашње ФНРЈ, тако што је, са још три мушкарца, илегално прешла преко границе у Италију.

На моје питање зашто тетку воze у Канаду, када су је могли сахранити у породичну гробницу у Брезнику, браћа су ми углас одговорили да је ни мртву не могу оставити у држави у којој је убијена само због њене националне припадности. Рекли су ми и да им је велика жеља да открију и пред суд изведу теткинe убице или убицу, у коју сврху су ангажовали једног загребачког адвоката.

ЕКСХУМАЦИЈЕ

од августа 2022. до августа 2023.

e-Veritas,
07. 12. 2022.

КОД МИРКОВАЦА ЕКСХУМИРАНИ ПОСМРТНИ ОСТАЦИ ДВИЈЕ ОСОБЕ

У организацији Министарства хрватских бранитеља 15. новембра 2022. ексхумирани су посмртни остаци двије особе пронађене на подручју Мирковаца, објављено је на интернетским страницама хрватског Министарства бранитеља.

Према прелиминарним налазима, посмртни остаци потјечу из времена Домовинскога рата, а ради даљње обраде и идентификације бит ће превезени у Националну меморијалну бол-

ницу „Др. Јурај Њавро“ у Вуковару.

Управа за заточене и нестале Министарства хрватских бранитеља, у сарадњи с другим надлежним тијелима Републике Хрватске, наставља с истраживањима на свим локацијама за које прикупљена сазнања укажу да су могућа мјеста прикривених гробница из Домовинскога рата.

На подручју Вуковарско-сријемске жупаније проводе

се систематска истраживања на подручју Петровачког атара, а предстоје и истраживања на подручју Карловачке те Пожешко-славонске жупаније.

Република Хрватска још увијек трага за 1.821 особом несталом и смртно страдалом у Домовинском рату, од којих је 515 особа с подручја Вуковарско-сријемске жупаније., наводи се у поменутом саопштењу

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

28. 03. 2023. ОДРЖАН РАДНИ САСТАНАК И ЗАЈЕДНИЧКО ИЗВИЂАЊЕ ТЕРЕНА У ДАРУВАРУ

На основу постигнутог договора и преузетих обавеза на последњем билатералном састанку владиних тела за тражење несталих лица Републике Србије и Републике Хрватске, одржаног 30. јануара 2023. године у Загребу, Управа за заточене и нестале Министарства хрватских бранитеља Републике Хрватске организовала је радни састанак надлежних тела за тражење несталих лица Републике Србије, Републике Хрватске и Босне и Херцеговине и заједничко теренско извиђање локације Градско гробље Дарувар, 28. марта 2023. године.

На радном састанку је разговарано о будућим активностима у односу на раније преузете обавезе и константовано да је неопходно да се учине додатни напори кроз конкретне механизме будуће сарадње са циљем њиховог реализовања

а ради убрзања процеса решавања питања несталих лица у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ. Овом приликом су договорене и предстојеће конкретне активности које се односе на наредна заједничка извиђања места могућих гробница по раније истакнутим захтевима.

Заједничко теренско извиђање ове локације је спроведено на основу захтева који су хрватској страни доставили Комисија за нестала лица Владе Републике Србије и Институт за нестале особе Босне и Херцеговине, те у складу са исказаним интересом ових тела, Управа је упутила позив за извиђање наведене локације за коју постоје индиције да се на њој налазе укопани посмртни остаци лица несталих 1991. године у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ.

Извиђање је обављено на Градском гробљу Дарувар и том приликом су представници Управе за заточене и нестале известили о предвиђеном начину и методологији рада на овој локацији приликом ексхумације покопаних посмртних остатака несталих лица која ће бити реализована у наредном периоду.

Овакве активности од значаја су, јер се тиме наставља континуитет у билатералној и мултилатералној сарадњи, као и рад на прикупљању сазнања о отвореним питањима, која су кључна за решавање питања несталих лица и интезивирање сарадње на проверама потенцијалних локација од заједничког интереса, где би се могли налазити посмртни остаци несталих лица из оружаних сукоба у периоду 1991-1995. године.

Судски поступци пред Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове (МРМКС)

СЛУЧАЈ „СТАНИШИЋ И СИМАТОВИЋ”

МРМКС, 31. 05. 2023.

Жалбено веће одбацило жалбе Станишића и Симатовића, поништило ослобађајуће пресуде за удружени злочиначки подухват и повећало казне на 15 година затвора

Жалбено веће Механизма у саставу судија Graciela Gatti Santana (председавајућа), судија Lee G. Muthoga, судија Aminatta Runeni N’gum, судија Yusuf Aksar и судија Claudia Hoefler, данас је објавило своју пресуду по жалбама које су поднели г. Јовица Станишић, г. Франко Симатовић и Тужилаштво Механизма (у даљњем тексту: тужилаштво) на пресуду у предмету Тужилац против Јовице Станишића и Франка Симатовића коју је Претресно веће Механизма објавило 30. јуна 2021, а у писменом облику издало 6. августа 2021.

Жалбено веће је одбацило жалбе г. Станишића и г. Симатовића на њихове осуде за помагање и подржавање убиства као кршења закона и обичаја ратовања, као и за убиство, депортацију, нехумана дела (присилно премештање) и прогон као злочине против човечности, почињене у вези са, те након заузимања Босанског Шамца у Босни и Херцеговини у априлу 1992. Кривична одговорност г. Станишића и г. Симатовића била је заснована на констатацијама да су организовали обуку, а затим и ангажовали српске снаге које су учествовале у заузимању и злочинима. Жалбено веће је такође одбацило жалбе г. Станишића и г. Симатовића на изречене казне од по 12 година затвора.

Жалбено веће је делимично усвојило жалбу тужилаштва тиме што је констатовало да је Претресно веће погрешило кад није г. Станишића и г. Симатовића осудило по модалитету одговорности за удружени злочиначки подухват. Претресно веће је закључило да је постојао удружени злочиначки подухват и да му је заједнички злочиначки циљ био присилно и трајно уклањање већине несрба из великих делова Хрватске и Босне и Херцеговине путем почињења убиства, депортације, нехуманих дела (присилно премештање) и прогона, како се терети у оптужници. Претресно веће је такође констатовало да су г. Станишић и г. Симатовић допринели заједничком злочиначком циљу у вези са злочинима у Босанском Шамцу, али их је ослободило одговорности за удружени злочиначки подухват на основу тога да није доказано да је неко од њих двојице поседовао заједничку намеру да се оствари заједнички злочиначки циљ.

Жалбено веће је утврдило да је Претресно веће погрешило у оцени других доприноса г. Станишића и г. Симатовића заједничком злочиначком циљу. Жалбено веће је такође констатовало да су они поседовали заједничку намеру да остваре

заједнички злочиначки циљ. Сходно томе, Жалбено веће је утврдило да су г. Станишић и г. Симатовић одговорни као припадници удруженог злочиначког подухвата за злочине које су разне српске снаге починиле 1992. у Босни и Херцеговини, у Бијељини, Зворнику, Босанском Шамцу, Добоју и Санском Мосту, и за злочине почињене 1995. у Трнову и Санском Мосту. Такође су проглашени одговорним за убиство почињено у Даљској Планини у Хрватској у јуну 1992. Жалбено веће је повећало казне изречене г. Станишићу и г. Симатовићу на 15 година затвора. Жалбено веће је одбацило преостали део жалбе тужилаштва.

Председавајући судија је констатовала да изрицање ове пресуде представља кључну тачку у мандату Механизма да настави да врши стварну, временску и персоналну надлежност Међународног кривичног суда за бившу Југославију (у даљњем тексту: МКСЈ) који је затворен 2017. године. Ово је последња жалбена пресуда о примарним кривичним делима из предмета започетих пред МКСЈ.

BRANILAC VEJN DŽORDAŠ: Presuda nezakonita, Stanišić po njoj kolektivno odgovoran za tuđa dela

N1, Beta, 31. 05. 2023.

Advokat Vejn Džordaš (Wayne Jordash) branilac Jovice Stanišića, ocenio je da je "očigledno nezakonita" današnja pravosnažna presuda kojom je sud u Hagu osudio njegovog klijenta na 15 godina zatvora kao člana udruženog zločinačkog poduhvata progona nesrba iz Hrvatske i BiH, 1992-95.

„Suditi čoveku 20 godina i onda ga osuditi na ovoj očigledno nezakonitoj osnovi nije samo tragedija za Stanišića, nego i za nasleđe Tribunala i za legitimnost međunarodne pravde“, izjavio je Džordaš za Betu.

Posle presude Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, naslednika Haškog tribunala, Džordaš je naveo da Stanišić nije osuđen po principu individualne odgovornosti, već po „kolektivnoj odgovornosti za ono što su drugi srpski lideri uradili ili nameravali da urade“.

Žalbeno veće Tribunala danas je Stanišića i saoptuženog Franka Simatovića Frenkija proglasilo krivim za zločine u BiH i Hrvatskoj, kao članove udruženog zločinačkog poduhvata progona nesrpskog stanovništva, i povećalo im prvostepenu kaznu sa 12 na 15 godina. Sud ih je pravosnažno osudio za progon, ubistva, deportaciju i prisilno premeštanje u Bijeljini, Doboju, Bosanskom Šamcu, Zvorniku, Sanskom Mostu, Trnovu i u Dalju, 1992-95.

Time je poništena prvostepena presuda iz juna 2021. kojom je bilo utvrđeno da Stanišić i Simatović nisu bili u zločinačkom udruženju iako su znali

za njegovo postojanje. Oni su prvostepeno bili osuđeni samo za pomaganje i podržavanje zločina Crvenih beretki u Bosanskom Šamcu, s proleća 1992. godine.

Glavni tužilac Serž Bramerc (Serge Bramertz) precizirao je u komentaru današnje presude da su protagonisti tog zločinačkog poduhvata, zajedno sa Stanišićem i Simatovićem, bili tadašnji predsednik Srbije Slobodan Milošević i vođe Srba iz Hrvatske i BiH, te Željko Ražnatović Arkan.

Branilac Džordaš je, međutim, u izjavi Beti konstatovao da je žalbeno veće Tribunala počinilo grešku proglašavajući Stanišića članom zločinačkog udruženja zato što „ne razume osnove prava o udruženom zločinačkom poduhvatu“.

Ti pravni propisi, po Džordašu, „zahtevaju da osuđena osoba značajno doprinese zločinima koji su deo kriminalnog plana“.

„To je od ključne važnosti za pravičnu procenu zločinačke namere. Umesto da proceni Stanišićev doprinos, za koji je prvostepeno veće utvrdilo ne samo da nije značajan, već da je, u stvari, i nepostojeći, žalbeno veće je nepropisno Stanišiću pripisalo doprinos drugih srpskih zvaničnika“, tvrdi advokat Džordaš.

Po njemu, to kod žalbenog veća pokazuje „fundamentalno nerazumevanje načina na koji pravo i principi legalnosti i krivične odgovornosti funkcionišu“.

„Drugim rečima, Stanišić je osuđen ne za svoj doprinos zločinima, već gotovo isključivo na osnovu delovanja drugih srpskih lidera“, navodi Džordaš.

Ako se, po braniocu, u obzir uzme nalaz iz prvostepene presude o Stanišićevom „minimalnom doprinosu zločinima 1992. godine“ i čak ako se tome doda da je on, po današnjoj presudi žalbenog veća, doprineo zločinima iz 1995. godine, to „očigledno nije dovoljno za zaključak da je on značajno doprineo svim zločinima u Hrvatskoj i BiH, 1992-95“, do kojeg je došlo žalbeno veće.

„Ostavljajući po strani odsustvo obrazloženja za ovaj neuobičajen nalaz, to nije individualna odgovornost, već kolektivna odgovornost za ono što su drugi srpski zvaničnici uradili i nameravali da urade“, zaključio je Džordaš.

Proces Stanišiću (72) i Simatoviću (73), uključujući prvo i ponovljeno suđenje, trajao je 20 godina i najduži je u istoriji suda u Hagu.

Stanišić i Simatović su prvi zvaničnici Srbije koji su pravosnažno osuđeni za zločine u BiH i Hrvatskoj.

Kao odsluženi deo kazne, sud je Stanišiću priznao 7,2 godine, a Simatoviću 8,3 godine. Kada odsluže dve trećine kazne, odnosno 10 godina, oni će moći da zatraže od suda prevremeno oslobađanje.

RT Balkan,
04. 06. 2023.

Србима 1.300 година хашке робије више него осталима

У Хагу су доживотне казне затвора изрицане једино Србима, 14 их је преминуло пре окончања судског поступка, док су за злочине над Србима осуђени нижеразредни муслимански војници, а за оне почињене у Хрватској није пресуђено ни у једном случају

Правоснажним пресудама од по 15 година затвора некадашњим челницима ресора Државне безбедности Србије Јовици Станишићу и Франку Симатовићу, оптуженима за ратне злочине у Хрватској и БиХ, Хашки трибунал је ставио тачку на свој рад, а са овом пресудом дошао до цифре од укупно 1.347 година затвора за Србе.

С друге стране, за злочине над Србима изрекао је тек 64 година робије, пишу данашње “Вечерње новости”.

Када се погледа појединачно, у Хагу су казну затворила добила 93 осумњичена, од тога су 67 осуђених Срби, 18 Хрвати, петоро муслимани, двоје Албанци и један Македонац. Након драконских пресуда и чак седам доживотних затворских казни које су пресуђене само Србима, они су завршили у казаматима десетак земаља широм Европе, наводи се у тексту.

Хашки трибунал остаће запамћен као суд који је пресудио драконске казне српским политичарима и војном врху Републике Српске и Србије,

док ниједан муслимански политичар није суђен у Хагу.

Од војног врха, казну од три године затвора добио је Расим Делић, бивши командант Главног штаба тзв. Армије БиХ, док је Насер Орић ослобођен кривице за убиство Срба на подручју Сребренице. Осуђујуће пресуде од муслимана су добијали нижеразредни војници.

В.д. директора Републичког центра РС за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих Виктор Нуждић рекао је за “Новости” да је од укупно 64 године затвора због злочина над Србима, 45 година изречено за злочине почињене у БиХ, 19 за злочине над Србима на Косову и Метохији које су починили Албанци, док за злочине над Србима у Хрватској нико није пресуђен.

Председник Скупштине Републичке организације РС породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Бранимир Којић, каже да је последња пресуда Хашког трибунала завршена, онако како је морала бити завршена: осуђивањем искључиво Срба. Он је описао и утиске током својих боравака у Хагу.

“Породице српских жртава улазе на споредни улаз, док сви други иду на главни, понашају се као код куће. Сама чињеница да се Брамерц редовно састаје са муслиманским удружењима а нас зао-

билази, јасно говори чему је овај суд служио”, каже Којић.

На списку оних који су под различитим околностима преминули пре окончања судског процеса у Хагу налази се 14 Срба. Међу њима су и некадашњи председник Србије и СРЈ Слободан Милошевић, бивши градоначелник Вуковара Славко Докмановић, некадашњи председник Републике Српске Крајине Горан Хацић, некадашњи министар у Влади Републике Српске Радослав Брђанин...

Подсећа се да је Хашки трибунал радио од 1993. до 2017. године као међународни ад хок суд, што значи са специфичном наменом и чије се одлуке не могу примењивати на друге случајеве. Формално он је основан Резолуцијом 827 Савета безбедности ОУН, са задатком да суди “починиоцима ратних злочина на подручју бивше Југославије након 1991. године”.

Хашки трибунал је 31. децембра 2017. званично престао да постоји, а наследио га је Механизам за кривичне судове, са задатком да преузме целокупну документацију Хашког трибунала и оконча недовршене поступке.

Хашки суд је од почетка за правнике био контроверзан јер је створио незабележену праксу да су неке оптужнице јавне, а друге “запечаћене” с изговором “да се тако олакшава процес хапшења и привођења оптужених”.

24sata, HINA, 07. 06. 2023.

DORH zatražio materijale protiv Stanišića i Simatovića od MICT-a

Žalbeno vijeće Međunarodnog rezidualnog mehanizma za kaznene sudove preinačilo je presudu raspravnog vijeća i pravomoćno na 15 godina zatvora osudilo Stanišića i Simatovića za zločine. Državno odvjetništvo zatražilo je od Međunarodnog rezidualnog mehanizma za kaznene sudove (MICT) materijale protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića kojima je taj sud u svibnju povećao kazne zatvora s 12 na 15 godina zatvora za zločine počinjene na području bivše Jugoslavije. Tužiteljstvo je izvijestilo da je zatražilo dostavu cjelokupnog materijala spisa predmeta, uključujući i materijale prikupljene tijekom istraživanja koji nisu korišteni u postupku, s obzirom da je predmet pravomoćno okončan, a radi korištenja u predmetima protiv poznatih i nepoznatih počinitelja ratnih zločina u kojima nadležna

županijska državna odvjetništva nastavljaju istraživanja. DORH-u su tijekom 2014. predani javni sudski dokazi koji su korišteni u postupku protiv dvojice bivših čelnika Službe državne sigurnosti Srbije, koji se odnose na ratne zločine počinjene na području RH i to ukupno 7320 dokumenata i 196 audio-video zapisa. Ta dokumentacija dostavljena je nadležnim županijskim državnim odvjetništvima radi državnoodvjetničkog postupanja u predmetima ratnih zločina koji su u radu protiv poznatih počinitelja te MUP-u i Sigurnosno-obavještajnoj agenciji (SOA) radi korištenja u predmetima ratnih zločina u kojima počinitelji još nisu otkriveni ni procesuirani. Žalbeno vijeće Međunarodnog rezidualnog mehanizma za kaznene sudove preinačilo je presudu raspravnog vijeća i pravomoćno na

15 godina zatvora osudilo Stanišića i Simatovića za zločine počinjene na teritoriju BiH, kao i za ubojstvo civila u Daljskoj Planini u Hrvatskoj u lipnju 1992. Presudom žalbenog vijeća utvrđeno je da su, kao sudionici udruženog zločinačkog pothvata, visoki dužnosnici srbijanske Službe državne sigurnosti Stanišić i Simatović krivi za etničko čišćenje nesrpskog stanovništva u BiH i Hrvatskoj. Proces protiv Stanišića i Simatovića počeo je prije 20 godina kada je haško tužiteljstvo dvojicu pripadnika režima srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića optužilo za ratne zločine na području bivše Jugoslavije početkom 90-ih u Hrvatskoj i BiH te su uhićeni u ožujku 2003. u Srbiji i ubrzo prebačeni u haški pritvor.

BRAMERC: Osuđujuća presuda Stanišiću i Simatoviću prikladno poslednje poglavlje Tribunala

Danas, Beta, 12. 06. 2023.

Glavni tužilac haškog suda za bivšu Jugoslaviju Serž Bramerc (Serge Brammertz) rekao je večeras pred Savetom bezbednosti UN da je nedavna osuđujuća presuda Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću Frenkiju „prikladno poslednje poglavlje u radu Haškog tribunala“.

Bivšeg šefa Službe državne bezbednosti Srbije Stanišića i njegovog pomoćnika Simatovića, haški sud je 31. maja pravosnažno osudio na po 15 zatvora zbog zločina nad nesrbima u pet opština BiH i jednoj opštini u Hrvatskoj, 1992-95.

Apelaciono veće suda time je preinačilo prvostepenu presudu kojom su Stanišić (72) i Simatović (73) bili osuđeni na po 12 godina zatvora zbog pomaganja i podržavanja

zločina Crvenih beretki u Bosanskom Šamcu, s proleća 1992.

Bramerc je pred Savetom bezbednosti UN večeras posebno istakao da su pravosnažnom presudom Stanišić i Simatović osuđeni kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu.

„Stanišić, šef SDB Srbije pod (predsednikom Srbije) Slobodanom Miloševićem, i njegov zamenik Simatović delili su sa drugim liderima Srbije i Srba u Hrvatskoj i BiH nameru da etnički očiste od nesrba velike delove Hrvatske i BiH“, preneo je Bramerc nalaze iz presude.

Glavni tužilac rekao je i da su Stanišić i Simatović „na važne načine doprineli sprovođenju udruženog zločinačkog poduhvata, naročito time što su pružali podršku

ozloglašanim paravojnim grupama“.

Zaključak da su Stanišić i Simatović dali „značajan doprinos“ zločinačkom udruženju, sud je izveo iz činjenice da je SDB Srbije u jesen 1995. plaćala pripadnike paravojske Željka Ražnatovića Arkana koji su u Sanskom Mostu počinili zločine nad Muslimanima, uključujući i ubistvo više od 70 osoba.

„Ova presuda je prikladno poslednje poglavlje u radu Haškog tribunala. Za 30 godina rada, uspešno smo procesuirali visoke političke, vojne i policijske zvaničnike svih strana u sukobu. Pokazali smo da je odgovornost za najteže međunarodne zločine moguća i ostavili kao svoje nasleđe zapise o tome šta se dogodilo“, ocenio je Bramerc.

Процесуирање ратних злочина почињених током рата у Хрватској 1991-1995.

ИЛУСТРАЦИЈА ЗАКАЗИВАЊА РОЧИШТА ЗА ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

ХРВАТСКА: Заказана рочишта за оптужна вијећа и главне и жалбене претресе у 21 предмету, против 110 окривљеника

e-Veritas, 02. 11. 2022.

У новембру 2022. Пред четири жупанијска суда у Хрватској надлежним са суђења за ратне злочине, у октобру ове године, до 2. новембра, заказана су рочишта за оптужна вијећа у два предмета, која обухватају 30 окривљеника и главни претреси у 17 предмета, који обухватају 73 окривљеника, те по

један жалбени предмет пред Врховним судом и Високим казним судом, који обухватају седам окривљеника.

У присуству се поступак води против девет окривљеника, од тога је један у истражном затвору, док се против осталих поступак води у одсуству.

Међу окривљеницима само су два припадника Хрватске војске (ХВ) и један припадник Хрватског вијећа одбране (ХВО), а сви остали су припадници бивших Југословенске народне армије (ЈНА), Територијалне одбране (ТО) и Српске војске Крајине (СВК).

Детаљи о заказаним рочиштима налазе се на Веритасовим страницама <http://www.veritas.org.rs/raspored-rasprava-novembar-2022-cirilicia-2022/>

e-Veritas, 15. 12. 2022.

ХРВАТСКА: У децембру 2022. у предметима ратних злочина, заказана рочишта за оптужна вијећа и главне претресе у 19 предмета, против 70 окривљеника (ажурирани списак)

Пред четири жупанијска суда у Хрватској надлежним са суђења за ратне злочине, у децембру ове године, до половине мјесеца, заказана су рочишта за сједнице оптужних вијећа у три предмета, која обухватају 10 окривљеника и главне претресе у 16

предмета, који обухватају 60 окривљеника.

У присуству се поступак води против 12 окривљеника, од тога су двојица у истражном затвору, док се против осталих поступак води у одсуству.

Међу окривљеницима само су четири припадника Хрватске војске (ХВ), а сви остали су припадници бивших Југословенске народне армије (ЈНА), Територијалне одбране (ТО) и Српске војске Крајине (СВК).

Детаљи о заказаним рочиштима налазе се на Веритасовим страницама <http://www.veritas.org.rs/raspored-rasprava-decembar-2022-azurirano-2022-cirilicia/>

ДОРХ – СТАТИСТИКА ПРОЦЕСУИРАНИХ РАТНИХ ЗЛОЧИНА

Do sada osuđeno 707 ratnih zločinaca, presudu čeka njih 499

N1, Hina, 21.05.2023.,

Do sada je osuđeno 707 ratnih zločinaca, a presudu ih čeka još 499, piše u nedjelju Večernji list, navodeći da je zbog ratnih zločina u 30 godina pokrenut postupak protiv 4000 osoba.

Prošla su tri desetljeća od zločina u Domovinskom ratu, brojni su zločini danas bez kazne, pa i bez imena počinitelja. Mučni su to i zahtjevni procesi jer, čak ako optuženi i dospiju u ruke hrvatskog pravosuđa, teško je doći do svjedoka – raseljeni su, bolesni ili preminuli... Obrane pak redovito dovode u pitanje iskaze žrtava od kojih se oče-

kuje da se proživljenih detalja sjete 30 godina kasnije...

“Prema podacima kojima raspolaže DORH trenutačno se pred nadležnim sudovima vodi kazneni postupak zbog ratnog zločina protiv 499 osoba, a istraga zbog ratnog zločina vodi se protiv 139 osoba”, kaže Martina Mihordin, glasnogovornica DORH-a.

Koliko se suđenja vodi u odsutnosti, nije mogla odgovoriti jer DORH nema tu statistiku, dok Ministarstvo pravosuđa, s druge strane, nije odgovorilo na isti upit.

Zbog zločina počinjenih u Domovinskom ratu, kazneni je postupak u protekla tri deset-

ljeća pokrenut ukupno protiv gotovo 4000 osoba. Broj osuđenih daleko je manji.

“Zbog ratnog zločina osuđeno je 707 osoba, na pravomoćne i nepravomoćne osuđujuće presude”, navodi Martina Mihordin.

U izvješću DORH-a za proteklu godinu navodi se da su hrvatski sudovi lani izrekli 31 presudu za ratni zločin, pri čemu je 26 osoba osuđeno, a pet ih je oslobođeno optužbe, no tužiteljstvo se žalilo na oslobađajuće ishode. Istodobno, istraga je otvorena protiv 36 osumnjičeni, piše novinar-ka Večernjeg lista Suzana Lepan-Štefancić.

Процесуирање ратних злочина над Србима у Хрватској

СПЛИТ „ЛОРА” 1. И 2. – СЛУЧАЈ „Т. ВРКИЋ”

e-Veritas,
25. 09. 2022.

Ратни злочинац и дилер хероина

Сплитски криминалисти кривично су пријавили ТОНЧИЈА ВРКИЋА, потврђеног рецидивиста и осуђеника за ратни злочин 1992. године у случајевима “Лора 1” и “Лора 2”. Пријављен је због посједовања 104 грама хероина и дигиталне ваге за прецизно мјерење. Но, није то први пут да је споменути ухапшен с дрогом – с мањом количином пао је још 2015. године, пише Портал Новости.

У то вријеме Вркић, некадашњи замјеник комадантаа злогласног војно-истражног центра “Лора”, већ је био одслужио

осам година затвора, на колико је 2007. године био правоснажно осуђен у случају “Лора 1” због ратног злочина над цивилима и ратним заробљеницима. Оптужницом сплитског Жупанијског државног одвјетништва у случају “Лора 1” терећени су припадници 72. бојне Војне полиције ХВ-а да су у раздобљу од марта до септембра 1992. у сплитском војно-истражном центру “Лора” протуправно држали већи број заточених цивилних особа, углавном српске националности, “због сумње да су судјеловали у непријатељ-

ским дјеловањима против РХ”. Оптужницом су били обухваћени комаант ТОМИСЛАВ ДУИЋ, његов замјеник Тончи Вркић, припадници интервентног вода МИЉЕНКО БАЈИЋ, ЈОСИП БИКИЋ и ДАВОР БАНИЋ те ЕМИЛИО БУНГУР, стражари АНТЕ ГУДИЋ и АНЂЕЛКО БОТИЋ, као и до сада неидентификоване особе. Заточенике су вријеђали, понижавали, физички и психички злостављали, мучили и тјелесно кажњавали, при чему су смртно страдали ГОЈКО БУЛОВИЋ и НЕНАД КНЕЖЕВИЋ.

Вркићу је потом на суђењу 2017. за “Лору 2”, гдје се нашао с још двојицом окривљеника, АНТОМ ГУДИЋЕМ и АНЂЕЛКОМ БОТИЋЕМ, за злостављање ратних заробљеника такође 1992. године, одређена неправоснажно јединствена казна од укупно десет година затвора. Будући да је већ био одслужио више од двије трећине казне, пуштен је

на условну слободу. У случају “Лора 2” оптужницом су, према извјештају Документе, обухваћени Дуић и Бунгур који се терете за ратни злочин над цивилима и ратним заробљеницима, при чему су од посљедица злостављања у затворском блоку Ц умрла тројица заробљеника – БОЈАН ВЕСОВИЋ, ДУШАН ЈЕЛИЋ и ВЛАДО САВИЋ. Дуић

и Бунгур правоснажно су у одсуству осуђени на осам и шест година затвора, а након што су ухапшени затражили су обнову поступка. Држава је против Вркића и осталих покренула бројне регресне захтјеве након што је обитељима њихових жртава морала исплатити вишемилијунске износе.

СПЛИТ „ЛОРА” 1. И 2 – СЛУЧАЈ „ДУИЋ И БУНГУР”

DalmatinskiPortal.hr, 22. 03. 2023.

DRASTIČNO POVEĆANE KAZNE BUNGURU OSAM, A DUIĆU DESET GODINA ZATVORA ZA RATNI ZLOČIN U LORI

‘Nije se dovoljno cijenio broj žrtava’

, Прихваћена је жалба Државног одвјетништва и преиначена казна Емилију Бунгору и Томиславу Дуићу за ратни злочин над цивилима и ратним заробљеницима у случајевима Лора 1 и Лора 2. Виоки казни суд повећао је Бунгору казну готово дупло – с четири године и 10 мјесеци на чак осам година затвора, због тога је био и ухићен прије који мјесец након сједнице судског вјећа јер је притвор за казне од пет и више година затвора обавезан, док је Дуићу, који је водио истражни центар Лора, казна повећана за годину и пол дана, с осам и пол на десет година затвора.

Обојика су били у бјегу дуги низ година и након предаје добили су ново суђење за збивања у Лори 1992. године. Осуђени су за злоставља-

ња затвореника и пет жртava. Дуић је одговарао и по заповједној одговорности, али и због тога што је властитим поступцима дао примјер за maltretiranje затвореника. Поставили су га за шефа у Лори након пробоја из Вуковара, имао је свега 23 године. Бунгур је, пак, био чувар у војном затвору.

Виоки казни суд закључио је да је у праву замјеница државног одвјетника када тврди да је суд преблаго одмјерио казне и прецијенио значај олакотних околности. Уз отеготне околности није било мјеста примјени института ублажавања казне за Бунгору, односно, одмјеравању минималне појединачне казне за Дуића, констатирано је.

‘Исправно државни одвјетник истаје да суд није у довољној мјери ције-

нио отеготне околности, и то да су три ратна заробљеника услјед задобивених озлједa преминала у инкриминаном раздобљу, при чему су Бојан Весовић и Владе Савић били роћници, дакле, особе младе животне доби. Није се у довољној мјери цијенио ни број жртava, а ни статус оптуженика који су хијерархијски били надређени службеници те су имали већу одговорност од осталих окривљеника.

Овако одмјерене казне затвора нушне су и праведне како би се њима изразио одговарајући пријекор друштва према починиоцима ових тежких казних djела која proteком времена не zastarijevaju те ће utjecati на ostvarenje generalne и specijalne превенције’, стоји у presуди Виоког казненог суда.

СПЛИТ, ЛОГОР „ЛОРА 3”

Vijesti, 11. 04. 2023.

KOPRIVICA: U logoru “Lora 3” zvjerski mučeni, zlostavljani i ubijeni državljani Crne Gore

Poslanici crnogorskog parlamenta završili su raspravu o zaključcima Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, kojima je predviđeno da je neophodno pokrenuti inicijativu za revidiranje Sporazuma državnih tužilaštava Crne Gore i Hrvatske o saradnji i gonjenju počinilaca krivičnih djela ratnih i zločina protiv čovječ-

nosti i genocida, sa posebnim akcentom na istragu slučaja “Lora 3”.

Parlament će se o zaključcima Odbora naknadno izjasniti.

Izveštaji sa predloženim zaključcima su dostavljeni parlamentu na osnovu kontrolnih saslušanja o primjeni Sporazuma održanih 16. januara i 6. februara.

Predsjednik Odbora i poslanik Demokratske Crne Gore Momo Koprivica je kazao da su u logoru “Lora 3” zvjerski mučeni, zlostavljani i ubijeni državljani Crne Gore iz nikšičko-šavničke i barske grupe rezervista Jugoslovenske narodne armije (JNA).

“Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je usvo-

jio i set ocjena i stavova, a sa predloženim zaključcima bi ova Skupština iskazala jasan, civilizacijski odnos prema ovom zločinu”, rekao je Koprivica.

On je istakao da su nevini ljudi koji nikome ništa nisu učinili, niti ih je iko za bilo šta optužio, prošli kroz raspeće:

“”Lora 3” je ne samo simbol zločina bez kazne, ne samo simbol ljudskog stradanja, ne samo simbol pomračenosti uma, industrije zla – nego i zapanjujućeg ćutanja nadležnih državnih institucija, zataškavanja od strane najvišeg državno – političkog vrha”, naglasio je Koprivica.

Istakao je da niko nije snosio odgovornost za zvjersko, brutalno i varvarsko postupanje prema ratnim zarobljenicima. “Ti ljudi su, zaduženi vojnim pozivom, od onog čovjeka koji danas odlazi sa funkcije predsjednika Crne Gore. Nakon što ih je zadužio vojnim pozivom, u vremenu kada je govorio da ne igra šah znog šahovnice, nakon toga ih se zbog ... potrebe pranja svoje političke biografije, odrekao. Odrekao se nevinih ljudi, svojih sugrađana, što je moralno i državno-politički neogovorno”, kazao je Koprivica.

Poslanik Demokratskog fronta (DF) Jovan Vučurović rekao je tokom rasprave da je te ljude svjesno zaboravio prethodni režim i da je zato Sporazum državnih tužilaštava Crne Gore i Hrvatske neophodno sagledati ne samo sa pravnog, nego i iz moralnog ugla za-

ključiti kako je prethodna vlast ponižavala Crnu Goru i njene građane.

Sporazum između dva tužilaštva potpisali su 2006. godine tadašnja VDT Vesna Medenića, a sa Hrvatske strane Mladen Bajčić.

“U ovom slučaju – kako je ponižavala svoje građane koji su stradali u splitskoj Lori. Ovo je primjer kako se prethodna vlast podanički i servilno odnosila prema Hrvatskoj. U Sporazumu su Hrvatskoj potpuno odriježene ruke – može da djeluje u odnosu na neke ratne zločine, dok su Crnoj Gori voljom ondašnje vlasti, ruke svezane da se bavi istragama ratnih zločina nad svojim državljanima”, istakao je Vučurović.

Šef kluba poslanika Socijalističke narodne partije (SNP) Dragan Ivanović rekao je da je stradalo 20 zarobljenika, te da je bitno da Skupština pokaže porodicama nastradalih ipak postoji neko u Crnoj Gori ko vodi brigu o njima.

“Ne mogu da vjerujem da u 20-om vijeku neko može tako da se ponaša. I ko su ti ljudi koji su rukovodili logorom u to vrijeme, da budu takvi – pa ih povezuju i sa nekim ministri- ma. Kome se u ovom trenutku neko može opravdati da se ti izvršiocci ne mogu pronaći, jer se radi o zatvorenom prostoru-logoru”, kazao je on.

Skupština je konstatovala da je poslanički mandat počeo Dragici Anđelić (SDP), koja će u skupštinskim klupama zamijeniti Draginju Vuksanović

Stanković, koja je podnijela ostavku na sve partijske funkcije i na mjesto poslanice.

Poslanica DF-a Jelena Božović je kazala da se u aprilu navršava 31. godina od kada se desio jedan od najmonstuoznijih zločina koji je čovjek sproveo nad čovjekom.

“To što se tamo dešavalo ni jedan normalan ljudski mozak ne može ni da shvati, ni da prihvati”, kazala je Božović.

Ona je istakla da je tragično to što su crnogorske vlasti u proteklih 30 godina, sa Milom Đukanovićem i bivšim režimom, odlučili da, znajući sve, kao država ćute i prećute sve te zločine koji su se dešavali nad državljanima Crne Gore. Poslanica SNP-a Milosava Paunović je kazala da se “Crna Gora toliko ponizila da je oprostila svoje ljude”. Ona je kazala da su 20 rezervnih vojnika iz Crne Gore 1992. godine zvjerski mučeni i ubijeni.

“Tamo je bilo preko sto načina mučenja, posebno za civile, posebno za vojnike. Bila sam zgranuta šta ljudskom umu može da padne na pamet. Ti naši državljani su bili najviše mučeni, “Lora 3” je bila najozloglašeniji logor...”, kazala je Paunović.

Paunović je kazala da je Crna Gora 2006.godine potpisala “sramni Sporazum” sa Hrvatskom, prema kome se procesuiraju samo naši državljani koji su činili ratne zločine, dok je Crna Gora oprostila svoje građane koji su tamo stradali.

ОСИЈЕК, „ГАРАЖА И СЕЛОТЕЈП” – СУЧАЈ „ГЛАВАШ И ДРУГИ”

Jutarnji list, Hina, 16. 01. 2023.

Branimir Glavaš i suoptuženici ponovno zaniijekali krivnju u predmetima ‘Selotejp’ i ‘Garaža’

Glavaš tvrdi kako nije razumio optužnicu da je počinio kazneno djelo time što je propustio spri-

ječiti dopušteno i kažnjivo postupanje Krunoslava Fehira

Branimir Glavaš i njegovi suoptuženici u ponedjeljak su na Županijskom sudu u Zagrebu ponovili

kako nisu krivi za ratni zločin nad osječkim Srbima 1991. u predmetima 'Selotejp' i 'Garaža', za koje je optužnica izmijenjena zbog smrti dvojice optuženika - Ivica Krnjaka i Tihomira Valentića.

Uz Glavaša, krivnju za ratni zločin odbacili su Dino Kontić, Zdravko Dražić i Gordana Getoš Magdić kojoj je sud odbacio prijedlog za izdvajanje njezinog iskaza iz osječke policije kao nezakonitog dokaza.

Glavaš je dodao kako nije razumio optužnicu u dijelu u kojem se navodi da je počinio kazneno djelo time što je propustio spriječiti dopušteno i kažnjivo postupanje Krunoslava Fehira. "Ako je postupao zakonito, a ja ga u tome nisam spriječio onda nema kaznenog djela niti kod mene", dodao je.

Uz to, Glavaš je sudu predao podnesak s kaznenom prijavom protiv nekadašnjih glavnih državnih odvjetnika Dinka Cvitana i Dražena Jelenića te aktualne glavne državne odvjetnice Zlate Hrvoj Šipek, ali i u tužitelja u postupcima 'Selotejp' i 'Garaža' Roberta Petrovečkog jer "svjesno krše zakon te ih treba sankcionirati".

"Pasivno držanje Državnog odvjetništva RH i zagrebačkog Županijskog državnog odvjetniš-

tva saznanja za činjenicu da je Krunoslavu Fehiru nezakonito dodijeljen status krunskog svjedoka, a posebno stajališta zauzeta prilikom odbacivanja moje kaznene prijave protiv Fehira, zasigurno ne predstavljaju okolnosti koje bi se odnosile na kaznenopravni imunitet državnog odvjetnika za izraženo pravno mišljenje u predmetu koji im je dodijeljen u rad iz jednostavnog razloga što takvo postupanje prijavljenih predstavlja očigledno kršenje zakona koje je kazneno djelo", kazao je Glavaš koji je tužitelje prijavio za zloporabu položaja i ovlasti te neprijavljuvanje počinjenja kaznenog djela. Zagrebački ŽDO odbacio je u listopadu 2021. kaznenu prijavu koju je Glavaš podnio protiv nekadašnjeg krunskog svjedoka u slučaju 'Selotejp' i 'Garaža' Krunoslava Fehira zbog ubojstva Čedomira Vučkovića u Osijeku u kolovozu 1991. godine. Ustavni sud ukinuo pravomoćnu osuđujuću presudu Fehir je tijekom prvog suđenja Glavašu bio krunski svjedok tužiteljstva s obzirom da je u dobi od 16 godina u kolovozu 1991. kao pripadnik tzv. Prištapske bojne, među ostalim, bio svjedokom mučenja Čedomira Vučkovića kojega su tjerali da pije kiselinu iz akumulatora u jednoj od garaža ta-

dašnjeg Sekretarijata za narodnu obranu u centru Osijeka.

Na prethodnom ponovljenom suđenju Fehir više nije imao status krunskog nego običnog svjedoka, a Glavaš njegovo svjedočenje smatra lažnim. Štoviše, upravo njega smatra odgovornim za Vučkovićevo ubojstvo, zbog čega ga je i prijavio, a prijavu je potkrijepio i nalazom sudskomedicinskog vještaka Đorđa Alempijevića iz Beograda, koji je ustvrdio da su za Vučkovića kobni bili hici koje je u njega ispalio Fehir, a ne ispijena kiselina.

Odbacivanje Glavaševe prijave je ponukalo Fehira da protiv Glavaša podnesu kaznenu prijavu za lažno prijavljivanje kaznenog djela.

Na prvom suđenju Glavaš i ostali osuđeni su na višegodišnje za zatvorske kazne, ali je pravomoćnu presudu ukinuo Ustavni sud. Glavaš je do tada odradio i većinu osmogodišnje kazne u zatvorima u BiH gdje je otišao uoči izricanja prve presude.

No Ustavni sud je u siječnju 2015. ukinuo pravomoćnu osuđujuću presudu te je suđenje Glavašu i njegovim suoptuženicima ponovno započelo 2017., a koje je još jednom iz početka krenulo u listopadu 2021. godine.

ШИБЕНИК „КУЛИНЕ” – СЛУЧАЈ „Т. ПАШАЛИЋ И ДР”

Slobodna Dalmacija, 21. 04. 2023.

NAKON 31 GODINU POČELO SUĐENJE ZA ZLOČINE U VOJNOM ZATVORU KULINE!

‘Tjerali ih na odnose, spajali im testise na struju...’

Tvrtku Pašaliću, 67-godišnjaku koji je u Domovinskom ratu početkom devedesetih bio zapovjednik 2. satnije 72. bojne Vojne policije, njegovom tadašnjem pomoćniku Željku Maglovu (63) te Miloradu Paiću (63), svojedobno pomoćniku zapovjednika kriminalističke policije navedene postrojbe, na splitskom Županijskom sudu započelo je suđenje.

Zbog optužbi da su zlostavljali i mučili zarobljene srpske vojnike u

šibenskom vojnom zatvoru Kuline u ožujku i travnju 1992. godine.

Sva su trojica sudskom vijeću na čelu sa sucem Milom Rebićem kazali da razumiju za što ih se tereti i da se ne osjećaju krivima, a da će obranu dati na kraju postupka.

Optužnicu u ovom "zaboravljenom" slučaju podiglo je Županijsko državno odvjetništvo u Splitu još prije dvanaest godina, a na splitskom sudu je 2015. godine nakon brojnih peripetija napokon

počeo postupak u kojem su izvođeni dokazi i saslušavani svjedoci, no do presude nikad nije došlo.

Sve je stalo 2017. godine, poslije je došla i epidemija korone, pa je predmet ležao u ladici dok ga u svibnju prošle godine nije dobio sudac Rebić. U prosincu prošle godine bila je zakazana prva rasprava, no tada je bila odgođena s obzirom na to da je Maglov bio na radu u Finskoj gdje i danas živi i radi.

ŠTO STOJI U OPTUŽNICI

Uz gore navedenu trojku, optužen je bio i nekadašnji zapovjednik zatvora Kuline Damir Boršić, no on je u međuvremenu umro, isto kao i dvoje od osam predloženih svjedoka iz Srbije, dok je jedan svjedok otišao živjeti u SAD.

Pašalića po službenoj dužnosti brani splitski odvjetnik Dragan Mijoč, Maglova po istoj osnovi zastupa odvjetnik Nediljko Ivančević, dok šibenski odvjetnik Branimir Zmijanović koji brani Paića nije došao na splitski sud već se umjesto njega kao zamjena pojavio mladi odvjetnik Toni Benzon. Branitelji okrivljenih bili su izričito protiv toga da se čitaju iskazi svjedoka koji nisu ispitani na prošlim raspravama, kao i protiv toga da se svjedoci iz Srbije ispituju putem videolinka, s obzirom na to da su isti prije izričito odbili doći svjedočiti osobno na splitski sud. Odvjetnici su inzistirali da sud svjedocima ponovno pošalje pozive za dolazak na raspravu, te je sudac Rebić prihvatio njihov stav kazavši da će im se pozivi poslati jer postoji mogućnost da su možda promijenili mišljenje.

Podsjetimo, optužnica tereti Pašalića, Maglova i Paića za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, odnosno da su nakon oslobođenja sela Nos Kalik zarobljene pripadnike srpske paravojske i to Branimira Skočića, Nikicu Skočića, Rajka Skočića, Milana Skočića, Boška Skočića, Zdravka Skočića, Nikolu Skočića, Branka Skočića, Petra

Skočića, Damira Kalika, Dragana Kalika, Marka Kalika, Dušana Kalika, Boška Kalika, Branka Zeljaka, Peru Zeljaka, Jovana Zeljaka, Đinu Zeljaka, Mirka Milovca, Milorada Đuričića i Vojkana Živkovića, a koji su bili dovedeni u šibenski vojni zatvor, svakodnevno mučili i zlostavljali. Tereti ih se da su to radili osobno u razdoblju od 2. ožujka do 23. travnja 1992. godine, ali i da su znali da drugi neimenovani stražari rade iste stvari, no ništa nisu napravili da to spriječe i kazne svoje podredene.

Optužnica navodi da su ratne zarobljenike tukli nogama, rukama, gumenim palicama, kabelima i raznim drugim predmetima te su ih mučili tako da su im na golo tijelo stavljali elektrošoker pod naponom, gole žice pod naponom struje vezivali su za prste, testise, uši zarobljenika. Potom bi ih postrojili u red, natjerali da goli i boski stoje na mokrom podu, a onda bi prvog i zadnjeg zarobljenika u redu spojili na ogoljele žice pod naponom pa bi struja prolazila kroz sve njih u redu. Također su ih tjerali da do iznemoglosti trče po dvorištu s 50 kilograma teškim vrećama punim pijeska, a kad bi netko od zarobljenih pao, tukli bi ga.

Maglova i Paića se tereti i da su, zajedno s drugim čuvarima, prijeteci pištoljem tjerali dva zarobljenika na međusobni homoseksualni odnos. Jedan od njih je od Maglova tražio da mu da pištolj

da se ubije, a on mu ga je i dao. Zarobljenik je, uvjeren da je pištolj pun, prislonio cijev na svoju sljepoočnicu i potegao okidač, no nije bilo opaljenja jer je oružje bilo prazno.

NASTAVAK U SRPNJU

Tijekom istrage Pašalić je dva puta davao obranu, ustvrdivši da je u tom razdoblju u zatvor dolazio nekoliko puta, no da nikad na zarobljenicima nije primijetio nikakve ozljede, ujedno je negirao da je on osobno ikoga od njih zlostavljao i mučio te da ne zna da je bilo tko drugi to radio. Maglov je također u istrazi čvrsto negirao sve za što ga terete, kazavši i da od 1. travnja 1992. godine uopće nije bio u Šibeniku već na južnom bojištu.

Za razliku od njih dvojice, okrivljeni Paić je, stoji u optužnici, kazao da su on i njegov kolega Marijo Barišić dolazili u Kuline uzimati izjave od zarobljenika, a Pašalić im je zabranio da ulaze bez njegova odobrenja ili odobrenja Maglova. Kazao je da je vidio kad je Pašalić tukao zarobljenike u uredu danas pokojnog tadašnjeg šefa zatvora Boršića te da je Maglov prisilio dvojicu zarobljenih na homoseksualni odnos.

O svemu tome su on i kolega Barišić izvijestili zapovjedništvo 72. bojne VP u Splitu i Upravu vojne policije u Zagrebu.

Suđenje bi trebalo biti nastavljeno početkom srpnja.

ОСИЈЕК – СЛУЧАЈ „А. ГУДЕЉ”

Portal Novosti,
31. 03. 2023.

Gudelju nije odobren raniji izlazak iz zatvora

Antunu Gudelju, koji služi 20 godina zatvora zbog tri ubojstva, između ostalog i Josipa Reihl-Kira, Visoki kazneni sud nije odobrio raniji izlazak iz zatvora. Visoki kazneni sud nije odobrio uvjetni otpust i raniji izlazak iz

zatvora 76-godišnjem Antunu Gudelju, pravomoćno osuđenom na 20 godina zatvora zbog tri ubojstva počinjena 1991- godine, u kojim je jedna od žrtava bio Josip Reihl-Kir, načelnik osječko-baranjske policije, te jednog poku-

šaja ubojstva, piše Slobodna Dalmacija.

Gudelj u Lepoglavi služi kaznu od 20 godina zatvora, na koliko ga je osudio Županijski sud u Osijeku. Ostalo mu je dvije godine i dva mjeseca zatvora te je zatražio da

му се одобри одслужење изван затворског система. Жупанијски суд у Вараžдину, који је надлежан за лепоглавске казњенике, одобрио му је увјетни отпуст, али се ДОРН жаљиво тврдећи да с обзиром на тежину и бројност казњених дјела смањење није оправдано.

Високи казњени суд туџиоцима је дао за право, подсјетивши да се Гуделј никада није испричао обитељима жртана, нити је показао пијетет према убијенима. У својој одлуци навео је како је, унатоћ одређеним позитивним околностима које Гуделју иду у прилог (provedба програма издржавања казне затвора оцијенјена као “нарочито успјешан”, изостанак стеговних поступака или казњених поступака у тјеку, осигуран послјепенални прихват), првоступанјски суд у Вараžдину подцијенио тежину, нарав

и околности казњених дјела за које је затвореник осуђен, у односу на преостали неиздржани дио казне затвора.

Такођер су указали да казна и начин њезина извршења морају бити такви да се изрази друштвена осуда због починјених казњених дјела.

Злочин се, подсјетимо, догодио у српњу 1991. године када је на зауставном пункту на цести из Осјека према Тенји мечама изрешетан аутомобил Застава 101 у којем је Антун Гуделј убио Јосипа Реић-Кира, начелника осјечко-баранјске полиције, Горана Зобундџију, потпредсједника Извршног вијећа Осјека, и Милана Кнежевића, осјечког вијећника, а тешко ранио Милана Тубића, предсједника Мјесне заједнице Тенја, који је такођер био у возилу којим

су се упутили у Тенју на преговоре са српском страном. Гуделј је био припадник причувног састава МУП-а, а иако је трошкроко убојство и један покушан убојства починио пред неколико полицајца, удаљио се с мјеста злочина без да га је итко зауставио након чега је отишао у Аустралију.

У пресуди је наведено како их је Гуделј убио из безобзирне освете због догађаја у селу у којем су му страдали родитељи, али медији су наводили политичку позадину и наручено убојство, о чему се на суду није разговарало. Реић-Кир је устрајно радио на спречавању sukoba између двију страна, због чега је ратним јастребовима сметао у реализирању својих планова, због чега је био предвиђен његов одлазак у Загреб.

РАКИТЈЕ КОД ЗАГРЕБА – СЛУЧАЈ „Б. ТУНИЋ”

Политика, 13. 04. 2023.

СУЂЕЊЕ ЗА РАТНИ ЗЛОЧИН У РАКИТЈУ

Бивши војник ЈНА Жељко Јањић описао је сцене у загребачком логору где је српске заробљенике злостављао стражар Бранко, а једног од њих ликвидирао

Жељко Јањић из БиХ, бивши војник ЈНА, сведочио је јуче пред већем за ратне злочине о убиству у подруму загребачког логора Ракитје, када је поред њега ликвидирао војник Марко Утржан. За тај злочин оптужен је бивши припадник Збора народне гарде (ЗНГ-Зенге) Бранко Тунић (59), коме се суди у одсуству јер је недоступан српском правосуђу.

Сведок је казао да је у септембру 1991, са још једним војником и Утржаном одведен у подрум, након чега му је мушкарац којег су звали Бранко, претио и ставио пиштољ на слепоочницу. Описивао је да су заробљеници у подруму злостављани и ударани гуменим палицама и шутирани чизмама по целом телу. Утржана су чувари срушили на земљу и тада је како тврди, окренуо главу и чуо

пуцањ. Помислио је да ће он бити следећи убијен, али су потом њега и тог другог војника одвели, док је Утржан остао у подруму.

Према његовим речима, Утржан је убијен док је лежао на поду, што је супротно тези Тунића који је на суђењу у Загребу тврдио да је војник покушао да му отме калашњиков, па га је после више упозорења убио у самоодбрани. Сведок је навео да је Бранка препознао на фотографијама које су му показане у истрази.

На питање браниоца да ли је видео сам чин убиства, Јањић је рекао: „Окренуо сам главу кад ме је оборио, али пуцањ је уследио чим је тај Бранко са мог чела склонио пиштољ, па нема ко други да пуца него он.”

Навео је и да су српски заробљеници, када су доведени у Ракитје, раздвојени од осталих. Тунић је пореклом с Косова и Метохије, из општине Витина, а сада живи у Хрватској.

СВЕДОК: Утржан је убијен на поду у подруму поред мене

Терети се да је у Загребу, као припадник Зенга, са више Н. Н. припадника исте јединице извршио ратни злочин против ратних заробљеника, односно према војницима на редовном одслужењу војног рока у ЈНА, који су претходно положили оружје и предали се.

Тунић је током поступка у Загребу ослобођен оптужби за убиство Утржана, али се тужилаштво позива на Статут бившег Хашког трибунала и одредбу да се правоснажно ослобођеној особи може поново судити ако је том пресудом била оптужена за „обично” кривично дело, а не за ратни злочин.

Он је, према оптужници, у више наврата у просторијама у којима су заробљеници боравили и у подрумским просторијама, оштећене М. У., Ж. Л., Т. Н., Р. Д., Д. Д., Ж. Ј., Б. Б., М. П., С. А., Д. С., П. С., Г. М., Г. С. и Г. Г. тукао кундаком оружја, рукама и ногама по гла-

ви и телу, те гуменом палицом по леђима и табанима. Везивао их је лисицама и приморавао да легну на тло, а затим их газио чизмама и скакао по њима, претио им ножем да ће им извадити очи и да ће их заклати, ретирао оружје на њих, стављао

им цев оружја у уста и на слепоочницу, претећи им убиством, гасио им цигарете по телу и мокрио по њима. После писања медија о овом случају, јавило се још шест некадашњих војника који су били заробљени у Ракитју.

„Остали сведоци овог злочина су у иностранству и са њима је остварен контакт посредством службе за рад са жртвама кривичних дела”, каже за „Политику” Душан Братић, заступник жртва.

ПЕТРОВАЧКА И ПРИЈЕДОРСКА ЦЕСТА – СЛУЧАЈ „ХРВАТСКИ ПИЛОТИ”

Апелациони суд у БГ,
19.08.2022,

Владимир Микац и др. Првостепена одлука
– Другостепена одлука

Решењем Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине, К По2 3/22 – Кв По2 28/22 од 3. јуна 2022. године потврђена је оптужница Тужиоца за ратне злочине РС од 31. марта 2022. године против окр. Владмира Микца, Здренка Радуља, Жељка Јеленића и Данијела Боровића, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, у саизвршилаштву, из члана 142, став 1. КЗ СРЈ.

ДРУГОСТЕПЕНА ОДЛУКА

Одељење за ратне злочине Апелационог суда у Београду, након одржане седнице већа, донело је 11. августа 2022. године решење Кж2 По2 14/22 решење којим је одбило као неосноване све жалбе против првостепеног решења.

По налажењу Апелационог суда првостепени суд је правилно закључио да у конкретном случају има довољно доказа да се основана сумња да су окривљени учинили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, у саизвршилаштву, подигне на ниво оправдане сумње која је неопходни услов за подизање оптужнице, те да у том смислу није потребно боље разјашњење ствари да би се испитала њена основа јер докази прикупљени у досадашњем току поступка по свом квалитету дају основа за закључак да су окривљени оправдано сумњиви за кривично дело које је предмет оптужбе, односно исти су довољни за закључак о постојању оправдане сумње неопходне за изношење ове кривичноправне ствари пред суд.

Хрватски ратни пилот Данијел Боровић о оптужници српског Туžителјства за ратне злочине у Београду

Јутарњи лист,
20. 08. 2022.

‘За оптужницу сам сазнао из медија! Што сада? Само бих подсетио на ријечи хрватског премијера...’

Да је потврђена оптужница српског Туžителјства за ратне злочине у Београду којом га се терети за ратни злочин против цивилног становништва у војно редарственој акцији Олуја 1995. године, хрватски ратни пилот Данијел Боровић сазнао је кад су га јутрос почели називати новинари.

- Pogledao sam na internetu beogradsku Politiku i saznao da je Apelacijski sud još 11. kolovoza odbio moju žalbu i potvrdio optužnicu – kaže za Jutarnji Danijel Borović.

Odjel za ratne zločine Apelacijskog suda u Beogradu je, naime, 11. kolovoza donio rješenje kojim

je odbilo kao neosnovane sve žalbe branitelja protiv prvostupanjskog, odnosno rješenja kojim je Kazneno izvanraspravno vijeće Višeg suda u Beogradu potvrdilo optužnicu. Srpsko je tužiteljstvo Boroviću i ostalima dodijelili odvjetnike po službenoj dužnosti s kojima oni ne kontaktiraju..

Legendarni pilot koji je u MIG-u 21 preletio iz Srbije u Hrvatsku i tako domaćem zrakoplovstvu pri-skrbio prvi prvi nadzvučni avion, odluku Apelacijskog suda u Beogradu ne želi komentirati. Nema, kaže, zapravo što komentirati kad ga "nitko o ničemu službeno nije izvjestio".

- Po nalaženju Apelacijskog su-da, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da u konkretnom slu-čaju ima dovoljno dokaza da se osnovana sumnja da su okrivljeni učinili ratni zločin protiv civilnog stanovništva u su izvršilaštvu, po-

digne na nivo opravdane sumnje koja je neophodni uvjet za podi-zanje optužnice", rekla je glasno-govornica Apelacijskog suda Mir-jana Piljić.

- Kako mogu komentirati ono o čemu ne bih znao ništa da nisam, zbog upita novinara pročitao u medijima. Premijer je, nakon po-dizanja optužnice, javno rekao da zna kako će zaštititi hrvatske pilo-te. Poslije toga se nije događalo ništa. Sad je optužnica potvrđe-na i na njima je da deklarativnu podršku pretvore u konkretnu. Osobno ne raspolazem nikakvim

novim činjenicama, a ovo sam i očekivao. Novosti će biti kad hr-vatska strana konkretno nešto poduzme.

Uz Danijela Borovića optuženi su Vladimir Mikac, Zdenko Radu-lja i Željko Jelenić.

Odjel za ratne zločine Apelacij-skog suda u Beogradu donio je 11. kolovoza ove godine rješenje ko-jim je odbilo kao neosnovane sve žalbe branitelja protiv prvostu-panjskog, odnosno rješenja kojim je Kazneno izvanraspravno vijeće Višeg suda u Beogradu potvrdilo optužnicu.

Ministarstvo pravosuđa i uprave RH, 20. 08. 2022.

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST: Republika Hrvatska iskoristit će sve mehanizme koje ima na raspolaganju da zaštiti hrvatske pilote

Ministarstvo pravosuđa i uprave od nadležnih srbijanskih tijela nije zaprimilo službenu informaciju o podizanju ili potvrđivanju optužnica protiv četvorice pilota Hrvatskog ratnog zrakoplovstva koje srbijanska strana navodno tereti za počinjenje ratnih zločina na području Bosne i Hercegovine.

Republika Srbija u ovom predmetu nije zatražila međunarodnu pravnu pomoć, već su hrvatskim tijelima informacije o navedenom postupku dostupne isključivo iz spekulacija i poluinfor-macija prenesenih iz srbijanskih medija.

Okrivljenici kojima srbijanska tijela na teret stavljaju navodna kaznena djela nisu obaviješteni o pokretanju kaznenoga postupka, niti su u bilo kojoj fazi kaznenoga postupka ispitani, niti je traženo njihovo ispitivanje putem nadležnih tijela Republike Hrvatske.

Time su evidentno narušena njihova prava koja im kao okrivljenicima u kaznenom postupku jamči Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koja se upravo ostva-ruju primjenom instrumenata međunarodne pravne pomoći.

Republika Srbija ponovno pokušava preuzeti ulogu Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju proglašavajući se nadležnom na teritorijima drugih suverenih, međunarodno pri-znatih država, bez ikakvih ograničenja koja su sastavni dio međunarodnog prava.

Takav stav protivan je vladavini prava, međunarodnom pravu i međunarodnom kaznenom pra-vu. Ujedno, takav pristup prepreka je rješavanju otvorenih pitanja ne samo u području pravo-sudne suradnje, već i u pogledu rješavanja pitanja nestalih osoba.

Podsjećamo, u pravomoćnim presudama Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju utvrđeno je da vojno-redarstvena operacija Oluja nije bila udruženi zločinački poduhvat, već legitimna vojna operacija s ciljem vraćanja okupiranog teritorija pod državni suverenitet.

Sustav pravosudne suradnje mora se temeljiti na načelu uzajamnog povjerenja, tj. povjerenja jedne države da je pravni poredak druge države dovoljno kvalitetan osigurati nepristrano, pra-avično i učinkovito vođenje kaznenog postupka u toj državi, a ne da iskrikljuje načela univerzal-ne jurisdikcije uvodeći svojevrsnu kvazi-univerzalnu jurisdikciju.

Republika Hrvatska, stoga, očekuje od Republike Srbije da poštuje međunarodne standarde te pokaže istinsku volju za rješavanje otvorenih pitanja u okviru međudržavnih povjerenstava.

Vlada Republike Hrvatske iskoristit će sve mehanizme koje ima na raspolaganju da zaštiti hr-vatske pilote i dignitet Domovinskoga rata. Prilikom donošenja bilo kakvih odluka Vlada Repu-blike Hrvatske vodit će računa o državnim interesima i najboljim interesima osoba protiv kojih srbijanska strana, suprotno međunarodnim pravima i običajima, pokreće kaznene postupke.

Odloženo ročište na suđenju hrvatskim pilotima u Beogradu

RSE, 14. 10. 2022.

Pred Specijalnim odeljenjem Višeg suda u Beogradu je 14. oktobra odloženo pripremno ročište na suđenju protiv četvorice pripadnika Hrvatskog ratnog vazduhoplovstva. Oni su u Srbiji optuženi za raketiranje kolone izbeglica koje su se povlačile tokom akcije hrvatske vojske "Oluja" avgusta 1995. godine.

Novo ročište je zakazano za 16. novembar.

Aleksandar Olenik, advokat po službenoj dužnosti prvooptuženog pilota Vladimira Mikca, izjavio je da "ne postoje uslovi za održavanje ročišta".

"Nije rešeno nijedno pitanje koje je bilo sporno – da li su optuženi uredno pozvani na sud ili ne, i da li će i kada biti doneta odluka o suđenju u odsustvu", izjavio je on.

Iz Srbije je, krajem septembra, poslata zamolnica Ministarstvu pravosuđa Hrvatske da se četvorici pilota uruči sudski poziv. S obzirom na to da Vlada Hrvatske ne priznaje postupak koji se protiv njih vodi u Srbiji, ti pozivi im nisu uručeni.

Prema rečima advokata Olenika, optuženi u ovom slučaju "nisu uredno obavesteni" o početku suđenja.

Optužnica Srbije tereti Vladimira Mikca (67) iz Ptuja, Zdenka Radulja (69) iz Osijeka, Željka Jelenića (69) iz Pule i Danijela Borovića (64) iz Varaždina, da su 7. i 8. avgusta 1995. naredili raketiranje kolone izbeglica na Petrovačkoj cesti kod Bosanskog Petrovca i u mestu Svodna kod Novog Grada (ranije Bosanski Novi).

Tužilaštvo za ratne zločine Srbije je tražilo da se Mikcu i ostaloj trojici optuženih sudi u odsustvu jer su "nedostupni" organima Srbije. Odluka o suđenju u odsustvu nije doneta.

'Nadam se da nisu unapred osuđeni', poručio advokat optuženog

Advokat Aleksandar Olenik nije odgovorio na pitanje da li će se hrvatski piloti odazvati pozivu suda u Beogradu.

Izjavio je da je "čudno" što Tužilaštvo tokom istrage nije pokušalo da pozove na saslušanje hrvatske pilote, pre nego što je optužnica podignuta.

Olenik je izjavio da "ne postoji dokaz" da su četvorica optuženih povezani sa ratnim zločinima.

"Sam događaj po količini dokaza nije sporan, ali je sporno ono što niko dosad nije uspeo da utvrdi, ni tribunal u Hagu, ni Hrvatska ni tužilaštvo u Bosni i Hercegovini, a to je ko je odgovoran. Nikakve dokaze nisam video", rekao je Olenik.

Na pitanje jesu li piloti unapred osuđeni, Olenik je odgovorio da se "nada da nisu".

"Mislim da će pravosnažna presuda dati odgovor na to pitanje. Postoji opravdana bojazan da jesu, ali u ovom trenutku bi bilo preuranjeno rezonovati na taj način", rekao je on.

Advokat oštećenih izjavio da je 'počela satisfakcija žrtvama'

Advokat oštećenih Dušan Bratić je izjavio da je ročište odloženo jer Ministarstvo pravde Srbije nije sudu dostavilo obavještenje kada su hrvatski pravosudni organi primili zamolnicu Srbije da se optuženima uruči poziv da dođu na ročište.

On je pozdravio odluku Srbije da podigne optužnicu protiv pilota Hrvatskog vojnog vazduhoplovstva i otpočne sudski postupak.

"Srbija je pokazala da ima svoje tužilaštvo i svoj, a ne tuđi sud. Danas je veliki dan za žrtve i da-

nas je počela satisfakcija žrtvama", rekao je on.

Advokat oštećenih je rekao da u Srbiji nije podneo krivične prijave protiv oficira vojske Hrvatske za komandnu odgovornost, kako je ranije najavio.

"Velikodušno ostavljam priliku zvaničnicima Hrvatske da oni procesuiraju one koji su donosili odluku da se izvrši zločin o kojem se danas sudi, pošto uporno spočitavaju Srbiji da oni samo imaju pravo da sude", rekao je Bratić, referišući na raketiranje tokom akcije "Oluja".

Za šta su u Srbiji optuženi hrvatski piloti?

Tužilaštvo za ratne zločine u Beogradu je u maju 2022. podiglo optužnicu protiv četvorice pilota za raketiranje kolone tokom akcije "Oluja", a Viši sud je mesec dana kasnije optužnicu potvrdio.

U dva raketiranja, prema službeno nepotvrđenim podacima, živote je izgubilo 13 osoba, uključujući šestoro dece, dok su 24 osobe bile ranjene.

Hrvatski izvori, pak, navode da su se u izbegličkoj koloni nalazili i vojnici i raketni sistemi i da nije bilo delovanja avijacije po koloni.

Podizanje optužnice podiglo je tenzije između zvaničnog Beograda i Zagreba.

Od hrvatskih zvaničnika počela su da stižu i upozorenja da bi sudski proces koji pokreće Beograd mogao da bude razlog za blokiranje ulaska Srbije u Evropsku uniju (EU).

Premijerka Srbije Ana Brnabić je, komentarišući najavu pojedinih hrvatskih zvaničnika da bi Zagreb mogao blokirati evropski put Srbije, na Tviteru napisala:

"Jedna članica EU se usuđuje da javno kaže da ukoliko tražite pravdu za ubistvo srpske dece...

да zbog toga ne možete da budete deo EU. To je vladavina prava? To su evropske vrednosti?", napisala je Brnabić 21. avgusta.

Portparolka Evropske komisije Ana Pisonero je u izjavi za Radio Slobodna Evropa (RSE) 25. avgusta navela da sva nerešena pita-

nja u procesuiranju ratnih zločina moraju biti u potpunosti rešena.

„U skladu sa poglavljem 23 o vladavini prava od Srbije se očekuje da se uključi u smislenu regionalnu saradnju i dobrosusedske odnose u procesuiranju ratnih zločina izbegavanjem sukoba nadlež-

nosti i obezbeđivanjem da se ratni zločini procesuiraju bez ikakve diskriminacije”, rekla je Pisonero. Prema njenim rečima, EK će nastaviti da prati dešavanja u ovoj oblasti u kontekstu pregovora o pristupanju EU.

HRVATSKI MINISTAR: Suđenje pilotima u Beogradu je farsa

Danas, Beta, 14. 10. 2022.

Ministar pravde Hrvatske Ivan Malenica izjavio je danas da pripremno ročište u Beogradu u postupku protiv četvorice penzionisanih hrvatskih pilota pokazuje da je suđenje farsa i ocenio da su prava optuženih grubo narušena.

„Imamo zloupotrebu instituta univerzalne jurisdikcije koji se izvrće i pogrešno tumači“, izjavio je Malenica novinarima u Zagrebu povodom današnjeg početka pripremnog ročišta, koje je sudija već na početku iz formalno-procesnih razloga odložio i ponovno zakazao za 16. novembar.

Srpsko tužilaštvo za ratne zločine optužilo je pripadnike Hrvatskog ratnog vazduhoplovstva Vladimira Mikca (67) iz Ptuja, Zdenka Radulja (69) iz Osijeka, Željka Jelenića (69) iz Pule i Danijela Borovića (64) iz Varaždina da su 7. i 8. avgusta 1995. u zapovednom lancu naredili raketiranje kolone izbeglica na Petrovačkoj cesti kod Bosanskog Petrovca i u mestu

Svodna kod Novog Grada (Bosanski Novi).

„I ovo današnje pripremno ročište, sve ono što se događalo pre njega i na njemu pokazuje da je ovaj postupak farsa. Paradoksalno je da advokat po službenoj dužnosti govori da je ratni zločin počinjen. Čemu onda suđenje“, upitao se hrvatski ministar.

On je rekao da je hrvatsko ministarstvo još 2018. pokušalo da razgovara s kolegama iz Beograda o ukidanju univerzalne jurisdikcije, ali da srpsko ministarstvo, posle nekoliko sastanaka, nije htelo da sarađuje.

„Srbija je u ovom konkretnom slučaju to zloupotrebila i koristi je (univerzalnu jurisdikciju) kao sredstvo političkog obračuna“, ocenio je Malenica rekavši da Srbija pokušava da pokaže da u Hrvatskoj nema vladavine prava, iako je za članstvo u Evropskoj uniji ta država morala da ispuni sve uslove iz poglavlja 23.

On je ponovio da Ministarstvo pravosuđa nije primilo poziv za ročište u Beograd ni optužnicu, što, kako je rekao, pokazuje da su prava pilota narušena.

Ocenivši da je ishod suđenja unapred poznat, Malenica je ukazao da taj slučaj ne doprinosi poverenju prema Srbiji.

On je ponovio da će Hrvatska stati u zaštitu pilota i vladavine prava rekavši da je to preneo pilotima s kojima je u svakodnevnom kontaktu.

„U ovom trenutku ne bih iznosio o kojim se aktivnostima radi, ali te će aktivnosti ići u zaštitu hrvatskih pilota i Domovinskog rata“, naglasio je Malenica.

Rekavši da je da je slučaj za koji se terete hrvatski piloti istraživao Haški tribunal, Malenica je izrazio uverenje da bi da su postojali elemenati ratnog zločina, tj sud podigao optužnicu, a reagovalo bi i bosansko tužilaštvo budući da se sve dešavalo na području BiH.

Vaseljska.net, 15. 03. 2023.

НИСУ ДОЧЕКАЛИ ПРАВДУ: Док судија одлучује да ли Хрватима да суди у одсуству, две жртве Петровачке цесте преминуле

Две жртве су умрле од инфаркта, у задњих месец и по дана, требало је да буду испитани пред судом. Душан Дракулић 1971. г и Душан Белсаћ 1959. Пре тога је, управо док се исто веће лоптало са Тужилаштвом око оптужнице да ли је у њој наведено држављан-

ство оптужених или није умро првоокривљени генерал Јосип Чулетић. Све се чини да теклом времена помру и остали и поступак услед тога буде обустављен.

СУЂЕЊЕ ЗА ЗЛОЧИН НА ПЕТРОВАЧКОЈ ЦЕСТИ ЈОШ НА ЛЕРУ: Веће судије Мирјане Илић ни-

како да одлучи да се окривљеним Хрватима суди у одсуству. У ОДЕЉЕЊУ за ратне злочине Вишег суда у Београду још нема одлуке да ли ће се четворици хрватских војних официра и pilota судити у одсуству за ратни злочин на Петровачкој цести и код места Сводна у БиХ

августа 1995. године, када је у ракетирању избегличке колоне убијено 13 српских цивила и 24 рањено.

Кривично ванпретресно веће на челу са судијом Мирјаном Илић, у којем су још судије Дејан Терзић и Зорана Трајковић вратило је списе предмета поступајућем судији Одељења за ратне злочине без донешене одлуке.

Иако је подигнута и потврђена оптужница против Владимира Микца, Зденка Радуља, Жељка Јеленића и Данијела Боровића, који се терете да су тројици за сада неидентификованих пилота авиона „миг“ хрватских снага наредили ракетирање цивили-

лне колоне, суђење никако да почне, а овом одлукум КВ Већа практично запада у пат позицију и одуговлачење.

У децембру ово Веће није донело одлуку да се оптуженима суди у одсуству, јер је тражило да им наше Министарство правде достави информацију да ли је и када хрватско Министарство правосуђа примило српску замолницу по овом предмету на основу међународне правне сарадње. Сада да би донели одлуку траже да се суду достави одговор хрватског Министарства правосуђа, да ли су поступили по три замолнице, које су им достављене и да ли су окривљенима уручени позиви за при-

премна рочишта и главни претрес, који су били заказани у октобру, новембру и децембру прошле године.

Хрвати су на сајту Владе, након што су у спетембру прошле године примили прву замолницу, објавили да су је добили и да неће да поступају по њој. То је тужилаштво за ратне злочине доставило суду и налази се у списима предмета.

Иначе, ово недоношење одлуке да се суди у одсуству је врло дискутабилно, јер је Веће према Закону о уређењу судова дужно да суди, ако је надлежно. Јасно се каже да суд не може одбити да поступа и одлучује у ствари за коју је надлежан.

Политика,
09. 06. 2023.

САВО ШТРБАЦ: Где се денула „Петровачка цеста”

Игром „пингпонга” између ванпретресног и претресног већа Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду прође још једна година изгубљене наде за оштећене, којих је све мање, да ће правда и за њих, поред тога што је спора, ипак, бити и достижна Спомен обележје жртвама авиогранатирања избегличке колоне на Петровачкој цести

Недавно је загребачки „Вечерњи лист” (20. маја) објавио подужи интервју са Зденком Радуљем, једним од четворице хрватских пилота које српско Тужилаштво за ратне злочине терети да су током операције „Олуја” наредили ракетирање колоне крајишких избеглица на Петровачкој и Приједорској цести, под насловом: „Пилоте сам особно упозорио да је забрањено борбено деловање ако у колони која се повлачи има цивила”.

Подсећам да је Тужилаштво за ратне злочине РС у марту прошле године подигло оптужницу по командној одговорности против четири хрватска пилота због авио-гранатирања крајишких избегличких колона 7. и 8. августа 1995. године на Петровачкој и Приједорској цести, коју је Кривично ванпретресно (КВ) веће Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду потврдило 3. јуна прошле године, што је изазвало незапамћену медијску и (не)дипломатску пажњу и у Србији и у Хрватској. У оптужници се наводи да је у тим гранатирањима смртно страдало укупно 13 цивила, међу којима трудница и четворо деце, док их је најмање 24 рањено, од којих деветоро деце.

Ни у Хрватској ни у Србији није било иоле познатијег војног, политичког и друштвеног делатника,

укључујући и председнике и премијере, који се нису изјашњавали о тој оптужници. И сви медији у обе државе посветили су много пажње и оптужници и инкриминисаним догађајима. И ја сам им у јуну прошле године на овим страницама посветио два текста, један пре, а други после потврђивања оптужнице. У августу сам учествовао и на комеморацијама инкриминисаних догађаја на местима где су се и десили и где је „Веритас” подигао обележја жртвама. И говорио сам пред преживелим страдалницима и рођацима убијених да ће по београдској оптужници врло брзо уследити и суђење и ако дође до правоснажне осуђујуће пресуде, у што, с обзиром на расположиве доказе, не сумњам, и није најбитније да ли ће осуђени одробијати изречену им казну, јер је много битније да ће се кроз београдски поступак прикупити сви валидни докази о учешћу хрватских авиона у гранатирању избегличких колона на поменутих цестама, и што ће ти докази, и садашњим и будућим генерацијама, сведочити другачију истину од садашњег службеног хрватског наратива.

И судски поступак је кренуо у очекиваном смеру. Већ у октобру заказано је припремно рочиште, на којем се отворило питање суђења у одсуству, пошто у спису није било доказа да је хрватска страна, преко које су дипломатским путем оптуженим пилотима послати позиви за то рочиште, исти и уручени, због чега је рочиште, ради прибављања таквог доказа, одгођено за новембар. Такав став Претресног већа и у стручним круговима изазвало је подељена мишљења. Једни су, међу којима сам био и ја, сматрали да Претресно веће,

кад је пропустило да то уради КВ веће, мора одлучити о предлогу тужилаштва за суђење у одсуству, позитивно или негативно, док су други подржавали став Претресног већа.

На другом рочишту за припремно рочиште није се прибавио никакав нови доказ осим саопштења хрватског Министарства правосуђа и управе објављеног на сајту њихове владе по запримању прве замолнице да београдску оптужницу не признају и да по њој неће поступати, које је тужилаштво за ратне злочине доставило суду. Претресно веће заказује рочиште за главни претрес за децембар које ће се одржати уколико се у међувремену прибави доказ о уручењу или покушају уручења позива оптуженима. Пошто Министарство правде Србије није могло да достави ништа више од оног што је већ доставило (о уручењу замолнице дипломатским путем), претресно веће доноси „соломонско решење“ да предмет врати КВ већу да оно одлучи о предлогу тужилаштва о суђењу у одсуству, иако су могли претпоставити да КВ веће то неће учинити, јер да су хтели то би урадили приликом потврђивања оптужнице, што би једино и било у складу са законом и судском праксом.

И уместо да „поправи штету“ КВ веће, 8. фебруара 2023. доноси „једногласно одлуку“ под називом „службена забелешка“ (!?) „да се списи предмета врате поступајућем председнику већа, за сада без одлуке о наведеном предлогу те да се предлог за суђење у одсуству поново изнесе на већање након добијања одговора од стране Министарства правде и управе Републике Хрватске да ли је поступило по замолницама овог суда..., односно да ли су окривљенима уручени позиви за припремно рочиште које је било заказано за 14. 10. и 16. 11. 2022. као и за главни претрес заказан за 26. 12. 2022. године или покушана достава истих“.

Морам признати да у свом дугогодишњем судијском и адвокатском раду, а председавао сам више година и ванпретресним и претресним већима суда истог нивоа, нисам учествовао у доношењу овакве или сличне одлуке нити сам чуо да ју је неко друго веће донело. Поставља се питање зашто КВ веће, које је одлучивало у пуном саставу, своју „једногласно“ донесену одлуку није донело у облику решења против којег би незадовољна странка имала право на жалбу о којој би одлучивао Апелациони као другостепени суд? Један од могућих и логичних одговора би могао бити у раније, кроз друге предмете, израженом другачијем ставу другостепеног у односу на првостепено веће поводом питања испуњености услова за суђење у одсуству оптужених.

Наиме, у скоро идентичној правној ситуацији (предмет „Ракитије“) веће Апелационог суда у Београду заузело је став да су испуњени сви законски услови за суђење у одсуству, који је поткрепљен неспорним чињеницама да је Хрватска још 2011. законом прогласила ништавним све акте правосудних тела бивше ЈНА, бивше СФРЈ и РС којима су осумњичени, оптужени и

(или) осуђени држављани РХ за кривична дела ратних злочина и да правосудна тела РХ неће поступати по замолницама правосудних тела РС у таквим предметима, којих одредаба су се дословно држали и у дотадашњој пракси. А у случају „Петровачка цеста“, Хрватска је ишла и корак даље тако што је на сајту владе објавила саопштење да не признаје оптужницу и да неће поступати по замолници из Србије.

У име оштећених, „Веритаса“ и у своје лично име, јавно, и по ко зна који пут, питам судије београдског Одељења за ратне злочине, који су поступали или поступају у овом предмету, какви су вам докази, поред наведених неспорних, у овом случају и ноторних, чињеница, још потребни. Испада да, намерно или ненамерно, од МП Србије тражите „немогући доказ“, а уз то и непотребан, о томе да ли је МП РХ уручило или покушало уручити позиве оптуженим пилотима за већ три одржана рочишта, два за припремно рочиште и једно за главни претрес.

Основни посао судија и јесте доношење одлука, па и оних најтежих као што су изрицање пресуде, у какве не спада једна обична процесна одлука као што је одлука о одбијању или прихватању предлога о суђењу у одсуству, која није ни коначна. Оваквом игром „пингпонга“ између ванпретресног и претресног већа Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду прође још једна година изгубљене наде за оштећене, којих је све мање, да ће правда и за њих, поред тога што је спора, ипак бити и достижна.

И да се вратим на интервју с почетка овог текста. На питање новинара: „Је ли хрватска влада учинила све што је у њезиној моћи да нас заштити?“, Радуљ одговара: „Влада РХ подузела је све да се таква политички компонована и неутемељена оптужница београдског тужилаштва у потпуности одбаци и не прихвати.“

А у Србији, поводом питања предмета „Петровачка цеста“, од доношења споменуте „службене забелешке“ потпуни мук. Не оглашава се ни струка ни политика.

Ускоро ће 28. годишњица трагичних догађаја на Петровачкој и Приједорској цести. Следи поновни сусрет са преживелим страдалницима и рођацима побијених и у међувремену преминулих. На питање докле се стигло са процесуирањем овог злочина, претходних година сам им одговарао да Загреб неће да процесуира своје пилоте и официре, да Сарајево још (узалуд) чека да им Загреб достави имена пилота који су управљали са миговима који су ракетирали избегличке колоне, али не знам како ћу им ове године објаснити зашто се и Београд ућутао.

Објављено на страници Погледи, интернет издања дневног листа „Политика“, 9. јуна 2023. године

Процесуирање Срба и припадника ЈНА за ратне злочине

ПОДРУЧЈЕ ШИБЕНИКА, НИНА, СКРАДИНА, ВОДИЦА И ДРНИША – СЛУЧАЈ „Б. ЂУКИЋ И ДР”

ŽS U SPLITU: Ročište za glavni pretres protiv optuženog Borislava Đukića i dr. zbog ratnog zločina

e-Veritas, 12. 05. 2023.

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano ročište za glavni pretres u predmetu protiv optuženog penzionisanog generala bivše JNA Borislava Đukića (1948), Jovana Grubića (1948), Milorada Radića (1956), Dragana Harambašića (1946), Petra Andrića (1946), Vladimira Davidovića (1949), Ilije Prijića (1957) i Slobodana Vujka (1961) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno tužilaštvo u Splitu optužnicom od 14. oktobra 2016. uz Borislava Đukića, zbog krivičnog djela ratnog zločina nad civilnim stanovništvom optužilo je i četiri pukovnika i jednog potpukovnika bivše JNA (Grubić Jovana, Radić Milorada, Harambašić Dragana, Andrić Petra i Davidović Vladimira) i dva funkcionera SUP-a Knin (Prijić Iliju i Vujko Slobodana), koji su nedo-

stupni hrvatskim organima gonjenja, Tužilaštvo ih tereti da su kao zapovjednici JNA, TO i SAO Kraji- ne izdavali naredbe da se artiljerijom i pješadijom napadaju civilna naselja na šibenskom području. Tužilaštvo tvrdi da su “optuženi znali da njihovi podređeni sistemski ubijaju, tuku, zlostavljaju i muče preostalo stanovništvo hrvatske nacionalnosti na okupiranom području i da siluju žene, pale i miniraju stambene i privredne objekte, kao i katoličke vjerske objekte”.

Optužnica pokriva period od avgusta 1991. do istog meseca 1995. godine.

Optuženi se terete da kao zapovjednici nisu preduzeli potrebne radnje kako bi spriječili takvo ponašanje svojih podređenih, već su takve radnje dopuštali, pa su njihovi vojnici, ohrabreni takvim ponašanjem i držanjem svojih zapo-

vjednika, nastavili nesmetano s takvom praksom.

Ubili su 118 civila, pet žena silovali, a sedam žena pokušali da siluju, tvrdi tužilaštvo u optužnici, u kojoj stoji i da je proterano mnogobrojno stanovništvo i uništen veliki broj objekata.

Tužilaštvo je navelo da je optužnica podignuta nakon višegodišnjeg rada policije i hrvatskog državnog tužilaštva, a ispitano je 450 svjedoka i prikupljeno 3.000 dokaza.

Penzionisanog generala bivše JNA Borislava Đukića, državljanina Srbije, Crna Gora je 2016. godine izručila Hrvatskoj, po optužbi za rušenje brane Peruća i od tada se nalazi u istražnom zatvoru u Splitu. U predmetu “Peruća”, ŽS u Splitu je već dva puta donosio osuđujuće presude, ali ih VS RH ukidao i sada se čeka drugo ponovljeno suđenje.

ХРВАТСКА ДУБИЦА – СЛУЧАЈ „Д. МАНДИЋ”

ŽS U SPLITU: Glavni pretres za obnovu postupka protiv optuženog Davora Mandića zbog ratnog zločina

e-Veritas,
15. 05. 2023.

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano ročište za glavni pretres za obnovu postupka protiv optuženog Davora Mandića (1970) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjet-

ništvo u Splitu optužnicom od 01.02.1993. teretilo je Rajka Macuru (1963), Gojka Macuru (1950), Dragana Relića (1967), Davora Mandića (1970), Simu Mandića (1964) i Boška Macuru (1953) da su 16.11.1991 u mjestu Lađevci i 22.11.1991. u mjestu Cicvare kod Šibenika, kao

naoružani pripadnici srpskih paravojnih jedinica, maltretirali tri lica natjeravši ih da se isele. Županijski sud u Šibeniku presudom od 08.04.1993, u odsustvu ih je proglasio krivima i izrekao im kazne zatvora i to: Bošku i Rajku Macuri po šest godina, Davoru Mandiću osam godina, a ostalima

po 20 godina.
Boško Macura je 02.05.2001.
uhapšen prilikom povratka u Hr-
vatsku. Zatražio je i dobio obnovu

postupka. U obnovljenom pos-
tupku presudom od 05.11.2001.
godine oslobođen je optužbe.
Obnovu postupka je zatražio i

dobio i Davor Mandić ne odlazeći
u Hrvatsku.

dalmatinskiportal.hr,
15. 05. 2023.

TJERALICA POVUČENA NAKON 30 GODINA

Osudili ga na 8 godina zatvora za ratni zločin u skradinskom zaleđu, danas je oslobođen

**Davor Mandić tražio je obnovu
postupka, a rasplet je dočekaao u
Srbiji**

Vijeće Županijskog suda u Splitu
oslobodilo je danas Davora Man-
dića, bivšeg pripadnika Teritori-
jalne obrane SAO Krajine, optužbe
za ratni zločin nad civilima u La-
đevcima i Cicvarama, mjestima u
skradinskom zaleđu. Ukinut mu
je i pritvor koji je bio na snazi od
1993. godine, kao i tjeratica.

Mandića su teretili da je potkraj
1991. s još nekoliko pripadnika
srpskih paravojnih formacija 16.
studenog izudarao S. B. u njego-
voj kući u Lađevcima te da je 22.
prosinca u Cicvarama udarao u
njihovoj kući supružnike I. G. i B.

G. te im zaprijetio da u roku od
dva dana moraju napustiti selo
inače će biti ubijeni.

Mandić je 1993. godine na suđe-
nju u Šibeniku osuđen s još pe-
toricom na osam godina zatvora
zbog ovog kaznenog djela. Vrhov-
ni sud potvrdio je presudu, no
Mandić je zatražio i dobio obnovu
postupka.

Svjedoci – oštećenici danas su
pokojni. Supružnici su za života
povukli raniji iskaz koji je teretio
Mandića, dok je za trećeg svjedo-
ka zaključeno da je njegov iskaz
dvojbjen s obzirom na njegovo psi-
ho-fizičko stanje.

Ostali svjedoci nisu bili neposred-
ni očevici događaja.

Mandić nije jedini koji je iz šiben-
ske grupe dobio obnovu postupka.
Još su ga dvojica tražila i dobila.
Jedan je oslobođen, protiv drugog
je Državno odvjetništvo odustalo
od progona.

Mandiću su sudili u odsutnosti, a
svoj iskaz je dao sudu u Beogra-
du koncem 2013. godine. Porekao
je da je zlostavljao supružnike u
njihovoj kući i prijetio im da se
moraju iseliti. Tvrdi da u vrijeme
prvog događaja iz optužnice uop-
će nije bio u skradinskom zaleđu,
nego na liječenju u Somboru.

U krajišku vojsku je inače mobili-
ziran, predao je u spis i svoj poziv
za službu. Rasplet postupka doče-
kao je u Šimanovcima u Srbiji.

ХРВАТСКА ДУБИЦА – СЛУЧАЈ „Б. РАТКОВИЋ И ДР”

e-Veritas,
06. 07. 2023.

ŽS U ZAGREBU: Ročište za glavni pretres protiv opt. Đorđa Ratkovića i dr. zbog ratnog zločina

, Pred Županijskim sudom u Zagre-
bu za danas je zakazano ročište u
ponovljenom postupku protiv opt:
Đorđa Ratkovića, Đure Jerinića,
Steve Radunovića, Veljka Raduno-
vića i Milorada Šarca.

Presudom Županijskog suda u
Zagrebu od 17.05.2019. optuže-
ni su proglašeni krivima krivima
za počinjenje navedenih krivičnih
te su im izrečene kazne zatvora i
to: Đorđu Ratkoviću, Đuri Jerini-
ća, Stevi Radunoviću i Veljku Ra-
dunoviću od po 18 godina, Milora-
du Šarcu od 20 godina.

Vrhovni sud je, na sjednici održa-
noj 16. 01. 2020. godine, odluču-
jući o žalbama optuženika podne-
senim protiv presude Županijskog
suda u Zagrebu od 15. svibnja

2019, donio rješenje kojim je pri-
hvatio žalbe branitelja optuženi-
ka, u povodu tih žalbi i po službe-
noj dužnosti, ukinuo prvostepenu
presudu te predmet uputio pr-
vostepenom sudu na ponovno su-
đenje i odluku.

Prva četvorica optuženika su pro-
glašena krivima da su, nakon što
su 15. 09. 1991. pripadnici Terito-
rijalne obrane Dubica zarobili pri-
padnika hrvatskih oružanih snaga
i civila hrvatske nacionalnosti te
ih sve zatvorili u prostorije WC-a
poljoprivredne zadruge u Hrvat-
skoj Dubici, gdje su civili držani
zatočeni bez ikakvog opravdanog
vojnog razloga, kao pripadnici
Teritorijalne obrane Dubica, za
vrijeme oružanog sukoba izme-

đu paravojnih postrojbi tzv. SAO
Krajina s jedne strane i oružanih
snaga Republike Hrvatske s dru-
ge strane, protivno odredbama
međunarodnog prava, zajedno s
ostalim pripadnicima Teritorijal-
ne obrane Dubica, u više navrata
tukli civile da bi ih potom, tačno
neutvrđenog dana u novembru
1991. godine, noću nasilno izveli u
dvorište poljoprivredne zadruge,
natjerali ih da pjevaju četničke
pjesme i trče u krug po dvorištu
do iznemoglosti i pritom ih no-
gama, željeznim te drvenim pali-
cama i puškama udarali po svim
dijelovima tijela.

Kada zatočeni zbog dobijenih
batina i iznemoglosti više nisu
mogli trčati i popadali su na tlo,

optuženici su gazili po njima, a sada pokojni pripadnik Teritorijalne obrane Dubica je iz automatske puške pucao u pripadnika hrvatskih oružanih snaga i jednog civila hrvatske nacionalnosti, a potom im prerezao grkljan.

Nakon toga su njihova tijela natovarili na traktorsku prikolicu i naredili dvojici civila hrvatske nacionalnosti da legnu na njihova mrtva tijela te su ih četvrtooptuženi i petooptuženi odvezli do mosta na rijeci Uni i bacili u rije-

ku, a dvojicu civila hrvatske nacionalnosti su vratili u prostorije poljoprivredne zadruge.

Petooptuženik je proglašen krivim da je točno neutvrđenog dana u rujnu 1991. godine u Hrvatskoj Dubici, kao pripadnik Teritorijalne obrane Dubica, za vrijeme oružanog sukoba između paravojskih postrojbi tzv. SAO Krajina s jedne strane i oružanih snaga Republike Hrvatske s druge strane; protivno odredbama međunarodnog prava; postupajući zajedno s još dva pri-

padnika postrojbe, civile hrvatske nacionalnosti, koji su ranjeni tokom oružanog sukoba te su dovedeni radi pružanja liječničke pomoći u ambulantu u Hrvatskoj Dubici, izveli na prostor ispred ambulante, vezali žicom, izudarali ih, na njih nabacali automobilske gume i potom ih žive zapalili, i tako ih usmrtili.

Optuženima se i u ponovljenom postupku sudi u odsustvu.

ДРАГИШИЋИ КОД ШИБЕНИКА – СЛУЧАЈ „Н. ПОПОВИЋ”

ŽS U SPLITU: Glavni pretres u predmetu protiv Nebojše Popovića zbog ratnog zločina
e-Veritas, 25. 05. 2023.

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano rošište za glavni pretres u predmetu protiv opt. Nebojše Popovića (1961) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko tužilaštvo u Splitu optužnicom od 24.08.2015. tereti ga da je kao komandir voda Vojne policije pri drugoj pješadijskoj bri-

gadi SVK, 24.02.1993, na području Šibensko-kninske županije, najprije zajedno sa nekoliko pripadnika svog voda kamionom dovezao šestoricu zarobljenih pripadnika 15. Domobranske pukovnije HV i propustio preduzeti dužne radnje da spriječi već je dopustio da njemu podčinjeni pripadnici jedinice nečovječno postupaju prema rat-

nim zarobljenicima, odnosno da ih tuku šakama, nogama i kundacima pušaka po cijelom tijelu, kojom prilikom je od posljedica mučenja preminuo zarobljeni hrvatski vojnik.

Optuženi je nedostupan hrvatskim vlastima pa mu se sudi u odsustvu.

ОПШТИНА СИЊ – СЛУЧАЈ „Б. ПОЗНАНОВИЋ”

ŽS U SPLITU: Glavni pretres u predmetu protiv Bore Poznanovića zbog ratnog zločina
e-Veritas, 25. 05. 2023.

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano rošište za glavni pretres u predmetu protiv opt. Bore Poznanovića (1940) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko tužilaštvo u Splitu optužnicom od 26.10.1994. tereti ga da je, zajedno sa ostalim pripadnicima srpske paravojske, od početka septembra do kraja novembra 1991. na području opštine Sinj, protjerivali

stanovništvo, pljačkali kuće i industrijske objekte, zatim ih palili i minirali.

Optuženi je nedostupan hrvatskim vlastima pa mu se sudi u odsustvu.

ВУКОВАР, БОРОВО КОМЕРЦ И НОВА ОБУЋАРА – СЛУЧАЈ „Ђ. ПЕТРОВИЋ И ДР”

ŽS OSIJEK – Glavni pretres protiv opt. Đokice Petrovića i dr. zbog ratnog zločina
e-Veritas, 25. 05. 2023.

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano rošište za glavni pretres u krivičnom predmetu protiv opt. Đokice Petrovića (1962) i Siniše Kamberovića

(1967) zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

ŽDO u Osijeku optužnicom od 11. novembra 2017. godine tereti ih da su 19. i 20. novembra 1991. godine u Vukovaru, Trpinji, Borovu

selu i Dalju, te u Bogojevu i Sremskoj Mitrovici na području Republike Srbije, nakon što su udružene snage JNA, TO i dobrovoljaca iz Srbije zauzele Vukovar, a civili i pripadnici HV-a i MUP-a, ko-

ji su bili u skloništima u fabrici "Borovo", u zgradama „Borovo komerca“ i „Nove obučare“ predali se snagama JNA, prvo opt. kao komadant bataljona vojne policije 12. Novosadskog korpusa JNA, a drugo opt. kao komandir prve čete toga bataljona vojne policije, iako su bili zaduženi za obezbjeđenje prostora u kojem su bili zarobljeni hrvatski vojnici i civili, te za obezbjeđenje transporta zarobljenika do logora na području Republike

Srbije, a civila do područja Republike Srbije, iako su znali da pripadnici srpskih jedinica ulaze u krug skloništa "Borovo komerca" i "Nove obučare" kako bi izdvajali zarobljene hrvatske vojnike i civile, te da će sve izdvojene osobe iz transporta biti zlostavljane ili ubijene, nisu obezbjedili kolonu zarobljenika, vojnika i civila, koja se po njihovoj naredbi kretala gradom pješice, a u vozilima sve do logora na području Republike Sr-

bije, zbog čega su takve nezakonite radnje nastavljene tokom cijelog transporta zarobljenika do logora na području Republike Srbije. Ujedno ih se tereti da nisu poduzeli nužne mjere i aktivnosti da se počinioci zlostavljanja zarobljenih vojnika i civila kazne.

Pošto se optuženi nalaze na području Republike Srbije i trenutno nisu dostupni državnim organima RH, sudi im se u odsustvu.

ВОЋИН, ХУМ, КРАСКОВИЋ – СЛУЧАЈ „Р. БОЈЧИЋ И ДР”

e-Veritas,

29. 06. 2023.

ŽS U ZAGREBU: Nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv opt. Rajka Bojčića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

, Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv optuženih: Bojčić Rajka (1948), Mišćević Zorana (1966), Ergarac Marinka (1958), Crnobrnja Mile (1954), Simić Mitra (1944), Novaković Ljubiška (1944), Jorgić Zorana (1966), Bogatić Milenka (1962), Cvetić Jovana (1963), Ergarac Milorada (1950), Vučković Rajka (1963), Jokić Radisava (1963), Đurić Đure (1963), Glušac Richarda (1970), Jovakarić Zorana (1968), Šimić Steve (1955), Grkinić Milorada (1970), Bosanac Predraga (1960), Tomašević Krste (1960), Tomašević Borislava (1960), Bosanac Davora (1966), Petrušić Veselka (1968), Lukić Branka (1969), Ivanović Rade (1972), Ivanović Milenka (1971), Popović Milutina (1947), Torović Rajka (1969) i Tomašević Gojka (1940). zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Rješenjem ŽS u Zagrebu broj: Kovrz-17/2016. od 16.10.2018. godine odbijen je prijedlog tužioca za suđenje u odsustvu optuženima, te je optužnica vraćena ŽDO u Zagreb radi boljeg razjašnjenja stvari, te im je određen rok od šest mjeseci za podizanje nove optužnice.

ŽDO u Zagreb ispravljenom optužnicom od 7. novembra 2019. godine optužene tereti da su od sredine jula do sredine decembra 1991. godine, u mjestima Voćin, Hum, Krasković i okolini, prema zajedničkom planu, u namjeri nasilnog obaranja državnog i društvenog uređenja na dijelu teritorije RH, tokom nemeđunarodnog, a nakon 08. oktobra 1991. međunarodnog oružanog sukoba, između oružanih snaga RH i oružanih snaga bivše JNA, s pridruženim naoružanim paravojnim formacijama pobunjenog srpskog stanovništva, potpomognutih dobrovoljcima iz Srbije, Crne Gore i BiH, djelujući kao komadanti vojnih i milicijskih jedinica, te komadanti civil-

ne vlasti na širem području mjesta Voćin i Hum, ovlašćeni za izdavanje komandi svojim podređenim i odgovorni za primjenu ratnih humanitarnih propisa, međunarodnog prava o bezbjednosti i zaštiti civila i ratnih zarobljenika, naredili, osobno sudjelovali, te iako su znali da njima podređeni nezakonito postupaju prema civilnom stanovništvu i ratnim zarobljenicima, nisu poduzeli potrebne mjere da takva njihova nezakonita postupanja spriječe i suzbiju. Prihvatajući da podređeni pripadnici njihovih jedinica nastave s takvim radnjama, kao i na njihove posljedice, uslijed čega su pripadnici njima podređenih jedinica nezakonito lišavali slobode, uzimali taoce, pljačkali, bestijalno zlostavljali, mučili, tjelesno povrijeđivali i ubili velik broj civilnih osoba i ratnih zarobljenika.

Protiv svih optuženika postupak se vodi u odsustvu zbog nedostupnosti hrvatskim organima gonjenja.

ДОЊЕ ПРИМИШЉЕ КОД СЛУЊА – СЛУЧАЈ „Р. БЈЕЛОПЕТРОВИЋ И ДР”

e-Veritas, 26. 03. 2023.

ŽS U RIJECI: Nastavak glavnog pretresa u predmetu Donje Primišlje

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa u predmetu „Donje Primišlje“ protiv opt.

Rade Bjelopetrovića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

ŽDO u Rijeci optužnicom od 20. maja 2017. godine optužilo je Bjelopetrović Radu (1958), Lisica Radu (1964), Kurjega Boru (1968) i

Kurjega Predraga (1965), a terete se da su od jula 1992. do 30. avgusta 1995. godine u Donjem Primišlju na području Slunja, kao pripadnici srpske paravojne jedinice TO Donje Primišlje i 13. pješadijske brigade, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanog prava, obučani u maskirne uniforme i naoružani puškama, u namjeri ponižavanja i izivljavanja nad civilnim stanovništvom, u naj-

manje dva navrata zlostavljali Dušana i Anku Adžibaba, presreli ih u neposrednoj blizini mlina u kojem su boravili i da su ih 6. jula 1992. godine udarali puškama pa je od siline udaraca Anka Adžibaba izgubila svijest nakon čega su je, zajedno s danas dvoje pokojnih srpskih državljana, silovali, dok su oštećenika Dušana Adžibabu udarali kundacima.

Okr. Predrag Kurjega se tereti da je 20. jula 1993, s danas pokojnicima Nikolom Bjelopetrovićem i Zdravkom Novakovićem, ponovno presreo oštećenike te ih razdvojio nakon čega je tukao i udarao kundacima oštećenicu sve dok nije izgubila svijest nakon čega su je silovali.

Postupak se vodi u odsustvu optuženih pošto su nedostupni hrvatskim organima gonjenja.

ПРОМИНА КОД ДРНИША – СЛУЧАЈ „Н. ЂОМЛИЈА”

RATNI ZLOČIN: Đomliji 20 godina zatvora za pokolj staraca u Promini

Dalmatinskiportal.hr, 26. 05. 2023.

Na 20 godina zatvora osuđen je u Splitu Nenad Đomlija zbog ratnog zločina nad civilima i pokolja staraca u Općini Promina početkom 1993. godine. Ovom 51-godišnjaku rođenom u Kninu sudili su u odsutnosti jer se od Oluje nalazi na nepoznatoj adresi u Srbiji.

Optužnica protiv Đomlije dignuta je prije nešto više od godinu dana. Terete ga da je kao pripadnik 75. motorizirane brigade voj-

ske RSK s više drugih nepoznatih pripadnika te postrojbe ubodima nožem u vitalne dijelova tijela usmrtio 82-godišnjeg Matu V. K. i njegovu tri godine mlađu suprugu Mariju V. te 80-godišnjeg Ivana V. K., njegovu 80-godišnju suprugu te 81-godišnju Tomicu V.

U listopadu 2021. naloženo je izdavanje tjeralice, a u prosincu je izdan i Europski uhidbeni nalog. Bez rezultata. Đomlija pored hr-

vatskog, ima i srpsko državljanstvo, što je prepreka za izručenje.

Na području Općine Promina početkom 1993. pobijeno je 16 civila nakon što su hrvatske snage izvršile uspješnu akciju Maslenica. Kao počinitelji se navode pripadnici 75. motorizirane brigade i Kragujevačkog četničkog pokreta Vojvoda Vuk.

ЧОРЦИ И ДАБАР – СЛУЧАЈ „Б. СРДИЋ И ДР”

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci, 26. 05. 2023.

Podignuta optužnica protiv četvorice okrivljenika zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je sredinom travnja 2023. godine, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv četvorice državljana Republike Srbije (1955., 1956., 1965., 1953.) zbog počinjenog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. u svezi s člankom 28. stavak 2. OKZ-a RH.

Optužnicom se okrivljenicima stavlja na teret da su počinili navedeno kazneno djelo od početka srpnja 1991. do kraja 1991. godine, u mjestima Čorci i Dabar, i to prvookrivljenik u svojstvu komandanta brigade teritorijalne obrane u Vrhovinama, drugookrivljenik u svojstvu koman-

danta stanice "Javne bezbednosti" tzv. SAO Krajine u Korenici, trećookrivljenik u svojstvu komandanta "Odjeljenja milicije" Vrhovine i četvrtookrivljenik u svojstvu komandanta "Vojne policije" Vrhovine.

Tereti ih se da su tijekom oružanog sukoba između regularnih snaga Hrvatske vojske i policije s paravojsnim formacijama pobunjenih Srba i postrojbama tzv. JNA, postupili protivno pravilima međunarodnog prava, s ciljem protjerivanja cijelog stanovništva nesrpske nacionalnosti. Tereti ih se da su, znajući da pripadnici njima podređenih postrojbi neovlašteno uhićuju, zlostavljaju i ubijaju civilno stanovništvo hrvatske nacio-

Prema Veritasovim saznanjima imena optuženih su: Bogdan Srdić (1955), Predrag Uzelac (1956), Milan Pupovac (1956) i Stevo Uzelac (1953).

Istraga protiv njih je otvorena 16.04.1997. Dugo je bila u prekidu a ponovo je nastavljena godine 2011. Nakon toga je, na osnovu Zakona o primjeni Statuta MKSJ, predmet ustupljen Županijskom odvjetništvu u Rijeci.

nalnosti, kao i da bez izbora vojnih ciljeva iz oružja svih kalibara gađaju zaseok Čorci i okolna mjesta iako se iz tih mjesta nije pružio nikakav oružani otpor. Tereti ih se da nisu ništa poduzeli kako bi spriječili neza-

konita postupanja i da se počinitelji kazne već su dopustili da njima podređeni pripadnici nastave s takvim radnjama pristajući na posljedice njihovih protupravnih radnji uslijed kojih je tijekom inkriminiranog raz-

doblja iz mjesta Čorci i Dabar odvedeno i ubijeno šesnaestero civila.

Okrivljenici imaju prebivalište na teritoriju Republike Srbije i nisu dostupni državnim i pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

ЗАГРАД КОД БЕНКОВЦА – СЛУЧАЈ „Д. ИВАНЕЖА И ДР”

ŽS U SPLITU: Ročište za glavni pretres protiv opt. Desimira Ivaneže i dr. zbog ratnog zločina

e-Veritas, 31. 05. 2023.

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano ročište za glavni pretres protiv opt. Desimira Ivaneže (1964) i Saše Ivaneže (1974) zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnicom od 15.11.2016, tereti ih da su, u neutvrđenom vremenu između kraja 1991. pa do akcije “Oluja”, kao pripadnici paravojnih jedinica tzv. Republi-

ke Srpske Krajine, u sastavu 92. motorizovane brigade Benkovac, u zaseoku Zagrad, postupali protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, na način da su sudjelovali u prijetnjama, zastrašivanju i fizičkom zlostavljanju civila, pa su tako, obojica u uniformama i naoružani, motivisani nacionalnom mržnjom, fizički zlostavljali jednu civilnu osobu koja je ostala živjeti u svojoj kući

sa bolesnom svekrvom i zaovom, tako što su je udarali nogama po tijelu i šakama po glavi, izbivši joj sve zube, a potom je u besvjesnom stanju tako ranjenu ostavili. Potom su je svaki put kad bi je vidjeli u dvorištu tukli te je tako mučili sve do akcije “Oluja” kada su oni napustili zaselak Zagrad. Optuženima se sudi u odsustvu pošto su nedostupni hrvatskom pravosuđu.

ЛОВАС – СЛУЧАЈ „НН”

Zbog silovanja u Lovasu 61-godišnjak iz Srbije prijavljen za ratni zločin nakon više od tri desetljeća

Novi list, Hina,
01. 06. 2023.

VINKOVCI – Policijska uprava vukovarsko-srijemska podnijela je kaznenu prijavu za ratni zločin protiv 61-godišnjeg državljanina Srbije kojega sumnjiči da je 1991. u Lovasu u nekoliko navrata silovao tada 29-godišnju ženu.

U policiji navode da su kriminalističkim istraživanjem utvrdili da

je zločin za koji ga terete osumnjičeni, tada 29-godišnjak, počinio u studenom 1991. kao naoružani pripadnik paravojne formacije pobunjenih Srba.

Iskoristivši okolnosti rata i privremenu okupaciju u svom je uredu u jednoj obiteljskoj kući u Lovasu, “u nekoliko navrata uz uporabu

sile izvršio spolni odnošaj s tada 29-godišnjakinjom, izlažući je patnji i poniženjima”, navodi policija.

Dodaju da je prijavljeni 61-godišnjak trenutačno nedostupan hrvatskim vlastima.

КОСТАЈНИЦА – СЛУЧАЈ „Б. ДМИТРОВИЋ И ДР”

ŽS U ZAGREBU: Ročište za glavni pretres opt. Branku Dmitroviću i dr. zbog ratnog zločina

e-Veritas, 06. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa protiv opt. Dmitrović Branka (1936) i Begović Nikole (1952) zbog krivičnog djela protiv civila i ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu optužnicom od 13. decembra 2019. godine tereti ih da su, B. Dmitrović, kao komadant

TO Kostajnica, i N. Begović, kao član štaba TO Kostajnica i komandira Vojne policije pri tom štabu, imajući na taj način formalne i stvarne nadležnosti komandovanja i nadzora nad pripadnicima svih podređenih im jedinica TO na području opštine Kostajnica, od 12. pa do neutvrđenog dana u septembru 1991. godine, na području Hrvatske Kostajnice i uže okoline,

nakon što je pomenuti štab TO 12. septembra 1991. godine organizovao i proveo predaju i zarobljavanje većeg broja pripadnika MUP-a RH i ZNG-a, kao i civila na lokacijama na brdu Djed i mostu preko Une prema B. Kostajnici, te nakon što su i idućih dana na okolnom području H. Kostajnice zarobljavani pojedini pripadnici MUP-a i ZNG-a i civili, mještani H. Kostaj-

nice, postupali protivno odredbama međunarodnog ratnog humanitarnog prava, znajući da se pojedine ratne zarobljenike i civile prilikom predaje i razoružavanja izdvaja i odvodi u Menčenčane, gdje se i nalazio spomenuti štab TO, te znajući da se neke od njih i likvidira i da se jedna od likvidacija zataškava, iako so to bili dužni, nisu ništa preduzeli da nezakonite radnje svojih podređenih zaustave

i spriječe, a počiniocе kazne, svjesni da će se ovakvi nezakoniti postupci prema zarobljenim civilim i pripanicima MUP-a i ZNG-a nastaviti, kao i da im je upravo zbog tih propusta ugrožen fizički i psihički integritet, zbog kojih propusta su njima podređene osobe nastavile s takvim protupravnim radnjama, pa je tako usmrćeno osam ratnih zarobljenika i dvoje civila na lokaciji Plavićevac te jedan civil i jedan

pripadnik ZNG-a na lokaciji Babin Rijeka, dok se jedan pripadnik rezervnog sastava MUP-a i jedan civil, nakon zarobljavanja i kraćeg boravka u dijelu H. Kostajnice pod nazivom Tirol, do danas vode kao nestale osobe.

Optuženi su nedostupni hrvatskom pravosuđu pa im se sudi u odsustvu.

ЛИЧКИ ОСИК И ШИРОКА КУЛА – СЛУЧАЈ „Ч. БУДИСАВЉЕВИЋ И ДР”

ŽS U RIJECI: Nastavak glavnog pretresa opt. Čedi Budisavljeviću i dr. zbog ratnog zločina
e-Veritas, 07. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazano ročište za glavni pretres u predmetu protiv opt: Čede Budisavljevića (1966), Milana Mirića (1948) i Radomira Narandžića (1964) zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Županijsko državno tužilaštvo u Rijeci optužnicom od 03.01.2018. godine tereti ih da su od 13. do 17. oktobra 1991. u Ličkom Osiku (tada preimenovanom u Teslingrad),

Širokoj Kuli i okolini, obavljajući dužnosti komadanta TO Teslingrad te dužnosti komandira i zamjenika komandira Odjeljenja milicije Teslingrad na teritoriji SAO Krajine, iako su znali da pripadnici njihovih jedinica ubijaju preostalo civilno stanovništvo hrvatske nacionalnosti, nisu poduzeli ništa da se nezakonita postupanja spriječe i suzbiju te da se počinioci ubistva otkriju i kazne, nego su

dopustili da njima podređeni nastave s takvim radnjama pristažući na posljedice njihovih protupravnih radnji. Tako su neutvrđeni pripadnici TO Teslingrad i OM Teslingrad u navedenom razdoblju hicima iz vatrenog oružja usmrtili 22-oje civila na različitim lokacijama u Širokoj Kuli te Bukovcu Perušićkom.

Optuženi su nedostupni hrvatskim vlastima, oa im se sudi u odsustvu.

КОРЕНИЦА И РАКОВИЦА – СЛУЧАЈ „Д. БЕШИР И ДР”

ŽS U RIJECI: Nastavak glavnog pretresa u krivičnom predmetu protiv opt. Dragana Bešira i dr. zbog ratnog zločina protiv civila

e-Veritas, 09. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa u krivičnom predmetu protiv opt. Dragana Bešira (1942) i Slobodana Đorđevića (1942) zbog počinjenog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je optužnicom od 9. marta 2023., tereti ih da su počinili navedeno krivično djelo od 8. oktobra 1991. do 10. novembra 1991. na području opština Korenica i Rakovica, i to prvookrivljeni Bešir u svojstvu komandanta Opštinskog štaba Teritorijalne obrane Korenica, a drugookrivljeni Đorđević u svojstvu komandira “Isturenog

komandnog mesta” (IKM) 13. Korpuse JNA na Mukinjama.

Tereti ih se da su počinili to krivično djelo tokom koordiniranog napada paravojnih jedinica Teritorijalne obrane SAO Krajine potpomognutih oklopno-mehanizovanim, artiljerijskim specijalnim padobransko-diverzantskim jedinicima JNA i drugih dobrovoljačkih jedinica pod komandom “Isturenog komandnog mesta” 13. Korpuse JNA na mjestu Vaganac, Smoljanac, Sertić Poljana, Rastovača i Korana te Drežnik Grad, Lipovača Drežnička, Grabovac, Drežničko Selište, Irinovac, Oštarijski Stanovi, Čatrnja, Brajdić Selo, Lipovac i Rakovicu, koja su bila naseljena pretežno hrvatskim stanovniš-

tvom, protivno pravilima međunarodnog prava, izlažući ih neselektiranom i prekomjernom granatiranju bez odabira vojnih ciljeva, raznovrsnim artiljerijskim i raketnim oružjem. Tereti ih se da kao zapovjednici nisu, nakon zauzimanja napadnutog teritorija Republike Hrvatske, a znajući kako pripadnici njihovih jedinica ubijaju preostalo civilno stanovništvo hrvatske nacionalnosti te pale porodične kuće i gospodarske objekte u vlasništvu mještana hrvatske nacionalnosti, poduzeli ništa da se ovakva nezakonita postupanja spriječe, kao ni da se kazne počinioci, nego su dopustili da njima podređeni nastave s takvim radnjama pristajući na posljedice nji-

hovich protupravnih radnji pa su u tom razdoblju ubijene 32 civilne osobe te je razrušen i spaljen veći broj stambenih i gospodarskih objekata.

Drugookrivljenog Đorđevića tereti se i da je 26. septembra 1991., u svojstvu zapovjednika "Isturenog komandnog mesta" (IKM) 13.

Korpusa tzv. JNA na Mukinjama, protivno pravilima međunarodnog prava, naredio da se s područja brda Višnjevača (općina Korenica) izvede raketni napad višecijevnim raketnim bacačima 128 mm M-63 "Plamen" na kamp Grabovac u Grabovcu, u kojem su bile smještene izbjeglice s područja opštine

Korenica, usljed čega je, od posljedica eksplozija, smrtno stradalo troje civila, a više je civila teško tjelesno povređeno.

Optuženi imaju prebivalište na teritoriju Republike Srbije i nisu dostupni državnim i pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

ШКАБРЊА – СЛУЧАЈ „М. ГЊИДИЋ”

ŽS U SPLITU: Glavni pretres protiv Milana Gnjiđića zbog ratnog zločina

e-Veritas, 14. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazan glavni pretres u krivičnom predmetu protiv opt. Milana Gnjiđića (1968) zbog kriv. djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko državno tužilaštvo optužnicom od 13.12.2018. tereti ga da je 18.11.1991. oko 11,30 sati u mjestu Škabrnja, kao pripadnik Drugog specijalnog voda TO Benkovac (Dobrovoljački vod), nakon što je taj vod zajedno sa pripadnicima SJB Benkovac i sa 1. i 3. vo-

dom TO Benkovac, slomio otpor branitelja Škabrnje, sudjelovao u onome do čega je došlo: masovno uništavanje stambenih i privrednih objekata u mjestu, te mučenju, zlostavljanju i ubijanju zarobljenih osoba.

Tereti ga se da je sa jednim, danas pokojnim pripadnikom, i više nepoznatih osoba iz istog voda, dolaskom na područje zvan "Krčmetina, zlostavljao i tukao žrtvu A.P, zarobljenog vojnika ratne jedinice iz Zadra, Samostalnog bataljo-

na Škabrnja. Te tok je A.P. ležao i jaukao od bolova, okrivljeni mu je prišao i odsjekao mu nožem lijevo uvo, dok je danas pokojni pripadnik tog voda iz neposredne blizine iz vatrenog oružja ispalio metak u desni obraz žrtvine glave, te je usljed opisanog udaranja i mučenja A.P. zadobio višestruke teške tjelesne povrede i tešku i po život opasnu povredu, usljed koje je preminuo.

Optuženom se sudu u odsustvu pošto je nedostupan hrvatskom pravosuđu.

СТАЈИЋЕВО, С. МИТРОВИЦА, НИШ – СЛУЧАЈ „В. МЕДИЋ”

Саво Штрбац: МЕДИЈСКА ПРАЂЕЊА СУЂЕЊА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Политика, 26. 05. 2023.

Хрватска је, без критичног медијског „ока” створила аутентичан „модел” процесуирања непријатеља за ратне злочине, којег као свој бренд извози по Европи, укључујући и Косово, где су већ, по „хрватском моделу” почели да штанцују оптужнице против протераних Срба

Угодно ме изненадила вест да ће српски јавни сервис (РТС) пратити суђење Војиславу Медићу, некадашњем судији Војног суда у Београду, кога Хрватска терети да је током 1991. и 1992. починио ратни злочин против ратних заробљеника, које је почело 4. маја ове године пред Жупанијским судом у Осијеку. И заиста тога дана у вечерњем дневнику емитован је прилог са поменутог суђења из којег су гледаоци могли дознати да је Медић ухапшен 6. јуна прошле године приликом уласка из Србије у Хрватску, да га оптужница терети да је од средине новембра 1991. до 14. августа 1992. током испитивања учествовао у психичком и физичком злостављању ратних заробљеника у логорима у Стајићеву, Сремској Митровици и у Нишу, где су

одвођени хрватски војници током оружаног сукоба на територији Хрватске и пада Вуковара. Гледаоци су могли и видети оптуженог Медића како у пратњи затворских чувара са лисицама и на рукама и на ногама улази у судницу, а могли су и чути део његове одбране кад каже да су у оптужници тачни само његови лични подаци и да је реч о замени идентитета.

За разлику од претходног рочишта на којем се чула одбрана оптуженог, а које су медијски испратиле само две екипе из Србије, за друго рочиште, одржано пет дана касније, на којем су се саслушавали сведоци, акредитовале су се и екипе из Хрватске, а међу њима и хрватски јавни сервис (ХРТ).

Пажљиво сам прегледао и преслушао прилоге са овог суђења оба јавна сервиса. Иако су извештавали са истог догађаја, што се могло закључити по слици, по оном што је презентовано чинило се да не извештавају са истог рочишта – РТС преноси део исказа сведока који поткрепљују оптуженико-

ву одбрану да је у питању замена идентитета, а ХРТ онај део који поткрепљује наводе оптужбе о „зверским мучењима заробљеника које је проводио оптужени Медић као налогодавац и испитивач у логорима”.

На трећем рочишту одржаном наредног дана, на којем су саслушана још два сведока, није било ни РТС-а ни ХРТ-а, али су били неки хрватски медији попут „Јутарњег листа”, који је нешто објективније известио што се може закључити и по наслову „Први сведок: ’Да, то је тај Медић који ме млатио у логору’; Други сведок: ’Не могу рећи је ли то он’”.

Ове извештаје са суђења Медићу, без обзира на различите садржаје извештаја, изнео сам као позитиван пример ангажовања и улоге медија, посебно јавних сервиса обе државе, у предметима ратних злочина. Ратне трауме су, и по протеклу 28 година по завршетку рата у Хрватској, веома присутне у обе државе и код припадника оба народа, које би се могле залечивати објективнијим и транспарентнијим суђењима, чему би значајан допринос могли и требало да дају и медији са јавним сервисима на челу.

Из личног искуства сведочим да се сви учесници у судском поступку, укључујући и тужиоце и судије, кад су изложени медијској пажњи, а самим тим и критици јавности, понашају много професионалније и одговорније, што иде у корист и праведнијег и поштенијег суђења, а то је битан моменат у процесима суочавања с прошлошћу, стварања добросуседских односа и помирења народа.

Жао ми је што медији из обе државе не прате и друга суђења за ратне злочине пред судовима и једне и друге државе. Примера ради, у мају ове године пред четири жупанијска суда у Хрватској у предметима ратних злочина рочишта за главни претрес заказана су у 18 предмета у којима је обухваћено укупно 80 оптуженика, од којих су четворица припадници ХВ а сви остали бивших ЈНА и СВК, десеторици се суди у присуству, од којих су тројица у истражном затвору (сви Срби), а осталима се суди у одсуству. Само пред ЖС у Осијеку у мају ове године суди се седамнаесторици оптуженика у пет предмета, од тога петорици у присуству (двојица у истражном затвору, тројица се бране са слободе), а осталима се суди у одсуству.

Истог дана кад и Медићу (12. маја) одржано је и рочиште за главни претрес и пензионисаном генералу Бориславу Ђукићу (1948) пред Жупанијским судом у Сплиту, којег је Црна Гора по хрватској потерници ухапсила у јулу 2015. а Хрватима изручила у марту 2016, од када се налази у истражном затвору. У истом предмету, поред Ђукића, у одсуству се суди и петорици бивших високих официра ЈНА и СВК и двојици функционера крајишке полиције

(сви су сем једног и држављани Србије), које се одвија у потпуној медијској тишини.

Осам дана касније (20. маја) пред Жупанијским судом у Осијеку одржано је рочиште за главни претрес у предмету против оптуженог Зорана Вајића (1967), Србина из Трпиње код Вуковара, одакле је са породицом (женом и две кћери) у марту 1998. одселио у Норвешку, где је добио и држављанство и где је постигао добре радне резултате у једној фирми, коју је заступао широм Европе. На једном таквом пословном путовању ухапшен је по хрватској потерници у марту 2019. на аеродрому „Шарл де Гол” у Паризу, са којег су га тек четврти дан пребацили у државни затвор „Фреснес” у центру Париза, из којег је након шест месеци пребачен у приватни затвор „Санте”, такође у Паризу, одакле је 28. децембра 2022. екстрадиран у Хрватску, од када се налази у истражном затвору у Осијеку. Оптужница је подигнута 23. јануара, а потврђена 28. фебруара ове године.

О хапшењу, екстрадиционом притвору, екстрадицији у Хрватску и досадашњем току поступка у случају Вајића нема никаквог медијског трага, ни словом ни сликом, у било којем медију у било којој држави.

У одлуци Уставног суда РХ од 15. фебруара 2022. у предмету „Кушић” наводе се подаци да је до 30. септембра 2021. покренута истрага због кривичног дела ратног злочина почињеног током „домовинског рата” против укупно 3.736 лица те су донесене пресуде против 666 лица, те да је између 2012. и 2020. покренуто 272 нових истрага ратних злочина (просек 34 годишње). По „Веритасовој” анализи међу процесуиранима је око три процента припадника хрватских оружаних снага, а сви остали су припадници бивших ЈНА и СВК и понеки добровољац, од којих је у присуству процесуирано тек око 13 процената.

На основу међународних потерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм света је до сада, по „Веритасовој” евиденцији, ухапшено најмање 186 Срба, од којих су 74 екстрадирана у Хрватску. Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дела ратних злочина налази 30 лица српске националности, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

И тако хрватско правосуђе, из дана у дан, из године у годину, несметано, у скоро потпуној медијској тишини, хапси Србе широм света, отвара нове истраге, подиже нове оптужнице и доноси углавном осуђујуће пресуде припадницима бивших ЈНА и СВК, због сваковрсних ратних злочина, поткрепљујући на тај начин свој званични наратив рата деведесетих по којем су водили одбрамбени рат од злог „великосрпског агресора”, потпомогнуто

од стране још „злогласније и крволочније” ЈНА и локалних „српских побуњеника”.

Тако су Хрвати, без критичног медијског „ока” створили аутентичан „модел” процесуирања непријатеља за ратне злочине, којег као свој бренд, извозе по Европи, укључујући и Косово, где су већ, по „хрватском моделу” почели да штанцају оптуж-

нице против протераних Срба, што се у хрватској пракси показало и доказало као веома ефикасан начин одбране од повратка протераних и „убеђивања” заосталих да и они крену у „тихи егзодус”.

Објављено у интернет издању дневног листа „Политика”, 26. маја 2023. године

Чудне околности процеса против Војислава Медића у Осијеку

РТС, 06. 07. 2023.

Саслушањем још четири све-дока настављено је суђење Војиславу Медићу, некадашњем судији Војног суда у Београду, ког Хрватска терети за ратни злочин против ратних заробљеника током 1991. и 1992. Док одбрана указује на чудне околности процеса, породица оптуженог очекује да се поступак ускоро заврши.

На питања тужитељке Зупчевић, браниоца и судије опширно су говорила четири сведока, некадашња ратна заробљеника после пада Вуковара 1991. Дају и описе човека који их је у логорима у Србији мучио, а за ког су, као и претходни сведоци, од других логораша чули да се презива Медић.

“Он је био цирка 180 центиметара, грађан је био фино, значи није био нити дебео нити ништа”, рекао је сведок Жељко Гјумић.

Сведок Златан Башић је рекао да у Стајићеву није смео да

подигне главу и упери поглед према њему. “Нисам имао ни вољу да га гледам јер знам да бих добио батине”, рекао је Башић.

На констатацију адвоката да је био на радњи препознавања и питање како је препознао особу коју 30 година није видео, сведок Томислав Јосић одговара: “Неке ствари остају урезане, тај облик лица, фризура и очи су ми остале значи заувек усечене у моје сећање.”

Одбрана Медића: Сведоци се испитују у њиховим домовима
Одбрана оптуженог Војислава Медића подсећа да је он у време злочина који му се стављају на терет радио као војни судија у Београду, где је спровео више од 70 истрага. Указују и на, како кажу, чудне околности процеса. “Сведоци се испитују у њиховим домовима, а затим се записници сачињавају на другом месту, па им се доноси да их потпишу.

Овде је врло занимљиво да од 32 сведока, само шест сведока је испитано у истрази, сви остали су из других предмета”, указује Томислав Филаковић, адвокат одбране.

Тамара Медић, ћерка оптуженог Војислава Медића, нада се да ће се процес ускоро завршити.

“Ово је последње суђење пред летњу паузу тако да се надам да ће судија имати времена да се увери и да потврди веродостојност документације која је веома обимна, тако да се надам да ће се процес у најкраћем року и завршити”, рекла је Тамара Медић.

Четврти сведок на данашњем рочишту, чији идентитет није откривен, исказ је дао без присуства јавности. Такву одлуку суд није образложио. Суђење се наставља у септембру, када ће бити одржано пет рочишта, током којих би требало да одбрана изнесе доказе.

ОВЧАРА КОД ВУКОВАРА – СЛУЧАЈ „В. КРСТИЋ И ДР”

ŽS U OSIJEKU: Glavni pretres protiv opt. Vojina Krstića i dr. zbog ratnog zločina

e-Veritas, 14. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Osijeku za dana s je zakazano ročište za glavni pretres u predmetu protiv opt. Vojina Krstića (1972), Milivoja Đorđevića (1974) i Draženka Đokića (1957) zbog kriv. djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, optužnicom od

30.03.2021. tereti ih da su u popodnevним i večernjim časovima 20. novembra 1991. na poljoprivrednom dobru “Ovčara”, pokraj Vukovara, postupili protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima (pripadnicima ZNG, MUP-a, dobrovoljcima te manjeg broja civila, bolesnika i ranjenika), одно-

sno da su kao pripadnici TO Negoslavci i radnici poljoprivrednog dobra “Ovčara”, zajedno s drugim pripadnicima srpskih paravoјnih jedinica, sudjelovali u nečovječnom postupanju na način kojim se vrijeđa njihovo dostojanstvo. Krstić i Đorđević su, tereti ih se, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima srpskih paravoјnih jedinica, formirali špalir kroz koji

je bilo primorano proći od izlaska iz autobusa do ulaska u hangar najmanje 200 zarobljenika, koje su potom svi zajedno tukli kundacima pušaka, drvenim palicama, šipkama, štakama, rukama i nogama po različitim dijelovima njihovih tijela.

Krstića se tereti da ih je udario palicom i rukama, a Đorđevića da

ih je udario puškom i s njom ih gurao prema hangaru, a po njihovom ulasku u hangar u njega su ušli Krstić i Đokić te je Krstić, tereti ga se, ranjenom zarobljeniku oteo iz ruke štaku i s njom ga udario po glavi i tijelu. Kada je zarobljenik pao na tlo, okrivljenik ga je nastavio tući psujući ga, a Đokić je prišao jednom od

zarobljenika koji je stajao uz zid te ga, tereti ga se, tukao crnom plastičnom vodovodnom cijevi po leđima.

Đokić i Krstić su uhapšeni 08.11. a Đorđević 04.11.2020. i protiv njih je bio određen istražni zatvor, iz kojeg su pušteni krajem 2021. Sada se brane sa slobode.

ДАРУВАР, ПАКРАЦ, ГАРЕШНИЦА, ГРУБИШИНО ПОЉЕ, ВИРОВИТИЦА, КРИЖЕВЦИ, БЈЕЛОВАР – СЛУЧАЈ „М. ТОМИЋ И ДР”

ŽS U ZAGREBU: Pripremno ročište u predmetu protiv

e-Veritas, 17. 07. 2023. **opt. Milana Tomića i dr. zbog ratnog zločina**

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano pripremno ročište u krivičnom predmetu protiv opt: Milana Tomića (1950), Milorada Tomića (1953), Vladimira Prelića (1959), Đorđa Čonevskog (1965), Slavka Vinaji (1960), Ranka Bolte (1964) i Dragana Branimira (1957) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru od 09.10.1992. god. optuženima se stavlja na teret da su kao komandanti bivše JNA, naređivali bombardovanje civilnih objekata na

području opština Daruvar, Pakrac, Garešnica, Grubišino Polje, Virovitica, Križevci i Bjelovar u kojima je stradalo više osoba te ih je više teško povređeno a nastala je i materijalna šteta velikih razmjera.

Temeljem izmjena Zakona o primjeni Statuta MKSJ, predmet je na postupanje dostavljen Županijskom sudu u Zagrebu kao stvarno i mjesno nadležnom sudu, a zastupanje optužbe je preuzelo Županijsko odvjetništvo u Zagrebu. Optuženima s sudi u odsustvu pošto su nedostupni hrvatskim organima krivičnog gonjenja.

Prema Veritasovim podacima opt. Ranko Bolta na osnovu međunarodne potjernice raspisane od strane hrvatskog pravosuđa, dana 24.07.2009. godine na području BiH uhapšen je opt. Ranko Bolta, ali je protiv njega obustavljen ekstradicioni postupak pošto je utvrđeno da posjeduje državljanstvo BiH.

Po Veritasovim informacija u međuvremenu je (2015) umro opt. Milorad Tomić.

Na službenoj internetskoj stranici ŽS u Zagrebu stoji napomena da je ročište ODGOĐENO.

ДАЉ – СЛУЧАЈ „Ђ. ДРПА И ДР”

ŽS U OSIJEKU: Glavni pretres protiv opt. Đorđa Drpe i dr. zbog ratnog zločina

e-Veritas, 19. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazan nastavak glavnog pretresa protiv optuženih: 1. Drpa Đorđa, 2. Rajka Veića i 3. Gavrovski Predraga, svi iz Dalja, zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, optužnicom od 07.04.2021. tereti ih da su od sredine novembra 1991. pa do 17. maja 1992. u Dalju, tokom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i srpskih paravojskih formacija, i to prva dvojica okriv. kao čuvari, a treće

okriv. kao ekonom u zatvoru u Dalju; organizovanog u sklopu privremenog sjedišta suda u Vukovaru u sastavu Republike Srpske Krajine, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s civilima, nakon što su u zatvoru u Dalju dovedena nezakonito uhapšena šestorica civila, među kojima i oštećenik (1954), sudjelovali u njegovom fizičkom zlostavljanju i uz to ga izlagali uvredljivim i ponižavajućim postupcima.

Prvookriv. i drugookriv. se tereti da su ga prisilili da se provlači kroz uski otvor na vratima čeli-

je pri čemu su ga udarali, a kada se provukao natjerali su ga da se skine go i legne na pod raširenih nogu pa su ga udarali palicom po tabanima, udarali nogama obuvenim u čizme po genitalijama i ostalim dijelovima tijela, polijevali ga vodom kada je izgubio svijest. Oštećenik je zadobio povrede zbog kojih nije mogao stajati na nogama, nakon čega su ga nakratko vratili u čeliju pa potom izveli u dvorište gdje su mu, tereti ih se, naredili da trči i bježi pri čemu je drugookrivljenik u rukama držao pušku koju je repetirao. Kada je oštećenik zbog ozljeda i nemo-

ći odbio trčati, okrivljeni su ga zajedno udarali i odvukli natrag u ćeliju, gdje ga je trećeokrivl. u više navrata stisnutom šakom udarao po glavi što je sve kod nje ga ostavilo posljedice po fizičko i psihičko zdravlje.

Trećeokrivljenika se tereti da je od sredine novembra 1991. pa do 17. maja 1992, u Dalju, tokom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i srpskih paravojnih formacija, kao ekonom u zatvoru u Dalju ustrojenog u sklopu privremenog sjedišta suda u Vukovaru u sastavu Republike Srpske Krajine,

postupio protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima. Nakon što su u zatvor u Dalju dovedena osmorica zarobljenih pripadnika braniteljskih postrojbi, tereti ga se da je sudjelovao zajedno s još jednim pripadnikom paravojnih jedinica u fizičkom zlostavljanju ratnih zarobljenika (1965. i 1975) te ih izlagao uvredljivim i ponižavajućim postupcima što je sve kod njih ostavilo posljedice po fizičko i psihičko zdravlje. Nakon što ih je obojicu izudarao palicom po tijelu, a oštećenika (1975) i izuo,

palicom ih je udarao po stopalima, uslijed čega su obojica izgubili svijest, a od jačine i broja udaraca zadobili tamne podljeve po cijelom tijelu. Ušao je potom u ćeliju u kojoj je bio zatvoren oštećenik (1965) te ga je, tereti ga se, snažno ošamario tražeći da prizna da je špijun i da je to razlog dolaska na područje SAO Krajine te ispitivao o pripadnosti i sudjelovanju u Hrvatskoj vojsci, što je sve kod obojice ostavilo posljedice po fizičko i psihičko zdravlje.

Optuženima se sudi u prisustvu, a brane se sa slobode.

ВУКОВАР, ВЕЛЕПРОМЕТ – СЛУЧАЈ „Д. ВУЧИНА”

ŽS U OSIJEKU: nastavak glavnog pretresa opt. Dušanu Vučini zbog ratnog zločina

e-Veritas, 21. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa optuženom Dušanu Vučini (1950) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku optužnicom od 1. marta 2022. optuženog Vučinu tereti tereti da je u večernjim satima 19. novembra 1991., u Vukovaru, na Veleprometu, nakon što su udružene snage JNA i paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbi-

je slomile otpor branitelja Vukovara i okupirale ga, postupio protivno pravilima međunarodnog običajnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva tako što je kao pripadnik srpskih paravojnih formacija, zajedno s više drugih nepoznatih pripadnika srpskih paravojnih formacija, nakon što je jedan od njih kundakom puške snažno udario oštećenika (1967) u predjelu glave pa je oštećenik pao na tlo, nastavili ga udarati rukama i nogama obuvenim u vojničke čizme po cijelom tijelu,

a pojedini od njih su ga tukli metalnim šipkama, kundacima pušaka, dok mu je jedan od njih odrezao pramen kose i pritom mu zarezoao lijevo uvo, pri čemu je oštećeni tokom opisano zlostavljanja trpio velike bolove te mu je slomljeno više rebara i zadobio je višestruke povrede glave. Optuženi je uhapšen 8. septembra 2021. od kada se nalazio u istražnom zatvoru u Osijeku sve do 10. maja 2022, kada je uz jemstvo pušten da se brani sa slobode.

ГЛИНА – СЛУЧАЈ „Б. ЗЛОНОГА И ДР”

ŽS U ZAGREBU: ročište za glavni pretres protiv opt. Zlonoga Đure i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

e-Veritas,
27. 06. 2023.

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za glavni pretres u predmetu protiv optuženih Zlonoga Đure (1954) i Zlokas Željka (1958) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu od 3. decembra 2020.

optuženi su: Kovačević Jos (1948), Zlonoga Đure (1954) i Zlokas Željka (1958) da su, tokom oružanog sukoba između OS RH, s jedne strane, te JNA i oružanih formacija tzv. SAO Krajine, s druge strane, Kovačević kao obavještajni oficir pri Štabu TO Glina, ovlašten i za postupanje prema ratnim zarobljenicima, imajući i

stvarne i formalne nadležnosti nad podređenim pripadnicima vojne policije, koristeći ta oblaštenja preuzeo i izveo iz KPD Glina četvoricu zarobljenih pripadnika HV-a i, pod izgovoro da ih vodi u zatvor Knin, prema unaprijed stvorenom planu, a radi osвете zbog pogibije trojice pripadnika TO Glina, odveli ih na brdo Pogledić, gdje

si ih, po naredbi opt. Kovačevića, Zlonoga i Zlokasa sa drugim zasad nepoznatim pripadnicima vojne policije, streljali.

Optuženi J. Kovačević je preminuo pa je postupak protiv njega obustavljen. Zlonogi i

Zlokasu, pošto su nedostupni, hrvatskom pravosuđem sudi se u odsustvu.

Za isto djelo bio je u toku 2006. procesuiran i Rade Mišević (1944), kojemu je suđenje vođeno u prisustvu pred Županijskim sudom u

Sisku. Nakon dvije osuđujuće presude, koje je VS ukinuo i vraćao na ponovno suđenje, na trećem suđenju je oslobođen optužbe. Oslobođajuću presudu je potvrdio i VS RH 21.01.2014. godine.

МЕДВИЂА КОД ОБРОВЦА – СЛУЧАЈ “НН”

ŽDO u Splitu otvorilo istragu protiv dvojice pripadnika srpskih jedinica za ratni zločin u Medviđi kod Obrovca

e-Veritas, 29. 09. 2022.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je donijelo rješenje o provođenju istrage protiv dvojice okrivljenika (1959. i 1967.) zbog osnovane sumnje na počinjenje krivičnog djela djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, objavljeno je 16. septembra o.g. na službenim internetskim stranicama ovog organa.

Okrivljenici su, osnovano se sumnja, dolaskom u zaseok Mršići Donji isključili na trafostanici sklopku

za struju i kada su ugledali oštećenicu (1965.), koja se kretala od porodične kuće prema objektu Vatreznica, počeli su vikati na nju i naguravati je, a potom su ju tukli i udarali po cijelom tijelu, da bi ju, nakon što je, uslijed udarca u glavu, pala na pod u polusvjesnom stanju, naizmjenice silovali te se potom udaljili s mjesta događaja.

U saopštenju se ŽDO u Splitu ne navode si ni imena ni inicijali osumnjičenika i oštećene.

МРАТОВО КОД ДРНИША – СЛУЧАЈ „Ј. ВУЈАНИЋ И ДР”

Balotan i Suljo mučili i u glavu upucali nemoćnog slijepog hrvatskog civila. Nakon Oluje pobjegli su u Srbiju, sada je podignuta optužnica i raspisana tjeratica

Slobodna Dalmacija, 16. 11. 2022.

Jovica Vujanić (64) zvani Balotan i Džoni rodnom iz Knina te Đuro Dujaković (67) zvani Suljo također iz Knina, dvojica nekadašnjih pripadnika paravojske postrojbe 75. motorizirane brigade vojske tzv. RSK, našli su se u optužnici ŽDO-a Split podignutoj protiv njih zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Dvojicu se tereti da su 27. siječnja 1993. godine u večernjim satima u tada privremeno okupiranom selu Mratovo, zaseoku Džaje u općini Promina u jednoj kući nepoznatog vlasnika prvo tukli i zlostavljali tada 65-godišnjeg slijepog civila hrvatske nacional-

nosti. Prvo su čovjeku, čije je tijelo ekshumirano nakon “Oluje”, polomili rebra da bi ga potom izveli izvan kuće te su ga tjerali ispred sebe oko 150 metara da bi mu onda svaki od njih dvojice u glavu ispucao više hitaca iz automatske puške ubivši ga odmah.

Obojica su od rođenja do redarstvene akcije Oluja živjeli u Hrvatskoj, a onda su pobjegli u Srbiju i njihova je adresa nepoznata hrvatskom pravosuđu pa je protiv njih raspisana i međunarodna tjeratica te Europski uhiđbeni na-log i određen im istražni zatvor.

Tijekom istrage ispitana su četiri nekadašnja pripadnika brigade

kojoj su pripadali i optuženici, a jedan od njih, Gojko S. je kazao da je bio mobiliziran i tog dana doveden u zaseok Džaje. I Vujanić i Dujaković su bili u njegovom vodu, a bili su, kazao je svjedok, “neuredni, alkoholičari i ekstremni”. Te je večeri vidio slabovidnog čovjeka blizu kuće u kojoj su im dijelili hranu, no ovaj se udaljio. Saznao je njegovo ime, a nakon što se zbog hladnoće vratio s položaja u kuću vidio je na ziduru od metka i krvi. Tada mu je drugi vojnik Todo J. kazao da su Vujanić i Dujaković doveli i mučili tog slabovidnog čovjeka, da su mu pucali kroz uho i tukli ga

те да је он тражио помоћ од Јовића говорећи "Spasi me brate", но овај то није смιο учинити. Испричао му је и како су старца извели ван и убиле га, а он је ишао изван куће и видео његово тијело. Казао је да су сви војници знали да су га баš њих двојица убиле и да то није била никаква тајна.

Свједок Todo J. је, пак, казао да су обојица окривљених били склони алкохолу, али да је опаснији био Вујанић који је имао дугу браду. Казао је да је у кухинји видео сли-

јепог човјека и Вујанића који је држао нож те је отишао. Тек је касније сазнао да су га убиле.

Свједок Бошко P. који је такођер био мобилизиран рекао је, уз остало, да је Вујанић "од рођенја био наopak, да му је убости ножем човјека било као убости у јабучку" те да је чуо да је овај у Србији убо ножем nekoga испред трговине. По њему, Дујаковић није био лош, али се бојао Вујанића зато је стално био с њим.

Занимљиво је да се у оптужници ЖДО-а наводи да су одмах након убојства, 28. сijeчња 1993. године на терен ишао дјелатници "милиције RSK" и "органа безбедности војске RSK" и саставили извешча о овом злочину. У њима се наводи да су слијепог човјека убиле баš њих двојица те да "против истих ништа није подузето јер органи МУП-а наводе да у овом тренутку не смiju ништа подузмати јер се, како кажу, плаше реакције борца да штите Хрвате."

ГОРЊА БУЧИЦА – СЛУЧАЈ „М. ТОВАРЛАЖА”

ЖС У ЗАГРЕБУ: главни претрес против оптуженог Mirka Tovarлаже због ратног злочина

e-Veritas, 10. 07. 2023.

Пред Жупанијским судом у Загребу за данас је заказано рочиште за главни претрес против оптуженог Mirka Tovarлаже (1962) због кривичног дјела ратног злочина.

Жупанијско државно одвјетништво у Загребу, оптужницом од 17.08.2021. терети оптуженог да је тачно неутврђеног дана у првој

половини новембра 1991. године у Горњој Буцици, општина Глина, као момандир вода у склопу тадашње ТО Глина, поступао противно одредбама Женевске конвенције о заштити грађанских особа у вријеме рата, односно да није подузео никакве радње да се спречи убјање цивилног становништва, што је имало за послједичу да су при-

падници јединице којом је командовао из њихови кућа извели двије мушке и двије женске цивилне особе хрватске националности те их одвели на скривито мјесто, гдје су их усмртили hicима из ватреног оруђја.

Оптуженом се суди у одсуству.

ГРАБЕРЈЕ – СЛУЧАЈ „С.КОВАЧЕВИЋ”

ЖС У ЗАГРЕБУ: Рочиште за главни претрес за злочин у Граберју

e-Veritas, 10. 07. 2023.

Пред Жупанијским судом у Загребу за данас је заказано рочиште за главни претрес у кривичном предмету против оптуженог Стојана Ковачевића (1964) због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва.

Жупанијско државно одвјетништво у Загребу оптужницом од 6. октобра 2022. терети опт. Стојана Ковачевића да је тачно неутврђеног дана крајем октобра 1991. године у Граберју, на привремено окупираном подручју општине Петриња, током трајања међународног оружаног сукоба између регуларних полицијских и војних јединица Републике Хрватске и оружаних

формација САО Крајине, као припадник Територијалне обране Двор, наоружан аутоматском пушком дошао у двориште породичне куће у којој су живјеле двије женске цивилне особе хрватске националности (Катарина Ованин и Барица Кушан), те у циљу незаконитог одузимања трактора, противно одредбама Женевске конвенције о заштити грађанских особа у вријеме рата и Допунског протокола Женевским конвенцијама, испалио више хитаца из аутоматске пушке и убио двије цивилне женске особе хрватске националности које су тамо становале и узео трактор у власништву једне од њих.

Против оптуженог Ковачевића поступак се води у одсуству пошто је недоступан хрватском правосуђу.

Оптужени је замолбеним путем испитан у Београду пред Тужилаштвом за ратне злочине Србије, којом приликом је навео: "Колико је мени познато, Хрватска пуно људи који живе у Србији лажно оптужује. Но, моја је савјест чиста. Нисам то учинио. Немам више што за рећи, а на питања не желим одговарати", било је све што је Стојан Ковачевић у свој одбрани хтио рећи, наводи се у хрватским медијима.

НОВА ДРЕНЧИНА – СЛУЧАЈ „ДЕАН ТИШМА”

ŽS U ZAGREBU: Ponovljeni postupak protiv opt. Deana Tišme zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

e-Veritas, 03. 07. 2023.

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za glavni pretres u ponovljenom postupku protiv opt. Deana Tišme zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku, broj K-DO-50/12, od 30. oktobra 2009. opt. Nikolu Lađevića tereti da je tokom mjeseca oktobra 1991. godine, za vrijeme trajanja međunarodnog oružanog sukoba na teritoriju RH između regularnih oružanih snaga Hrvatske vojske i policije s jedne te naoružanih vojnih i paravojnih formacija pobunjenih hrvatskih Srba i snaga bivše JNA s druge strane izazvanog njihovom agresijom i okupacijom dijela suverene RH, kao komandir II čete II bataljona paravojnih formacija tzv.

SAO Krajine, iako je znao da se u selu Nova Drenčina, koju je napustilo stanovništvo hrvatske nacionalnosti, događaju protupravne radnje i da se pale napuštene kuće stanovnika hrvatske nacionalnosti, nije poduzeo ništa da se takva protuzakonita postupanja suzbiju i kazne, pristajući da pripadnici njegove čete nastave s takvim protupravnim radnjama, kao i na njihove posljedice, pa su tako Predrag Radišić i Dean Tišma s nepoznatim pripadnicima njemu podređenih jedinica u Novoj Drenčini podmetanjem vatre namjerno uništili veliki i neutvrđeni broj kuća i gospodarskih objekata.

Dana 31.10.2017. optuženici su nepravosnažno osuđeni na zatvorske kazne. Prvooptuženi N. Lađević po komandnoj odgovornosti

– za nesprečavanje podređenih u činjenju zločina, osuđen je na 7 godina i šest mjeseci. Druga dvojica kao neposredni počinioci dobila su po pet godina i šest mjeseci. Sva trojica optuženika osuđena su u odsustvu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 07. jula 2022. predmet u odnosu na opt. Deana Tišmu vratio na ponovno suđenje i odluku, dok je u odnosu na opt. Nikolu Lađevića i opt. Predraga Radišića potvrdio prvostepenu presudu te je ona u odnosu na ovu dvojicu okrivljenika postala pravomosnažna.

Optuženom Tišmi sudi se u odsustvu na osnovu pravomosnažnog rješenja broj Kv-rz-5/16 od 23. februara 2017.

ЗАТВОР СТАРА ГРАДИШКА – СЛУЧАЈ „С. КУЗМИЋ И ДР”

ŽS OSIJEK: Ročište za glavni pretres protiv opt. Save Kuzmića i dr. zbog ratnog zločina nad civilnim stanovništvom

e-Veritas,
04. 07. 2023.

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavni pretres protiv opt. Save Kuzmića (1949), Mile Drekovića (1956), Bore Delića (1948), Ranka Dumonjića (1947), Dušana Čičića (1953), Mile Orobabića (1949), Ilije Gaćeše (1956), Milana Kuprešanina, (1928), Steve Barušije (1948) i Željka Braunovića (1959).

ŽDO Slavonski Brod optužnicom od 20. maja 2010. godine tereti ih zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Tereti ih se za maltretiranje civila hrvatske nacionalnosti za vrijeme njihova boravka i ispitivanja u zatvoru Stara Gradiška.

Temeljem izmjena zakona o primjeni Statuta MKCJ, predmet je na postupanje dostavljen Županijskom sudu u Osijeku kao stvarno i mjestno nadležnom sudu.

Protiv svih optuženih postupak se vodi u odsustvu pošto su nedostupni hrvatskim organima gonjena.

ГЛИНА – СЛУЧАЈ „Д. ЈОВИЋ И ДР”

ŽS U ZAGREBU: Nastavak glavnog pretresa protiv opt. Jović Dušana i dr. zbog ratnog zločina

e-Veritas, 03. 07. 2023.

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pre-

tresa protiv optuženih: JOVIĆ DUŠANA (1942), PASPALJ MILE (1954), ČUPOVIĆ VLADE (1941)

i VRCELJ MARKA (1950) zbog krivičnog djela ratnog zločina

protiv civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo u Sisku optužnicom od 30. jula 2010. godine tereti ih da su i to: Dušan Jović od 03.05.1991. do arpila 1992. godine na području opštine Glina, kao predsjednik ratnog predsjedništva i glavni komandant pobunjenih Srba na području Gline, isplanirao i naredio napade jedinica TO Glina i njima potčinjene Milicije SAO Krajine na sela nastanjena pretežno hrvatskim stanovništvom, a Divjakinja, Čupović, Vrcelj i Kovačević, u svojstvu komandanata vojnih jedinica, izvršili napade na mnoga naselja na području Gline, bez izbora cilja, pri čemu je smrtno stradalo 185 osoba a 7 je teško

povređeno, te zastrašivali i protuzakonito pritvarali stanovništvo pri čemu je 60 osoba odvedeno u nepoznatom pravcu i vode se kao nestali, zatim pljačkali imovinu civilnog stanovništva, te razorili, uništili ili spalili 1.041 kuću i dvije stambene zgrade, a oštećeno je i razoreno 8 crkava i župnih dvorova.

Paspalj se posebno tereti da je od početka avgusta do kraja 1991. godine, kao pomoćnik komandanta štaba TO Glina za moralno – politički rad, naredio da se uhapšeni civili i ratni zarobljenici u logoru KPD Glina podvrgavaju fizičkom i psihičkom mučenju i zlostavljanju da bi se od njih iznudilo priznanje, te su 3 zatvorenika umrla u logoru od posljedica mučenja, a 4

civila je odvedeno na obližnje brdo i ubijeno.

Divjakinja Stanka zv. Čane nema na novijim spiskovima procesuiranih. Protiv Jović Dušana, Paspalj Mile, Čupović Vlade, Vrcelj Marka i Jose Kovačevića, temeljem izmjena Zakona o primjeni Statuta MKSJ, predmet je na postupanje dostavljen Županijskom sudu u Zagreb kao stvarno i mjesno nadležnom sudu.

Protiv optuženog Josipa Kovačevića krivični postupak je obustavljen zbog smrti. Glavna rasprava je otpočela 16. marta 2021. godine. Optuženima se sudi u odsustvu pošto su nedostupni pravosudnim tijelima RH.

ГЛИНСКО НОВО СЕЛО – СЛУЧАЈ „В. ЋУПОВИЋ И ДР”

e-Veritas, 10. 07. 2023.

ŽS U ZAGREBU: Nastavak glavnog pretresa protiv opt. Vlade Čupovića i dr.

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv opt: Vlade Čupovića (1941), Georgi Nashid Kamala zv. Kami (1970), Bogdana Jednaka (1966), Ljubiše Juzbašića (1971), Zorana B. Miljevića (1973), Zoran I. Miljevića (1961), Bore Miljevića (1969), Milana Kraguljca (1959), Branka Bulata (1963), Milan Karajice (1972), i Mile Paspalja (1942) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom ŽDO u Zagrebu od 06. novembra 2015. na teret im se stavlja da su kao pripadnici TO Glina sa komandrom izviđačko-diverzantske grupe TO Glina danas pokojnim D.M. (Duško Malović), neutvrđenog dana polovinom oktobra 1991. godine u Glinskom Novom Selu, za vrijeme trajanja oružanog sukoba između oružanih snaga RH i JNA, te srpskih paravojnih formacija, po naredbi prvo opt. (komandanta TO Glina) da usmrte preostalo civilno stanovništvo navedenog mjesta rasporedili se po mjestu, istjerali sve civile iz kuća i okupili ih u sjedištu mjestu, a žene zatvorili u drvenu kuću. Navedeno su učinili nakon što ih je prethodno Mile Paspalj doveo do Glinskog Novog Sela. Potom je Bogdan Jednak u kuću, u koju su zatvorili žene, iz ručnog raketnog bacača “zolja” ispalio projektil uslijed čega se navedena kuća zapalila, dok su u muškarce i pokojnog maloljetnog K. Š. pucali iz svog osobnog naoružanja. Tere- te se da su na opisani način usmrtili 31 osobu.

Opt. Bogdan Jednak (1966) se tereti da je neutvrđenog dana polovinom novembra 1991. godine u mjestu

Prekopa, za vrijeme trajanja oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske s jedne i JNA i srpskih paravojnih formacija s druge strane, u trenutku kad je pored ceste zatekao jednu žensku civilnu osobu, pucao u nju iz automatskog pištolja marke „škorpion“ te ju tako usmratio.

Rješenjem suca istrage Županijskog suda u Zagrebu protiv Mile Paspalja je bio određen istražni zatvor zbog posebno teških okolnosti počinjenja djela te se on i nalazio u istražnom zatvoru od 11.11.2015. do februara 2016, kada je uz jemstvo pušten da se brani sa slobode, dok je protiv ostalih okrivljenika koji se nalaze u Republici Srbiji, sudija istrage odredio istražni zatvor zbog posebno teških okolnosti počinjenja djela i opasnosti od bijega.

ГРАНАТИРАЊЕ ЗАГРЕБА – СЛУЧАЈ „М. МАРТИЋ И ДР”

VRHOVNI SUD RH: Žalbeno vijeće o predmetu „Granatiranje Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog” – opt: Milan Martić i Milan Čeleketić

e-Veritas,
05. 07. 2023.

Pred Vrhovnim sudom RH za danas je zakazano ročište na kojem će se odlučivati o žalbama stranaka na prvostepenu presudu u predmetu “Granatiranje Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog”.

Nepravomoćnom presudom Županijskog suda u Zagrebu prvooptuženi Milan Martić proglašen je krivim i osuđen na sedam godina zatvora, dok je drugooptuženom Milanu Čeleketiću izrečena zatvorska kazna od dvadeset godina zatvora. Obojica opt. su oslobođeni optužbe za granatiranje Jastrebarskog pošto je sudsko vijeće utvrdilo da to krivično djelo nije imalo elemente ratnog zločina. Presuda prvostepenog vijeća donesena je 5. marta 2020. godine, a javno je objavljena 10. marta 2020.

Milan Martić, bivši predsjednik Republike Srpske Krajine je odlukom Žalbenog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) 2008. godine pravosnažno osuđen na 35-to godišnju zatvorsku kaznu za zločine počinjene u Hrvatskoj, između ostalog, i za raketiranje Zagreba. Nakon saznanja da tužilaštvo MKSJ-a neće optužiti Milana Martića za granatiranje Karlovca i Jastrebarskog, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je podiglo optužnicu za ta krivična djela. Istom optužnicom drugooptuženi Milan Čeleketić, tadašnji komandant Glavnog štaba Srpske vojske Krajine“ (SVK), tereti se za granatiranje Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog.

Prema navedenoj optužnici optuženi se terete da su navedena krivična djela ratnog zloči-

na protiv civilnog stanovništva počinili uz pomoć vojnog vrha Savezne Republike Jugoslavije (SRJ). Terete se da je tokom dva napada na Zagreb, 2. i 3. maja 1995. smrtno stradalo 7 osoba dok je 213 povređeno, a od toga 98 građana je zadobilo teške tjelesne povrede. Gotovo svi su bili civili, a među njima je bilo i djece, dok je tokom napada na Karlovac desetak osoba zadobilo lakše, ali i teže tjelesne povrede.

Tereti ih se da je za napad upotrebljeno oružje koje je odredbama međunarodnog prava zabranjeno za korištenje u oružanim sukobima (tzv. zvončići). Obojica se terete po komandnoj odgovornosti – za izdavanje naredbi za granatiranje pomenu-tih mjesta.

Optuženima se sudi u odsustvu.

Hina 05. 07. 2023.

SLUČAJ GRANATIRANJA KARLOVCA

Vrhovni sud raspravljao o žalbi Milana Martića, odluka naknadno

Žalbu u ime Martića, koji u Estoniji izdržava 35-godišnju kaznu zatvora zbog zločina počinjenih u Hrvatskoj od 1991. do 1994. te zbog granatiranja Zagreba u svibnju 1995., podnio je zagrebački odvjetnik Tihomir Rubeša. Vrhovni sud raspravljao je u srijedu o zahtjevu nekadašnjeg predsjednika tzv. SAO Krajine Milana Martića koji je u žalbi tražio da mu se preinači presuda kojom ga je Županijski sud u Zagrebu osudio na sedam godina zatvora zbog granatiranja Karlovca.

Martić je u žalbi, kako se doznaje, tražio od Vrhovnog suda da

ga oslobodi ili da prvostupanjsku presudu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Žalbu u ime Martića, koji u Estoniji izdržava 35-godišnju kaznu zatvora zbog zločina počinjenih u Hrvatskoj od 1991. do 1994. te zbog granatiranja Zagreba u svibnju 1995., podnio je zagrebački odvjetnik Tihomir Rubeša.

Radi se o postupku u kojem se Martiću i bivšem načelniku glavnog stožera tzv. Srpske vojske Krajine Milanu Čeleketiću sudilo za granatiranje Jastrebarskog i Karlovca, a Čeleketiću i za raketiranje

Zagreba, a za što se Martiću sudilo u Haagu.

Presudom zagrebačkog Županijskog suda Čeketić je osuđen na 20 godina zatvora, a Martić na zatvorsku kaznu od sedam godina, s time da su obojica oslobođeni optužbi za granatiranje Jastrebarskog.

Martić je u žalbi naveo kako je sud u presudi povrijedio kazneni zakon jer njegovo djelovanje pravno nije okvalificirao kao produljeno kazneno djelo, a što je primijenio za Čeleketića koji se nalazi u Srbiji koja ga odbija izručiti.

Одвјетник Рубеша је на сједници Врховног суда истакнуо да се Мартић у тренутку подизања оптужнице пред Међународним казним судом за бившу Југославију (МКСЈ) теретио за гранатирање Карловца, Сиска и других мјеста у Хрватској temeljem јединствене заповједи те наглашава да је тај суд donio одлуку само у односу на ракетирање Загреба.

Рубеша сматра да у истој чињеничној правној ситуацији није било исправно примјенити различите концепте према којима је Челекетић суђено за поčinjenje продуженог казненог djела, а Мартићу за поčinjenje појединачног.

Уз Мартића жалбу поднио и Челекетић

Мартићев бранитељ навео је како је увријежен став да правомоћна пресуда о продуженом казном djелу обухваћа сва казнена djела без обзира јесу ли у пресуди или нису те је ли суд за њих знао или није, као

и да се за случај откривања додатних казnenih djела за њих не може посебно судити.

Уз то, Рубеша тврди како није доказано постојање Мартићевог наредбе да се гађају цивилни циљеви, додајући да употребу оружја непосредно одређује заповједник построје, а то није био Мартић. На додао је како у спису постоји податак да је Челекетић у Книну 1. свибња 1995., дан прије ракетирања Загреба, изричито наредио гађање непreciziranih циљева у Сиску, Карловцу, Загребу и Кутини.

Такођер, Мартић у жалби наводи да је загребачки Жупанијски суд требао изрећи јединствену казну јер се у то вријеме већ налазио на издржавању затvorske казне коју је изрекао МКСЈ.

Уз Мартића, на пресуду се жалио и Челекетић који сматра да је суд погрешно utvrdio чињеницу о заповједној одговорности према којој је Мартић, сматра некадашњи „кра-

јишки“ general, bio на челу војске SAO Крајине, а жалио се и на visinu максималне казне коју му је изрекао суд.

Такођер се жалило и туђителјство које тражи изрицање строге казне јер сматра да је првоступанјски суд propustio utvrditi тежину djела, као и otegotnim cijенити izostanak Мартићевог жалjenja због поčinjenih djела која му се стављају на teret.

Врховни суд одлуку ће donijet наknadно и poslat је optуženicима, njihovim бранителјима и туђителјству.

Политика, 21. 07. 2023.

САВО ШТРБАЦ: Случај „Мартић” у колоплету прописа

Недавно ми је пажњу привукао текст под насловом „Милан Мартић из естонског затвора тражи да му се укине пресуда за ракетирање Карловца”, објављеног 6. јула у загребачком „Вечерњем листу”, одакле су га пренели скоро сви медији у региону под истим или сличним насловима.

Знао сам да је дан раније пред хрватским Врховним судом одржано рочиште у кривичном предмету „Милан Мартић и др.”, поводом жалби на првостепену пресуду Жупанијског суда у Загребу од 5. марта 2020, што је било месецима унапред истакнуто на електронском рочишнику овога суда, али ми нису били познати жалбени приговори странака.

Елем, да би се разумео поменути поступак против Мартића пред хрватским правосудним органима, нужно се присетити и кривичног процеса против њега пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ), који га је одлуком Жалбеног већа из 2008, по коначној оптужници хашког тужилаштва из септембра 2003, правоснажно осудио на 35-огодишњу затворску казну за наводне злочине почињене у Хрватској, између осталог, и за ракетирање Загреба. Након сазнања да тужилаштво МКСЈ-а неће оптужити Милана Мартића за гранатирање Карловца и Јастребарског, Жупанијско државно одвјетништво у Загребу је још у јануару 2003. подигло оптужницу против

Милана Мартића, тадашњег председника Републике Српске Крајине (РСК), и Милана Челекетића, тадашњег команданта Српске војске Крајине (СВК), због „осветничког ракетирања хрватских градова након војноредарствене акције Бљесак”, које је наредио Мартић, а извео Челекетић: у нападима на Загреб ракетама „оркан”, 2. и 3. маја 1995, погинуло је седам особа, већи број их је повређен, а изазване су и веће материјалне штете у средишту Загреба; у гранатирању Карловца 1. и 2. маја и у ракетном нападу на Јастребарско 3. маја 1995, било је и рањених и материјалне штете, док „само случајем” није било погинулих.

Оптужни се терете да су наведена кривична дела рат-

ног злочина против цивилног становништва починили уз помоћ војног врха Савезне Републике Југославије (СРЈ) те да је током напада кориштено оружје које је по одредбама међународног права забрањено у оружаним сукобима (тзв. звончићи).

Суђење оптуженима спроведено је у одсуству -- Милан Мартић затворску казну од 35 година служи у Естонији, док Милан Челекетић пребива у Србији и недоступан је правосудним телима РХ. Неправоснажном пресудом ЖС у Загребу од 5. марта 2020. обојица оптужених проглашени су кривима, Мартић за гранатирање Карловца, Челекетић за гранатирање и Загреба и Карловца, и осуђени -- Мартић на седам а Челекетић на 20 година затвора, док су обојица ослобођени за гранатирање Јастребарског.

Након овакве првостепене пресуде било је извесно да ће странке уложити жалбу, што се и десило. Док пишем овај текст није ми позната одлука другостепеног суда, која вероватно још није ни написана.

А што онда није у реду са насловом у медијима?

Управо медијска интерпретација да је Мартић из естонског затвора нешто тражио од хрватског правосуђа, с обзиром на то да је до сада у више наврата поручивао да не признаје ни хрватски суд ни пресуду.

Не верујући да је у међувремену променио став, консултовао сам се са његовом ћерком Д. Б., која ми је послала следећу поруку: „М. Мартић никада није ангажовао ниједног правног заступника за потребе суђења пред загребачким жупанијским судом нити признаје тај суд ни процес

који се одигравао у његовом одсуству, за што нису ни били испуњени услови пошто се не налази у бекству већ у затвору. Мартићу је наметнут адвокат по службеној дужности који све време поступа без консултација са њим.”

Истине ради, треба рећи да је Хрватска тражила од МКСЈ да Мартић присуствује суђењу у Загребу, што је МКСЈ одбио. Такође треба рећи да у процесима за кривична дела ратних злочина процесуирани од прве процесне радње, по сили закона, морају имати браниоца, па ако га сами не изаберу, суд им га поставља по службеној дужности. Из прве руке ми је познато да ни Челекетић не признаје ни хрватски суд ни процес против њега, што значи да обојица имају браниоце по службеној дужности, који све процесне радње подузимају по свом нахођењу без икаквих консултација са њиховим брањеницама. Иначе, браниоцу по службеној дужности законска обавеза је да у корист свог брањеника савесно подузима све процесне радње које му омогућава закон.

Иако нисам имао увид у жалбу Мартићевог браниоца по службеној дужности Тихомира Грубеше, на основу новинарске интерпретације произлази да се жалбом указује да је првостепеном пресудом повређен кривични закон тиме што Мартићево деловање није квалификовано као продужено кривично дело, као што је учињено у односу на Челекетића.

„Већ у тренутку подизања оптужнице пред МКСЈ било је јасно да се Мартић терети и за гранатирање Карловца, Сиска и других места у Хрватској, све на основу јединствене наредбе, но тај је суд одлуку

донео само у односу на ракетање Загреба. По мишљењу одбране у истој чињеничној правној ситуацији није било исправно применити различите концепте – у случају Челекетића продуженог кривичног дела, а у случају Мартића појединачног кривичног дела”, говорио је, по интерпретацији у „Вечерњаку”, Мартићев бранилац по службеној дужности на седници жалбеног већа.

И Мартићева кћер Д. Б., иначе доктор политичких наука, у поруци ми је написала: „Ова цела прича је изузетно интересантна и за домаће правосуђе које би требало да се позабави тиме јер би по истом поступку могле све земље учеснице да обнове сваком (хашком оптуженику) понаособ оптужницу са измењеним елементима из хашких оптужница.” Дакле, и она је на истом трагу као бранилац њеног оца, иако ни она са њим није контактирала.

Морам признати да је Мартићев бранилац по службеној дужности веома професионално истакао описани жалбени приговор, о којем ће жалбено веће морати заузети став. Ако га прихвати, жалбено веће би против Мартића морало одбити оптужбу због пресуђене ствари (о истом случају не може се поново судити), а ако га не прихвати, отвара могућност одбрани да се са истим приговором обрати хрватском Уставном суду а на крају и Европском суду за људска права (ЕСЉП). Колико ми је познато домаћи судови прије Мартића нису судили ниједном другом правоснажно осуђеном хашком оптуженику због ратног злочина, тако да ће се на Мартићевом случају градити нови преседан.

Мартићев бранилац по службеној дужности истакао је и

још један битан жалбени приговор који се односи на висину изречене казне. У жалби се наводи да је првостепени суд Мартићу (кад већ није испоштовао принцип пресуђене ствари) требао изрећи јединствену казну (и за Загреб и за Карловац) јер се он у то време већ налазио на издржавању казне коју му је изрекао МКСЈ. „Пропуст суда да то учини иде на штету осуђеника, који би у том случају након издржане

прве казне морао у целости одслужити и другу”, наводи се у жалби Мартићовог браниоца. И овај жалбени приговор је правно веома интересантан и интригантан. С обзиром на то да се према важећем кривичном закону у Хрватској за ратне злочине из деведесетих може изрећи максимална казна од 20 година, поставља се питање колика би му била јединствена казна с обзиром на то да му је само МКСЈ изре-

као 35 година, од којих је већ издржао 21.

Да је Мартићу суђено само у Хрватској, без обзира за колико га дела и на које временске казне осудили, јединствена казна му није могла бити дужа од 20 година. Овако се може десети да, уместо тих потенцијално максималних двадесет, одлежи више него дупло, што је не само велики апсурд, него и још већа неправда.

ДАРДА, БАРАЊА – СЛУЧАЈ „М. РАЈШИЋ И ДР”

e-Veritas, 30. 06. 2023.

Саопштење поводом хапшења двојице Срба из Барање

Због сумње да су 1991. у Барањи убили припадника Збора народне гарде (ЗНГ) те још двојицу злостављали, осјечко-барањска полиција јуче је ухапсила двојицу тадашњих припадника српских паравојних јединица, а за трећим, који је недоступан, расписана је потерница, пренели су скоро сви хрватски медији саопштење полиције од истог дана. У саопштењу полиције не наводе се имена ухапшених али се наводе њихове године старости у време инкриминираног догађаја (41, 36 и 19). Терети их се да су заробили и физички злостављали припаднике ЗНГ РХ, тада старих 32, 38 и 42 године, од којих су једног усмртили, док су преосталу двојицу предали припадницима друге српске паравојне формације, који су након неколико дана такође пронађени усмрћени.

У саопштењу полиције се, као посебан куриозитет, наводи да је приликом претреса кућа и других просторија којима се користе осумњичени, пронађено и одузето шест ловачких пушака, два пиштоља, 422 комада разне муниције, разна документација и фотографије, те да ће против њих бити покренути и прекршајни поступци, а затим и управни због трајног одузимања оружја.

У очекивању одлуке надлежног тужилаштва о полицијској кривичној пријави због кривичног дела ратног злочина, Барањци у првим реакцијама наводе да је мало вероватно да би неко ко је убијао хрватске војнике 1991. све ове године остао да живи на подручју Хрват-

ске и са пуним кућама разног оружја и муниције.

Много вјероватније је да се овим хапшењима наставља тренд застрашивања преосталих Срба и у Барањи и у целој Хрватској, који се у правилу сваке године интензивира пред почетак годишњих одмора, са крајњим циљем да се они који су отишли не враћају а они преостали да се натерају на одлазак.

Од почетка ове године, поред поменуте двојице Барањаца, ухапшене су још четири особа српске националности са подручја Хрватске, тројица су ухапшена по хрватским међународним потјерницама ван Хрватске (Југослав Видић у САД, Војислав Бузаковић у Ирскеј, Миленко Марић у Великој Британији, последња двојица већ и изручени у РХ) и један приликом уласка из Србије у Хрватску (Чедо Смиљанић).

У мају ове године хрватски медији су пренели податке ДОРХ-а (државно тужилаштво) да је због злочина почињених у “домовинском рату”, кривични поступак у протекле три деценије покренут против укупно 4.000 особа, од којих је до сада осуђено 707, пресуду их чека још 499, а истрага се води против 139 особа.

По „Веритасовој” анализи, међу процесуиранима је око три процента припадника хрватских оружаних снага, а сви остали су припадници бивших ЈНА и СВК и понеки добровољац, од којих је у присуству процесуирано тек око 13 процената.

На основу међународних потерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм света је до сада, по „Веритасвој” евиденцији, ухапшено најмање 187 Срба, од којих су 74 екстрадирана у Хрватску. Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 33 особе српске националности, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

И тако хрватско правосуђе, из дана у дан, из године у годину, несметано, у скоро потпуној медијској тишини, хапси Србе широм света, отвара нове истраге, подиже нове оптужнице и доноси углавном осуђујуће пресуде припадницима бивших ЈНА и СВК, због сваковрсних ратних злочина, поткрепљујући на тај начин свој званични наратив рата деведесетих по

којем су водили одбрамбени рат од „великосрпског агресора”, потпомогнутог од стране ЈНА и локалних „српских побуњеника”.

Тако су Хрвати створили и аутентичан „модел” процесуирања непријатеља за ратне злочине, којег као свој бренд, извозе по Европи, укључујући и Косово, где су већ, по „хрватском моделу” почели да штанцају оптужнице против протераних Срба, што се у хрватској пракси показало и доказало као веома ефикасан начин одбране од повратка протераних и „убеђивања” заосталих да и они крену у „тихи егзодус”.

У Београду и Бања Луци,
30.06.2023.

ПРЕДСЈЕДНИК
Саво Штрбац

СРНА,
05. 07. 2023.

Ухапшени Барањци су Милан Рајшић и Радослав Кошевић

Двојица недавно ухапшених Срба из Барање, које Хрватска оптужује наводне за ратне злочине, су Милан Рајшић и Радослав Кошевић, док се за трећим Небојшом Радановићем трага, саопштио је Документационо-информативни центар “Веритас”. Из “Веритаса” подсећају да је у саопштењу хрватске полиције издатом крајем јуна наведено да су ухапшена двојица Срба који су осумњичени “да су 1991. године у Барањи као припадници паравојних јединица убили припадника Збора народне гарде /ЗНГ/, те још двојицу злостављали, а да се за трећим трага”.

Према “Веритасовим” сазнањима осумњичени су Милан /Петра/ Рајшић рођен 1950. године, Радослав /Стевана/ Кошевић рођен 1955. године и Небојша /Петра/ Радановић рођен 1972. године, сви из Дарде.

Рајшићу и Кошевићу је истражни судија, на приједлог надлежног тужилаштва, одредио истражни затвор од мјесец дана.

“Веритас” у саопштењу преноси сазнања да су Рајшић и Кошевић живјели са својим породицама у Дарди у току и послје рата деведесетих година прошлог вијека, да су цијели радни вијек, све до пензионисања, први као електричар а дуги као возач, радили на подручју Барање.

Обојица, пасионирани ловци још од осамдесетих година прошлог вијека,

имали су по више комада ловачког оружја и сваки по пиштољ са одговарајућом муницијом, а све то је било легализовано код надлежних органа који су држали власт у Барањи у протеклих четрдесетак година.

“Веритас” је сазнао и да су Милана Рајшића и Радослава Кошевића посљедњих година неколико пута приводили у полицију на информативни разговор, као и већину барањских Срба, али да није било задржавања.

Мјештани Дарде, са којима је “Веритас” контактирао, тврде да ухапшени Милан и Радослав немају никакве веза са догађајима за које их терете и да је мало вјероватно да би неко ко је убијао хрватске војнике 1991. године све ове године са дјецом и унуцима остао да живи на подручју Хрватске и са пуним кућама разног оружја и муниције.

Много вјероватније је, кажу Барањци, да се овим хапшењима наставља тренд застрашивања преосталих Срба у Барањи и у цијелој Хрватској, који се у правилу сваке године интензивира пред почетак годишњих одмора са крајњим циљем да се они који су отишли не враћају, а да се преостали натјерају на одлазак.

Из “Веритаса” подсећају да су у мају ове године хрватски медији пренијели податке хрватског државног тужилаштва да је због злочина почињених у “домовинском рату”, кривични поступак у протекле три деце-

није покренут против укупно 4.000 особа, од којих је до сада осуђено 707, пресуду чека још 499, а истрага се води против 139 особа.

Према “Веритасовој” анализи, међу процесуиранима је око три процента припадника хрватских оружаних снага, а сви остали су припадници бивше ЈНА и Српске војске Крајине и понеки добровољац, од којих је у присуству процесуирано тек око 13 процената.

Од почетка године, осим ове двојице Барањаца, ухапшене су још четири особе српске националности са подручја Хрватске – тројица су ухапшена по хрватским међународним потјерницама ван Хрватске /Југослав Видић у САД, Војислав Бузаковић у Ирској, Миленко Марић у Великој Британији, посљедња двојица већ и изручени у Хрватску/ и један приликом уласка из Србије у Хрватску /Чедо Смиљанић/.

На основу међународних потерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свијета је до сада, према евиденцији “Веритаса”, ухапшено најмање 187 Срба, од којих су 74 екстрадирана у Хрватску.

Тренутно се у хрватским затворима због наводних ратних злочина налазе 33 особе српске националности, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

Хапшења и екстрадиције крајишких Срба по Интерполовим потјерницама

ВОЋИН, ХУМ – СЛУЧАЈ „Ј. ЦВЕТНИЋ”

Оптужен за ratne zločine: Srbija nastoji blokirati izručenje Jovana Cvetnića Hrvatskoj

Nacional, Hina,
11. 10. 2022.

I Srbija je Grčkoj uputila zahtjev za izručenje Jovana Cvetnića, optuženog za ratne zločine u Domovinskom ratu, piše u utorak grčka novinska agencija ANA-MPA, dodajući kako se time vjerojatno želi blokirati njegovo izručenje Hrvatskoj.

Cvetnić (59) uhićen je u lipnju na grčkoj granici na temelju tjeralice koju je Hrvatska za njim raspisala zbog zločina u Voćinu i Humu 1991. godine.

Srbija je zatražila njegovo izručenje, piše grčka agencija, nakon što je sud u Solunu odobrio njegovo izručenje Hrvatskoj, a potom to potvrdio i Vrhovni sud kojem se Cvetnić žalio.

Izvori upućeni u slučaj procjenjuju da je cilj srbijanskog zahtjeva “blokirati” njegovo izručenje Hrvatskoj, kako bi njegova sudbina bila u “rukama” grčkog ministra pravosuđa koji u slučaju više zahtjeva bira državu kojoj će prvo biti izručen.

Cvetnić je u pratnji dvojice predstavnika srbijanskog konzulata u

Solunu odveden na tamošnji sud kako bi se aktivirao srbijanski zahtjev. Navodno je izjavio da pristaje da ga se izruči domovini, a uskoro će biti pozvan pred nadležnog predsjednika žalbenog vijeća koji će ispitati je li taj zahtjev opravdan.

Ako se utvrdi da su ispunjene sve zakonske procedure i odobri zahtjev, potez je na ministarstvu pravosuđa.

Umjesto odmora u zatvor

Jovan Cvetnić uhićen je prošlog lipnja na grčkoj granici dok je sa suprugom i maloljetnom kćeri putovao na odmor u Pieriu na temelju tjeralice koju je Hrvatska za njim raspisala zbog ratnih zločina počinjenih 1991. godine u Voćinu i Humu, i to zbog “ratnih zločina nad civilima” te “razaranja kulturnih i povijesnih spomenika”.

Prema dokumentima tužitelja, Cvetnića se tereti da je u određenim vremenskim intervalima od kolovoza do prosinca 1991. godine s pomagačima “palio, minirao te uništavao ili oštetio” objekte,

spomenike i kuće u današnjim hrvatskim naseljima Voćinu i Humu, “ubivši više od 30 civila”.

Čini se da je među ubijenim civilima bilo izoliranih slučajeva osoba srbijanskog podrijetla.

“Nisam ratni zločinac”

Cvetnić je rekao da nije ratni zločinac i odbacio je sve optužbe u srpnju prošle godine na saslušanju pred Žalbenim vijećem Soluna. Držeći u rukama fotografiju svoje kćeri, rekao je da živi i radi kao vozač kamiona u malom mjestu u Vojvodini. “Izbačen sam iz sela u Hrvatskoj u kojem sam živio sa suprugom hrvatskog podrijetla”, rekao je.

Njegov odvjetnik je tada rekao da se muškarcu “neće pošteno suditi u Hrvatskoj” i da će “biti žrtvovan na oltaru političke podobnosti i revanšizma”.

Tužitelj je tu tezu o “nepoštenom suđenju” odbacio neutemeljenom i proizvoljnom, naglasivši da se radi o članici Europske unije.

БУЧЈЕ КОД БЈЕЛОВАРА (БИХ) – СЛУЧАЈ „Б. ТОМИЋ”

Saopštenje povodom hapšenja državljanina Srbije u BiH

e-Veritas, 28. 07. 2022.

Jutros je granična policija Bosne i Hercegovine na graničnom prelazu Rača sa Srbijom uhapsila Boru Tomića (1971) kojeg Hrvatska traži zbog ratnih zločina.

Uhapšeni Tomić, prema Veritasovim saznanjima dobijenim od njegovih prijatelja, ima državljanstvo Srbije,

gdje živi već duže vremena sa užom porodicom (suprugom i djecom) i državljanstvo BiH koje mu pripada po rođenju, pošto je rođen u Kotor Varošu, gdje mu žive roditelji i ostali članovi šire porodice. Tomić je i uhapšen kada je krenuo u posjetu roditeljima u Kotor Varoš, koje je i posjeći-

valo vrlo često, ali do sada nije imao problema prilikom prelaska granice.

Prema Veritasovim podacima protiv Tomića i još 27 osoba sa područja Daruvara Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru je 12.06.1997. godine podiglo optužnicu zbog krivičnih djela ratnih zločina protiv civilnog

stanovništva i protiv ratnih zarobljenika.

Tom optužnicom su pored Tomića obuhvaćene i sljedeće osobe: Lončar Milan (1932), Mišćević Stojan (1945), Žarković Krste (1963), Marić Nikola (1932), Uskoković Čedomir (1946), Ajdinović Milan (1938), Ratković Stevo (1948), Maravić Marko (1936), Bursać Nenad (1959), Banjeglav Ljubomir (1954), Romanić Milan (1964), Šopalović Milan (1963), Majić Nenad (1969), Kulić Sreten (1965), Zorić Miodrag (1964), Pavković Vasilije (1966), Kuridža Petar (1961), Glumac Rajko (1963), Časić Dragomir (1945), Čalić Milan (1963), Bojčić Radoje (1955), Berić Svetozar (1949), Borojević Duško (1956), Bosanac Miloš (1951), Grujić Mladen (1967), Ječmenica Đuro (1948), Karan Stevo (1940), Komlenić Bore (1970), Marić Mišo (1960), Zabrdac Goran (1962), Vukić Boško (1941), Maksić Milivoj (1956) i Plavša Siniša (1972).

Terete se da su od avgusta 1991. godine pa nadalje tokom ratnih operacija na području tadašnje opštine Daruvar, u okviru zajedničkog plana koji je sadržavao osnovne postavke za izdvajanje dijela teritorije Republike Hrvatske, izdavali naredbe ili sami provodili svakodnevna policijska i vojna privođenja civilnog stanovništva toga kraja, zatvarali civile hrvatske nacionalnosti i pripadnike hrvatske vojske, držali civile kao taoce, odvodili ih prvo u zatvor u Bijelu, a potom neke i na Bučje, gdje su bili zlostavljani, mučeni i ubijeni.

Protiv optuženih Ajdinović Milana, Berić Svetozara, Zabrdac Gorana, Plav-

šić Siniše, Vukić Boška i Časić Dragomira postupak je obustavljen zbog smrti ili zbog nedostatka dokaza.

Optuženi Maravić Marko je bio uhapšen na osnovu interpolove potjernice 13.06.2014. godine na graničnom prelazu Srbija – Makedonija, zatim sproveden u zatvor Skopje, gdje je preminuo 28.08.2014. godine.

Optuženi Grujić Mladen je od strane policije BiH uhapšen na osnovu interpolove potjernice 28.11.2020. na graničnom prelazu Šepak između Srbije i BiH. Protiv njega je otvoren ekstradicioni postupak u BiH, odakle je ekstradiran 29.12.2020. u Hrvatsku. Dana 14.04.2021. godine optužno vijeće Županijskog suda u Zagrebu nije potvrdilo optužnicu protiv Grujića zbog nedostatka dokaza, te je protiv njega postupak obustavljen i ukinut mu je istražni zatvor.

I Boro Tomić je po sopstvenom kazivanju, na osnovu interpolove potjernice bio uhapšen 22.07.2014. godine u Sočiju u Rusiji, a dana 28.07.2014. godine pušten iz ekstradicionog pritvora uz obrazloženje da je u pitanju politički proces.

Predmet u odnosu na ostale optuženike, po osnovu izmjena Zakona o primjeni Statuta MKSJ, na postupanje je dostavljen Županijskom sudu u Zagreb kao stvarno i mjesno nadležnom sudu, gdje se čeka zakazivanje glavnog pretresa.

Tomić je po kazivanju njegovih prijatelja bio školovani policajac, te je 1991. godine i raspoređen kao pripravnik u policijsku stanicu u Daruvaru, gdje ga je i zatekao ratni sukob, u kojem se korektno ponašao.

Na osnovu međunarodnih potjernica koje je raspisao Biro Interpola u Zagrebu, širom svijeta do sada je uhapšeno 183 Srbina, od kojih je 70 i ekstradirano u Hrvatsku. Od ekstradiranih do sada je protiv 30-ice postupak obustavljen ili je optužba odbijena, uglavnom nakon prekvalifikacije djela ratnog zločina u oružanu pobunu, što ima za posljedicu gubitak obeštećenja za vrijeme provedeno u pritvoru. Trenutno se u hrvatskim zatvorima zbog krivičnih djela ratnih zločina nalazi 26 pripadnika bivše JNA i SVK, od kojih je 16 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

Inače, ovo je već osmo hapšenje osoba srpske nacionalnosti sa područja Hrvatske u ovoj godini. Dvojica su uhapšena prilikom ulaska iz Srbije u Hrvatsku (Milorad Trivunović i Vojislav Medić), jedan je uhapšen prilikom slijetanja na zagrebački aerodrom po povratku iz Velike Britanije (Drago Mitrović), jedan je uhapšen u svom selu kod Vukovara (Boško Karalić, pušten iz istražnog zatvora početkom maja ove godine), peti je uhapšen početkom maja ove godine u Norveškoj po evropskom nalogu za hapšenje (Svetozar Okanović, čeka ekstradiciju), šesti u Grčkoj (Jovan Cvetić, čeka odluku o ekstradiciji) i sedmi u Srbiji (Husnik Ivica, ekstradiran u Hrvatsku).

U Beogradu i Banja Luci,
28.07.2022.

P R E D S J E D N I K
Savo Štrbac

BiH zadržala osumnjičenog za ratne zločine nakon hapšenja na granici sa Srbijom

Balkaninsight.com, 29. 07. 2022.

Boro Tomić je zadržan u pritvoru nakon što ga je Bosna i Hercegovina, po potjernici Hrvatske koja ga tereti za ratni zločin počinjen 1991. godine, uhapsila na graničnom prelazu.

Iz Državnog suda BiH za BIRN su saopštili da je srpski državljanin Boro Tomić, optužen za ratne zloči-

ne u Hrvatskoj, juče zadržan u pritvoru.

Sud je saopštio da je odluku donio na osnovu Interpolove 'crvene potjernice', izdate na zahtjev Hrvatske, u kojoj se navodi da se Tomić traži „radi procesuiranja za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva”.

On je optužen za zločine počinjene u Daruvaru u Hrvatskoj u avgustu 1991. godine.

„Pritvor prema ovoj odluci ne može trajati duže od 18 dana od dana pritvaranja traženog lica, tj. do 12. avgusta 2022. ili do nove odluke suda”, dodaju iz Suda BiH.

Srpska nevladina organizacija „Veritas“ juče je saopštila da je Tomić, koji živi u Srbiji, uhapšen „kada je krenuo u posjetu roditeljima u Kotor Varoš, koje je i posjećivalo vr-

lo često, ali do sada nije imao problema prilikom prelaska granice". Prema Veritasovim podacima protiv Tomića i još 27 osoba sa područja Daruvara Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru je 1997. godine podiglo optužnicu zbog krivičnih djela ratnih zločina protiv civilnog stanovništva i protiv ratnih zarobljenika.

Oni se, prema „Veritasu“, terete da su „izdavali naredbe ili sami provodili svakodnevna policijska i vojna privođenja civilnog stanovništva toga kraja, zatvarali civile hrvatske nacionalnosti i pripadnike hrvatske vojske, držali civile kao taoce, odvodili ih prvo u zatvor u Bijelu, a potom neke i na Bučje, gdje su bili zlostavljani, mučeni i ubijeni“.

Predsjednik „Veritasa“ Savo Štrbac kazao je da Hrvatska i dalje hapsi osumnjičene iz rata 1991-95. godine.

„Oni i dalje hapse, ovo je osmo hapšenje od početka ove godine, neki kada su ulazili u Hrvatsku, a neki van Hrvatske“, rekao je Štrbac za BIRN.

Према сазнању „Веритаса“ Б. Томић је пуштен из екстрадиционог притвора пошто има држављанство БиХ

ПЕТРИЊА - СЛУЧАЈ “ЈУГОСЛАВ ВИДИЋ”

U SAD-u uhapšen Srbin iz Krajine: “Ubio čoveka jer se rukovao s Tuđmanom”

Danas,
27. 01. 2023.

Američke vlasti uhapsile su u četvrtak Srbina Jugoslava Vidića, osuđenog u Hrvatskoj na dvadeset godina zatvora zbog ratnog zločina u Petrinji, jer je lagao američku imigracionu službu, saopštilo je hrvatsko Ministarstvo pravde.

Danas je uhapšen stanovnik Parma Hajtsa, zapadnog predgrađa Klivlenda, 55-godišnji Vidić optužen za ratne zločine na sudu u Sisku 1998. godine i osuđen na 20 godina.

Kao pripadnik Crvenih beretki u septembru 1991. ubio je bivšeg kolegu Stjepana Komeša jer se rukovao sa predsjednikom Franjom Tuđmanom.

Vidić je Komesa izdvojio iz grupe radnika Industrije mesa „Gavrilović“ i „oštrim željeznim predmetom mu odsekao desnu ruku u predelu lakti“, nakon čega je ubrzo preminuo, navodi se u presudi Županijskog suda u Sisku, objavljeno na sajtu Documenta.

Komesovo telo je kasnije pronađeno u masovnoj grobnici.

Vidić je lagao vlasti SAD da je služio vojsku samo od 1988. do 1989. godine u JNA, ne pominjući da je bio u vojsci pobunjenih hrvatskih Srba od 1991. do 1995. godine.

Prvo je lagao američkoj imigracionoj službi u Rumuniji, zatim prilikom podnošenja zahteva za boravak u SAD 1999. godine, zatim 2005. u uspešnom pokušaju da dobije državljanstvo i na kraju 2017. kada ga je ispitivalo Ministarstvo za unutrašnju bezbednost SAD.

Vidić je lagao i da nikada nije optužen za kršenje bilo kog zakona i da nikada nije učestvovao u ubistvu nekoga zbog svog etničkog porekla ili političkog opredeljenja, saopštilo je Ministarstvo pravde SAD.

U Hrvatskoj je bio do operacije Oluja, a u Ameriku je otišao 1999. godine sa statusom izbeglice.

Američko državljanstvo je dobio 2005. godine, prenosi Klivlend tajms.

Sada mu prethodi kazna od 15 godina zatvora zbog laganja vlasti.

On je na saslušanju u četvrtak rekao da se ne smatra krivim, prenose mediji iz Ohaja.

Tužilac Jerome Teresinski je tokom saslušanja rekao da će za Vidića tražiti određivanje pritvora do suđenja.

Naredno ročište je 2. februara.

„On je ratni zločinac i lagao je FBI o tome. Verujemo da bi pobegao da je pušten uz kauciju“, rekao je Teresinski, pominjući i optužnicu u Hrvatskoj.

Vidić je u SAD prvo radio u supermarketu, a potom u lokalnoj mesari.

Tamo je optužen za seksualno uznemiravanje četiri žene, zbog čega se njegov poslodavac nagodio i isplatio odštetu, piše Klivlend tajms.

Kasnije je u Ohaju otvorio Jugo's Inc, koja je prodavala kobasice.

Lokalne vlasti su 2019. otkrile da prodaje meso koje nije prošlo inspekciju, pa mu je oduzeta dozvola, prenosi Jutarnji list.

Sin ubijenog Hrvata opisao kako je u SAD-u uhićen srpski ratni zločinac

Maxportal.hr,
28. 01. 2023.

U Americi je u četvrtak uhićen ratni zločinac, Jugoslav Vidić koji je 1991. godin odsjekao ruku Stjepanu Komesu samo zato što je vidio da se rukuje s tadašnjim predsjednikom Franjom Tuđmanom. U Hrvatskoj je osuđen u odsutnosti, na kaznu od 20 godina zatvora.

Vidić je 1999. godine stigao u Ameriku kao izbjeglica, u mjesto Parma Heights u saveznoj državi Ohio. Uspio je dobiti i američko državljanstvo.

Sve se otkrilo zbog iznimnog zalaganja sina žrtve, a s njim je razgovarala reporterka Dnevnika Nove TV Petra

Buljan. Naime, 32 godine nakon što je njegov otac ubijen, Tomislav Komes je uspio locirati ubojicu.

U potrazi je koristio sve – od institucija, interneta do kontakata s Hrvatima u Americi. A ključna informacija je stigla putem društvenih mreža.

“Ne znam tko mi se javio, javila mi se anonimna osoba s izmišljenog profila, dostavila sve podatke o počinitelju. Osoba je izrijeком rekla, na moj upit, koji je motiv njegov, jedna vrlo kratka rečenica – strah. Radi se o osobi koja je imala kontakte s Jugoslavom Vidićem i koja je osjetila strah u njegovoj prisutnosti”, navodi sin ubijenog Komesa.

“Taj čovjek je otišao u Ameriku, dobio američke dokumente, imigracijskom uredu dao lažne podatke, uopće nije rekao za ovo za šta ga Hrvatska traži, izjašnjavao se kao osoba koja nije osuđivana”, kazao je Josip Salapić, državni tajnik u Ministarstvu pravosuđa.

Lagao federalnim agentima

Lagao je federalnim agentima, vizu dobio zahvaljujući tome. U Americi ga sada zbog toga terete, a mogao bi dobiti 5, odnosno 10 godina zatvora.

“Mi smo tražili od SAD-a njegovo izručenje. Poruka je svima njima – nemaju mirnoga sna. Svi oni koji su počinili zlo u Domovinskom ratu, svi koji su počinili ratne zločine, ne mogu mirno spavati”, rekao je Tomo Medved, ministar branitelja.

“Nismo mi još došli do kraja puta, treba biti strpljiv, objektivan, ne dopustiti da nas emocije ponesu”, navodi Komes.

Optužbe za seksualno uznemiravanje

Američki mediji u petak pišu i o optužbama da je Vidić u Americi seksualno uznemiravao žene koje su s njim radile u trgovini. Kasnije je proizvodio i prodavao kobasice, ali bez potrebnih inspekcija. A ono što je Vidić učinio u ratu, bilo je posebno okrutno.

Stjepan Komes tog je dana otišao na posao u mesnu industriju u Petrinji. Ondje je radio i Jugoslav Vidić. S nekolicinom drugih, fizički i psihički je zlostavljao djelatnike tvornice, a onda iz grupe izdvojio Stjepana Komesa.

Vidio ga je kako se rukuje s tadašnjim predsjednikom države Franjom Tuđmanom i oštrim željeznim predmetom odsjekao mu je desnu ruku.

“Ne mogu si pojmiti kakav je to mentalni sklop, o kakvoj se osobi radi. Ratne operacije su nešto što je legitimno i jasno, ima žrtava, ali ovako svirepo mučenje, odsjecanje ruke civilu, nešto što ni dan danas, nakon 30 godina, ne mogu shvatiti, taj mentalni sklop”, navodi sin ubijenog Komesa.

Obitelj ubijenog tražila pet godina

Nakon što je 1991. Stjepan ubijen, obitelj ga je tražila sljedećih pet godina. Tada je ekshumiran i konačno pokopan. Živote njegove djece obilježila je potraga.

“Tata je bio veseljak. Volio je pjesmu, dobro društvo i bio je vrlo brižan otac”, navodi Komes.

Njegov ubojica osuđen je na kaznu zatvora od 20 godina. Hrvatska traži njeovo izručenje, a koliko bi moglo proći do izručenja, to je pitanje na koje zasad nema odgovora.

ПЕТРОВЦИ – СЛУЧАЈ „ВОЈИСЛАВ БУЗАКОВИЋ”

e-Veritas, 01. 04. 2023.

Саопштење поводом екстрадиције Србина Војислава Бузаковића из Ирске у Хрватску

У ноћи 30/31. марта ове године из Ирске у Хрватску је, у потпуној медијској тишини, испоручен Србин Бузаковић Војислав (1996), родом из Петроваца код Вуковара, због наводно почињеног кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва, којег је 1. фебруара ове године, по “Европском налогу за хапшење” Жупанијског суда у Осиеку ухапсила ирска полиција. Ирско правосудје је против ухапшеног Бузаковића отворило екстрадициони поступак, и након два дана проведена у екстрадиционом притвору, пуштен је на слободу уз мјеру свакодневног јављања полицији.

Према документацији којом располеже “Веритас”, против Бузаковића и још 8 особа, Жупа-

нијско државно одвјетништво у Вуковару подигло је оптужницу 4. септембра 2007. године, која их терети да су од почетка августа 1991. до краја фебруара 1992. у Петровцима, у просторијама милиције САО Крајине, као припадници милиције и паравојних јединица, протуправно привођали, затварали, испитивали, тукли и на друге начине злостављали цивилне особе, с тим да се Бузаковић терети за учествовање у физичком малтретирању четири особе (Иринеја Нађорђа, Јанка Тиркајле, Михајла и Пере Харди). Поменутом оптужницом, поред Војислава Бузаковића, још су оптужени: Никола Радојчић, Мирослав Иван, Миленко Ђурђевић, Предраг Стојчевић, Драган Жакула и Душко Самарџић,

сви у одсуству, те Жељко Вујић, у присуству. Браниоци по службеној дужности свих оптужених поднијели су приговоре против оптужнице, али их је Жупанијски суд у Вуковару рјешењем од 3. априла 2008. одбио као неосноване.

Дана 9. јуна 2011. године, Изванпретресно вијеће Жупанијског суда у Вуковару раздвојило је кривични поступак у односу на оптуженог Жељка Вујића, али је, након првог рошишта за главни претрес, обуставило поступак против њега због смрти.

Предмет је у међувремену, због промјене у надлежности за процесуирање ратних злочина, уступљен Жупанијском суду у Осијеку, који је 12. јула 2022. за Бузакловића издао "европски налог за хапшење", на основу којег је и лишен слободе у Ирској, гдје већ дуги низ година живи са породицом и чије држављанство је у међувремену стекао.

На основу хрватске међународне потјернице, 5. јануара 2020. на аеродрому у Малмеу, шведска полиција ухапсила је опт. Миленка Ђурђевића, који је, наконведеног екстрадиционог поступка, у августу 2020. године изручен у Хрватску. Неправоснажном пресудом Жупанијског суда у Осијеку од 14. фебруара 2022. Ђурђевић је проглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од три (3) године.

Жупанијски суд у Осијеку је против опт. Душка Самарџића и Драгана Жакуле 10. маја 2021. обуставио кривични поступак због преквалификације на кривично дјело оружане побуне.

Од почетка ове године ово је друго хапшење особа српске националности са подручја Хрватске по хрватским међународним потјерницама због ратних злочина наводно почињених 1991. године. Осим поменутог Бузакловића, у јануру су америчке власти ухапсиле Југослава Видића, осуђеног у Хрватској на 20 година затвора због ратног злочина у Петрињи, против којег се пред правосудним органима САД-а још води екстрадициони поступак. Видић је емигрирао у Сједињене Државе 1999. и одмах се пријавио за држављанство, које му је одобрено 2005.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свијета до сада је ухапшено 185 Срба, од којих су 73 екстрадирана у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 30-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 29 особа српске националности, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

У Београду и Бања Луци, 01.04.2023.

ПРЕДСЈЕДНИК
Саво Штрбац

Kako su Irci nakon dugo godina otkrili da je mirni susjed Vojislav ustvari osumnjičeni za zločine kod Vukovara?

Slobodna Dalmacija, 14. 04. 2023.

Navodni ratni zločinac optužen za zlostavljanje civila tijekom rata na Balkanu lociran je u Irskoj, gdje je živio dugi niz godina, javlja Irish Times.

Vojislava Buzakovića, bivšeg pripadnika srpske milicije, uhitila je irska garda u veljači na temelju tjeralice hrvatskog Ministarstva pravosuđa. Tada je vraćen na suđenje u Osijek.

Doznaje se da je Buzaković prije nekoliko godina dobio irsko državljanstvo i da je prije uhićenja tamo vodio miran život. Policija ga je otkrila po-

moću Schengenskog informacijskog sustava (SIS), baze podataka traženih osumnjičenika i nestalih osoba diljem EU-a.

Buzakovića su 2007. godine hrvatski tužitelji u odsutnosti optužili da je bio dio skupine lojalne Republici Srpskoj Krajini koji su u razdoblju od šest mjeseci od kolovoza 1991. do veljače 1992. nezakonito zaptvarali i zlostavljali civile u Petrovcima kod Vukovara.

Uhićen je u Irskoj prošlog 1. veljače kada je pokrenuo "uzbunu prema članku 26" na SIS

sustavu tijekom interakcije s policijom. Prema sustavu, kada policajac unese ime u svoj računalni sustav iz bilo kojeg razloga, ono se automatski uspoređuje s bazom podataka SIS-a.

Buzaković se dva dana nakon uhićenja pojavio pred Višim sudom. Nakon niza saslušanja pristao je na izručenje sredinom ožujka te je nakon 10 dana avionom prebačen u Hrvatsku.

БАРАЊА – СЛУЧАЈ „МИЛЕНКО МАРИЋ”

Milenko Marić: Britanija izručila Hrvatskoj Srbina optuženog za ratne zločine

BBC (na srpskom),

19. 04. 2023.

Velika Britanija izručila je Hrvatskoj 63-godišnjeg Milenka Marića, koji je srpske nacionalnosti, optuženog za navodne ratne zločine tokom rata u Jugoslaviji 1990-ih.

Policija je saopštila da su hrvatski tužioci 2001. godine izdali međunarodni nalog za hapšenje Milenka Marića zbog zločina protiv čovečnosti.

Sud u Vestminsteru u septembru 2022. godine naložio je izručenje Marića, koji je do tada živeo u Derbyju, gradu u centralnoj Engleskoj, u grofoviji Derbišir.

Izručen je 5. aprila, saopštila je policija.

Ovo je drugo izručenje osumnjičenog za ratne zločine u poslednjih nekoliko dana iz Irske i Velike Britanije.

Prethodno je Irska izručila Hrvatskoj Vojislava Bužakovića, bivšeg pripadnika srpskih paravojnih jedinica, osumnjičenog za ratne zločine počinjene tokom rata 1990-ih.

Marić je optužen da je bio pripadnik paramilitarne grupe koja je tokom avgusta i septembra proterala više civila nesrpskog porekla iz Baranje u Hrvatskoj.

U sudskim dokumentima se navodi da je Mariću, koji je u Britaniji od 2000. godine, za ista krivična dela u Hrvatskoj suđeno 2017. godine i da je oslobođen optužbi.

Međutim, Vrhovni sud je oslobađajuću presudu kasnije poništio i naložio ponovno suđenje.

Marić se prošle godine protivio ekstradiciji iz Velike Britanije zbog lošeg zdravlja, ali sud njegov zahtev odbio.

„Nastavljamo da radimo sa partnerima za sprovođenje zakona na nacionalnom i međunarodnom planu kako bismo uklonili opasne prestupnike i osigurali da ljudi budu pravedni”, navela je Sara Bejker iz policije Derbišira.

Više od 100.000 ljudi poginulo je od 1991. do 1995. godine, u ratovima tokom raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ).

BalkanInsight.com, 24. 04. 2023.

Hrvatska će po optužnici za ratne zločine suditi Srbinu izručenom iz UK

Milenko Marić, bivši policajac snaga separatističkih vlasti hrvatskih Srba, po drugi put je izručen iz Ujedinjenog Kraljevstva (UK) da bi mu se ponovo sudilo po optužbama za premlaćivanje civilnih zatvorenika 1991. godine.

Ponovljeno suđenje Mariću po optužbama za ratni zločin protiv civilnog stanovništva počeo će u utorak u Osijeku, nakon što je po drugi put u šest godina izručen iz UK, gdje živi više od 25 godina.

Mariću (63), koji je izručen Hrvatskoj 5. aprila, suditi će se zajedno sa još 11 osoba.

On je navodno 1991. godine zlostavljao zatočene civile na području Baranje, koja je u to vrijeme bila okupirana od strane separatističkih srpskih snaga i koja je bila dio nepriznate Srpske autonomne oblasti Krajina (SAO Krajina).

Mariću je 2017. godine suđeno za ista djela, ali je oslobođen optužbi. On je tada po prvi put izručen iz UK.

No, Vrhovni sud Hrvatske ukinuo je presudu zbog „bitne povrede postupka”, te vratio predmet na ponovno suđenje, zbog čega je Marić ponovo izručen.

Negirao je sve optužbe. „U ratu sam radio samo dobre stvari. Rizikovao sam svoj život da bih pomogao i zaštitio ljude”, rekao je on britanskim medijima.

Optužnica tereti Marića da je „sistematski učestvovao u zastrašivanju i okrutnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju civila nesrpske nacionalnosti, stanovnika Baranje, u mjestima Čeminac, Duboševica i Beli Manastir u avgustu i septembru 1991. godine”.

U optužnici stoji da je zločin počinio „kao učesnik oružane pobune dijela srpskog stanovništva protiv ustavnog poretka Republike Hrvatske”.

Kako se navodi, Marić je 26. avgusta 1991. godine zajedno sa optuženima Velimirom Bertićem i Dušanom Vukšićem i još nekoliko pri-

padnika srpskih paravojnih snaga, upao u kuću čovjeka u Belom Manastiru, zatim ga odveli u policijsku stanicu i fizički ga maltretirali.

Mariću se također na teret stavlja da je 20. septembra 1991. godine u Duboševici zajedno sa optuženima Milanom Jarićem i Velimirom Bertićem i nekoliko drugih nepoznatih pripadnika srpskih paravojnih snaga, uhapsio još jednog muškarca, odveo ga u policijsku stanicu i fizički ga maltretirao.

Optužen je i da je krajem avgusta 1991. godine u Belom Manastiru, zajedno sa optuženima Dušanom Mađarcem i Zoranom Mađarcem, uhapsio muškarca i tukao ga gumenim kablom po cijelom tijelu. Navodno su žrtvi skinuli odjeću i uzeli joj 1.200 njemačkih maraka, nakit i lična dokumenta.

Dalje optužbe uključuju i tvrdnju da je Marić, zajedno sa optuženima Milanom Jarićem, Zoranom Vukšićem i još nekoliko pripadnika srpskih

паравојних снага, неутврђеног датума крајем лјета 1991. године одвели мушкарца и његову супругу из њихове куће у Семинцу, те су мушкарца претукли, избили му десет зуба и сломили два ребра.

Марић је оптужен и да је у затвору у Белом Манастиру, заједно са Зора-

ном Вукшићем и другим полицајцима, укао и ударао ногом једног заточеника, неневши му фрактуру лобанје.

Марићев бранилац Томислав Филаковић сматра да су његовом клијенту повријеђена права јер је грешком послат у затвор у Пожеги иако ће се суђење одржати у Осijekу.

„Дакле, немам прилику да искористим законско право да се састанемо и договоримо око одбране. То значи да му је угрожено право на браниоца јер је 100 километара удаљен од Осijека”, казао је Филаковић за BIRN.

Србин у Осijekу осуђен на пет година затвора у потпуној медијској тишини

СРНА,
19. 07. 2023.

БЕОГРАД, - Документационо-информациони центар “Веритас” саопштио је да је ових дана у потпуној медијској тишини на поновљеном суђењу у Хрватској пред судом у Осijekу, на пет година затвора осуђен Србин Миленко Марић /64/ из Белог Манастира за наводни ратни злочин над цивилима у Барањи у јесен 1991. године.

У саопштењу се напомиње да је процес против Марића интересантан и због тога што је за исти догађај два пута екстрадиран из Велике Британије у Хрватску и обе екстрадиције су биле медијски бучно попраћене, док су се суђења и изрицање пресуда одвијали у потпуној медијској тишини.

Жупанијско државно тужилаштво из Осijека је 3. априла 2001. године подигло оптужницу против 58 Срба са подручја Барање због кривичног дјела ратног злочина против цивила, по којој је Марић, након спроведеног суђења у одсуству, осуђен на максималних 20 година затвора.

Марић се послџе “мирне реинтеграције” Сремско-барањске области у уставно-правни поредак Хрватске, у јануару 1998. године, иселио у Велику Британију, гдје је засновао и породицу.

На основу “европског налога за хапшење”, којег је за њим расписало хрватско правосуђе, Марић је први пут ухапшен у Великој Британији 7. јуна 2015. године, одакле је у Хрватску изручен у јануару 2017. године.

Након екстрадиције допуштена му је обнова поступка, а Жупанијско државно тужилаштво у Осijekу је по изручењу измијенило и спецификовало оптужницу против Марића, којом га терети да је у лето и јесен 1991. године, као припадник, како кажу, “парамилицијских снага” /станица милиције Бели Манастир/, приводио цивиле у станицу у затвор и на саслушања, тукао их и малтретирао, при чему се наводе имена шест цивила.

Против њега је на основу измијењене и спецификоване оптужнице спроведен раздвојени поступак, а 13. септембра 2017. године саслушањем свједока који је као припадник МУП-а Хрватске био затворен у Белом Манастиру у августу 1991. године, за-

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свијета је до сада, према “Веритасовј” евиденцији, ухапшено најмање 187 Срба, од којих су 74 екстрадирана у Хрватску.

Од изручених до сада је против њих 30 поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дела ратних злочина налази 33 особе српске националности, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

вршен је доказни поступак у том кривичном предмету.

Свједок је изјавио да му је оптужени Марић током заточења помагао доносећи му храну и воду, те га и на друге начине покушавао заштитити.

Након тог свједочења вијеће за ратне злочине Жупанијског суда у Осijekу донијело је пресуду којом је Марић, због недостатка доказа, ослобођен оптужбе и истовремено му укинуо истражни затвор, након чега се он вратио породици у Велику Британију.

Врховни суд Хрватске 25. априла 2018. године прихватио је жалбу тужиоца, укинуо првостепену пресуду и предмет упутио на поновно суђење пред потпуно измијењеним вијећем.

У својој одлуци Врховни суд утврдио је да је првостепени суд учинио битну процесну повреду која се састоји у томе што је изрека пресуде противрјечна разлозима пресуде.

Пошто се Марић није одазивао позиву на рочишта у поновљеном поступку, Хрватска је за њим издала потјерницу, на основу које је поново ухапшен у Ве-

ликој Британији, која га је 5. априла ове године други пут изручила Хрватској.

“Ово друго Марићево изручење пропратили су и међународни и домаћи медији у смислу да се изручује `опасни ратни злочинац`. Колико је опасан тај `преступник` види се и по томе, што нико од медија, ни из Велике Британије ни из Хрватске ни из Србије, није пратио ово друго поновљено суђење пред Жупанијским судом у Осијеку”, навео је “Веритас”.

И када се очекивало да ће због формалног пропуста ново претресно вијеће Жупанијског суда у Осијеку, по инструкцијама Врховног суда, поново

донијети ослобађајућу пресуду, улиједио је неочекивани обрт, Марић је проглашен кривим и осуђен на пет година затвора, на минималну казну прописану по хрватском закону за кривично дјело ратних злочина, која је уједно и минимална казна за обавезно одређивање истражног затвора.

Према сазнањима “Веритаса”, судско вијеће није чак утврдило колико је Марић укупно до сада провео у екстрадиционом затвору у Великој Британији и у истражном затвору у Хрватској, у оба наврата, иако по рачуници одбране постоји могућност да то прелази казну од пет година која му је изречена у овом другом поновљеном суђењу.

ТРПИЊА – СЛУЧАЈ „ЗОРАН ВАЈИЋ”

e-Veritas, 11. 07. 2023.

ŽS U OSIJEKU: Suđenje u krivičnom predmetu Zoranu Vajiću zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i krivičnog djela protiv ratnih zarobljenika

Pred ŽS u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavni pretres u krivičnom predmetu protiv optuženog Zorana Vajića (1967) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

ŽDO u Osijeku je nalogom od 16.07.2013. godine naložilo provođenje istrage protiv okrivljenih Steve Pantića (1956), Milosava Atanackovića (1953), Milenka Pantića (1960), Đoke Stajića (1963), Zorana Rankovića (1962), Zorana Gajanina (1966), Sime Stevića (1957), Željka Vukovića (1963), Miroslava Kovačevića (1971), Borislava Dražića (1961), Zorana Vajića (1967), Jerka Mičića (1959), Luke Kršića (1950), Nedeljka Ristića (1969) i Vaskrsija Vasića (1961) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i krivičnog djela protiv ratnih zarobljenika.

Okrivljeni Stevo Pantić, Milosav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević, uhapšeni su 11. jula 2013. dok je okrivljeni Jerko Mičić uhapšen 19. februara 2014.

ŽDO u Osijeku podiglo je optužnicu 16. 6. 2014. protiv desetorice (Stevo Pantić, Milosav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević i Jerko Mičić) koje tereti da su: “...od 14. septembra pa do kraja novembra 1991. u Trpinji tokom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavno-pravnog poretka RH te napada udruženih snaga JNA, pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije na Vukovar, kao pripadnici paravojnih i pararedarstvenih snaga pobunjenika protivno odredbama međunarodnog i humanitarnog prava naređivali i sudjelovali u protuzakonitom lišavanju slobode civila hrvatske nacionalnosti, njihovom zlostavljanju mučenju i usmrćivanju te zlostavljanju, mučenju i usmrćivanju hrvatskih branitelja”

ŽDO u Osijeku presudom od 19.12.2014. u prisustvu je proglasilo krivima i osudilo svih deset pomenutih optuženika na kazne zatvora i to: Stevu Pantića i Milosava Atanackovića na po 20 godina zatvora, Milenka Pantića, Đoku Stajića, Zorana Gaja-

nina, Simu Stevića i Jerka Mičića na po 14 godina zatvora, Zorana Rankovića i Željka Vukovića na po 12 godina zatvora, a Miroslava Kovačevića na 5 godina zatvora.

Presuda je potvrđena i presudom Vrhovnog suda RH od 31.03.2016.

Vrhovni sud RH kao trećestepeni sud presudom od 04. 04. 2017. preinačio je drugostepenu presudu u odluci o kazni u odnosu na optu. M. Atanackovića i osudio ga na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, dok je u odnosu na opt. Stevu Pantića potvrdio drugostepenu odluku.

Zoran Vajić je uhapšen 13.03.2019. na aerodromu “De Gol” u Parizu, na osnovu hrvatske međunarodne potijernice, i od tada se nalazio u ekstradiционом притвору у Франској све до 28. децембра 2022. године када је изручен у Хрватску.

Iako Veritas ne raspolaže optužnicom protiv Zorana Vajića, pretpostavljamo da ga terete za iste inkriminacije kao i desetoricu već pravosnažno osuđenih, u međuvremenu je optužnica postala pravosnažna.

Судски процеси у РХ за накнаду штете

СИСАК – СЛУЧАЈ „УБИСТВО СРБА”

e-Veritas,
14. 09. 2022.

Осуђеном ратном злочинцу држава плаћа трошкове кривичног поступка

Министарство унутрашњих послова мораће исплатити свом бившем запосленику Владимиру Миланковићу из Сиска 978.750 куна (око 130,500 евра) трошка за одбрану од оптужби за ратни злочин почињен на подручју Сиска и Баније 1991. и 1992. године, те му рефундирати још и 167.000 куна (око 22.250 евра) за трошкове суда којима је исходио претходни износ, одлучио је неправоснажно сисачки Жупанијски суд.

На све ће се обрачунати и камате па ће се свота за исплату из државног буџета приближити износу од 2 милијуна куна (око 267.000 евра), јер му је за одбрану раније исплаћено више од 700.000 куна, иако је правоснажно осуђен на 10 година затвора због судјеловања у убиству 23 цивила и једног ратног заробљеника српске националности, док велика већина породица убијених није успјела исходити одштету. Колико је познато, само је једној породици то успјело судским путем, те је један поступак окончан нагодбом. Све остале тужбе одбачене су због застаре или недостатка доказа, пише загребачки Јутарњи лист у броју од 13.09.2022. године.

У кривичном поступку, који је вођен пред Жупанијским судом у Осијеку, утврђено је да Миланковић “као замјеник начелника сисачке Полицијске управе није спријечио незаконите насилне уласке у куће и станове, незаконите претресе, понижавање, застрашивање те физичко и психичко злостављање људи на ширем подручју Сиска и Баније, већ

напротив, да је спречавао истраге злочина, одобравао незаконите радње подређених и охрабривао их на то, а и лично судјеловао у злостављању и нападима на поједине цивиле те наредио незаконито затварање већег броја цивила српске националности, што је резултирало убиством 24 жртве, односно 23 цивила и једног ратног заробљеника”. Након издржане двије трећине казне пуштен је из затвора 2018. Истовјетан поступак вођен је и против генерала Ђуре Бродарца те бившег специјалца Драга Бошњака. Бродарац је умро у притвору 2011, а Бошњак је ослобођен кривице. Непосредни починиоци егзекуција никада нису утврђени.

У својој тужби Миланковић наводи да је, чим је дознао за кривични поступак, у јуну 2011. Министарству поднио захтјев у којему тражи да му се подмире трошкови одбране као бившем запосленику. Његови адвокати, Сишчанка Наташа Чучић и Загречанин Миленко Умичевић, наступали су као један, односно исказивали су трошак заступања једног адвоката. Одлуком тадашњег министра Томислава Карамарка захтјеву је удовољено те су им плаћена по два рачуна, односно сваком адвокату по 351.000 куна у септембру и децембру 2011. године. У сљедеће три године испоставили су још по три рачуна свако у вриједности од по 498.750 куна, дакле заједно 997.500 куна, но ти рачуни нису никада плаћени.

У том раздобљу Томислава Карамарка на мјесту министра замијенио је Ранко Остојић. Он је одлучио исплатити Карамаркову од-

луку код Државног тужилаштва, па је одлучио да Миланковићев захтјев сматра неоснованим јер “ратни злочини по својој природи не могу произаћи из обављања полицијског посла”.

Суд у Сиску закључује неспорним да је МУП закључио, а министар Карамарко 2011. потписао одлуку како тада окривљени Миланковић има право на правну помоћ Министарства сагласно Закону о полицијским пословима и овлашћењима, као што није спорно да је адвокатима по тој одлуци плаћено више од 700.000 куна. Спорно је што исто Министарство мијења стајалиште о оправданости досуђивања трошка и захтјевима за исплатом, сматрајући да за тако нешто нема правног основа.

Жупанијски суд у Сиску се при доношењу одлуке руководи раније изнесеним правним схватањем виших судова, сматрајући да тужилац остварује право на бесплатну правну помоћ с обзиром на то да је у инкриминисаном периоду имао статус службене особе, тј. полицијског службеника, у ком својству је био овлашћен издавати наредбе те је био одговоран за поштовање и примјену ратног и хуманитарног међународног права о безбједности и заштити цивила те хумано поступање према ратним заробљеницима, па околност вођења кривичног поступка због ратног злочина није представљала основ за ускраћивање права на бесплатну правну помоћ, односно исплату накнаде трошкова одбране његових бранилаца, при чему није одлучно то што је тужи-

лац ангажовао двоје бранилаца, с обзиром на то да у овом поступку потражује исплату накнаде по једном браниоцу, став је сисачког суда.

Оваква одлука хрватског суда потврђује досадашњу праксу хрватске државе да и осуђени припадници њихове војске и полиције за

ратне злочине над Србима остају хероји "домовинског рата".

СУХАЧ – СЛУЧАЈ „УБИСТВО Ј. БОРОВИЋА”

e-Veritas,
01. 11. 2022.

Пресуда о накнади штете за убиство на православни Божић 1998. у Сухачу

Сплитски Општински суд неправоснажно је пресудио да Дражан Буљ (60), звани Фаско, и његов рођак Стипе Буљ, звани Пипо (61), морају исплатити по 225 хиљада куна (укупно око 60.000 евра) накнаде штете Росанди Мацан и Божидару Боровићу, кћери и сину покојног Јована Боровића, којег су 7. јануара 1998. године брутално изударали дрвеним коцима, због чега је тада 66-годишњак задобио тешке повреде, од којих је након неколико дана и преминуо, пише сплитска "Слоободна Далмација" у јучерашњем електронском издању. Осим тих укупно 450 хиљада куна плус камате за протекле четири године, Буљеви морају, ако пресуда постане правоснажна, исплатити додатних 56.500 куна (око 7.500 евра) судских трошкова

и још 7.500 (око 1.000 евра) куна за трошкове погребана.

Суткиња Теа Лолић Пренц навела је у својој пресуди да је утврђено како су два Буља проглашена кривима јер су тога 7. јануара прије 24 године, на православни Божић, око поноћи, у мјесту Сухачу, више пута Боровића ударали дрвеним коцима по цијелом тијелу, због чега је "задобио огуљотине коже лица и лијеве ушке, раздерно-гњечну рану главе, лијеве шаке и леђа те пријелом лијеве локатне кости, В ребра обострано и пријелом базе лубање". Код Боровића се због оваквих тешких озледа развила гнојна упала плућа те је преминуо у сплитској болници 4. фебруара те године. Због nanoшења тешких тјелесних повреда са смртном посљедицом, осуђени су на по годину дана затвора, и то 21. новембра

2016. године, а та је пресуда постала правоснажна 21. новембра 2017. године, и то тек нешто више од мјесец дана прије наступа застаре.

У овом поступку за накнаду штете дјечи покојног Боровића, оба су Буља у својим одговорима на тужбу тврдила да су они криви 25 посто за посљедицу смрти, а сам Боровић да је 75 посто крив.

"Тужени нису нити учинили вјероватним, а камоли доказали да би својим понашањем томе допринио. Предник тужитеља је касну вече свог благодана проводио са својом обитељи у свом дому, а тужени су дошли пред његову кућу, напали значајно старијег човјека те му нанијели повреде од којих је преминуо" образложила је Суткиња Теа Лолић Пренц у својој пресуди.

РТРС, Вечерње новости, Спутњик, Срна, 03. 12. 2022.

ШТРБАЦ: Хрватска наплаћује огромне судске трошкове породицама убијених Срба

Предсједник Документационо-информационог центра "Веритас" Саво Штрбац изјавио је Срни да породице Срба убијених у рату у Хрватској масовно губе спорове по тужбама за накнаду ратне штете, јер су, према пресудама хрватских судова, жртве "саме криве што су се у погрешно вријеме нашле на погрешном мјесту"

Штрбац наводи да су случајеви се стара Радмиле и Мирјане Вуковић и Милана Смолића, које је у Хрват-

ском сабору поменуо посланик Самосталне демократске српске странке /СДСС/ Борис Милошевић и ову праксу хрватских судова назвао срамном, само врх леденог бријега.

Он каже да Вуковићеве за судске трошкове спора, који су покренуле за убиство родитеља и сестре, морају да плате 8.000 евра, док Смолићу пријете пљенидбом куће због трошкова у поступку по тужби за накнаду штете за убиство оца.

"Оборено" 95 одсто тужби

Истичући да нема сумње да су Вуковићи, као и Смолић, страдали у рату, Штрбац је рекао да је епилог био исти у 95 одсто тужби које су Срби подносили против државе Хрватске за накнаду ратне штете без обзира на то што су њихови најмилији убијени, јер нису успјели да докажу да је ријеч о жртвама ратних злочина хрватских оружаних снага.

Односно, нису успјели да оспоре да су чланови њихових породица погинули у зони борбених дејстава, што указује, како каже Штрбац, да су, по најчешћим пресудама хрватских судова, "сами криви јер су се у погрешно вријеме нашли на погрешном мјесту".

- То звучи веома ружно да ти, на примјер, неком ко ти је убио сина мораш да платиш трошкове јер ниси успио да докажеш ко га је убио. Међутим, правда је једно, а право друго, а овдје је ријеч о основном правилу у правосуђу у цијелом свијету, по којем онај ко је изгубио спор плаћа трошкове. Нажалост, Срби не могу доказати ко им је побио најмилије, јер немају живих свједока - објаснио је Штрбац.

Према његовим ријечима, тужбе Срба за накнаду ратне штете у Хрватској за већину оних који су их поднијели претвориле су се у ноћну мору, иако многим то није изгледало тако 2003. године, када су добили могућност да то ураде након што је Хрватска усвојила сет закона, међу којима је био и закон о одговорности државе Хрватске за незаконите радње припадника њених оружаних снага.

Штрбац је нагласио да је то изазвало велику горчину, јер су међу онима који морају да плате високе судске трошкове породице попут Вуковића из Медара, иако су у акцији "Бљесак" из те фамилије страдала два брата, њихове жене и троје дјеце.

Међутим, то за хрватско правосуђе није имало никакву тежину пошто је подносиоцима тужбе речено да су се сви убијени нашли у зони ратних дејстава у незгодно вријеме и да за ту ратну штету не одговара држава.

Напуштена имања – "Доказ благоданства"

Штрбац је указао да су у "Веритасу" имали и случај гдје је убијена четворочлана породица – отац, мајка и двоје дјеце, чији су чланови породице поднијели тужбе за накнаду штете са високим одштетним захтјевом, због којих су

се се трошкови спора повећали на вриједност једног стана.

- Знам да је једна рођака, када су помрли сви ти родитељи и родбина убијених, морала да прода стан у Београду да би платила трошкове поступка, а мислим да је то била сума између 35.000 и 40.000 евра – свједочи Штрбац.

Искуства "Веритаса", који покушава да помогне таквим породицама, показују да се ствари нису промијениле ни када је Хрватска у међувремену донијела уредбу о дјелимичном или потпуном ослобађању плаћања судских трошкова за чланове породица ратних жртава који су изгубили спорове по тужбама за накнаду штете.

Штрбац објашњава да је то могуће у теорији, али у пракси и није јер је уредба врло компликована, па се од подносилаца захтијевају попуњени формулари на девет страница, и то тако да се упишу сви чланови породице, сва њихова примања и имовина, уз потврде о новчаним средствима, висини плате или пензије, аутомобилима и свему и свачему.

- Онда се одлучује да ли ће их ослободити у потпуности или дјелимично. То иде врло споро. Ми смо у десетинама случајева покушавали да помогнемо тим људима да попуне те формуларе. То се још вуче по судовима и тек је неколико случајева одлучено, а све остало се растеже у недоглед – констатовао је Штрбац.

Окрутност уредбе на својој кожи осјетила је и породица српског војника убијеног након заробљавања, којој је "Веритас" помогао да попуни формулар за ослобађање плаћања судских трошкова у спору који су родитељи, жена и син жртве изгубили.

- Када су попунили формулар, од њих су тражени разни папири и многе друге ствари. То су људи који живе у Србији и у Хрватској имају имовину, која никоме не користи, јер су то земљиште, шуме и оранице напуштени. Међутим, то им прави огроман проблем, јер је велико питање да ли ће их због

тога бар дјелимично ослободити плаћања судских трошкова – оцјењује Штрбац.

Овакви случајеви, како је образложио, били су сигнал да политички представници Срба у Хрватској, заједно са домаћим и међународним невладиним организацијама, затраже да сви људи којима су убијени чланови породица, али не могу да докажу ко су непосредни извршиоци, бар буду ослобођени плаћања судских трошкова.

Испоставило се да од тога нема ништа, јер Хрватска одолијева и не помишља да било шта мијења, иако представници СДСС-а попут Милорада Пуповца, Милошевића и Ање Шимпраге, која је заузела његово мјесто потпредседника Владе Хрватска за људска и мањинска права, то и даље траже.

Прекинути агонију!

Штрбац сматра да они, упркос свему, не треба да одустају од те борбе, јер Владу контролише њихов коалициони партнер ХДЗ, а осим њих било ко други тешко може нешто да уради, тако да би људи из СДСС-а могли да буду агилнији и траже помоћ свијета у рјешавању овог проблема, пошто је Хрватска члан ЕУ и НАТО.

- Србија ту не може да помогне, јер је у великом проблему због пријетње Хрватске да ће јој блокирати пут ка ЕУ ако не плати обештећење за све што је порушено и уништено у току рата у Хрватској, а потежу и друга питања попут границе на Дунаву, несталих и надлежности судова за ратне злочине – подсјетио је Штрбац.

Он је увјерен да се, колико год то било тешко, мора наћи начин да престане агонија људи који су изгубили спорове тражећи обештећења за убиства чланова својих породица, будући да уз трошкове парнице морају да плаћају високе таксе и излажу се огромном исцрпљивању и стресу због трикова хрватских судова, који у оваквим поступцима навијају за своју државу.

ПЕТРОВАЧКА ЦЕСТА – СЛУЧАЈ „ХРВАТСКИ ПИЛОТИ”**SLADANA ČANKOVIĆ**

- ATTORNEY AT LAW | ODVJETNICA -

**OPĆINSKI GRAĐANSKI SUD U ZAGREBU
ZAGREB**

Pravna stvar:

TUŽITELJ: DUŠAN DRČA, OIB: ██████████
Republika Srbija, zastupan po Slađani Čanković,
Preradovićeveva 18/1

TUŽENIK: Republika Hrvatska, OIB: 52634238587

Radi: naknade štete

v.p.s. 330.000,00kn**T U Ž B A**

2x

- punomoć
- Zahtjev za mirno rješenje spora od dana 23. prosinca 2020.g.
- Dopis Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj XXXIX-N-DO-462/21 od 15. travnja 2021.g.
- Rodni list Dušan Drča
- Liječnička dokumentacija
- Članak Documente od dana 07. kolovoza 2012.g.
- „Bombardovanje izbjegličkih kolona tokom Oluje – august 1995.“, Fond za humanitarno pravo, Beograd 10.06.2022.g.
- Optužnica Srpskog Tužilaštva za ratne zločine od dana 31. ožujka 2022.g. posl. br. KTO br. 2/2022

I

Brotnji

Tužitelj Dušan Drča rođen je 13. kolovoza 1960.g. u Borotnji.

Za vrijeme hrvatske vojno-redarstvene akcije „Oluja“ u zračnom napadu, izvršenom 07. kolovoza 1995.g. na lokaciji – put Bosanski Petrovac – Ključ smrtno su stradali, i to duboko na teritoriju Bosne i Hercegovine: Stjelja Mirko rođ. 1961.g., Stjelja Branko rođ. 1923.g., Drča Darinka rođ. 1927.g., Drča Jovica rođ. 1989.g., Dubajić Mirjana rođ. 1974.g., Kovačević Mika rođ. 1912.g., Rajić Nevenka rođ. 1984.g., Rajić Žarko rođ. 1986.g., Vuković Darko rođ. 1982.g. i Vuković Krstan rođ. 1950.g., dok su Pipilica Jovica, Beslač Dušan, **Drča Dušan**, Ivaneža Duško i dr., tom prilikom bili ranjeni.

DIC „VERITAS“, 24. 07. 2023.

**Spisak poginulih i ranjenih na Petrovačkoj cesti 7.8.1995. godine
prilikom aviogranatiranja izbjegličke kolone od strane hrvatskog
aviona, za koje su podnesene tužbe za naknadu štete protiv
Republike Hrvatske**

R.B.	PREZIME	IME OCA	IME	DATUM ROĐ.	MJESTO ROĐ.	OPŠTINA	STATUS	TUŽIOCI
1.	DRČA	DANE	DARINKA	07.11.1927.	BROTNJA	D. LAPAC	P.	1. Drča Mirko, sin 2. Drča Dušan, sin
2.	DRČA	DUŠAN	JOVICA	21.12.1989.	BROTNJA	D. LAPAC	P.	1. Drča Josipa, majka 2. Drča Dušan, otac 3. Majstorović Duška, sestra
3.	DUBAJIĆ	MILAN	MIRJANA	14.11.1974.	BROTNJA	D. LAPAC	P.	- NIJE PODNESENA TUŽBA
4.	KOVAČEVIĆ	PETAR	MIKA	01.02.1912.	KRIČKO BRDO	D. LAPAC	P.	1. Kovačević Nikola, sin (umro) 2. Grubišić Mira, kćer (umrla)
5.	RAJIĆ	SPASE	NEVENKA	20.01.1984.	D. LAPAC	D. LAPAC	P.	1. Rajić Slavica, majka 2. Rajić Spase, otac
6.	RAJIĆ	SPASE	ŽARKO	26.08.1986.	D. LAPAC	D. LAPAC	P.	
7.	STJELJA	STEVAN	BRANKO	17.11.1923.	NADIN	BENKOVAC	P.	1. Vekić Milka, kćer 2. Šepa Danica, kćer 3. Vojvodić Seka, kćer
8.	STJELJA	BRANKO	MIRKO	20.06.1961.	ZAGRAD	BENKOVAC	P.	1. Stjelja Savo, sin 2. Stjelja Aleksandra, kćer 3. Stjelja Tanja, kćer
9.	VUKOVIĆ	KRSTAN	DARKO	10.07.1982.	BIHAĆ	BIHAĆ	P.	1. Vuković Jovanka, majka 2. Vuković Danijela, sestra
10.	VUKOVIĆ	OBRAD	KRSTAN	26.09.1951.	HAN KOLA	BANJA LUKA	P.	1. Vuković Jovanka, supruga 2. Vuković Danijela, kćerka
11.	DRČA	JOVO	DUŠAN	13.08.1960.	BROTNJA	D. LAPAC	R.	lično
12.	DRČA	MIRKO	ŽELJKO	16.07.1982.	BIHAĆ	BIHAĆ	R.	lično
13.	PIPLICA	DUŠAN	JOVICA	01.04.1960.	BREZOVAC	D. LAPAC	R.	lično

P = poginuo/poginula

R = ranjen

ТРОШКОВИ ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА И ПРИНЦИП „ПРАВЕДНА РАВНОТЕЖА”

Portal Novosti,
01. 12. 2022.

Срамотан однос према жртвама

Онима којима су одбијени тужбени захтјеви, наложено је плаћање високих парничних трошкова у корист Хрватске. Над грађанима који су у највећем броју случајева на граници сиромаштва, покреће се оврха, чиме се они виктимизирају уз негативне посљедице по њихово здравље

У слободном говору заступник СДСС-а Борис Милошевић затражио је да се пронађе праведно рјешење за неправедно поступање државе према Дубравки Јагодић и Милану Шапоњи који су као жртве злочина из 1992. тражили материјалну сатисфакцију за своју претрпљену бол. Жртве су у том свом тражењу одбијене уз обавезу да држави надокнаде трошкове заступања – 60.000 куна с каматама, а Министарство финансија бирократски је одбило захтјев за отпис потраживања.

- Уставни суд је недавно закључио да је налогом др-

жаве да наплати трошкове заступања поремећена “праведна равнотежа” између захтјева од опћег интереса заједнице и захтјева за заштиту темељних права појединаца, односно права подносиоца на мирно уживање њихове имовине. Уставни суд сматра да је дошло до повреде уставних права и права зајамчених Европском конвенцијом о људским правима, али је у вријеме кад је дошло ту одлуку држава жртвама злочина већ наплатила 30.000 куна – рекао је Милошевић.

Онима којима су одбијени тужбени захтјеви, наложено је плаћање високих парничних трошкова у корист Хрватске. Над грађанима који су у највећем броју случајева на граници сиромаштва, покреће се оврха, чиме се они виктимизирају уз негативне посљедице по њихово здравље.

- Држава им оврхом сједа на мировине или на њихове обитељске куће које се оглашавају на бубњу за продају. То је срамотно

и ничим се не може оправдати – нагласио је Милошевић. Навео је такођер примјер сестара Радмиле и Мирјане Вуковић, којима су током “Бљеска” у Медарима убијени родитељи и сестра те им пријети оврха над некретнинама како би држава намирила трошкове парнице којом су оне безуспјешно тражиле надокнаду штете због губитка чланова обитељи. Еуропски суд за људска права је кроз више својих одлука закључио да досуђивање високих износа трошкова држави, с обзиром на све околности таквих предмета, представља поновну виктимизацију жртава тешког кршења људских права и превелик терет за подносиоце.

- Такву праксу је сад преузео и Уставни суд РХ. Сада је на Влади да стане с оврхама. За почетак, предлагем да први корак буде поврат наплаћених 30.000 куна од Дубравке Јагодић и Милана Шапоње – закључио је Милошевић.

НАКНАДА ШТЕТЕ ЗА МИНИРАНЕ ОБЈЕКТЕ ИЗВАН РАТНЕ ЗОНЕ

Portal Novosti,
29. 04. 2023.

Terorizam pod državnom zaštitom

Od 1991. do 1995. u Hrvatskoj je minirano oko dvije tisuće objekata koji su se nalazili izvan zone ratnog djelovanja. Od Splita i Zadra do Bjelovara i Osijeka u zrak su letjele kuće, vikendice i druga imovina u vlasništvu Srba. Država im štetu odbija nadoknaditi, a oni koji su se odlučili za pokretanje sudskih sporova poslije svega moraju plaćati parnične troškove

Rajku Kosanoviću iz Pčelića kraj Virovitice prvo su 27. srpnja 1991. godine, u momentu dok se unutra nalazilo još pet članova njegove obitelji, pucali po fasadi i prozorima kuće. Potom mu je pod istu 7. siječnja 1992. postavljen eksploziv. Hrvatske institucije, koja se onomad nisu pobrinule za njihovu sigurnost, a u međuvremenu ni da pronađu počinitelje ili način

da Kosanoviće obeštete za pretrpljene boli i enormnu materijalnu štetu, sada od te obitelji očekuju da plati sudske troškove na ime izgubljenog spora.

Takvu odluku nižih sudskih instanci nedavno je, više od 30 godina od terorističkog ataka na Kosanoviće, potvrdio Ustavni sud, posljednje domaće pravosudno tijelo kojem su se obratili u nadi da

će ostvariti pravo na obeštećenje. Dajući za pravo Općinskom sudu u Virovitici, Županijskom sudu u Bjelovaru i Vrhovnom sudu, do kojih su Kosanovići dospjeli nakon što je 2014. nadležno Državno odvjetništvo odbilo njihov zahtjev za mirnim rješenjem spora, suci Ustavnog suda zaključili su da je nastupila zastara potraživanja nematerijalne štete te da je zahtjev za naknadu one materijalne neosnovan.

Hrvatska se nikad nije ispričala niti je pravosuđe obeštetilo hrvatske građane srpske nacionalnosti kojima su na području na kojem se nije vodio rat minirane obiteljske kuće. Time će ostati trajna mrlja na RH koja nije zaštitila imovinu svojih građana, govori odvjetnica Bojana Ivanišević

“Pravilno su niže stupanjski sudovi pitanje osnovanosti zahtjeva tužitelja ocjenjivali primjenom odredbi Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija. Upravo je tim zakonom propisano da se materijalna šteta koja je uzrokovana terorističkim aktom naknađuje u vidu naturalne restitucije sukladno odredbama i uvjetima iz Zakona o obnovi, što znači da nema zakonskih pretpostavki na temelju kojih bi tužiteljima pripadalo pravo potraživati novčanu naknadu na ime nastale im štete”, stoji u odluci Ustavnog suda.

Prema podacima udruga civilnog društva, od 1991. do 1995. na teritoriju Hrvatske minirano je oko dvije tisuće objekata koji su se nalazili izvan zone ratnog djelovanja. Od Splita i Zadra, preko Karlovca i Siska, pa sve do Bjelovara i Osijeka, u zrak su letjele kuće, vikendice, garaže, štale i drugi gospodarski objekti u vlasništvu Srba. Pod takvom vrstom prijetnji većina je napustila svoje rodne sredine, o čemu su Novosti sustavno pisale. Prava žrtava terorističkih djela nisu obuhvaćena ni novim Zakonom o civilnim stradalnicima rata, koji je mnogima predstavljao posljednju nadu da će ostvariti pravo

na kakvu-takvu naknadu prouzročene im štete.

- Nažalost, RH se nikad nije ispričala niti je pravosuđe obeštetilo hrvatske građane srpske nacionalnosti kojima su na području na kojem se nije vodio rat minirane obiteljske kuće. Time će ostati trajna mrlja na RH koja nije zaštitila imovinu svojih građana, a potom ni poduzela dovoljno da ih se za to pravedno obešteti – govori Bojana Ivanišević, odvjetnica koja je zastupala veći broj oštećenih.

Usto je popriličan broj žrtava, koje su se odlučile za pokretanje sudskih sporova, poslije svega morao platiti parnične troškove. Baš poput Kosanovića, koji zbog skorog nastavka postupka pred Europskim sudom za ljudska prava ne žele istupati u javnost, objasnili su nam njihovi odvjetnici. U pozadini svega nalazi se pravni limb kreiran od strane države. Njime je šteta nastala uslijed terorističkog akta na kraju usmjerena na Zakon o obnovi kao da je riječ o onoj ratnoj, što za oštećene predstavlja nesavladivu prepreku. Takvo zakonsko rješenje je političko, a ne pravno, ističe Bojana Ivanišević.

- U vrijeme nastanka štetnih događaja, tj. početkom 1990-ih, na snazi je bio članak 180. Zakona o obveznim odnosima prema kojem je država odgovarala za materijalnu i nematerijalnu štetu nastalu njenim građanima uslijed terorističkog akta. Nakon što je veliki broj oštećenika pokrenuo postupke radi obeštećenja, RH je ukinula navedenu odredbu i svi postupci su prekinuti dok se ne donese novo zakonsko rješenje – podsjeća ona.

Budući da se država nije žurila s donošenjem novih zakonskih rješenja, sve je stajalo godinama dok sud u Strasbourgu nije donio odluku u predmetu Kutić kojom je utvrdio povredu prava te obitelji na pristupu sudu. Time je Europski sud za ljudska prava ustvari natjerao RH da donese zakon kojim će omogućiti nastavak postupka radi naknade štete, dodaje

Ivanišević. U konačnici je 2003. donesen Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija. Njime je država sve postupke pred sudovima preusmjerila na upravne postupke prema Zakonu o obnovi, čiji uvjeti nisu bili predviđeni za rješavanje problema oštećenih terorističkim djelima.

- Na kraju smo svjedočili apsurdnu da je veliki broj oštećenika odbijen sa zahtjevom za obnovom jer su u međuvremenu, a radilo se više od desetak godina od uništenja imovine do mogućnosti predaje zahtjeva, npr. promijenili prebivalište, što je bio jedan od uvjeta za obnovu kuća uništenih ratom – govori odvjetnica.

Devedeset posto nas zna tko nam je točno minirao imovinu. Mi te ljude praktički srećemo svaki dan. Štoviše, pozdravljaju nas na ulici, a pravosuđe i represivni aparat ne mogu im ništa, kaže Jovica Brkić iz bjelovarske udruge Pravda.

Više udruga, odvjetnika i građana pokušalo je pred Ustavnom sudu osporiti taj zakon, ali bezuspješno. U obrazloženju odluke iz 2008. kojom su odbili prijedlog za ocjenu ustavnosti, suci su poručili kako je država ukidanjem dijela zakona iz 1996. i uvođenjem novoga 2003. imala legitiman cilj, jer je “spriječila prekomjerni financijski teret nametnut RH u vrijeme vođenja obrambenog rata i u poslijeratnom razdoblju izgradnje i oporavka zemlje”.

- Ne slažem se s tim zaključkom jer je njime potpuno zanemaren niz okolnosti: da su kuće minirane na području pod ingerencijom hrvatskih redarstvenih snaga koje nije bilo obuhvaćeno ratom, da su se minirale isključivo kuće građana srpske nacionalnosti, da je jako mali broj ljudi mogao nabaviti minu i njome se efikasno koristiti (radilo se o profesionalcima) te da su stoga institucije mogle vrlo brzo i lako pronaći počinitelje i spriječiti daljnje uništavanje imovine i tako zaštititi svoje građane iz Bjelovara, Splita, Varaždina, Kar-

lovca, Siska, Šibenika, Slavenskog Broda, Osijeka, Koprivnice, Velike Gorice – ističe Bojana Ivanišević. Žrtve terorističkih napada svjedoče da je bilo i slučajeva u kojima je policija odbijala provesti uviđaj, a sudac istrage doći na mjesto zločina. Većina počinitelja zbog toga je ostala nekažnjena, a šačica onih protiv kojih su podignute optužnice na kraju je osuđena na uvjetne kazne – kao što je to bio slučaj u Bjelovaru, gdje su tri osobe proglašene krivima zbog jednog od ukupno 650 miniranja na tom području – ili pomilovana. Ukazom predsjednika Franje Tuđmana na slobodu su, naime, puštena četvorica Karlovčana koji su početkom 1992. bili osuđeni zbog miniranja 30-ak objekata, uglavnom restorana, kafića, kioska, obrtničkih radnji i automobila u vlasništvu karlovačkih Srba. Tada 25-godišnji Danijel Kusturin i 24-godišnji Darko Kučinić osuđeni su zbog miniranja na dvije i pol, odnosno dvije godine zatvora, a Berislav Ferić i Darko Skupnjak, obojica policajci koji su im davali materijal za izradu ili gotove eksplozivne naprave, na po deset mjeseci.

- Devedeset posto nas zna tko nam je točno minirao imovinu. Mi te ljude praktički srećemo svaki dan. Štoviše, pozdravljaju nas na ulici, a pravosuđe i represivni aparat ne mogu im ništa. S druge strane smo mi oštećeni kompletno izopćeni iz sistema i nitko nas ne prepoznaje. Svih ovih godina obraćali smo se različitim insti-

tucijama i upoznivali ih s našim problemima, ali ništa. Jednostavno nema političke volje. Jer da je ima, sve to bi odavno bilo riješeno – govori Jovica Brkić iz bjelovarske "Pravde", udruge koja okuplja osobe oštećene terorističkim djelovanjima.

Bivšem policajcu Brkiću, k tome i nekadašnjem stručnjaku za eksplozive, kuća je u prvoj polici 1990-ih rušena u dva navrata. Bio je među prvima koji su tražili odštetu od države.

- Prošao sam sve sudske instance u Hrvatskoj, od jednog, drugog do trećeg suda. Odugovlačilo se to u nedogled i na kraju je sve odbijeno. Čak i u Strasbourgu. Jednostavno, nigdje nemamo nikakvih prava – kaže naš sugovornik i dodaje da se, ovisno o tužbenom zahtjevu, sudski troškovi za izgubljene parnice u slučajevima kao što je njegov kreću od pet pa sve do 150 tisuća kuna.

U procesu pregovora za ulazak u Europsku uniju, Vlada Jadranke Kosor je 2009. donijela odluku o otpisu pravomoćno dosuđenih troškova u postupcima koji su započeli do 1996. godine. Međutim, svi oni koji su pokrenuli postupke nakon donošenja zakona iz 2003. ostali su u nemilosti. Zbog nago milanih sudskih troškova dio žrtava je godinama nakon završetka rata bio prisiljen prodati preostalu imovinu. Jedan od radikalnijih primjera je onaj Gojka Čizmića kojem je 1992. minirana vikendica u Zukvama kraj Zadra. Parnični troškovi u iznosu od 33 tisuće

kuna na kraju su namireni kroz dražbu na kojoj je prodana njegova djedovina u Gornjoj Kovačici. Ili pak obitelji Malešević, o čijem slučaju smo također pisali, kojoj su 1991. u zrak dignuti kafić i kuća u Karlovcu. Da sačuvaju živu glavu, sklonili su se u Njemačku, a po povratku su zatražili odštetu. Nisu je dobili, kao ni pravo na obnovu, pa su se Nedeljko, Ljubica i njihov sin Bojan uselili u šumsku baraku u Bratini kraj Kupinečkog Kraljevca.

Članovi "Pravde" vrijedno su dokumentirali takve slučajeve i tokom godina ih dostavili svim relevantnim predstavnicima vlasti. Najdalje u pregovorima su otišli za vrijeme Vlade Zorana Milanovića, kada je Jovica Brkić bio član povjerenstva za izradu novog Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata. Planirano je da se tim zakonom omogući postizanje nagodbe svim oštećenima koji posjeduju makar dio potrebne dokumentacije, u vidu policijskih zapisnika iz 1990-ih, sudsko-vještačke analize i sličnog.

- Prijedlog zakona je taman trebao krenuti u čitanje, ali su sve prekinule braniteljske udruge. Odmah su se pobunili i govorili da nije bilo nikakvog rušenja, kamoli terorizma. I na tome je sve stalo. Prije mjesec dana bilo smo i kod aktualne potpredsjednice Vlade Anje Šimprage. Predali smo joj materijale i upoznali je s našim problemima. Vidjet ćemo hoće li biti ikakvih pomaka – govori Brkić.

Bojana Ivanišević

Jovica Brkić

- Godine prolaze, neke stvari se zaboravljaju, ali ja jednostavno ne mogu prijeći preko nepravde koja nam je učinjena kada smo imali 45-50 godina. Sada, tri decenije kasnije, većina oštećenih je preminula. A mladi su krenuli svojim putem, prema Njemačkoj, Irskoj,

Švedskoj. Članova imamo i u Torontu i Sidneyu jer su ljudi naprosto pobjegli gdje su mogli – dodaje tajnik "Pravde".

S obzirom na protok vremena i poniženja kojima svjedoče već godina, zanima nas da li oštećeni više uopće imaju ikakve nade da će

ostvariti ono što im pripada.

- Da nema nade, već bi odavno rasformirali udrugu i stavili ključ u bravu. Ali još uvijek nekako vučemo i ne damo se. Nećemo još baciti koplje u trnje – odgovara Jovica Brkić.

НАКНАДА ШТЕТЕ ДРЖАВИ ОД СТРАНЕ ОСУЂЕНОГ ПРИПАДНИКА ХВ – СЛУЧАЈ „М. НОРАЦ”

Portal Novosti,
25. 05. 2023.

Маневар због битнија

Mirko Norac, осуђени ратни злочинац и умировљени генерал Хрватске војске, мораће Републици Хрватској вратити 156.029,63 куне које су на име одштете исплаћене обитељима петеро цивила убијених по његовој заповједи 18. оџука 1991. на Липовој Главици код Перушића

Осуђени ратни злочинац и умировљени генерал Хрватске војске Mirko Norac мораће Републици Хрватској вратити 156.029,63 куне које су на име одштете исплаћене обитељима петеро цивила убијених по његовој заповједи 18. оџука 1991. на Липовој Главици код Перушића. Тако је 19. травња одлучио Уставни суд, па ће Norac морати вратити новач који је држава исплатила потомцима убијених Ж. Ђ, Ј. М, Г. М, В. Т. и М. Т. Тиме је дефинитивно потврђена првоступанска пресуда из 2018. године.

Norac је 2004. године, као заповједник 118. бригаде HV-a, осуђен на 12 година затвора због ликвидација цивила на подручју Госпића. Истом пресудом осуђени су Тихомир Ореšković као тјак Оперативног штаба у Госпићу и Стјепан Grandić као заповједник 2. бојне, на 15 односно 10 година затвора.

Пресудом су потомци жртava стекли право на одштету, коју им је држава исплатила и потом затражила да јој Norac врати новач путем мирног рјешања спора. Он је то одбио,

па је против њега држава покренула судски спор, а Norac је у року од 30 дана од доставе тужбе требао доставити свој одговор. Суд одговор није добио, али је добио доставницу с потписом према којој је позив уручен 27. колovoза 2018. године. Првоступански суд у Загребу потом је донио пресуду због огуље, на што је туженик узвратио жалбом јер, како је тврдио, није примио никакву тужбу нити је потпис на доставници његов. Жалио се и на сам садржај пресуде, те тражио њезино укидање.

У свибњу 2020. Жупанијски суд у Задру жалбу је одбио, на што је Norac уложио уставну тужбу. На сједници одржаној у вељачи 2021. године, Уставни је суд уважио Норчеву тужбу, уз образложење да му је Жупанијски суд у Задру прекршио уставно право на прaviчно суђење јер није темељито испитао његову тврдњу да није примио тужбу и да на доставници није његов потпис.

Уставни suci Андреј Абрамовић, Lovorka Kušan и Goran Selanec гласали су тада супротно већини. Нписали су издвојено мишљење у којему су критизирали поступак којим је Уставни суд два различита Норчева захтјева третирао као један. Успоредили су и потпис са судске доставнице с Норчевим потписом на пуномоћи одвјетнику, те закључили да су та два потписа “напросто идентична до те мјере да ни-

један суд у њихову аутентичност не би имао разлога сумњати”.

Унатоћ овоме, Уставни је суд поништио пресуду суда у Задру и вратио му предмет на поновни поступак, током којег је судски вјештак Желимир Radmilović провео графолошко вјештачење и закључио да је Norac “врло вјеројатно скриптор спорног потписа” на доставници. Суд у Задру стога је потврдио првоступанску пресуду према којој је Norac 2018. недвојбено примио тужбу и на њу се огуљио.

У новој уставној тужби Norac је поновно тражио враћање предмета у пријашње стање, но Уставни је суд сада закључио да је Жупанијски суд у Задру “изнио достатне и релевантне разлоге везане уз примјену мјеродавног материјалног права”. “Подносителју таквим поступањем надлежног другоступанског суда (сада више) није повријеђено уставно право на прaviчно суђење, особито не на начин и из разлога које наводи у уставној тужби”, пише у образложењу Уставног суда.

Norac је 2015. године основао заштитарску твртку Noky Security, у којој је до средине 2020. био прокурис. Твртка је у тих пет година постала једна од водећих у бранши, с приходима од четри милијуна еура 2020. године. У том периоду клијенти су јој били HZZO, Зрачна лука Split, HBOR, Хрватске цесте и

Javna ustanova Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar. U pitanju su javne ustanove i tvrtke

u vlasništvu države kojoj osuđeni ratni zločinac već godinama odbija vratiti 20 tisuća eura, na koliko

je država procijenila vrijednost života pet civila za čije je likvidacije Norac odgovoran.

Прекршајни поступци против Срба

КНИН – СЛУЧАЈ „С. ПОПРАТЊАК”

ЋЕРКА УХАПШЕНОГ SRBINA: Hrvati preko mog oca šalju poruku svim Srbima da se ne vraćaju na svoju dedovinu!

Serbian times, 24. 08. 2022.

Srboljub Popratnjak (55), Srbin poreklom iz Knina, sa američkim državljanstvom i prebivalištem u Čikagu, uhapšen je pre nekoliko dana u Hrvatskoj zato što je na svom Fejsbuk profilu objavio naslovnu stranu američkog magazina “Tajm” iz 1942. godine sa fotografijom Draže Mihailovića.

Da stvar bude gora, Popratnjaka je sudija Prekršajnog suda u Šibeniku Mirjana Belamarić po kratkom postupku odudila na 15 dana zatvora.

Na ovu presudu, u čijem obrazloženju stoji da je osuđeni “tokom avgusta 2019. i jula 2021. godine na svom profilu na društvenim mrežama iz mržnje objavljivao sadržaje koji vređaju nacionalne osećaje građana Republike Hrvatske”, reagovao je Dokumentaciono-informacioni centar “Veritas”.

– Njegov krimen je taj što je objavio sliku Draže Mihailovića, i to onu iz magazina Tajm, iz čega bi se moglo zaključiti da su im i Amerikanci povredili nacionalna osećanja – naveo je “Veritas”, podvlačeći da Srboljub nijednom svojom rečju nije pominjao, a kamoli vređao građane Hrvatske.

Druga inkriminišuća slika, zbog koje Hrvati terete Srbina, snimljena je u Četničkom Domu u Indijani, koji pripada organizaciji koja je legalna u SAD-u i, koju američka vlada smatra za saveznike iz Drugog svetskog rata”.

Tragom ove vesti došli smo i do porodice Popratnjak, koja živi u

Čikagu, gde smo razgovarali sa Srboljubovom suprugom Slađanom i kćerkom Ivanom.

- Moj otac Srboljub je američki i hrvatski državljanin a često i rado se vraća u svoju maticu, u Beograd i u Knin. U Hrvatsku redovno odlazi od 1998. godine, a sada je ispalilo da njegove objave na Fejsbuku navodno vrijeđaju hrvatska nacionalna osećanja. Moj otac je pravoslavni hrišćanin i ugledan građanin, poznat kao osoba koja se oduvek zalagala za red, mir i hrišćanske vrijednosti koje pripovjeda ju poštovanje svakog čovjeka. On je i patriota, pa kako da ne bude? Njegov djed je pao u Drugom svetskom ratu, kao borac u kraljevskoj vojsci. Kao patriota on voli svoje, ponosan je na ono što jeste, pa se tako i predstavlja na svom Facebook profilu, kaže Ivana Popratnjak za *Serbian Times*.

Ona ističe da je presudom šibenskog suda “hrvatska država dokazala da ne dijeli te principe poštovanja drugih naroda iako su “ti narodi” njihovi građani, te da ovime omalovažava prava etničkih manjina.

- Izgleda je za tu istu hrvatsku vlast koja sve češće sprovodi ovakve taktike prestravljanja naroda u poslednje vrijeme premala bila patnja onog avgusta 1995. godine, pa misle da bi i dalje trebali da omalovažavaju one koji su preživeli “Oluju”. Pa sada pokušavaju sumanutim optužbama da pravednog čovjeka, kakav je moj otac,

predstave kao nekoga ko “mrzi druge”. Njihov problem očigledno nije nepostojeća mržnja, već njegova ljubav prema svome ognjištu koje bi oni voleli da on zaboravi. To je izgleda ono što stvara nemir i “vređa” njihova nacionalna osećanja, konstatuje naša sagovornica i dodaje:

– Moj otac nije dozvolio da ga pokoleba teška prošlost koje je obeležila njegovu mladost, već je nastavio da mukotrptno izgrađuje novi život u Americi, kao i mnogi ljudi koji su u političkim igrama izgubili svoje ognjište i postali nomadi. Sačuvali su ljudskost i ponovo izgradili i živote tamo gdje su uspjeli da nadju malo mira i sigurnosti. Ali nisu zaboravili ko su i odakle su, teškim radom su omogućili sebi da mogu redovno da obilaze svoju djedovinu i obnove njihova imanja. Međutim, izgleda da se to ne dopada lokalnim vlastima u Hrvatskoj, kaže za naš portal Ivana Popratnjak

Na kraju, ona se otvoreno pita “šta tačno tu nije u redu” i “zašto Hrvate vrijeđa gospodin Dragoljub Mihajlović”?

- Ako ga je Amerika i pola svijeta proslavilo kao heroja, u čemu je onda problem? Kako njegova slika, ona što je objavljena u slavnom američkom “Time” magazinu, vrijeđa hrvatska osećanja? Srpski velikani ne služe da bilo koje druge narode omalovažaju ni vrijeđaju, zaključuje ćerka uhapšenog Srboljuba Popratnjaka.

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕКРШАЈИМА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА И МИРА

САВО ШТРБАЦ: За обману спремни

Политика, 11. 04. 2023.

У Хрватској, посебно од њеног уласка у ЕУ, поново ескалира рехабилитација усташтва: усташки поздрав "За дом спремни", често праћен и усташком иконографијом, редовно се чује на спортским теренима, концертима, прославама и протестима.

МУП Хрватске је недавно упутио у јавну расправу Нацрт предлога закона о изменама и допунама Закона о прекршајима против јавног реда и мира, према којем се новчане казне повећавају за деведесетак прекршаја за које је могуће изрећи и затворску казну, што су медији у региону пропратили насловима типа: "Цивилизацијски искорак! Уводе се големе казне за усташки поздрав, ко викне 'ЗДС' остат ће без четири плаће" (ријечки НЛ), "Хоће ли драстичне казне искоренити 'За дом спремни' и симболе НДХ?" (сплитска СД), "Што би усташе више болело: слање у затвор или ударање по џепу?" (24сата.хр) ...

Онима који ремете јавни ред и мир на јавном месту "извођењем, репродуковањем песама, композиција и текстова или ношењем или истицањем симбола, текстова, слика, цртежа" (члан 5), према предложеним изменама, поред затворске казне од максимално 30 дана која се не мења моћи ће се изрећи новчана казна, уместо досадашње од 20 до 150 евра, од 700 до четири хиљаде евра.

За политичаре са десног спектра казне су престроге а они са левог спектра изражавају жал због тога што усташки поздрав није инкриминисан као кривично дело, док разни "неопредељени" аналитичари говоре да хадезеовска влада драстичним повећањем

казни за поменути прекршај свесно прави компромис.

Опис инкриминације поменутог прекршаја није се мењао од 1977. када је и донесен овај закон, док су се мењали износи прописаних новчаних казни (примера ради када је хрватска мењала службену валуту са динара у куну или са куне у евро), док је прописана затворска казна остајала увек иста.

Дакле, под исту општу норму и убудуће ће се подводити исти прекршаји као и у предходних 46 година. А од онога ко подноси прекршајне пријаве, а то је у надлежности полиције, зависи и који догађаји ће бити процесиурани пред прекршајним судом, а од судије зависи какву ће одредити санкцију прекршиоцу.

У социјалистичком периду под цитирану одредбу подвођени су углавном прекршаји извођења и репродуковања песама, поздрава и симбола који су величале усташтво и четништво, односно њихове протагонисте. Исти ти догађаји често су квалификовани и као кривично дело "изазивање националне, расне и верске мржње, раздора или нетрпељивости" из Кривичног закона СФРЈ, за које је била прописана казна од једне до пет године затвора. То знам из "прве руке" пошто сам као судија Окружног суда у Задру и сам судио за ово дело.

У Хрватској и данас има више закона под које се могу подвести инкриминације описане у поменутом члану 5. Закона о прекршајима против јавног реда и мира као што су: Закон о спречавању дискриминације, Закон о спречавању нереда на спортским такмичењима, Закон о јавном

окупљању а посебно и Кривични закон, који има одредбу која се зове "јавно потицање на насиље и мржњу", најсличнију оној поменутој из КЗ СФРЈ, што говори да ни до сада у тој држави није мањкало прописа за санкционисање употребе усташких и фашистичких поздрава и симбола, што ће рећи да проблем ни до сада није био у недостатку прописа већ у њиховој примени у пракси.

А како се до сада у пракси Републике Хрватске примењивала одредба поменутог прекршаја из члана 5. говоре и следећи примери:

У августу прошле године суткиња Прекршајног суда у Шибенику, Мирјана Беламаарић, осудила је на 15 дана затвора Србољуба Попратњака (1967), Србина родом из Книна, који је из Чикага, где се са породицом скрасио након "Олује", дошао да посети родни крај, зато што је "током августа 2019. и током јула 2021. на свом отвореном профилу на друштвеним мрежама, из мржње објављивао садржаје који вређају националне осећаје грађана Републике Хрватске". Његов кримен је што је објавио слику Драже Мхаиловића, и то ону објављену 1942. на насловници америчког магазина "Тајм", и фотографију из Четничког дома у Индијани, у чијој позадини је Дражин портрет на зиду.

Иста суткиња је и током 2017. године за исти прекршај осудила и Србина Младена Лошића (1976), родом из Оћестова код Книна, који је из Србије, где живи као избеглица од августа 1995, дошао да обиђе родни крај. Његов "грех" је био "што је на свом отвореном профилу на друштвеној мрежи Фејсбук јавно објавио три

фотографије којима је могао приступити било ко и било који члан те друштвене мреже, и то: прву на којој се окривљени налази са још око 30-40 особа са заставом Четничког равногорског покрета, другу на којој се налази четнички војвода поп Ђујић и трећу на којој се налази српски кошаркаш Радуљица са четничком шубаром на глави на којој је обележје тзв 'кокарда' на којој се налази ћирилични натпис 'Врати се војводи на Динару поново', за који је добио 16 дана затвора.

На основу поменутих пресуда неупућени у збивања у Хрватској могли би закључити да се хрватско друштво жестоко обрачунава са свим покушајима релативизације и ревитализације свих тоталитаристичких режима и система из прошлих времена, посебно Другог светског рата. Упућенији знају да то није тако.

Наиме, у Хрватској, посебно од њеног уласка у ЕУ, поново ескалира рехабилитација усташтва: усташки поздрав "За дом спремни", често праћен и усташком иконографијом, редовно се чује на спортским теренима, концертима, прославама и протестима; објављују се књиге и снимају "документарци" који фалсификују историјске чињенице; рехабилитују се осуђени злочинци из времена НДХ-а; друштвене мре-

же су преплављене фотографијама Павелића и осталих усташких злочинаца; фасаде зграда и других јавних површина прекривају графити са усташким симболима и покличима; у Србољубовом и Младеновом родном Книну сваке године почетком августа, на дан прославе прогона и погрома Срба, марширају хосовци у усташким униформама са усташким грбом и поздравом "ЗДС" и то у присуству целог државног руководства...

Да ли је неко хапшен и одговарао за таква (не)дела? Ако је јесте, колико ми је познато, нико није добио безусловну затворску казну.

Дакле, иако је опис инкриминације прекршаја из члана 5. остао исти, иако се у том опису не спомињу никакви појединачни симболи, ипак су хрватски медији наглашавали, а остали у регији некритички преузимали, да се драстично повећава казна само за истицање усташких симбола, посебно усташког поздрава "ЗДС".

По мом скромном мишљењу у питању је чиста обмана од стране владајуће Хрватске демократске странке (ХДЗ), пласирану преко контролисаних медија, да хрватска држава драстичним повећањем казни за једну општу норму, стару 46 година, заиста жели спречити масовну употре-

бу усташких и фашистичких обележја. Та обмана је намењена свету у години у којој Хрватска председава Међународним савезом за сећање на холокауст (?!). Из истог разлога за ову годину Хрватски сабор, као покровитељ обележавања "блајбуршке трагедије" и "крижног пута", који се традиционално обележавају половином маја, и који се претварао у усташки дернек, због чега су аустријске власти и забраниле његово одржавање у Блајбургу, ове године ће се, како је најављено из Сабора, одржати у скромнијем и блажем облику.

А политички компромис за задржавање величања фашизма и усташке НДХ у домену прекршаја, а не кривичног дела, како рече познати хрватски новинар и публициста Виктор Иванчић у једној својој колумни, "ХДЗ склапа са ХДЗ-ом, а то ће рећи да га је и сваки хадезеовац дужан склопити са самим собом" а то значи да је "за задовољавање фашистичких порива у јавном простору обавезна антифашистичка амбалажа", као што је радио и њихов оснивач и творац "неовисне" Хрватске, Фрањо Туђман, "који је најпре уписао антифашизам у хрватски државни Устав, а затим наредио рушење три хиљеде антифашистичких споменика".

Jutarnji list, 21. 04. 2023.

Sabor izglasovao zakon kojim se drastično povećavaju kazne za prekršaje: 'To je domobranski pristup'

Najteži prekršaji, među kojima su isticanje simbola i pozdrava čiji sadržaj izražava ili potiče mržnju, kažnjavat će se sa 700 do 4000 eura

Hrvatski sabor u petak je izmijenio Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira i drastično povećao kazne za prekršaje koje sada idu do čak

četiri tisuće eura, za izmjene je glasovalo 77 zastupnika, 50 je bilo protiv.

Najteži prekršaji, među kojima su isticanje simbola i pozdrava čiji sadržaj izražava ili potiče mržnju, a takav je, primjerice Za dom spremni, kao i širenje lažnih vijesti, kažnjavat će se od 700 do 4000 eura.

Za teške prekršaje, među kojima su tuča i svađa na javnom mjestu, lažno predstavljanje i neovlašteno nošenje znakova službene osobe, kazne iznose od 300 do 2000 eura.

U iznosima od 200 do 1000 eura, kažnjavalo bi se vrijeđanje i omalovažavanje moralnih osjećaja građana, pijanče-

vanje ili konzumaciju opojnih droga na javnom mjestu.

‘Izmjene radi komemoracije u Jasenovcu’

Sabor je spomenuti Zakon izmijenio u hitnoj proceduri čemu se protivila i lijeva i desna oporba koja je ustrajala na tvrdnjama da se to radi na zahtjev SDSS-a, HDZ-ova koalicijskog partnera, a uoči nedjeljne komemoracije u Jasenovcu.

Ovo je napravljeno radi komemoracije, radi jedne kolone, a Milorad Pupovac je jasno rekao da se to odnosi na pozdrav ZDS, ponovio je i danas Stipo Mlinarić (DP) u raspravi u kojoj je, opet, podijeljen niz opomena, a zastupnici se međusobno vrijeđali.

Jasno je da dolaze izbori, HDZ nije samo odriješio kesu, nego i po hitnom postupku i ispunjava dugove koalicijskom partneru SDSS-u, tvrdi Ružica Vukovac (PH), dodavši kako je ne bi čudilo da slijedeći potez vladajućih bude brisanje prvog, bijelog polja na grbu crkve svetog Marka.

Nino Raspudić (Most) za zakon kaže da je „zabrinjavajući“, da se radi o opasnoj stvari, uvodu u buduću totalitarizam i represiju.

Željko Sačić (HS) ponavlja da je predmetni zakon duboko protuustavan i nezakonit da krši temelja načela vladavine prava i narušava pravnu sigurnost naših građana. Krajnje je nejasno koje su sklade, slike, simboli kažnjivi, upozorio je te najavio kako će Suverenisti, izglasuje li se zakon, tražiti od predsjednika države da ga ne potpiše.

‘Domobranski pristup’

Za izglasovana zakonska rješenja, Arsen Bauk kaže da su „domobranski pristup“, za koji „mi kojima teče partizanska krv nikada nismo bili“.

Ističe i da je zakon donesen u dosta skućenoj demokratskoj proceduri i da bi ga Ustavni sud iz pedagoških razloga trebao vratiti.

Bavimo se tko će što govoriti, a ne rješavamo ozbiljnije prekršaje, poput uništavanja imovine, kaže Dario Zurovec (Fokus).

Sasvim drugačiji pogled na zakon nudi Nikola Mađar (HDZ) koji ističe da je njegova svrha odvratanje, preventiva, sigurnost za sve građane i imovinu.

Prekršaji se usklađuju sa drugim zakonima, ne mijenja se sadržaj zakona, niti se uvodi ijedan novi prekršaj, naglasio je.

VLADA: NEMA NOVIH PREKRŠAJNIH DIJELA, SAMO SE POVEĆAVAJU KAZNE

Vladini predstavnici proteklih su dana tumačili da se izmjenama Zakona o prekršajima ne ustanovljavaju nova prekršajna djela, već se samo povećavaju novčane kazne za njih.

Svrha većih kazni je da odvratiti počinitelje, odnosno da osoba iz godine u godinu ne ponavlja isti prekršaj i da se pošalje poruka društvu da neki prekršaji nisu prihvatljivi, tumačili su Vladin predstavnici.

Na opaske zastupnika da je trebalo donijeti novi zakon, a ne mijenjati postojeći, star 46 godina, otkrili su da je osnovana međuresorna radna skupina za izradu novog zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira.

U raspravi koja je prethodila izglasavanju izmjena Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, zastupnici su ponovno ‘otklizali’ u međusobne uvrede, pa je predsjednik Sabora podijelio niz opomena.

КНИН – СЛУЧАЈ „М. КОЛУНЦИЋ”

U Kninu priveden muškarac iz Srbije koji je vrijeđao Hrvate na internetu

Index.hr, 24. 04. 2023.

KNINSKA je policija izvijestila da je dovršila kriminalističko istraživanje nad 32-godišnjakom osumnjičenim za kršenje javnog reda i mira. On je, kako javljaju iz policije, na jednoj internetskoj aplikaciji za komunikaciju slao poruke u kojima je “izražavao mržnju”.

“Provedenim kriminalističkim istraživanjem utvrđeno je kako je osumnjičeni 32-godišnjak,

koji prebiva na području Srbije, u razdoblju od 2019. do studenog 2022.g. na internet aplikaciji za komunikaciju, iz mržnje objavljivao sadržaje koji vrijeđaju nacionalne osjećaje građana Republike Hrvatske čime je počinio navedeni prekršaj”, stoji u policijskom izvješću.

Navedeni je počinitelj uz optužni prijedlog priveden na Prekršajni odjel Općinskog su-

da u Šibeniku gdje mu je određena uvjetna kazna zatvora u trajanju od 15 dana, koja se neće izvršiti ako u roku od godinu dana ne počini istovrsni prekršaj.

Po Veritasovim saznanjima prijavljeni se zove Kolundžić Marko (1991).

КРЧИЋ КОД КНИНА – СЛУЧАЈ „С. ГРМУША И ДР”

Braniteljski-portal.com, 12. 06. 2023.

Stefan, Ilija i Slobodan skinuli zastavu u Kninu i sve snimali: odmah su pušteni!

Nakon što se društvenim mrežama proteklog vikenda proširila snimka dvojice mladića koji u mjestu Kovačić kod Knina, nedaleko slapa Krčić, s dva jarbola skidaju hrvatsku zastavu uz uzdignuta tri prsta, policija je uhitila dvojicu 20-godišnjaka i 49-godišnjaka koji je snimku objavio na društvenim mrežama.

Incident se dogodio 26. svibnja u mjestu Kovačić na brdu Gradina kod Knina.

”U Policijskoj postaji Knin dovršeno je kriminalističko istraživanje nad dvojicom 20-godišnjaka i 49-godišnjakom osumnjičenima za povredu ugleda Republike Hrvatske.

Policijski službenici su, na temelju prikupljenih saznanja i dostupnih materijala na društvenim mrežama, utvrdili kako je 20-godišnjak 26. svibnja u mjestu Kovačić, na brdu Gradina, s čeličnog stupa ski-

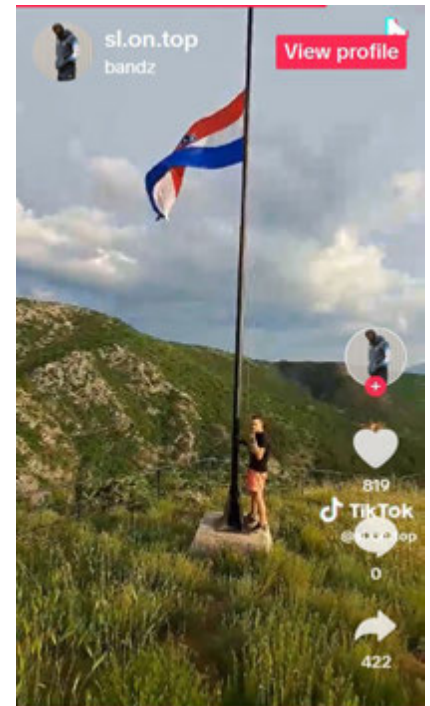
dao hrvatsku zastavu, dok ga je drugi 20-godišnjak snimao i pritom ga poticao govoreći mu da je skinete.

Snimljeni materijal su objavili na društvenim mrežama i prosljedili 49-godišnjaku koji ga je potom dijelio drugim osobama putem internetskih komunikacija. Ovakvim su postupanjem grubo omalovažili zastavu Republike Hrvatske.

Osumnjičeni su predani pritvorskom nadzorniku Policijske uprave šibensko-kninske, uz kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Šibeniku”, izvijestila je Policijska uprava šibensko-kninska.

Bujica neslužbeno doznaje kako je trojac u nedjelju i pušten iz pritvora, ali i otkrila identitete osumnjičenih. Riječ je o Stefanu Grmuši, Iliji Džepini i njegovom ocu Slobodanu Džepini.

”Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Republi-

ku Hrvatsku, njezinu zastavu, grb ili himnu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine”, stoji u Kaznenom zakonu u članku 349.

Судски поступци пред ЕСЉП

ПРАВО НА ЖИВОТ – СЛУЧАЈ „БАЉАК И ДР”

uredzastupnika.gov.hr,

25. 10. 2022.

Analiza presude Baljak i dr. protiv Hrvatske, br. zahtjeva 41295/19, povreda članka 6. stavka 1 Konvencije

Odluke domaćih sudova kojima je utvrđeno da država nije odgovorna za smrt srodnika podnositelja zahtjeva bile su proizvoljne te su stoga dovele do povrede njihovog prava na pošteno suđenje

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u vijeću od 7 sudaca, 25. studenog 2021. presudio

je da je podnositeljima zahtjeva povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. stavkom 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelji zahtjeva bliski su srodnici S.B.-a koji je nestao 5. kolovoza 1995. nakon što ga je

zarobila Hrvatska vojska, a njegovo tijelo pronađeno je 7 godina kasnije. Kaznena istraga o okolnostima nestanka S.B. -a nikada nije pokrenuta. Podnositelji zahtjeva su 2005. godine protiv države podnijeli tužbu radi naknade štete, temeljeći potraživanje na Zakonu o odgovornosti Republike Hrvat-

ске za štetu uzrokovanu od strane pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga za vrijeme Domovinskog rata¹ (dalje: Zakon o odgovornosti). Općinski građanski sud u Zagrebu (dalje: sud) odbio je 23. siječnja 2005. tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva zaključivši da nisu dokazali da su S.B.-a ubili pripadnici Hrvatske vojske te im naložio da državi plate troškove postupka. Općinski sud smatrao je da je šteta nastala u vezi s ratnim stanjem, u vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih borbenih akcija te da stoga predstavlja ratnu štetu za koju Republika Hrvatska temeljem Zakona o odgovornosti ne odgovara². Činjenica da su S.B.-a zarobili hrvatski vojnici i da je njegovo tijelo kasnije pronađeno u grobnici s prostrjelom ranom, prema stavu domaćeg suda, nije isključivalo mogućnost da su ga ubile neprijateljske snage, a i posljednji put je bio viđen na području na kojem su se odvijale vojne borbene operacije. Prvostupanjsku odluku potvrdili su Županijski sud u Zagrebu i Vrhovni sud Republike Hrvatske. Ustavni sud Republike Hrvatske je većinom glasova odbio ustavnu tužbu, ocijenivši da zaključak domaćih sudova nije bio proizvoljan, dok su četiri suca tog suda imala izdvojeno suprotstavljeno mišljenje.

ФН1. Zakon o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata, Narodne novine broj 117/03

2 Temeljem Zakona o odgovornosti pretpostavlja se da je šteta koju su tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem te službe, ako je počinjena u vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih borbenih akcija, posljedica ratnog čina, ali oštećenik može dokazivati suprotno.

Pred Europskim sudom podnositelji zahtjeva prigovorili su da je gore navedeni zaključak domaćih su-

dova bio proizvoljan ili očigledno nerazuman te da im je stoga povrijeđeno pravo na pošteno suđenje. Ujedno su isticali i da im je odlukom o trošku parničnog postupka nametnut prekomjeran teret, te da im je stoga povrijeđeno pravo na pošteno suđenje i pravo na zaštitu vlasništva.

Razmatrajući osnovanost zahtjeva temeljem članka 6. Konvencije, Europski sud je ukazao i na predmete koje je ispitivao temeljem članka 2. Konvencije, a u kojima je utvrdio da se osobe koje su nestale nakon što su bile pritvorene od strane predstavnika države trebaju smatrati umrlim, a država odgovorna za njihovu smrt (Timurtaş protiv Turske, stavak 86). Naime, prema shvaćanju Europskog suda, odgovornost države u ovakvim slučajevima ne temelji se samo na djelotvornoj zaštiti prava na život, već i na čvrstoj pretpostavci uzročnosti između pritvaranja i smrti koja prestpostavka nastaje kad god isključivo vlasti, u cijelosti ili u velikoj mjeri, imaju saznanja o događajima povezanim sa smrću pojedinaca. U takvim situacijama teret dokazivanja snose vlasti koje trebaju pružiti zadovoljavajuće i uvjerljivo objašnjenje o sudbini dotičnog pojedinca (Varnava i drugi protiv Turske, [VV], stavci 173 - 184).

Budući da je u ovom predmetu bilo nesporno da je S.B. nestao dok je bio pod nadzorom hrvatskih vojnika te da o njemu nije bilo nikakvih novih saznanja sve dok njegovo tijelo nije pronađeno u grobnici s prostrijelnom ranom glave, zajedno s tijelima ostalih muškaraca koji su s njim odvedeni iz podruma, Europski sud je smatrao da je postojala čvrsta pretpostavka uzročnosti između nestanka S.B.-a i njegova smrtnog stradavanja te je teret dokazivanja da ga hrvatski vojnici nisu nezakonito ubili bio na vlastima. Europski sud uzeo je u obzir i praksu Vrhovnog suda prema kojoj u slučajevima prisilnih nestanaka koji su rezultat postupanja pripadnika oružanih snaga, a nestala žrtva kasnije je proglašena umrlom,

država odgovora za smrt žrtve i nastalu štetu zbog očite uzročno-posljedične veze između nestanka i (pretpostavljene) smrti žrtve, pa čak i kada ne postoji osuda za kazneno djelo. Ta sudska praksa ukazuje i na to da se u takvim slučajevima teret dokazivanja prebacuje na državu koja treba dokazati da je žrtva preživjela ili da je umrla u drugačijim okolnostima (Trivkanović protiv Hrvatske (br.2.), stavak 80.). Dodatno, obveza je države da provede učinkovitu službenu istragu čim je obaviještena o okolnostima smrtnog stradavanja, no o nestanku i smrtnom stradavanju S.B.-a nije provedena kaznena istraga. Uzimajući u obzir navedene okolnosti ovog predmeta te svoju praksu temeljem čl. 2., Europski sud je zaključio da su odluke domaćih sudova kojima je odbijen tužbeni zahtjev podnositelja bile očigledno nerazumne, te da su podnositeljima nametnule neostvariv standard dokazivanja, što je bilo osobito neprihvatljivo s obzirom na ozbiljnost predmetnih djela.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Prigovor koji se tiče troškova parničnog postupka Europski sud je odbacio kao preuranjen budući da podnositelji zahtjeva nakon konačnosti ove presude mogu temeljem čl. 428.a Zakona o parničnom postupku zatražiti ponavljanje parničnog postupka u kojem bi se onda ponovno odlučivalo i o troškovima postupka.

Za utvrđenu povredu Europski sud je podnositeljima zajednički dosudio 3.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, 850,00 eura na ime troškova nastalih pred Ustavnim sudom te 2.500,00 na ime troškova pred Europskim sudom.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

Недопуштеноост захтјева

СЛУЧАЈ „КОМЛЕНАЦ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ”

uredzastupnika.gov.hr, 02. 12. 2022.

Nova odluka o nedopuštenuosti – Komlenac protiv Hrvatske

Podnositelj захтјева није испуњавао увјете за признавање старосне мировине у Републици Хрватској, стога није имао власништво у конвенцијском смислу

Dana 1. prosinca 2022. Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) objavio je odluku o nedopuštenuosti захтјева у предмету Komlenac protiv Hrvatske коју је donio 8. studenog 2022. Podnositelj захтјева је temeljem čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju prigovorio да му је neopravdano uskraćeno pravo на starosnu mirovinu i да је као srpski држављанин diskriminiran у odnosu на hrvatske осигуранике protivno čl. 1. Protokola br. 12. uz Konvenciju.

Podnositelj захтјева radio је 20 godina у Republici Hrvatskoј, nakon чега је odselio у Republiku Srbiju gdje је nastavio obavljati samostalnu djelatnost odvjetnika. Hrvatski zavod за mirovinsko осигурање (dalje: HZMO) odbio је njegov захтјев за признавање права на starosnu mirovinu uz образложење да се осигураник још uvijek налази у осигурању, odnosno да још uvijek uplaćuje do-

prinose у Republici Srbiji на име обављанја samostalne djelatnosti. У Republici Srbiji му је pravo на starosnu mirovinu priznato jer је prema srpskom zakonodavstvu bilo moguće nastaviti obavljati samostalnu djelatnost i primati mirovinu. Nakon што је Središnja služba HZMO-a odbila njegovu žalbu, podnositelj је pokrenuo upravni spor pred Upravnim sudom у Osijeku који је odbio njegov tužbeni захтјев што је potvrdio i Visoki Upravni sud. Ustavni sud је odbacio podnositeljevu ustavnu tužbu.

Europski sud је utvrdio да hrvatsko zakonodavstvo, за разлику од srpskog, не признаје mogućnost paralelnog korištenja starosne mirovine i обављанја samostalne djelatnosti. Istaknuo је да се та два правна sustava могу kombinirati samo у onoj мјери у којој је то predviđeno Ugovorom između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije о socijalnom осигурању. Sukladno том ugovoru, podnositelju захтјева mogao се priznati dio njegove mirovine за godine staža у Hrvatskoј samo ако је испуњавао uvjete prema hrvatskom Zakonu о mirovinskom

osiguranju. Međutim он те uvjete није испуњавао. Tvrdio је да prema srpskom zakonu као odvjetnik у mirovini више није bio dužan plaćати doprinose за mirovinsko осигурање, али о tome у postupku пред hrvatskim nadležnim tijelima није dostavio niti jedan dokaz, već је пред Upravnim sudom у Osijeku изјавио да nema daljnjih dokaznih prijedloga.

Slijedom navedenog, Europski sud је ovaj podnositeljev prigovor proglasio nespojivim ratione materiae s одредбама Konvencije.

Podnositeljev prigovor на temelju čl. 1. Protokola br. 12. uz Konvenciju, Europski sud је proglasio očigledno neosnovanim jer се prema podnositelju postupalo као prema bilo kojem другом umirovljeniku у Hrvatskoј, који također не би mogao primati mirovinu dok је nastavio obavljati samostalnu djelatnost odvjetnika.

Ova odluka је konačna те је dostupna на web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) на engleskom jeziku, а nakon prijevoda bit će objavljena на web stranici Ureda zastupnika..

СЛУЧАЈ „ЗЕЦ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ”

uredzastupnika.gov.hr,
09. 03. 2023.

Nova odluka o nedopuštenuosti – Zec protiv Hrvatske

Захтјев подносијелнице који се односи на одбацај приједлога за понављање поступка за накнаду штете због злостављања у рату је недопуштен

Europski sud за ljudska prava (dalje: Europski sud) је дана 9. оžujка 2023. objavio odluku у предмету Zec против Hrvatske којом је utvrdio да је захтјев подносијелнице недопуштен.

Podносијелница захтјева поднјела је Općинском sudу у Sisku туžбу против Republike Hrvatske radi naknade štete због straha, те fizičkih i duševnih боли које је pretrpjela због zatočeništva у Kona-

čistu ratnih zarobljenika Kerestinas. Nakon provedenog postupka, Općinski sud je pravomoćno odbio njen tužbeni zahtjev navodeći da je nastupila zastara potraživanja, te da nema osnova za primjenu zastarnog roka propisanog za slučajeve kada je šteta prouzročena kaznenim djelom.

Nakon što su pravomoćnom presudom Županijskog suda u Zagrebu pripadnici oružanih snaga Republike Hrvatske proglašeni krivim za počinjenje ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, između ostalih i na njenu štetu, podnositeljica je Općinskom sudu podnijela prijedlog za ponavljanje postupka. Međutim, Općinski sud je njen prijedlog odbacio kao nepravovremen.

Podnositeljica je pred Europskim sudom prigovorila povredi prava na pošteno suđenje (članak 6. Konvencije) zbog odluke domaćih sudova koji su odbacili njen prijedlog za ponavljanje parničnog postupka uslijed protoka zakonom propisanog roka. Ujedno je prigovorila i zabrani ponižavajućeg postupanja (članak 3. Konvencije) zbog činjenice da, zbog duljine istrage i kaznenog postupka protiv pripadnika Hrvatske vojske, nije mogla dobiti naknadu štete za svoje zlostavljanje.

Europski sud je prigovor podnositeljice zahtjeva zbog duljine tra-

janja istrage i kaznenog postupka protiv pripadnika Hrvatske vojske (članak 3. Konvencije) proglasio nedopuštenim jer je kazneni postupak protiv pripadnika Hrvatske vojske okončan je u veljači 2017. a podnositeljica je podnijela zahtjev Sudu dvije godine kasnije 1. srpnja 2019., dakle protekom šestomjesečnog roka.

Što se tiče navoda podnositeljice da nije ostvarila pravo na naknadu štete, Europski sud je ponovio da pravo na djelotvoran pravni lijek (članak 13. Konvencije) ne može stajati zasebno, već isključivo u vezi s jednim ili više materijalnih članaka Konvencije. Obzirom da je utvrdio da prigovor koji se odnosi na zlostavljanje podnositeljice spada izvan vremenske nadležnosti Suda, jer se zlostavljanje podnositeljice zahtjeva od strane pripadnika Hrvatske vojske dogodilo 1992. godine, odnosno prije nego što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku 5. studenoga 1997., prigovor na temelju članka 13. proglasio je nespojivim *ratione temporis* s odredbama Konvencije.

Nadalje, Europski sud je utvrdio da se zbog nepoštivanja šestomjesečnog roka mora odbaciti i prigovor podnositeljice temeljem članka 6. Konvencije, koji se odnosi na njeno pravo na pristup sudu. Naime, Europski sud je primijetio da

je građanski postupak u kojem su domaći sudovi odbili tužbu podnositeljice za naknadu štete protiv države završio 2011., a podnositeljica je zahtjev podnijela 1. srpnja 2019.

Naposljetku, Europski sud je utvrdio da su domaći sudovi prijedlog podnositeljice za ponavljanje postupka odbacili iz procesnih razloga (jer je podnesen izvan petogodišnjeg zakonskog roka), bez donošenja odluke o meritumu predmeta. Predmetni postupak nije bio odlučujući za utvrđivanje njezinih građanskih prava i obveza te je stoga Europski sud ovaj dio prigovora podnositeljice zahtjeva temeljem članka 6. Konvencije proglasio nespojivim *ratione materiae* s odredbama Konvencije.

Europski sud je zaključno naveo da od 2017. podnositeljica zahtjeva može tražiti naknadu štete izravno od pripadnika Hrvatske vojske na temelju pravomoćne osuđujuće kaznene presude.

Ova odluka je konačna i dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda biti će objavljena na web stranici Ureda zastupnice (www.vlada.hr/ured-zastupnika). Za sve dodatne informacije molimo obratiti se na adresu elektronske pošte ured@zastupnik-esljp.gov.hr ili broj telefona 01/6444-600.

СЛУЧАЈ „ОРЕШЧАНИН ПРОТИВ ХРВАТСКЕ”

uredzastupnika.gov.hr,
10. 03. 2023.

Nova odluka o nedopuštenosti – Oreščanin protiv Hrvatske

Podnositeljev zahtjevu vezi navodno proizvoljnih i diskriminatornih zaključaka domaćih sudova nije dopušten zbog nepostojanja značajne štete

Dana 7. veljače 2023. godine Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) donio je, a dana 9. ožujka 2023. objavio je odluku u kojoj je utvrdio da podnositelju zahtjeva g. Oreščaninu nisu povrije-

đena prava zajamčena čl. 6. (pravo na pošteno suđenje), 14. (zabrana diskriminacije) i čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (pravo na mirno uživanje vlasništva) za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj je prigovarao povredi čl. 6. Konvencije zbog navodno proizvoljnih i diskriminirajućih odluka domaćih sudova pred kojima

je vodio dva postupka radi naknade štete protiv države, konkretno zbog otuđenja pokretne imovine iz kuće i zbog uništenja i paljenja njegove kuće, koje su navodno počinili pripadnici hrvatske vojske. Hrvatski sudovi su 2007. i 2008. odbili njegove tužbene zahtjeve zato jer nije dokazao da su mu pripadnici hrvatske vojske oduzeli imovinu i zapalili kuću te da šteta za ko-

ju je tražio naknadu nije predstavljala ratnu štetu. Žalbeni sudovi su potvrdili presude dodavši da su tužbeni zahtjevi u svakom slučaju podneseni izvan općeg zastarnog roka.

Europski sud je primijetio da su domaći sudovi odbili tužbe podnositelja zbog zastare primijenivši opće zakonske rokove zastare, a ne one koji bi bili primjenjivi da je šteta bila posljedica kaznenog djela jer pojedinačni počinitelji nikada nisu bili identificirani niti su donesene osuđujuće kaznene presude. Nadalje, podnositelj ni u domaćem postupku, niti u postupku pred Sudom nije osporio primjenu općeg zastarnog roka, a Sud to ne može učiniti na vlastitu inicijativu. Prema tome, u okolnostima u kojima bi oba tužbena zahtjeva podnositelja zahtjeva u svakom slučaju bila od-

bijena zbog zastare potraživanja, Sud je smatrao da podnositelj nije pretrpio značajnu štetu zbog navodnih povreda Konvencije kojima je prigovarao pred Sudom.

Imajući u vidu svoju dobro utvrđenu praksu u pogledu prigovora koji se odnose na proizvoljne ili očito nerazumne odluke domaćih sudova (npr. Baljak i drugi protiv Hrvatske), Europski sud je smatrao da interesi poštivanja ljudskih prava ne zahtijevaju ispitivanje osnovnosti ovog zahtjeva, te je isti odbacio zbog nepostojanja značajne štete.

S obzirom da su tužbeni zahtjevi za naknadu štete odbijeni zbog zastare, Sud je smatrao da ti zahtjevi nisu imali dostatnu osnovu u domaćem pravu da bi se okarakterizirali kao "vlasništvo" u smislu članka 1. Protokola br. 1. uz Kon-

venciju, pa je prigovor u tom dijelu proglasio nespojiv racione materiae s odredbama Konvencije i kao takav nedopušten.

Glede prigovora podnositelja da je diskriminiran zbog svog etničkog podrijetla, Europski sud je ponovio svoju dobro utvrđenu praksu a to je da čl. 14. Konvencije nije samostalan i da nadopunjuje druge odredbe Konvencije. Temeljem naprijed navedenih razloga, Sud je i ovaj prigovor odbacio kao nedopušten sukladno čl. 35. st. 4. Konvencije i zahtjev je u cijelosti proglasio nedopuštenim.

Ova odluka je konačna, te je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda bit će objavljena na web stranici Ureda zastupnika.

Спорови о имовини српских фирми у Хрватској

СУДСКИ ТРОШКОВИ – СЛУЧАЈ „МЛАДОСТ ТУРИСТ”

ПРИЗНАЛИ ХРВАТској ПРАВО НА ОТИМАЧИНУ:

Неочекивани епилог спора око Младост туриста у Апелационом суду у Београду

Вечерње новости,
14. 12. 2022.

Да је могуће да два суда истог ранга, о истој правној ствари, донесу дијаметрално супротне одлуке најбољи пример је судбина предузећа “Младост турист” из Београда.

Апелациони суд у Београду недавно је одлучио да ово предузеће мора да плати судске трошкове од 160.000 евра за спор који су изгубили у Хрватској у покушају да врате отету имовину, вредну 2,5 милиона евра. Ово је неочекивани обрт с обзиром на то да је Привредни апелациони суд у Београду, пре само годину дана, у истим околностима, али са другим актерима, одбио захтев за

признање хрватске пресуде о наплати трошкова у случају Југобанке.

Тада је Привредна банка Загреб тражила исплату трошкова поступка који је Југобанка водила и изгубила пред Трговинским судом у Загребу. И овај спор се водио око конфисковане имовине. Веровало се да ће то и убудуће бити судска пракса, посебно када је Привредна апелација одбила лане да призна и пресуду суда у Макарској на штету “Младост туриста”, а због другог одмаралишта у Башкој Води.

“Младост турист” је у Хрватској водио неколико спорова за повраћај имовине или

накнаду, а последња пресуда односи се на одмаралиште у Тисном, код Шибеника, одузето 1992. године, а чија је вредност процењена у Стразбуру на 2,5 милиона евра. Као и остала српска предузећа, и ово је изгубило не само имовину, већ и спор, а судски трошкови су “разрезани” на чак 160.000 евра. Хрватска је исплату трошкова тражила овога пута не преко Привредног апелационог суда у Београду, који је претходном пресудом у случају Југобанке исказао став, већ преко Апелационог суда. На опште изненађење правника, београдска Апелација је прихватила предлог

за извршење на основу стране извршне исправе.

- Правноснажна одлука Привредног апелационог суда да одбије признање стране судске пресуде била је у складу са нашим уставним системом, јавним поретком и Конвенцијом о заштити људских права, по којој је право на имовину неприкосновено – кажу у “Младост туристу”.

- Међутим, новим решењем Апелационог суда о признању хрватске пресуде, наше предузеће је троструко оштећено: отета му је вредна имовина којом 30 година не може да располаже, чи-

ме је ускраћено и у стицању прихода од употребе те имовине, и на крају је обавезано да плати ненормалне парничне трошкове.

У пресуди коју је признала београдска Апелација, хрватски суд се позива на одредбе закона из 2004. о одузимању српске имовине. Тај закон је, по мишљењу српских правника, супротан Споразуму о питањима сукцесије. Анекс Г Споразума, ратификован и у Србији, и у Хрватској, предвиђа да ће права на имовину која се налази на територији државе сукцесора и на коју су грађани и фирме имали право 31.

децембра 1990, бити призната, заштићена и враћена у првобитно стање, без обзира на националност, држављанство или пребивалиште тих особа.

Траже ревизију поступка ОШТЕЋЕНИ “Младост турист” обратио се Врховном касационом суду захтевом за ревизију поступка. Како кажу, пошто су у идентичној правној ситуацији два суда донела супротне одлуке, угрожено је Уставом загарантовано право на једнаку правну заштиту и на правилно суђење, па би ВКС требало да уједначи судску праксу.

АРБИТРАЖНИ СПОР У ВЕЗИ ОТКУПЉЕНЕ ИМОВИНЕ ОД СРПСКИХ ФИРМИ

e-Veritas, 10. 11. 2022.

DORH: Uspjeh Hrvatske u arbitražnom sporu po pitanju primjene Aneksa G Ugovora o pitanjima sukcesije

Tvrđnje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH) da se Aneks G Ugovora o pitanjima sukcesije ne može neposredno primijeniti nego je potrebno sklopiti bilateralni ugovor u kojem će se razriješiti svi imovinskopравни односи између Republike Hrvatske i Republike Srbije u cijelosti su prihvaćene čime je uspješno, u korist Republike Hrvatske, okončan još jedan arbitražni спор, пише u саопштењу DORH-a, објављеном 9. новембра на службеним интернетским страницима овoga органа.

Arbitražno судиште u cijelosti je prihvatilo наведене тврдње Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i, u cijelosti, odbilo туžitelja s туžбеним захтевом ради накнаде штете u

iznosu od 230 milijuna eura te dosudilo Republici Hrvatskoj трошак u iznosu od 126.000 eura.

Arbitražno вјеће je 7. новембра 2022., објавило наведену одлуку donesenu u arbitražном спору који se водио по правилима UNCITRAL-a u Бечу под бројем PCA Case No. 2019-02, по туžби канадског држављанина Haakona Korsgaarda против туžене Republike Hrvatske ради накнаде штете u iznosu od 230 milijuna evra.

DORH u саопштењу подсјећа: канадски држављанин Haakon Korsgaard (туžилац u овом спору) куповао je од српских трговачких друштava некретnine на подручју Republike Hrvatske (на јадранској обали) које су биле u друштvenом

власништву s правом кориштења друштvenih правних особа из Србије, а које су на основу закона Republike Hrvatske postale или власништво Republike Hrvatske или хрватских трговачких друштava која су те некретnine процijenila u вриједности друштvenог капитала u поступку pretvorbe njihovih правних предника. Како се туžилац nije mogao укњижити u земљишној књизи као власник тих некретнина тако је покренуо arbitražни спор против Republike Hrvatske u којем је тражио накнаду штете u вриједности тих некретнина (230 milijuna evra) tvrdeći da га je Republika Hrvatska izвластila te да mu је dužna платити накнаду штете позивом на Aneks G Ugovora o pitanjima sukcesije.

Закон о цивилним страдалницима у домовинском рату

Hina,

15. 08. 2022.

U godinu dana 1775 zahtjeva za status civilne žrtve rata

- Godinu dana nakon stupanja na snagu Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata zaprimljeno je 1775 zahtjeva za statute i prava civilnih žrtava rata, od čega je riješeno 596 zahtjeva, piše u ponedjeljak Večernji list.

Civilni stradalnici, nakon četvrt stoljeća borbe za priznanje njihove žrtve u Domovinskom ratu, naposljetku su dobili zakon koji na pravedniji način tretira sve civile stradale tijekom agresije na Hrvatsku. Prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata dosad su, dugi niz desetljeća, bila regulirana Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata iz 1974., koji je otada mijenjan 12 puta, no unatoč brojnim izmjenama i dopunama, ovim propisom i dalje nisu bili obuhvaćeni svi civilni stradalnici, a prava nisu bila prilagođena potrebama ove populacije. Naposljetku je 31. srpnja 2021. stupio na snagu novi Zakon o civilnim stra-

dalnicima iz Domovinskog rata koji je omogućio ostvarivanje statusa i prava civilnim žrtvama koje ta prava do sada nisu mogle uživati, a postojećima su proširena prava.

Iz Ministarstva hrvatskih branitelja kažu kako su u međuvremenu, nakon stupanja Zakona na snagu, doneseni svi podzakonski propisi potrebni za punu primjenu Zakona. Godinu dana nakon stupanja na snagu, prema podacima upravnih odjela u županijama i Gradu Zagrebu, provedbenih tijela Zakona, do sada je zaprimljeno 1775 zahtjeva za statute i prava, od čega je riješeno 596 zahtjeva. Znači riješen je svaki treći zahtjev. U postupku donošenja Zakona procijenjeno je kako se očekuje ukupno do 2500 novih statusa.

“S obzirom na trenutni broj podnesenih zahtjeva i postojeću dinamiku rješavanja, možemo utvrditi da

se postupak primjene Zakona odvija planiranom dinamikom”, kažu.

Ključno je to što je Zakonom konačno izbrisan ograničavajući imovinski cenzus u priznavanju prava, pa je omogućeno korištenje obiteljske invalidnine članovima obitelji koji to dosad nisu mogli zbog mirovine, radnog odnosa, registriranog obrta ili dobne granice, što pozdravlja Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika, piše novinarka Večernjeg lista Renata Rašović.

“Moram naglasiti kako civilni stradalnici ovim Zakonom neće ostvariti pravo na mirovinu, već isključivo na obiteljsku invalidninu. Bit će obeštećene udovice, roditelji koji su izgubili odraslu djecu, ali i malodobnu djecu, naše najmlađe žrtve rata, njih oko 400, među njima i djeca poginula u Slavanskom Brodu, simbolu stradanja djece”, kaže predsjednica Zajednice Julijana Rosandić.

NOVOSTI 22. 02. 2023.

Civilne žrtve poraća

Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata koji je stupio na snagu krajem srpnja 2021. godine mnogim žrtvama predstavlja posljednju nadu da će ostvariti kakvo-takvo priznanje patnje. No sudeći prema pojedinim predmetima u koje smo imali uvid, izvjesno je da status zasad teže ostvaruju žrtve srpske nacionalnosti

Tu noć smo pričale sve do jedanaest sati. Bile smo umorne jer smo cijeli dan sjekle drva i bavile se kravama. Ali Željka je bila jako raspoložena. Baš onako vesela. Još me molila da je ujutro probudim što ranije. I ništa, mi otišle na spavanje, vani mir i tišina. Kad odjednom čuje se divan. Ustade ona i pita me: “Mama, jesi čula? Šta je ovo?” Velim joj: “Kud

ćeš, vraćaj se u krevet.” I pukne metak kroz prozor, a ona pade. Odmah sam je pokušala dignuti, a ono sve mlako, teče krv iz potiljka... Nikad je nisam probudila – prisjeća se Milja Bojinović, čija je 21-godišnja kći 22. kolovoza 1991. ubijena u banijskom selu Trnjani.

Željka Bojinović, tekstilna radnica do 1991. godine zaposlena u sisačkoj tvornici Siscia, najmlađa je i prva od ukupno 15 žrtava srpske nacionalnosti koje su toga jutra ubijene u selima na području trokuta između Siska, Petrinje i Sunje: Trnjanima, Čakalima, Blinjskom Kutu, Blinjskoj Gredi, Kinjačkoj Gornjoj i Donjoj, Bestrmi i Brđanima. Iako je cilj vojne akcije, koju je zapovjedio general Janko Bobetko, a proveli pripad-

nici Ministarstva unutarnjih poslova i Druge gardijske brigade Hrvatske vojske poznatiji kao “Gromovi”, bio slomiti obranu protivničke vojske i ovladati prometnim pravcem Sisa-Sunja, većina žrtava bili su civili. Gotovo svi su ubijeni u vlastitim domovima ili na kućnim pragovima hicima iz vatrenog oružja. Neki od mještana napadnutih sela bili su naoružani i sukobili su se s hrvatskim snagama, o čemu svjedoči pogibija petorice te ranjavanje više njih. No u Trnjanima, gdje su započeli akciju, nisu naišli ni na kakav otpor.

Često razgovaram s danas odraslim ljudima koji su u ratu ostali bez očeva i majki, i žedni su pravde. Neki su podnijeli zahtjeve za priznavanje

statusa mada znaju slovo zakona – govori Vesna Teršelič

- Izjurila sam na vrata i zatekla puno ljudi. Svi u uniformama, a kraj njih transporter. Pitali su me gdje mi je sin, je li u četnicima. Kroz suze im velim da nemam sina. Molila sam ih: "Ubijte me, nemojte me ostaviti živu. Hoću za svojim djetetom." Jedni šute i gledaju u čudu, a drugi viču "marš u kuću". "Ne idem nikud dok me ne ubijete. Ne mogu prežaliti moju Željku. Zašto ste je upucali? Je li ona pucala na vas, ranila vas?" Okrenuli su se i otišli. Momentalno sam pala u komu, više nisam mogla ući u tu sobu - govori Milja Bojinović.

Godine 2006. podignuta je kaznena prijava protiv pripadnika HV-a Ivice Kovačića i drugih zbog sumnje da su počinili ratni zločin. Iste godine odbacilo ju je sisačko Županijsko državno odvjetništvo. Za zločin do danas nitko nije odgovarao, a sve obitelji žrtava koje su tužile Republiku Hrvatsku izgubile su, kao i mnoge druge prije njih, sporove na naknadu nematerijalne štete. Među njima su Milja i njen pokojni suprug Petar Bojinović. Svu dokumentaciju vezanu uz slučaj danas 76-godišnja Milja čuva u plavom fasciklu. Na podeblji bunt papira nedavno je dodala prvostupanjsko rješenje kojim joj je odbijen i zahtjev za priznavanje statusa člana obitelji civilne žrtve rata.

Zahtjev je podnijela temeljem novog Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata koji je stupio na snagu krajem srpnja 2021. godine. Ranije su njihova prava bila regulirana Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata iz 1992., koji je otada mijenjan 12 puta. No unatoč brojnim izmjenama i dopunama, tim aktom nisu bili obuhvaćeni svi stradali. Onima koji su bili, jamčio je pak ograničeni set prava. Zbog toga velikom broju žrtava, koje ni četvrt stoljeća nakon završetka rata nisu uspjele ostvariti niti jedan vid satisfakcije zbog pretrpljenih gubitaka, novi zakon predstavlja posljednju nadu da će ostvariti kakvo-takvo priznanje patnje. No sudeći prema pojedinim predmetima u koje smo imali uvid, izvjesno je da status za-

sad teže ostvaruju žrtve srpske nacionalnosti, i to zbog nedostupnosti ili nepostojanja dokumentacije potrebne za uspješni prolazak procedure.

S druge strane Zakonom o civilnim stradalnicima proširen je krug potencijalnih korisnika prava, pa se sada u tu skupinu ubrajaju obitelji ubijenih i nestalih. Iz Documente – Centra za suočavanje s prošlošću ističu da su tim aktom priznata prava po osnovi oštećenja organizma stradalima u zatvorima i logorima na teritoriju Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, kao i stradalima od zaostalih eksplozivnih naprava. Novom verzijom zakona konačno su ublaženi uvjeti za ostvarivanje obiteljske invalidnine, a onima koji ostvare status civilne žrtve daje se dodatak na njegu i pripomoć u kući, prednost pri smještaju u ustanove socijalne skrbi i za pošljavanje, pravo na posebni staž, psihosocijalnu, odnosno pravnu pomoć, profesionalnu rehabilitaciju, stipendije, besplatne udžbenike te troškove prijevoza i ukopa posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civila nestalih u ratu 1990-ih. Status mogu ostvariti državljani RH i oni koji su u trenutku stradavanja imali prebivalište ili boravište u Hrvatskoj, ali pod uvjetom da ga već nisu realizirali u nekoj drugoj državi.

Aktivisti i aktivistkinje udruga civilnog društva, kao i predstavnici različitih institucija koji se godinama bore za prava civilnih žrtava pozdravili su donošenje zakona, ističući da se radi o dugoočekivanom civilizacijskom iskoraku. Međutim, upozoravaju da u njemu i dalje postoje određene nedoumice i propusti.

- Po mom mišljenju nepravедno je što su priznata samo prava djece usmrćenih roditelja do 26. godine života. Često razgovaram s danas odraslim ljudima koji su u ratu ostali bez očeva i majki, i žedni su pravde. Neki su podnijeli zahtjeve za priznavanje statusa mada znaju slovo zakona, u nadi da će kroz argumentaciju koju iznose u podnescima Vlada i saborski zastupnici razmotriti izmjene zakona te priznati i prava svih koji su odrastali bez roditeljske skrbi

- objašnjava Vesna Teršelič, voditeljica Documente.

Žao mi je svake majke koja je kao i ja ostala bez svoga djeteta. Koja i ne zna gdje joj je dijete zakopano. Ja za svoju znam, ali bi bilo bolje da to nisam vidjela. Bilo bi mi lakše da se to nije desilo pred mojim očima – kaže Milja Bojinović

Ona upozorava i da je nakon donošenja zakona ostalo otvoreno pitanje prava zaposlenika ranjenih u vrijeme izvršavanja radne obaveze kao i prava žrtava terorističkih djela.

- Samo je u Bjelovaru i okolici namjerno minirano, srušeno ili oštećeno oko 650 kuća i gospodarskih objekata. Ne treba zaboraviti ni potrebu donošenja odluke kojom se RH odriče naplate parničnih troškova od svih tužitelja koji nisu uspjele sa zahtjevima za naknadom štete zbog smrti ili nestanka bliske osobe u vrijeme rata - dodaje Teršelič.

Prema podacima koje su Novosti dobile od Ministarstva branitelja, od dana stupanja na snagu Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata do 31. prosinca 2022. godine, ukupno je podneseno 2025 zahtjeva za priznavanje statusa i pratećih prava. U istom razdoblju riješeno je 1038 zahtjeva, od čega 878 s pozitivnim, a 160 s negativnim ishodom.

S obzirom na to da su iz ostvarivanja prava stradali u periodu od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine isključeni "pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na RH i svi koji su na bilo koji drugi način pomagali neprijatelju, kao i članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradanja", zanimalo nas je i koliki broj predmeta upućen tijelu zaduženom za utvrđivanje spomenutih zapreka. Strahujući da će svi oni koji nisu stradali od tako definiranog neprijatelja biti izloženi beskrajnim procedurama dokazivanja načina stradanja i slobodnoj ocjeni tih dokaza, još je uoči donošenja zakona reagiralo Zajedničko veće opština iz Vukovara. Svojevremeno je i Ured pučke pravobraniteljice sugerirao kako

bi se s ciljem izbjegavanja arbitriranja pri odlučivanju trebalo preciznije odrediti pojmove "pomagač" i "suradnik".

Posebnom povjerenstvu zaduženom za utvrđivanje navedenih zapreka – sastavljenom od predstavnika ministarstava branitelja, unutarnjih poslova i obrane, Vlade, ureda njene potpredsjednice Anje Šimprage, SOA-e, VSOA-e, Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata i nekolicine udruga veterana i njihovih obitelji – u prvih 17 mjeseci od donošenja zakona upućena su čak 682 predmeta, od koji je zaključno sa zadnjim danom 2022. doneseno mišljenje za 494. Njihov ishod je nepoznat, no doznajemo da provjeru ne prolaze samo žrtve srpske nacionalnosti, nego i većina ostalih koji ranije nisu bili zahvaćenih takvom procedurom. Sve to usporava proces utvrđivanja statusa žrtve, što se posebno negativno održava na podnositelje starije životne dobi.

Iz rješenja koje nam je ustupila Milja Bojinović vidljivo da je i njen zahtjev bio upućen spomenutom povjerenstvu. Iako ga je uspješno prošla, naposljetku joj je početkom siječnja 2023. stiglo negativno rješenje s potpisom Stjepana Markanovića, višeg savjetnika Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje Sisačko-moslavačke županije, u kojem stoji kako iz priložene dokumentacije "nisu mogle biti utvrđene okolnosti stradavanja pokojne Željke Bojinović" kao ni "uzroci pod kojima se slučaj dogodio". Drugim riječima, ispada da je 21-godišnja Željka umrla prirodnom smrću. Također, nadležno tijelo nije zatražilo potrebne dodatne dokaze, a što mu je omogućeno zakonom i drugim pratećim aktima, pa se postavlja pitanje je li u takvim okolnostima uopće bilo moguće utvrditi sve činjenice vezane uz Željkinu stradavanje. Milja je zbog svega uložila žalbu na prvostupanjsko rješenje, ali nema prevelika očekivanja.

- Sve to mi opet otvara rane. Neka sam uvjerenja da na kraju od toga neće biti ništa - veli ona.

- Žao mi je svake majke koja je kao i ja ostala bez svoga djeteta. Koja i ne zna gdje joj je dijete zakopano. Ja za svoju znam, ali bi bilo bolje da to nisam vidjela. Bilo bi mi lakše da se to nije desilo pred mojim očima - nastavlja Milja Bojinović.

Vesna Teršelič ističe kako nedjelotvorno kazneno procesuiranje zločina u kojem je ubijena Željka Bojinović ne bi smjelo postati izlika za uskratu prava njenoj majci. Voditeljica Documente podsjeća na pravomoćnu presudu za zločine u Sisku i na Baniji za koju smatra da je relevantna i za Željkinu stradanje. Njome je u prosincu 2013. na ukupno osam godina osuđen Vladimir Milanković, nekadašnji zapovjednik policijskih snaga na širem području Siska i Banije i zamjenik načelnika sisačke policijske uprave. Iako je bio dužan, Milanković nije poduzeo ništa da u periodu od sredine srpnja 1991. do sredine lipnja 1992. spriječi, suzbije i kazni postupanja sebi podređenih u kojima su usmrćena najmanje 24 civila. Pritom je osobno sudjelovao u zlostavljanju i napadima na pojedine osobe te naredio protuzakonita zatvaranja većeg broja civila srpske nacionalnosti.

Kada se sve zbroji i oduzme, jasno je da je na kraju nastradala sirotinja. I gledaj sad, propade zaleđe Dalmacije, pusta Lika i Slavonija, o Baniji da i ne pričamo. A mladih ni za lijek – ističe Zoran Danilović

- Mada među žrtvama navedenim u presudi nema imena Željke Bojinović, obrazac zlodjela iz sela Trnjani nalik je na zločine zbog kojih je kaznu izdržao Milanković. Podsjećam i da je niz žrtava izbrisan iz prve optužnice nakon smrti prvooptuženog Đure Brodarca, tadašnjeg načelnika Policijske uprave Sisak - kaže Teršelič.

S obzirom na to da prvostupanjska rješenja vezana uz Zakon o civilnim stradalnicima donose županijski Upravni odjeli za zdravstvo, socijal-

Vesna Teršelič

nu skrb i hrvatske branitelje, postavlja se i pitanje jesu li zaposleni na tim poslovima uopće dovoljno educirani za donošenje takve vrste odluka.

- Kritika je na mjestu, ali je treba uputiti širem krugu institucija. Ne treba zaboraviti da u takvim odjelima rade i službenici koji osobno poznaju civilne žrtve i desetljećima im nastoje izaći u susret u sklopu vrlo ograničenih mogućnosti. Ne treba njih kriviti za sve što su institucije propustile učiniti kako bi podržale žrtve i preživjele od trenutka počinjenja zločina, jer za to nije bilo političke volje. Moram upozoriti da nije jednostavno postupati u situaciji u kojoj nije završeno istraživanje ljudskih gubitaka i objavljen registar usmrćenih u ratu. Izazov je i što za puno ratnih zločina nije okončana istraga, nisu podignute optužnice i nema pravomoćnih presuda. Sigurno je da bi "uzroke i okolnosti" spomenute u rješenju poslanom Milji Bojinović lakše utvrdili u državnom odvjetništvu nego u upravnim odjelima - tumači Vesna Teršelič.

Voditeljicu Documente brine i što se, kako je to određeno zakonom, pri rješavanju zahtjeva priznaje samo dokumentacija izdana od strane nadležnih tijela RH. U slučaju da se radi o medicinskoj papirologiji, propisano je i da ona mora potjecati iz razdoblja neposredno nakon ranjavanja ili ozljeđivanja, odnosno da ne smije biti izdana kasnije od 30. rujna 1996. godine. Teršelič se opravdano pita kako će tu dokumentaciju pri-

baviti civilne žrtve koje su nakon početka akcija "Bljesak" i "Oluja" izbjegle iz Hrvatske, kao što je to slučaj s našim sugovornikom Zoranom Danilovićem, ranjenim u izbjegličkoj koloni u ljeto 1995.

- Nismo mogli znati da je to to. Sva-ko malo ovi pucaju na one, pa oni zapucaju na ove, a mi djeca i žene se skupimo i sklonimo gore u 20-ak kilometara udaljene Slovince. Puškaranje se smiri nakon nekog vremena, vratimo se nazad i pokušavamo dalje živjeti. Tako smo mislili i taj dan. Kad ono šipak. Pakuj stvari i bježi - prisjeća se Zoran Danilović iz Crkvenog Boka kraj Sunje toga 4. kolovoza.

Kao dijete sa sela auto je počeo voziti još kao desetogodišnjak, a pet godina kasnije ta vještina pomogla mu je da se zajedno s tetkom Radojkom Kukavicom bijelom Ladom probije na čelo izbjegličke kolone koja se kretala u smjeru Kostajnice. Pritom je 15-godišnji Zoran pretekao dva traktora. Kod ulaska u šumu Zelenik, nedaleko od Crkvenog Boka, zasula ih je rafalna paljba.

- Bilo je prestrašno. U prvom navratu mi nije bilo jasno što se dešava, auto se raspadalo, a meni je krv curila iza sa potiljka. I danas mogu napipati ranu. Sreća u nesreći što su oni bili s moje desne strane, tj. tetkine. Njoj je odsjeklo prst. Metak joj je prošao i kroz nos, usta i lijevu dojkicu. Moja rana je bila površinska pa sam uspio iskočiti u živicu i pobjeći u šumu. Skinuo sam majicu sa sebe i njom nekako zaustavio krvarenje. I tetka je nekako uspjela iskočiti iz auta. Zvala me, ali se nisam htio javiti jer nisam znao tko je. Vojsku nisam vidio jer su bili negdje sakriveni, ali sam ih čuo kako galame, pitaju od koga bježimo, psuju nas - prepričava Zoran pokazujući nam fotografiju uništene Lade koju mu je ustupio pripadnik UNPROFOR-a iz Danske.

U istom napadu poginuo je 12-godišnji Siniša Dobrić i njegov djed Petar, koji su se nalazili u kabini traktora koji je Zoran pretekao. Tjelesne ozljede zadobila je Sinišina majka Nevenka Dobrić koja se nalazila u prikolici traktora, a u istom navra-

tu ranjen je 19-godišnji student Aleksandar Vukičević. Budući da nije uspio pobjeći, Aleksandra su pronašli vojnici koji su na uniformama imali oznake HV-ove 17. pukovnije Sunja. Kasnije je i zarobljen.

- Nakon nekog vremena sam ustao i otišao dalje u šumu jer sam znao da ima oko šest kilometara do drugog auta. Pokupio sam mater i babu i odvezao nas do Bosanske Kostajnice, ali tamo nije bilo bolnice pa su me htjeli vratiti u Hrvatsku. Reko', kud ću braćo mila. Tek sam utekao, a vi me sada vraćate na slikanje glave - govori Zoran Danilović.

Pregled je naposljetku obavio u Banjoj Luci, gdje mu je izdano otpusno pismo koje je priložio svom zahtjevu za priznavanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata. I njemu je u prvom navratu zahtjev odbijen iako je uspješno prošao sigurnosnu provjeru, a negativno rješenje je ovaj put potpisao spomenuti Stjepan Markanović iz Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje Sisačko-moslavačke županije.

- U rješenju piše da sam odbijen zbog toga što u evidenciji Policijske postaje Sunja nisam evidentiran kao žrtva kaznenog djela i zato što nisam priložio medicinsku dokumentaciju izdanu od nadležnog tijela Republike Hrvatske. Pa kako da je imam kada sam utekao da spasim živu glavu - pita se naš sugovornik.

Iako u momentu našeg razgovora, koji smo vodili neposredno nakon što je Ministarstvu branitelja predao žalbu, Zoran nije bio pretjerano optimističan oko pozitivnog ishoda cijele priče, ovih dana mu je stigla pozitivna vijest. Njegova žalba je usvojena jer je "na osnovu uvida u predmet utvrđeno da je prvostupanjско rješenje donijeto na temelju nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i nedostatka dokaza". Zahtjev je prvostupanjском tijelu vraćen na ponovno odlučivanje.

- Iskreno, nisam imao skoro nikakva očekivanja jer sam bio svjedok tetki

Zoran Danilović

i Aci kada su tražili naknadu nematerijalne štete. I nisu uspjeli pored sve dokumentacije i svjedoka. Čemu da se ja onda nadam, kako da im dokazem istinu - govori danas 43-godišnji Zoran Danilović, koji se nakon izbjeglištva odlučio na povratak u Crkveni Bok gdje se danas bavi stočarstvom.

- U Srbiji su me stalno zvali "izbeglica, izbeglica". Pa imam ja svoje ime i prezime. Nisam to više mogao slušati. Kada se sve zbroji i oduzme, jasno je da je na kraju nastradala sirotinja. I gledaj sad, propade zaleđe Dalmacije, pusta Lika i Slavonija, o Baniji da i ne pričamo. A mladih ni za lijev - domeće Zoran na rastanku. Iako je vesele pozitivno riješeni zahtjevi jer, kako objašnjava, i zakašnjele reparacije žrtvama puno znače, Vesna Teršelić je svjesna da svako negativno rješenje kakvo su u prvom navratu dobili Milja Bojinović i Zoran Danilović otvara još jednu ranu na duši preživjelih.

- Uz sve gubitke nije im trebala još i ta odbijenica. Bilo bi važno da nadležno Ministarstvo branitelja provede kritičnu evaluaciju primjene Zakona o civilnim stradalnicima te predloži njegove izmjene i dopune. I to u skladu s Temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava UN-a - zaključuje voditeljica Documente.

Повратак и живот у РХ

Ћеврске у Книну – село туге кроз које се иде на обележавање Олује”

РТС,

04. 08. 2022.

Посебно тешко у овим данима је и Србима повратницима, у Книну и околини, где Хрватска сутра слави Дан победе.

Борислав Шарић, председник Вијећа српске националне мањине Шибенско-книнске жупаније каже да они у Ћеврским затворе један кафић што има и буду код куће, мало ко иде на море тих дана, а нико не иде у Книн.

У село Ћеврске 5. август слично проводе сви преостали Срби. Њима је то дан туге, а уједно су на траси Хрватима који путују на славље у Книн.

Једини кафић у селу затворен је већ данас, што је у данима хрватског славља чинио и Вељко Мандић док је држао локал преко пута.

“Ја нисам радио искључиво због себе, јер је то најтужнији дан мени у Хрватској и то је дан сећања. И докле се други радују том дану, ја сам тужан и сви у мом селу су

тужни”, каже Вељко.

Имају за чим и да за тугују. Село удаљено двадесетак километара од мора некада је, кажу, било веома урбано. Са неколико кафића, продавница и школом у коју је ишло и до 350 ђака.

“Данас је то тужно, остало је мало становника и то све стари, млади дођу само лети овде, врло мало младих живи ту”, додаје Вељко.

Један од разлога је посао. Тешко га налазе у институцијама локалне самоуправе, чак и Националном парку Крка који је на територији општина са српском већином.

“Конкретно у Шибенско-книнској жупанији у институцијама од 160 и нешто запослених, свега троје људи су Срби, односно славе православни Божић”, наводи Шарић.

А ни тамо где се сутра слави акција која је довела до постојеће етничке структуре, рекло би се,

нема много разлога за то. Потврђује и хрватски новинар, који је дан после “Олује” послат да ту покрене кнински радио.

“Што се тиче gospodarства, мислим да је стање јако лоше, и насељености самога Книна мислим да је у дефициту у односу на раздобље прије рата, тако да није сигурно добио превише”, каже Еди Шковрљ, новинар из Хрватске.

Директна последица је, између Книњани, све мање људи на прослави “Олује”.

“Пуно је мање људи, људи су сити свега. Економска ситуација, шта ће онај који је дошао из Бјеловара или одакле је дошао, њему треба више горива него и овде кад дође где ће се сместити”, каже један од становника Книна.

Све је мање и становника Книна. За чак четвртину мање него пре десет година – и Срба и Хрвата.

Kurir, 18. 08. 2022.

STAO POVRAK PROKLETSTVO: Delovi Hrvatske iz kojih su proterali Srbe su kao pustinja! Niko tamo neće da živi

Delovi Hrvatske u kojima su do 1995. godine i akcije „Oluje“ žive Srbi – poput Like, Krajine, Korduna, severne Dalmacije, ali i zapadne Slavonije – sada su skoro potpuno pusti i u njima gotovo i da nema stanovnika. U krajevima iz kojih je Hrvatska devedesetih godina, pod

vođstvom Franje Tuđmana, proterala Srbe danas praktično niko ne želi da živi.

Srba oko 3,5 odsto

Prema rečima Save Štrpca iz Dokumentaciono-informacio-

nog centra „Veritas“, po gradićima u tim krajevima još i ima stanovništva, mada je i ono u konstantnom opadanju, ali su sela potpuno prazna.

- Na popisu iz 2011. godine bilo je sela koja imaju dvoje ili troje stanovnika. To su sve srpska

sela. Međutim, pošto su to bili uglavnom stariji ljudi, u međuvremenu su i oni preminuli, pa sada u tim krajevima ima nekoliko stotina sela u kojima nema nijednog stanovnika – kaže Štrbac.

Dodaje da je na popisu 1991. u Hrvatskoj živelo 12,2 odsto Srba i nešto više od 100.000 Jugoslavena, među kojima je bilo 80 odsto Srba, ali su se samo tako izjašnjavali.

Stao povratak

- Na popisu 2011. Srba je bilo svega 4,36 odsto, a procene su

Portal Novosti, 25. 08. 2022.

Potpisana Deklaracija o suradnji Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije

Politički predstavnici Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije u Deklaraciji, potpisanoj u Golubiću, naglašavaju da kao manjine u obje države upozoravaju na činjenicu da svaki akt prijetnje ili agresije većine prema njima kao manjini dovodi u opasnost zajednicu u onoj drugoj državi

U Golubiću Obrovačkom, povodom održavanja petnaestog znanstvenog skupa “Srpsko – hrvatski odnosi”, parafirana je Deklaracija o suradnji Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije, koju su potpisali Milorad Pupovac (SDSS) i Tomislav Žigmanov (DSHV). Dokument će, kako je najavljeno, potvrditi tijela jedne i druge zajednice na svojim tijelima, unutar demokratskog procesa.

U Deklaraciji se politički predstavnici Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji obavezuju da će, polazeći od specifičnosti dviju zajednica u svrhu zajedničkog interesa i boljeg međusobnog razumijevanja, raditi na uzajamnoj podršci i boljim odnosima između dviju država s ci-

da će na ovom, koji je urađen 2021. ali još nisu objavljeni rezultati, biti između tri i 3,5 odsto ili oko 150.000 do 156.000 Srba. Procentualno bi taj broj bio i manji, ali zahvaljujući jednom negativnom trendu da je i veliki broj Hrvata napustio Hrvatsku, on se održava na tri do 3,5 odsto – objašnjava Štrbac.

On kaže da je 2000. počeo kakav-takav povratak Srba na svoja vekovna ognjišta, ali je onda i to stalo.

- Otkad je Hrvatska primljena u EU, nekoliko godina zaredom smo imali situaciju da je na jednog povratnika odlazilo pet

ljem još tješnjeg povezivanja Hrvatske i Srbije.

“Saglasni smo da zajedno radimo na boljim odnosima dva naroda, kako u naše dvije države, tako i na širem prostoru, te da saradujemo u svim oblastima koje su od zajedničkog interesa. Saglasni smo da radimo na planu stvaranja uslova za bolji život i zaštitu prava, kako svoje, tako i druge partnerske zajednice. Obavezujemo se na unapređenje dosadašnje saradnje na svim oblastima društvenog, političkog, privrednog, kulturnog i sportskog života na korist naših zajednica i država u kojima živimo”, stoji u Deklaraciji.

Također se potiče da se države u kojima žive, umjesto obnavljanja sukoba, potaknu na saradnju u cilju prosperiteta svih građana što podrazumijeva rješavanje svih postojećih i mogućih otvorenih pitanja kroz dijalog, razumijevanje i poštovanje međunarodnog prava u Hrvatskoj i Srbiji, kao i uspostavljanje najviših standarda zaštite manjinskih zajednica.

Srba iz Hrvatske. Sada nije tako drastična situacija, ali je taj negativan odnos i dalje na snazi. I dalje više ljudi odlazi nego što se vraća – ističe Štrbac.

Kaže i da zvanična statistika to ne pokazuje, jer ona računa i one koji se u Hrvatsku vraćaju samo tokom sezone, a ta vrsta migracija daje pogrešnu sliku, pa ispada da se više ljudi vraća nego što odlazi.

- To nije tačno. Ako se pogleda struktura, jasno je da je reč o sezoncima, a da je pravih povratnika i dalje veoma malo – objašnjava Štrbac.

“To također podrazumijeva dosljednu primjenu i provođenje svih važećih zakona koji se tiču ljudskih i manjinskih prava, preuzetih međunarodnim obavezama, međunarodnih ugovora i bilateralnih sporazuma”, piše u Deklaraciji.

Politički predstavnici Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije osuđuju svaki oblik ispoljavanja i propagiranja mržnje prema pripadnicima druge nacije i druge države, veličanja ili negiranja zločina koje su počinili pojedinci ili grupe prema pripadnicima drugog naroda, posebno onih koje predstavljaju.

U Deklaraciji posebno naglašavaju, da kao manjine u obje države, upozoravaju na činjenicu da svaki akt prijetnje ili agresije većine prema njima kao manjini dovodi u opasnost zajednicu u onoj drugoj državi.

Dodali su i da podstiču svaki oblik obeštećenja žrtava ratnih sukoba i pristup uskraćenim pravima svakog od njih, kao i njihovih porodica, te pravo na nepristranu i otvorenu

saradnju vezano za suđenje za ratne zločine i pitanja nestalih lica, bez obzira jesu li hrvatske ili srpske nacionalnosti, stoji u Deklaraciji koja je potpisana i na hrvatskom i na srpskom jeziku, kao i na ćirilici i na latini, koji povezuju ona naroda.

- Prava Srba u Hrvatskoj ne mogu biti nevažna komponenta. Budući da su države opterećene drugim odnosima, smatrali smo potrebnim da istaknemo nužnost suradnje i pozovemo dvije zemlje da krenu u tom smjeru. Na temelju tog programa dobit ćemo konkretne oblike i političkih odnosa Srbije i Hrvatske – kazao je Pupovac.

Na novinarsko pitanje dodao je da sadašnje okolnosti niti

su išle, niti idu, na ruku suradnje Hrvatske i Srbije. – Ali nema nikakve sumnje da politike u Zagrebu i Beogradu nisu izolirale prostor suradnje između Hrvatske i Srbije, bilo od unutrašnjopolitičkih, bilo vanjskopoličkih. Mislimo da je moment da započne zaštita ovog prostora i suradnje između Hrvatske i Srbije – istaknuo je Pupovac.

Deklaracija je posljedica naše višegodišnje plodne suradnje, koja u sebi sadržava sve što smo i do sada činili. Važan je to korak prema daljnjem proširivanju i ubrizgavanju naših namjera. Vjerujem da će ova imati pozitivne posljedice, ne samo za ove dvije zajednice, nego i šire kada su u pitanju

politike međudržavnih odnosa – kazao je Žigmanov,

Tokom skupa sudionici su se bavili temama vezanim za heroizaciju i političkim mitovima na prostorima Hrvatske i Srbije, a govorilo se i o poticajima EU-a kako bi se potakao ruralni razvoj Dalmacije. Uz znanstvenike, na skupu su prisustvovali predstavnici/e DSHV-a i SDSS-a, kao i drugi politički predstavnici/e Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije, te lokalni dužnosnici/e.

Skup su organizirali Udruga za povijest, suradnju i pomirenje iz Golubića (obrovačkog) i Centar za istoriju, demokratiju i pomirenje iz Novog Sada.

Вечерње новости, 04. 09. 2022.

„ЗАПАЛИЋУ СВЕ И ЗАВРШИТИ У ЗАТВОРУ, ТАМО ЋУ ИМАТИ СВЕГА” Станко са Баније има за само један оброк дневно, жену изгубио у „Олуји”

, СТАНКО Самац (88) из Брестика крај Глине живи у кући са црвеном налепницом.

Пензија му је 1.000 куна (нешто више од 15.000 динара) па нема 500 куна за метар дрва. Нешто новца ће добити од Глине, нешто од државе, али ни приближно довољно.

Ма нека се сруши, није ми стало. Нека све падне на мене, нека ме нестане једном заувек, виче Станко испред своје оронуте куће. Диже квржаве руке у ваздух, упире прстима у сломљене греде и попуцане зидове.

Пуна му је капа и живота и немаштине, и зиме и самоће. Станко Самац има 88 година и живи у Брестнику, забаченом месатшцу негде иза Глине. Дочекаће и ову

зиму у кући с црвеном налепницом, ако се то више уопште може назвати кућом.

Тврдоглав и стар, не пада му на памет да иде у контејнер.

Како ће се да се греје, не зна. Цена дрва скочила је на петстотинак куна по метру, а Станко толико новца нема.

- Колика вам је пензија – питали су га.

- Хиљаду динара – одговара старац, мислећи на куне. Валуте и државе се мењају, Станку је свеједно. Преживљава од тих хиљаду куна месечно. Некад, кад су га руке и леђа слушале, купио би шљиве, јабуке и кестење, продао их и скуцао за огрев. Помагао би и комшијама носећи сено и цепајући дрва. Ове године

неће бити ништа од тога.

Остало је још срамежљивих метар дрва

- Потребно ми је бар пет метара да се угрејем преко зиме. А од чега ћу их платити? Не знам. Дигнућу руке, запалити све и завршити у затвору. Тамо ћу барем имати свега – понавља човек.

Прошле године су се ангажовали волонтери, спојили се с једним домаћим човеком који му је донерао и довезао исечена дрва. У остави је још остало срамежљивих метар, можда метар и по од те донације. Плануће у року неколико недеља. Репортери га питали да ли има хране.

- Један оброк дневно. Један у 24 сата. Донесу ми ови из штаба. Дођу око пола један. Ујутро не

поједем ништа, чекам тај оброк. И онда до сутра опет ништа – прича стари Станко.

Уводи новинаре у свој дом, у мрачну, огуљену и влажну просторију. Руке му се тресу док тражи прекидач. Светлост се завлачи у распале углове, у нахерени судопер, у чађаву пећ, у раширени кауч.

- Ту ноћим. Није паметно, знам да није. Али ово је још добро како је горе. Горе се не може боравити, све је сломљено – казује док упире прстом у плафон. Води новинаре на спрат, једва се пење уз шкрипаве степенице.

- Не бојте се, ићи ћу ја први – добацује. Отвара врата, показује подеране зидове. Тамо су два стара кревета, донели су му их волонтери некад давно. На једној вешалици висе уредно пресложене панталоне, њих облачи кад се

мора спустити до Глине. Новинари примећују згужвани папирић од пензијског осигурања. Стар је пет година. Пише Станково име, пише да му исплаћују 901 куну.

Некад је имао за нормалан живот

- Кад сам био млађи, радио сам у пољопривреди. Имао сам стоку, имао сам тракторе, коње, овце и свиње. Све што је требало човеку. Утекао сам у "Олуји" и све је пропало. Са сином и снахом смо зграбили децу и у оној гужви сам изгубио жену. Остала је негде у Двору. Никад више ни гласа о њој нисам чуо – прича старац. Вратио се деведесет осме, након пар година "животарења" у прихватном центру. Породица му је у Србији. Он је сам на Банији већ више од двадесет година.

Показује и контејнер. Отвара га, унутра је кревет и мобилна кли-

ма. Још је нераспакована, Станко је не зна упалити. Не зна шта би с њом. Показује кров и разбијену надстрешницу. Питање је дана кад ће се све срушити. Кад падне прва јача киша? Јачи снег? Кад време докрајчи оно што је потрес започео?

Потребна су му дрва. Нешто новца ће добити од Глине, нешто држава помаже, Бранка Бакшић Митић повлачи донаторе за руке, али ништа од тога није ни приближно довољно за Станка и остале несрећнике који стрепе пред још једном зимом.

- Било би боље да ме нестане. Да се реши проблем за све. Овако се не може живети – понавља и даље Самац стојећи пред уништеном кућом.

-Veritas, 28. 12. 2022.

Donacija za povratnike

U Batinjanima kod Daruvara u organizaciji SNV-a, Komesarijata za izbeglice i migracije Srbije i lokalnih srpskih vijeća organizovana je podjela donacija bijele tehnike za srpske povratničke porodice u bilogorskoj regiji

Donacije bijele tehnike za srpske povratničke porodice u bilogorskoj regiji, organizovana je u Batinjanima kod Daruvara. Rezultat je to uspješne saradnje Srpskog narodnog vijeća iz Zagreba i Vijeća srpske nacionalne manjine Bjelovarsko-bilogorske županije te drugih manjinskih vijeća sa Komesarijatom za izbe-

glice i migracije Republike Srbije.

Bijela tehnika stigla je tako za 34 lica iz općina Končanica, Sirač, Dežanovac, Đulovac te gradova Daruvara i Grubišnog Polja. Ovoga puta donacija Komesarijata sastojala se od novih hladnjaka, peći i mašina za pranje rublja. Veliku pomoć pružilo je preduzeće Sekundarne sirovine u vlasništvu bračnog para Saše Radoševića i Sanje Orozović Radojević koje je u svom poslovnom prostoru omogućilo prihvati i podjelu bijele tehnike.

(izvor: Portal Novosti)

Вести, 25. 02. 2023.

Рампа за певаче

Бура због забране концерта српских певача народне музике у Пули није се слегла, а подигла се нова због забране истог у Осијеку. Осјечки градоначелник Иван Радић је рекао да не жели такву

"промоцију". Он каже да је из медија сазнао да ће Осијек постати "заменски град" за концерт првобитно заказан у Пули.

- С обзиром на идентитет града који развијемо и којем стремимо,

оваква промоција није прави и жељени пут. Не желим утицати на то шта ће ко приватно да слуша, али треба бити селективан у одабиру садржаја који се нуди у јавном и градском простору и он

треба бити усклађен с визијом развоја и позиционирања града у будућности – рекао је Радић.

Вредносни критеријуми

Он је подржао реакцију свог колеге градоначелника Пуле, Филипа Зоричића.

Директор документационо информационалног центра Веритас Саво Штрбац сматра да у овој реакцији градоначелника Пуле и Осијека није реч само о вредносном критеријуму, већ и о односу према Србима.

– Свака страна има своју причу, па градоначелник Пуле негира да је вређао, али остаје при томе да та врста музике неће проћи код њега. Морам да поменем да је својевремено градско веће Пуле ускратило наступ певачу Томпсону, а сада је Зоричић на питање новинара да ли би и он забранио, казао да не жели да одговара на хипотетичка питања и да ће се изјаснити ако до тога дође – прича Штрбац за “Вести”.

Он сматра да се и Иван Радић огласио и забранио концерт у Осијеку по истом основу, па је, како каже, питање има ли у тим наступима дискриминације по другом основу, а не само по вредносном. Односно да је овде реч о односу према Србима, па и њиховој музици.

– Оба градоначелника позивају се на вредносне критеријуме и наводе да не може та музика у јавном простору, али је мој утисак да неки градски челници у појединим деловима Хрватске једноставно не дозвољавају да прође музика из Србије, док у другим деловима српски певачи пуне и приватне и јавне просторе – указује наш саговорник.

Дискриминација

У Хрватској се, према његовим речима, нађе неко попут градоначелника Пуле ко има другачије

критеријуме не само према музици, већ и према другим сферама, и политици и животу. Онда га први човек Осијека ископира и солидарише се са њим, па Штрбац не искључује могућност ширења ове теме која ће поделити тамошњу јавност на за и против.

Пројекат “Хиљадарка” је 25. марта хтео да организује концерт у Пули, на којем би наступили Душко Кулиш, Драган Којић, Ана Бекута и Зорана Мићановић, а из те организације се чуло да је до забране продато чак 85 одсто карата. У “Хиљадарци” кажу да је Зоричић био некултуран и прост на националној основи и да су против њега поднели тужбу. Марио Циндари је казао да је покушао и да објасни Зоричићу да је Душко Кулиш култни хрватски певач, Далматинац, Сплићанин. Објашњава да му је Зоричић путем телефона псовао српску матер и рекао “да не жели српско смеће у граду”, што је Зоричић негирао и најавио контратужбу.

Реаговао је истарски жупан Борис Милетић истакавши да је свако вређање недопустиво.

– Ако је наведено истинито, најоштрије осуђујем такву реторику, која је толерантној Пули и Истри непозната и несвојствена. Наша је регија позната по отворености и мултикултуралности и таква ће бити – каже он.

Председник Већа Српске националне мањине Истарске жупаније Милош Бајић је истакао да је Зоричићева забрана неукусна и лицемерна.

Боле кости од цајки

Председник Хрватске Зоран Милановић је реагујући на потезе два градоначелника казао да не воли културу забрањивања, али ни ту музику.

– Дозволио бих им концерт јер, публику имају, пола ХДЗ-а слуша

ту музику. То се из љубави назива цајкама. Од срца. Ја не волим ту музику, никад је нисам подносио. Иде ми на живце, боле ме кости од ње. Ја је не бих бранио. Одлука пулског градоначелника је да то не дају јер ће тамо бити цајке – прокоментарисао је Милановић.

Смеће је смеће

Певачица Ана Бекута каже “смеће је једноставно ђубре и смеће”.

– Видим да га и у Србији и у Хрватској имамо у једнаким количинама. Ако ми дозволе актери данашњих вести да им дам један савет из живота: Када ти се програм не свиђа, пребаци га. Када ти се кафић не свиђа, промени га. Када ти се концерт не свиђа, не купуј карту. Врло је једноставно. Живи и пусти друге да живе. Певај и допусти да певају – навела је на Инстаграму.

Злоћудна политика

– То је потез особе која штети овом граду и овој Истри, и управо је то неистинито и крајње вештачко раздвајање Медитерана од Балкана. У политичком смислу, забрана је школски пример злоћудне политике несношљивости, супротстављене ономе што градоначелник назива грађанском, европском и медитеранском Пулом – рекао је Милош Бајић. Певачица Ана Бекута је на Инстаграму исписала да је више пута летовала у Истри и да су је третирали као краљицу, а тако третирају сваког госта.

– Знам да одлука градоначелника Пуле нема везе с начином на који размишљају Пулежани и Истријани. У Пули и Истри сам провела довољно времена да их упознам – навела је она, док је Драган Којић Кеба је рекао да му је жао због ситуације, али се не би упуштао у било какве дубље анализе, већ то препушта организаторима.

Jutarnji list, 02. 05. 2023.

Hrvatski kraj kojem prijeti sigurna smrt: Stanovnici odlaze, stiže radioaktivni otpad!

Država je prelomila i odlučila gdje će se skladištiti radioaktivni otpad iz Krškog

Nema više dvojbi da će se Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada graditi u bivšoj vojarni Čerkezovac na Trgovskoj gori nedaleko od Dvora gdje će se pohranjivati institucionalni radioaktivni otpad i iskorišteni izvori ionizirajućih zračenja iz Republike Hrvatske te 2400 tona nisko i srednje radioaktivnog otpada iz Nuklearne elektrane Krško.

Hrvatska točno četiri desetljeća zna da mora pronaći mjesto za pola otpada iz Krškog, rok za to joj je 2023., a krajnji rok da ga preveze iz Slovenije istječe najviše dvije godine poslije, znači 2025. godine. Te godine počinje gradnja u Čerkezovcu, a godinu poslije stižu prvi radioaktivni paketi. Još uvijek ne postoji ključni dokument na kojem će se temeljiti izbor i uvjeti gradnje – studija utjecaja na okoliš, ali kakva god ona bila, bit će prihvaćena jer više nema vremena, izbora ni plana B.

Predan zahtjev

U tijeku je izrada sigurnosnih analiza i idejnog projekta za potrebe ishoda lokacijske dozvole te je nadležnome Ministarstvu predan zahtjev za određivanje sadržaja studije utjecaja na okoliš, dokument na 137 stranica iz kojega se dobro mogu iščitati gotovo svi detalji o radu budućeg Centra.

On, naglasimo, neće skladištiti nuklearni otpad, niti biti opasan za okolinu. No, sama činjenica što on postoji neće doprinijeti da se tamo počnu doseljavati ljudi, a to je jedini način da se ovaj kraj otrgne

od sigurne smrti. Od popisa do popisa stanovništva između 2011. i 2021. općinu Dvor napustilo je čak 45 posto stanovništva, dio je umro, dio se odselio, a u brojkama je riječ o više od 2500 ljudi. Projekcije kažu da će se u sljedećih deset godina dogoditi sličan odljev i da će taj broj pasti na manje od 1500 stanovnika. Sredstva fi-

natječaja dodijelili su u veljači financijska sredstva pčelarskoj udruzi na području općine Dvor. U ožujku su dodijeljena sredstva Športsko-ribolovnoj udruzi. U pripremi je i natječaj za nabavu opreme za ribiče. U gradu su otvorili Info centar kojim građanima nastoje približiti aktivnosti na odlagalištu, a prikazan je gotovo kao turi-

skalnog izravnjanja iz državnog proračuna, koja ovise o broju stanovnika, ovoj će općini biti skinuta za oko 700.000 eura, upravo toliko koliko se očekuje da će im biti plaćana renta zbog radioaktivnog otpada koju će ove godine odrediti Vlada RH posebnom uredbom.

Projektom budućeg Centra rukovodi Fond za financiranje razgradnje NEK-a. Silno se trude uvjeriti lokalnu javnost da je Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada super stvar i žele im se dopasti. Putem javnog

stička atrakcija. "Posjetitelji mogu putem tehnologije virtualne stvarnosti 'otputovati' s domaćinima iz Fonda u jedan od europskih centara za zbrinjavanje radioaktivnog otpada i običi postrojenja(...). Moći će proći put kojim prolaze bačve s radioaktivnim otpadom od trenutka nastajanja i zaprimanja do skladištenja i provozati se na kamionu s bačvama i viličaru koji ih smješta na njihovo mjesto u skladištu. Kroz iskustvo proširene stvarnosti posjetitelje će dočekati Otpa-

dožder, ali i jedna od najvećih znanstvenica svih vremena, Marie Curie, koja će ispričati ponešto o radioaktivnosti...”, glasi pozivnica za posjet Info centru gdje posjetitelje čeka i izložak jezgre tla s dubine od 198 metara s mjesta gdje će biti skladište. Zavirili smo u dokument, svojevrsnu podlogu studije utjecaja na okoliš koju je za Fond izradilo poduzeće Ekenerg – institut za energetiku i zaštitu okoliša.

Mjere zaštite

Na 60 hektara bivše vojarne rekonstrukcijom postojećih objekata pripremit će se središnje skladište za institucionalni radioaktivni otpad, a iznova će se graditi objekt za radioaktivni otpad iz Krškog, armirano-betonska građevina veličine 6330 četvornih metara, visoka 17 metara i s kapacitetom 2450 spremnika od armiranog betona, ulazni plato s upravnom zgradom i objektom kontrole te nova prometnica za dopremu RAO-a. “Doze zračenja za radnike i javnost, kao posljedica aktivnosti skladištenja ot-

pada, neće prelaziti relevantne granične vrijednosti utvrđene IAEA standardom i hrvatskim propisima. Skladišta se projektiraju i rade na način da se optimizira zaštita od zračenja(...). Zaštitne mjere bit će takve da u slučaju bilo kojeg predvidivog kvara ili nesreće pri radu skladišta nema posljedica na ljude i okoliš”, navodi se u dokumentu. Tvrdi se i kako ni na koji način tijekom građenja, a i poslije tijekom skladištenja, neće biti ugrožena zajednica, flora ni fauna, obližnja Una i vodotoci. Sve to nije previše utješno za načelnika općine Dvor Nikolu Arbutinu. Kako on, tako i niti jedan drugi stanovnik zaboravljene općine nije prihvatio ovaj Centar, ali se polako mire s činjenicom da će on tamo zasigurno doći.

Stanovnici protiv

- Mi smo jedina država na svijetu koja je odredila lokaciju, a tek onda idemo dokazivati je li ona pogodna za zbrinjavanje radioaktivnog otpada. Građani i Općinsko vijeće još su 2015. rekli da smo protiv ideje zbrinjavanja radioaktivnog otpada

na našem području, no to ne znači ništa, oni idu svojim putem mimo nas – kaže nam načelnik Arbutina. Spominjemo mu rentu koja bi Općini trebala donijeti stotine tisuća eura, ali nismo ga odobrovoljili.

- Renta je kukavičje jaje koje je država vješto stavila pred građane općine Dvor zato što ne postoji nikakav dokument o bilo kakvoj isplati ili davanju na osnovi Centra, a mi štetu trpimo već četiri godine jer se naša općina medijski spominje samo po pitanju zbrinjavanja radioaktivnog otpada. Dvor doista nema blistavu budućnost, nemamo resursa da okrenemo te trendove, a država ih možda ima. Za opstanak je nama nužno doseljavanje. Stav je svih građana na svijetu da ne žele radioaktivni otpad u svom dvorištu. To što Fond predstavlja da je to dobro može se govoriti u sredinama koje su naučile živjeti s nuklearnom elektranom, a nama dovoze otpad koji nije nastao na našem području. To nije prirodno i nije O.K. – kaže načelnik.

Portal Novosti, 10. 05. 2023.

Vlada objavila javni poziv za javno prikupljanje ponuda za kupnju talioničke troske, odnosno kancerogenog crnog brda troske s lokacije u Biljanama Donjim u Ravnim kotarima

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, objavilo je na svojim stranicama javni poziv za javno prikupljanje ponuda za kupnju talioničke troske, odnosno kancerogenog crnog brda troske s lokacije u Biljanama Donjim u Ravnim kotarima.

Riječ je o novom pokušaju države da sanira područje tog sela nastanjenog uglavnom građanima srpske nacionalnosti. Prodaja se događa nakon što je

Država prodaje “crno brdo”

u veljači Europska komisija po drugi put podnijela tužbu Europskom sudu protiv Hrvatske jer nije prema ranijem nalogu uklonila trosku koja je u njezinom vlasništvu.

Za nepoštivanje takvih odluka zapriječene su i višemilijunske kazne.

Podsjetimo da problem traje od 2010. godine kada je otpadnu trosku, nastalu kao nusprodukt propale šibenske Tvornice elektroda i ferolegura, za koju su ekspertne i neovisne analize, a zahvaljujući trudu i upornosti u međuvremenu ugašene Eko udruge Ravni kotari, pokazale prisutnost većih količina kancerogenih spojeva, na

navedenu lokaciju definitivno navezla zagrebačka MLM grupa.

Ministarstvo je navelo da je riječ o 74.836 metara četvornog materijala čija početna cijena iznosi 198,7 tisuća eura, dok iznos jamčevine za sudjelovanje u nadmetanju iznosi čak 19,9 tisuća eura. Navode i da će se javno otvaranje ponuda održati 26. svibnja u Ministarstvu.

Istaknutog ekološkog aktivista i predsjednika Udruge Eko Kvarner Vjerana Piršića, koji je upućen u čitav slučaj, pitali smo za komentar oko pomalo nesvakidašnjeg oglasa.

- Ideja ne mora biti loša, jer ako

се троска може продати и негде збринати на сигуран начин, онда ће бити добро. Али поучени досадашњом праксом скептичан сам око свега – казао је Новостима Пиршић.

Говори да инертiranje није најлошији начин да се троска даље искористи – у цесту, асфалт. Али напомиње како су, колико му

је познато, из троске одмах на почетку, извађени већ корисни и ријетки метали, заправо све оно што се могло продати. Но остали детаљи му нису познати. Па закључује опћом оцјеном станја околиша у држави:

- У Хрватској су људи на четири кључна мјеста изложени перманентном трованју канце-

рогеним tvarима. То је “базен лужина” у Обровцу, троска у Биљанамa Донјим, азбест у Врањци и шљака у Дугом рату. Санација набројаног толико је енормно скапа да нисам сигуран да је за њу волјан итко платити у Хрватској – закључио је Пиршић.

Portal Novosti, 21. 05. 2023.

Отворени су 26. Дани културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема. Манифестација којом се промовише култура, негује српска традиција, обичаји и идентитет, започела је у Етнолошком центру барањске баштине у Белом Манастиру

Град Бели Манастир и ове је године, 12. маја, био домаћин традиционалне манифестације 26. Дани културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема. Свечано отворење манифестације којом се промовише култура, негује српска традиција, обичаји и идентитет, одржано је у Етнолошком центру барањске баштине, а отвореном ју је прогласила потпредседница Српског културног друштва Просвјета Радмила Латас.

- Важно је да имамо овакву манифестацију у оквиру Српског културног друштва Просвјета у ове две жупаније, зато што повезује све оне садржаје који се дешавају у Осјечко-барањској и Вуковарско-сремској жупанији. Повезује сва фолклорна друштва

Свеоубухватна култура

која делују као и остале активности које се одржавају. Посебно је значајно што су активности разноврсне, од фолклора, културе, музике до ликовне уметности. Укључена су и деца, тако да постоје смотре литерараца и рецитатора. Главни циљ је имати некога ко ће ово да настави, једног дана кад буду мало старији – закључила је потпредседница Друштва Радмила Латас.

У програму манифестације учествовали су Народни оркестар Ансамбла народних игара Српског културног друштва Просвјета из Вуковара с вокалним солистима Живојином Јергићем и Милисавом Петковићем, Дечји хор Сањалице из боровског пододбора, песници и чланови Пододбора Бели Манастир и Осиек Рајко Кнежевић и Миленко Васиљевић Чико те чланица Фолклорног ансамба Чуvari традиције барањских Срба из Белог Манастира Јасна Бодловић.

Учесницима манифестације на крају су додељене захвалнице.

Након Белог Манастира, осјечки пододбор СКД Просвјета био је домаћин песничке вечери која је одржана у њиховим просторијама, а у Борову у библиотеци Просвјете, одржана је Смoтpa литерараца. Ватрогасни дом у Јагодњаку 26. маја у 17 сати биће домаћин Смотри рецитатора, а драмско вече на програму је 20. маја од 19 сати у Дому културе у Маркушици. Просвјетин пододбор у Вуковару биће домаћин дводневне ликовне колоније 27. и 28. маја која ће бити организована у просторијама културурно-уметничког друштва Слога у Вуковару. Смoтpa фолклора биће одржана 27. маја од 19 сати у Дому културе у Боботи. Манифестација 26. Дани културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема, која се реализује уз подршку Савета за националне мањине Владе Републике Хрватске, завршава се и затвара пригодним програмом 2. јуна у 18 сати у Српском дому у Вуковару.

Вечерње новости, 26. 05. 2023.

МЛАДИ ОДЛАЗЕ, А СТАРИ УМИРУ: На Банији у контејнерима и међу рушевинама људи 900 дана чекају кров над главом

ГОТОВО 900 дана проло је од катастрофалног земљотреса у Хрватској. И док на Банији много људи живи у контејнерима, рок

за коришћење европског новца истиче.

Што се уради до краја јуна биће

финансирано од Европске уније, а готово је сигурно да ни у две године Хрватска није искористила сав понуђени новац.

- Све то још иде споро, а ни време са овим поплавама није на нашој страни – каже за "Новости" агилна заменица градоначелника Глине Бранка Бакшић Митић.

- У последње време, због измене закона којим су додатно закомпликовали обнове, нешто се покренуло, али за многе следи треће лето у контејнерима, по пакленим врућинама и недостојним условима за живот. За разлику од два претходна министра има неких помака на боље. Свуда су отворена градилишта и нешто се ради, али то није ни издалека задовољавајуће за људе који две и по године чекају да се врате у своје домове.

Заменица градоначелника Глине каже да је додатни проблем несрећним људима на Банији што су ових дана добили астрономске рачуне за грејање, иако је било речено да ће држава сносити тај трошак.

- Имамо проблем са Хрватском електропривредом која шаље рачуне људима који живе у контејнерима, тако да су многи добили да морају да доплате струју, а износи су их шокирали – каже Бранка Бакшић Митић. – Рачуни стижу и онима који су се одлучили вратити на властиту одговорност у срушене куће.

Ипак, има и добрих вести. При крају је изградња нових кућа за неке срећнике који су победили бирократију и успели да исходе бројне и скупе дозволе. Неке од тих кућа су урађене солидно, са много бетона и готово су као атомска склоништа, а неке баш и не уливају поверења да би издржале нови земљотрес.

Усељење највише очекују деца која су се ове зиме често разболела, јер живот у контејнеру је, како кажу Банијци, прави пакао. Сада 135 срећних породица чека нови дом, али многи од њих не знају када ће све бити готово јер

је јако тешко наћи грађевинске раднике. И цене грађевинског материјала су "отишле у небо", сви се сналазе како знају и умеју.

Статистика не иде у корист Банијаца. До сада је завршено само тридесетак кућа, решена само половина захтева за неконструкцијску обнову, од око 9.000 колико је пристигло. Гради се и 308 станова у двадесет зграда, али нико не верује у речи новог министра Бранка Бачића да ће до следеће зиме сви бити збринуте.

- То је немогуће, ако је до сада ишло тако траљаво ко може дати гаранције да ће за неколико месеци бити све готово – поручују Банијци, иако је хиљаде радника ангажовано на обнови.

Многи из контејнера неће дочекати "нови живот", јер су оболели и умрли. Многи су упорни и чекају боља времена која је у ових 900 дана обећавало три хрватска министра. Многи преправљају на-

лепнице на "црвеним кућама" које су потпуно страдале јер се надају да ће сами обнављати брже. Многе грађевинске фирме пропадају, радници одлазе и долазе као по траци.

Неки се одлучују да откупе рушевне куће и од државе добију 75.000 евра за радове, а многи чекају старост, док младост одлази. Предлали су захтеве за обнову пре две године и тек су их ових дана посетили инжењери да виде шта се може урадити.

- Људи су разочарани, а како не би били. Све то траје ужасно дуго, многи су изгубили стрпљење – говори Бранка Бакшић Митић.

А држава користи сваку прилику да заради од несрећних људи, наплаћује разне дозволе 3.000 евра и више, а нико не зна ни да ли ће то добити натраг, ни када ће на ред доћи обнова куће.

РТ Балкан, 09. 06. 2023.

Проблеми Срба у Хрватској: Децу уче наставници који не знају ћирилицу

За нас је важно да Срби имају будућност у Хрватској, рекао је председник Српског националног вијећа

Упркос вишедеценијским настојањима да се то промени, Српско народно вијеће и Заједничко веће општина у Хрватској још имају статус невладиних организација. Та статусна и финансијска несигурност представља проблем за српску заједницу у Хрватској.

На ово је јуче упозорио Милорад Пуповац, председник Српског националног вијећа током округлог стола "Срби у Хрватској – Актуелни положај и главне програмске активности", који је одржан у Српској академији наука и уметности у Београду.

"За нас је важно да Срби имају будућност у Хрватској, као што је важно да сви представници националних мањина имају своје место у Хрватском сабору", рекао је Пуповац.

Једнако је важно да на нивоима општина, градова, жупанија или округа, такође постоји поштовање према правима мањина и да се то ни на који начин не доводи у питање. Сви ти нивои су једнако битни за политичко суделовање за учествовање у доношењу одлука, за видљивост и заступање права и интереса српске заједнице и других мањина, пишу "Новости".

Пуповац је истакао да од политичке заступљености националних мањина, много већи проблем представља етнички немотивисана сарадња.

"Сва питања која имају политич-

ки карактер, а нажалост већина их има, као на пример школовање на ћириличком писму, унапређење инфраструктуре и развој средине у којој живе Срби су проблематична. У појединим раздобљима политизација је имала већи утицај, данас је нешто мањи, али непрестано постоји опасност да 'политика' отежа права на изградњу водовода, путева, културних центара и домова. Како ће живети Срби и у Вуковару, и у Глини, и у Загребу, и у Ријеци зависи од политичке атмосфере", каже Пуповац.

Академик Зоран Кнежевић, председник САНУ је истакао да ће наши сународници у Хрватској, као и у осталим државама имати подршку и помоћ институције на чијем је челу.

Кнежевић је говорио о једном догађају који је "покварио" односе Срба и Хрвата.

"Наши народи су у контакту и у међусобном прожимању још од византијског доба, да би се у средњем веку део Срба из Босне преселио у аустријску монархију и остајао да живи у тим крајевима. Каснији односи између Срба

и Хрвата су се постепено мењали. Све до половине 19. века није било политичких сукоба и других озбиљнијих проблема. Делили су заједничку судбину. Тада су се, међутим, појавили су се политичари у Хрватској који су имали изразито антисрпски став", каже Кнежевић.

Подсећа да знамо шта се догађало у 20. веку, али и у 21. веку, те да могамо да видимо како да преостали српски живаљ помогнемо да настави да живи тамо, да се развија и обезбеди свој идентитет и национална права.

Током округлог стола било је речи о томе како Срби у хрватској остварују своја национална права, одржавају српску културу и заједнице.

"За време распада Југославије видели смо да неке истине заиста нестају", рекао је академик Тибор Варади.

"Мислим да промене могу бити већи изазов за мањине, него за већинске народе. За већину наставак понекад обезбеђује инерција. За мањину су потребни нови покушаји. Потребно је да се неки принципи преобрате у фразе. Ре-

цимо, принцип једнакости. Нема једнакости, ако сваки грађанин једне државе има једнако право да иде у католичку цркву. Нема једнакости ни тада, ако сваки грађанин има једнако право да одлази у православну цркву. То важи и за латиницу и ћирилицу. Важи за право за коришћење сопственог језика свим мањинама у Србији и исто тако српској мањини ван Србије”, каже Варади и напомиње да је суштина једнакости уважавање различитости.

Варади истиче да је задржавање мањинског идентитета био и остао задатак и да је људски прихватити га.

На скупу се говорило о социјалним и економским проблемима, положају Срба у Хрватској, имовинским питањима, очувању споменичке баштине, архивске грађе, као и о остваривању права на образовање на српском језику.

Председник Заједничког вијећа Општине Вуковар Дејан Дракулић казао је да има много проблема, од статусних питања школа, садржаја наставе, националне групе предмета, преко превођења уџбеника, извођења наставе на српском језику и писму, до адекватних наставничких кадрова.

“Проблеми постоје и у вези са школовањем наших студената у

Србији за занимања која су нама важна, а којих нема у Хрватској. Такође, постоје проблеми око полагања државне матуре и усавршавања наставника. Дешавало се да професори који нису у националној групи не знају ћирилично писмо, а наставу не држе на српском језику. Покушавамо да проблеме извадимо из тог мрака и да их решимо. Нама је важно, нарочито у Вуковару и другим местима где је српско становништво већинско, да настава буде искључиво на српском језику. Али за сада су то само наше пусте жеље”, рекао је Дракулић.

Portal Novosti,
10. 07. 2023.

Уређење храмова

ОБНАВЉАЈУ СЕ ПРАВОСЛАВНИ ХРАМОВИ - СВЕТИХ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА И ГАВРИЛА У ГРАДИНИ КОРЕНИЧКОЈ, СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ У КРБАВИЦИ, СВЕТОГ КНЕЗА ЛАЗАРА У ЧАТРЊИ И УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У УТИЊИ

У Кореничкој парохији, која се налази у склопу Горњокарловачке епархије Српске православне цркве, уређују се храмови у Градини Кореничкој и Крбавици. Радове је обишао владика Герасим, а с током уређења га је упознао тамошњи парох протонамјесник Никола Малобабић.

Храм Светих Архангела Михаила и Гаврила у Градини саграђен је на темељима старог дрвеног храма 1756. године. Страдао је у Другом свјетском рату и сада се обнавља захваљујући вјерницима и добротворима.

Храм Светог пророка Илије у Крбавици према доступним подацима и записима највјероватније датира из 1730. године, иако се у Крбавици постојање свештеника спомиње

још 1712.. Познато је да је нови иконостас добио 1899., и то годину дана након храма у Градини Кореничкој, који је новим иконостасом уљепшан 1898. Храм у Крбавици такођер је страдао у Другом свјетском рату, а његова унутрашњост обновљена је 1993.

Ради се и на уређењу, односно обнови храма Светог Кнеза Лазара у Чатрњи у опћини Крњак. На недавном богослужењу у том храму надлежни свештеник Дарко Дугоњић позвао је вјернике и становнике тог насеља да заједно учествују у обнови

Храма Светог Кнеза Лазара у Чатрњи

храма како би он што прије био посвећен и тако постао мјесто редовног богослужења и окупљања вјерника.

Храм Светог Кнеза Лазара саграђен је 1932. године, а оштећен у посљедњим ратним дјеловањима. Обнова је започета 2014. и до сада је стављена нова столарија, завршен је кров и обновљен је звоник с куполом.

Након вањског уређења православног храма Успења пресвете Богородице у Утињи које је скоро у цијелости завршено 2021. године, прошле и ове године радови су настављени на унутрашњем уређењу.

- Стари дотрајали свод од дрвета је замијењен новим,

постављена је нова електроинсталација, глазура на хорашу те у дијелу звоника и урађена је санација влагом оштећених зидова, након чега су ти зидови окречени бијелом бојом.

За храм је набављен и најнеопходнији имобилијар и наручена је гранитна плоча за гробницу протојереја Владимира Ћеранића - казао је парох парохије друге карловачке протојереј-ставрофор Радослав Анђелић. Средства су добровољним прилозима осигурали људи из Америке и Канаде.

За оне вјернике који нису из Утиње и оближњих насеља тога дијела Кордуна, прилика да се види новоуређени храм бит ће за непуну два мјесеца, 28. августа када ће бити одржана литургија поводом једног од највећих православних празника, Велике Госпојине, на којој се окупља велики број грађана и вјерника на традиционалном народном збору тим поводом, а који сада не живе у свом завичају.

Telegraf.rs, 20. 07. 2023.

Пикси објавио фотографију из села где су сви Срби протерани уз једну поруку

Селектор Србије Драган Стојковић Пикси искористио је слободно време да посети Хрватску, тачније једно скоро напуштено село и цркву која је остала скоро једина да га краси.

Ради се о Баљцима, селу у Далмацији које је пре рата било настањено скоро искључиво Србима, али сада то место има само три становника.

- Посета селу Баљци (Далмација) и обилазак цркве Светог Јована Крститеља. Хвала пријатељима и породици Смиљана Џалете на гостопримству и прелепом дружење - имао је поруку Пикси.

Суочавање са прошлошћу

Portal Novosti, 16. 01. 2023.

Nacionalistički govor mržnje na Kordunu

Na groblju u Perni razbijena je mramorna ploca kojom su stanovnici obilježili grobnicu 365 ubijenih boraca NOR-a i umrlih od tifusa, na Đankovic brdu "badnjak" s HOS-ovim obilježjima, a u Topuskom grafit "Ubi Srbina"

Usamo petnaestak dana vandalski cin na groblju u Pernoj i nekoliko zlosutnih poruka u Topuskom, namijenjenih prvenstveno pripadnicima srpske nacionalne manjine, uznemirilo je stanovnike ovog kraja.

Nekoliko dana prije pravoslavnog Bozica, na Đankovic brdu, na padinama Petrove gore, nedaleko od groblja, u tlo je ubodena velika grabova grana, koja bi najvjerojatnije trebala imitirati Badnjak, okicena HOS-ovim znamenjem i zlogukom ustaskom porukom "Za dom spremni". O svemu je obavijestena policija, poslali su "badnjak", napravili uviđaj, a potom uklonili zlosutnu instalaciju. Za nepoznatim pociniteljima jos tragaju.

Dok jos nije utihnula prica i komentari o grabovoj grani na Đankovic brdu, u samom centru Topuskog, na turistickom putokazu koji oznacava pravoslavnu crkvu Sv. Nikole, netko je napisao poruku "Ubi Srbina" koja je u dobroj mjeri uznemirila Topuscane, stanovnike najveceg turistickog centra u Sisacko-moslavackoj zupaniji, gradica koji inace ne biljezi slicne ekscese. Iako je nepismeni vitez domoljub izostavio slovo "j", poruka je vise nego jasna. Uznemirila je i toplickog paroha Milu Ristica, koji je slucaj odmah prijavio policiji. Istraga i o ovom nemilom događaju također je u toku.

Nekoliko dana kasnije na mjesnom groblju u Perni, selu na padinama

Petrove gore, na predjelu Kaluđerac, razbijena je mramorna ploca podignuta 1975. godine kojom su stanovnici ovog kraja obilježili mjesto gdje je sahranjeno 365 ubijenih boraca NOB-a i umrlih od tifusa.

Do devastiranog spomenika odveo nas je Mile Roknic (63), predsjednik Vijeca srpske nacionalne manjine u Topuskom iz Perne, koji je prvi uocio ostecen spomenik.

- Krajem proslog tjedna prolazio sam sumskom cestom kraj groblja i odmah uocio da je spomen ploca razbi-

jena. Nisam mogao vjerovati svojim ocima. Pa tko je i zasto isao unistavati ovo spomen obiljezje ispod kojega su kosti 365 poginulih partizana i bolesnika zarazenih tifusom koje tu netaknuto stoji 47 godina. Sve je to duboko u sumi Petrove gore, a mi mjestani znali smo, kad posjecujemo groblje, zastati i kod ovog obiljezja prisjetiti se poginulih za nasu slobodu i položiti cvijece. Nikako ne mogu razumjeti zasto je to mjesto oskrnavljeno. Pa mi ovdje, Hrvati i Srbi, zivimo u dobrim odnosima od davnina. Mnogo je mijesanih bra-

kova, mnogo sklopljenih kumstava i prijateljstava, jedan i drugi Uskrs i Božić zajedno smo proslavljali, a bome proslavljamo i danas. Rat nas je neko vrijeme razdvojio, ali, prošlo je već više od 30 godina, ponovo zivimo zajedno i dijelimo dobro i zlo. Odgovorni za zločine, s jedne i druge strane, trebaju odgovarati za svoja nedjela, a mi ostali trebamo živjeti u miru i slozi – razmislija Mile Roknić.

Fotografirao je devastirano spomen obilježje i o tome obavijestio policiju u Vrginmostu čiji su djelatnici vrlo brzo stigli na lice mjesta, pregledali ga i pozvali kolege iz odjela kriminalističke službe koji su napravili uviđaj. Utvrđeno je da je spomen ploca unistena sa tridesetak udaraca s nepoznatim predmetom, a dijelovi su razbacani naokolo.

Unistavanje spomen ploce poginulim i umrlim borcima NOB-a u Drugom svjetskom ratu posebno je iznenadila i rastuzila Boru Rkmana, predsjednika Izvršnog odbora SDSS-a, koji je rodom iz ovog kraja i vrlo dobro je upoznat sa spomeni-

cima i obilježjima iz NOB-a u čijem je održavanju i uređivanju i sam mnogo puta sudjelovao.

- Predio Kaluđerac, nedaleko Suve Perne, zabaceno je mjesto u sumi na Petrovoj gori i nikako mi nije jasno tko je i zašto isao devastirati to obilježje, premda su motivi vrlo jasni. Ranije, odmah po postavljanju, brigu o ovom groblju i spomen ploci vodilo je Ljeciliste Topusko i tako je bilo sve do posljednjeg rata kada su brigu o groblju preuzeli mještani Perne. Barem jednom godišnje okrce i pokose groblje, a postavili su i ogradu. Prije 7-8 godina groblje je uredilo Srpsko narodno vijeće, par godina iza toga Komunalno Topusko, a 2021. godine Omladinska mreža Hrvatske održala je veliku cjelodnevnu akciju cisce-

nja groblja i okolisa. Kako je stara drvena ograda dotrajala, postignut je i dogovor između Općine Topusko i SNV-a da se groblje ponovo ogradi kako sumske zvijeri ne bi unistavale grobiste. Taj dogovor je upravo trebao sazivjeti i evo, dogodilo se ovo. Nemam riječi – razočaran je Boro Rkman.

Hina,

01. 03. 2023.

Hrvatska od Švedske preuzela predsjedanje Međunarodnim savezom za sjećanje na holokaust

HRVATSKA VLADA Hrvatska je u srijedu od Švedske preuzela jednogodišnje predsjedanje Međunarodnim savezom za sjećanje na holokaust (IHRA), objavljeno je na službenom Twitteru hrvatske vlade

”Hrvatska je preuzela predsjedanje Međunarodnim savezom za sjećanje na holokaust”, navodi se u objavi te dodaje da su prilikom primopredaje predsjedanja od Švedske državna tajnica ministarstva unutarnjih poslova Terezija Gras i posebna savjetnica premijera za pitanja holokausta, suzbijanje antisemitizma i odnose sa židovskim zajednicama Sara Lustig predstavile teme i prioritete Hrvatske. Prioriteti hrvatskog

predsjedanja su obilježavanje desete godišnjice radne definicije IHRA-e o negiranju i iskrivljavanju holokausta te strukturna reforma IHRA-e, dodaje se. Hrvatska će u sklopu predsjedanja biti domaćin Konferencije o budućnosti sjećanja u Osijeku u rujnu te međunarodne konferencije o genocidu nad Romima. Fokus će također biti na Inicijativi za budućnost sjećanja “čiji je cilj učiniti sjećanje na holokaust, borbu protiv antisemitizma i antiromske diskriminacije dostupnim i relevantnim svim generacijama”.

“Ovim inicijativama Hrvatska se nada očuvati nasljeđe preživjelih i pobrinuti se da se

holokaust pamti i prizna ne samo kao dio prošlosti, već i s obzirom na sadašnjost i budućnost”, zaključuje se u objavi na Twitteru hrvatske vlade.

Šest milijuna Židova stradalo je u holokaustu, a među njima 1,5 milijuna djece.

Organizaciju, posvećenu čuvanju holokausta u globalnoj svijesti i suzbijanju poricanja i iskrivljavanja istine o užasima holokausta, svake godine vodi druga članica, pri čemu predsjedanje ne dolazi automatizmom.

IHRA ima 35 zemalja članica, a Hrvatska je postala članicom 2005.

Hina,
21.03.2023.

KAZNENA PRIJAVA Troje maloljetnika na spomen obilježju pravoslavne crkve u Vinkovcima natpisom poticalo na mržnju

Prema maloljetnicima se dostavlja kaznena prijava Općinskom državnom odvjetništvu za mladež u Vukovaru

Troje maloljetnika osumnjičeno je da su na spomen obilježju pravoslavne crkve u Vinkovcima ostavili natpis kojim javno potiču na nasilje i mržnju, a protiv kojih se dostavlja kaznena prijava vukovarskom Općinskom državnom odvjetništvu za mladež.

Vukovarsko-srijemska policija u utorak je priopćila kako je pronašao počinitelje koji su u Vinkovcima

na spomen obilježju pravoslavne crkve pričvrstili papir s neprimjerenim sadržajem.

Kriminalističkom istragom utvrđeno je da je to učinilo troje maloljetnika u prvoj polovici ožujka, čime su počinili kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju.

Prema maloljetnicima se dostavlja kaznena prijava Općinskom državnom odvjetništvu za mladež u Vukovaru.

Inače, zatvorskom kaznom do tri godine kaznit će se onaj tko putem

tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način javno potiče ili javnosti učini dostupnim letke, slike ili druge materijale kojima se poziva na nasilje ili mržnju usmjerenu prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta, invaliditeta ili kakvih drugih osobina.

Политика, 09. 04. 2023.

ДРУГИ ПИШУ: ЦЕРУЗАЛЕМ ПОСТ: Хрватска мора да се суочи са својом фашистичком прошлошћу

У време пораста антисемитизма широм света, просто је незамисливо да Европски парламент буде домаћин догађаја у част надбискупа Алојзија Степинца

Овог лета навршава се десет година откад је Хрватска формално приступила Европској унији као њена 28. држава чланица. Био је то огроман корак за земљу која је била разорена сукобима деведесетих година прошлог века, док се Југославија распала у братоубилачком рату и раздвојила.

И заиста, у време њеног приступања ЕУ, неки су изразили наду да ће придруживање широј европској заједници народа имати отрежњујући ефекат по Хрватску, где је жесток национализам укорењен у фашизму из периода Другог светског рата остао јак.

Нажалост, након скоро 10 година у клубу ЕУ, чини се да Хрватској предстоји још много интроспекције о мрачним тренуцима своје прош-

лости, а посебно у вези са Холокаустом.

Најновији пример тога могао се видети прошлог месеца у Европском парламенту у Бриселу.

Жељана Зовко, хрватска посланица у Европском парламенту, организовала је 21. марта конференцију под називом „Блажени Алојзије Степинац – сведочанство вере, истрајности и наде“, која је славила овог фанатичног антисемиту који је испољавао деструктивну мржњу, такође и према Србима и Ромима.

Ако постоји реч којом се Степинац може описати, то је све само не „блажен“.

Од 1938. године био је као загребачки надбискуп и ватрени присталица пронацистичког марионетског режима који је успоставио Анте Павелић, вођа усташко-фашистичке и ултранационалистичке организације у Хрватској. Степинац ниједном није званично јавно осудио

геноцид који су усташе починиле над Јеврејима, Србима, Ромима и другима, и страствено је подржавао насилно покатоличавање више од 200.000 Срба.

Ревизионистички историчари годинама покушавају да рехабилитују Степинчев имиџ, тврдећи да је он помогао у спасавању неких Јевреја и приватно у писмима преко равао усташке званичнике.

Али чак и да је извршио нека хвале вредна дела, она не односе превагу над његовим укупним учинком, који се сводио на сарадњу са злим режимом који је безобзирно убио десетине хиљада Јевреја, стотине хиљада Срба и безброј Рома и других антифашиста.

Како је тачно рекао др Ефраим Зуроф из Центра „Симон Визентал“, Степинац „заслужује да буде жестоко осуђиван за своје поступке, а не хваљен“ и да је „срамота одавати почаст или величати особе које су подржавале усташе“.

У време пораста антисемитизма широм света, просто је незамисливо да Европски парламент буде домаћин догађаја у част једног ватреног заговорника фашистичког режима 20. века. И није ништа мање запрепашћујуће да хрватски посланик у Европском парламенту уложи време, труд и новац како би се славилa једна таква фигура.

Нажалост, конференција о Степинцу наставак је дугачке листе срамног понашања неких Хрвата који настоје да прекрајају историју, умањују злочине усташа и прикажу Хрватску као жртву, а не као почиоца злочина током Холокауста.

Прошле године, двоје хрватских историчара, Бланка Матковић и Стипе Пилић, објавили су књигу о концентрационом логору Јасеновац, за коју је британски историчар Рори Јеоманс рекао да представља гомилу „окрутних извртања“.

У чланку на сајту „Балканска транзициона правда“ Јеоманс наводи да је „главни циљ књиге на 650 страница да се оперу и прекроје утврђене историјске чињенице о ономе што се дешавало током рата, у концентрационом логору Јасеновац у усташкој Хрватској“.

Јасеновац, кога зову Аушвицом Балкана, био је усташки логор смрти у којем су почињена неописива дела бестијалности над стотинама хиљада Јевреја, Срба и Рома.

Ипак, Хрватска деценијама покушава да умањи његов значај јер је он еклатантан доказ усташких изопачених метода.

Али чак и док покушавају да релативизују улогу своје земље у рату, многи Хрвати настављају да величају усташе са изопаченим осећајем наклоности и носталгије.

У децембру, на снимку који се појавио на друштвеним мрежама, хрватска фудбалска репрезентација може се видети како слави свој пласман у полуфинале Светског првенства у Катару певајући неофашистичке песме које је написао екстремно десничарски хрватски националиста.

Слично томе, дошло је до бурних реакција када је током финала купа Аустралије у фудбалу у октобру група хрватских навијача упућивала нацистичке поздраве, истицала усташке натписе и певала „За дом спремни!“, што је био усташки еквивалент немачком „зиг хајл“.

И као још један знак да многи Хрвати тек треба да у потпуности схвате неке основне лекције у области историје 20. века, хрватски магазин „Експрес“ прошле године је објавио фотографије председника Србије Александра Вучића, италијанске премијерке Ђорђе Мелони и мађарског премијера Виктора Орбана са хитлеровским брковима додатим на њихова лица под увредљивим

насловом „Ацхтунг Хрватска између три мини-фашизма“.

Осим што је крајње апсурдно и дрско, поређење са Хитлером је само још један облик порицања Холокауста, који вређа милионе жртава немачког геноцида.

Већ превише дуго Хрватска није предузела јасне и демонстративне кораке да се суочи са својом фашистичком прошлошћу, и радије се бавила порицањем и обманама. И Европа и Израел су били превише тихи о овом важном питању, пропуштајући да изврше притисак на Загреб у вези са тим.

Али, ако Хрватска жели да иде напред, мора се, коначно, помирити са својом историјом и патњама које је нанела толиком броју невиних.

Као што је покојни нобеловац који је преживео Холокауст, Ели Визел, написао у својој култној књизи „Ноћ“: „Заборавити мртве било би као да их убијате по други пут.“ И то је основна морална истина коју Хрватска тек треба да научи.

Мајкл Фројнд

Текст објављен у рубрици „Fundamentalno Froјnd“. Аутор је био заменик директора за комуникације у влади премијера Бењамина Нетанијахуа током његовог првог мандата и оснивач је и председник Удружења пријатељства Израел–Србија

Portal Novosti, 21. 04. 2023.

Grafit “Serbian family tree” točno pored splitskog suda

Niti stotinu metara od splitskog Općinskog suda na Dračevcu već duže vrijeme neđirnut stoji grafit s natpisom “Serbian family tree” (Srpsko obiteljsko stablo) s nacrtanim stablom i povješanim ljudima

Niti stotinu metara od splitskog Općinskog suda na Dra-

čevcu, prema Hrvatskom restauratorskom zavodu, već duže vremena stoji nacrtan grafit s natpisom “Serbian family tree” (Srpsko obiteljsko stablo) s nacrtanim stablom, pretpostavljamo vrbe, i povješanim ljudima, javila je čitateljica Novosti.

Sličan neprimjeren grafit govora mržnje prema pripadnici-

ma srpske nacionalne manjine prvi put se pojavio prije desetak godina. Najlepnice s istim sadržajem polijepljene su 2017. godine u Vukovaru. Policija je tada pronašla počinitelja 19-godišnjeg mladića koji ih je lijepio po Trpinjskoj cesti.

Tri godine kasnije pojavili su se u Svetoj Klari kod dječjeg vrtića, a potom i po Zagrebu. “Ка-

kvi uzori, takva mladost. Ne možete prešutjeti partizanski otpor fašizmu u obrazovanju, u politici, u uništavanju spomenika... a onda očekivati hrabre generacije”, poručili su tada iz Srpskog narodnog vijeća.

Prije dva mjeseca saborska zastupnica SDSS-a Dragana Jeckov upozorila je da se u blizini pravoslavne crkve u Vinokvcima nalaze slike s porukom “Serbian family tree”. “Slika je školski primjer poziva na nasilje i mržnju usmjerenu prema određenoj skupini zbog etničke pripadnosti, jasno prema kome, prema Srbima i srpskoj zajednici, prema pravoslavnim vjernicima”, kazala je Jeckov, pozvala da se Sabor ogradi od mrzitelja i opasnih poruka koje su pogubne za uređeno i civilizirano društvo te poderala sli-

ku, poručivši da spada u smeće.

Crtanje grafita kojima se promovira govor mržnje na žalost nije iznenađenje, ali specifičnost ovog je što se nalazi praktički uz sam sud, a da nitko na njega ne reagira. Podsjetimo

da će izmjenama Zakona o prekršajima javnog reda i mira, koje se donose po hitnom postupku, raspon kazni za slična djela biti povećan sa 20 do 150 eura na od 700 do 4000 eura.

Blic.rs, 21. 04. 2023.

Истина која се чекала осам деценија У МУЗЕЈУ ЖРТАВА ГЕНОЦИДА ПРЕДСТАВЉЕН СПИСАК ИМЕНА ДЕЦЕ КОЈЕ ЈЕ СПАСИЛА ДИАНА БУДИСАВЉЕВИЋ

Поводом Дана Музеја жртава геноцида данас је у тој установи први пут представљен оригиналан списак Диане Будисављевић са подацима око 5.800 српске деце спасене из усташких логора НДХ, као и артефакти из Другог светског рата, који сведоче о страдању припадника српског народа, али и других припадника југословенских народа.

Директор Музеја жртава геноцида и историчар Дејан Ристић навео је да је та установа током прошле године дошла у посед различитих артефаката, а да је епохално откриће списак српске деце из Завода за глухонијему дјецу у Загребу, настао у другој половини 1942. године, који садржи податке о идентитету 5.800 деце, за који се сматрало да је уништен.

Како је објаснио, реч је списку који садржи све податке о деци, укључујући редни број, име и презиме, име оца и мајке, место рођења, датум и логор смрти из кога је дете спасено, старосна доб детета и идентитет хрватских усвојитеља.

За списком се дуго трагало

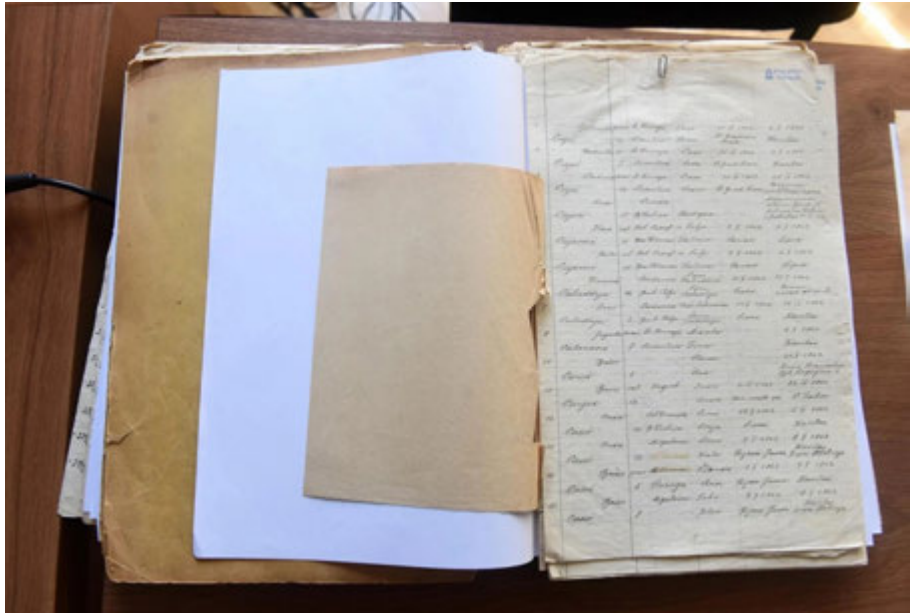
“Сада по први пут живој деци, која су сада људи у поодмаклим годинама, који још увек трагају за својим идентитетом као и њиховим потомцима можемо да понудимо информације о њиховом стварном идентитету”, рекао је

Ристић на конференцији у Музеју жртава геноцида.

Додао је да списак представља прворазредни историјски извор за којим се дуго трагало наводећи да су успели да дођу до њега захваљујући подршци државних органа Србије.

Навео је да ће ти артефакти бити на располагању научној заједници и истраживачима из Србије и иностранства и да ће они служити обогаћивању и објективизацији знања о томе шта се дешавало припадницима нашег народа и другим недужним жртвама са простора Југославије током Другог светског рата.

Ристић је указао да се међу артефактима налазе и три примера хладног оружја коришћених

од стране хрватских усташа за ликвидацију Срба на територији Независне Државе Хрватске (НДХ), цигла из јасеновачког губилишта, као и велики број примерака преписки из логора.

“Прошле године смо откупили више хиљада писама из Другог светског рата укључујући и две преписке два брачна пара који су били заточени у два посебна логора за официре”, навео је Ристић.

Коначно усвојена Резолуција о усташким зверствима над децом – предлаже се Дан Србицида

Спутњик,
28. 04. 2023.

„Резолуција о усташком инфантициду Независне Државе Хрватске над српском, јеврејском и ромском децом у дечјим логорима смрти (1941-1945)“ коначно је на дневном реду у Србији. По први пут после Другог светског рата, оваква резолуција ће бити покренута пред Уједињеним Нацијама, на Међународни дан победе над фашизмом.

Резолуција је представљена на другом дану четвородневне научне конференције „Јасеновац – Аушвиц Балкана“, организоване у знак сећања на преживелу децу усташких стратишта. То је уједно и прва Међународна научна конференција о дечјим логорима смрти, а одржала се у Народној скупштини Републике Србије.

Деца логораши говоре

Текст предлога резолуције наводи да су преживела деца логора-

ши из Јасеновца, Јастребарског, Сиска „и других логора смрти усташке нацистичке Независне Државе Хрватске“, научници из целог света и чланови међународне групе „ГХ7 – Стоп ревизионизму“, чланови Института и Истраживачке фондације Диана Будисављевић, Европске ромске уније и Фондације за пројекте о холокаусту у САД сагласни су око 16 кључних тачака везаних за тему дечјих губилишта у усташкој хрватској држави.

Једини дечји логори на свету

Резолуција потврђује да је у окупираној Европи само нацистичка Хрватска имала специјализоване логоре смрти за српску, јеврејску и ромску децу, уз истицање да је Јасеновац био један од најозлоглашенијих и најбруталнијих логора за истребљење од укупно осам логора истребљења у Дру-

гом светском рату на територији читавог континента.

Србицид – геноцид над Србима

Покретачи резолуције подржавају одржавање културе сећања на све жртве, а посебно на децу логораше, која су неретко била и одојчад.

С тим у вези, покреће се иницијатива за проглашењем 28. априла за Дан геноцида над Србима – Дан србицида, будући да дан геноцида над Јеврејима и Ромима већ постоји.

Међународна осуда

Резолуцијом се оштро залаже за спречавање ревизионизма и најоштрије осуђује рехабилитација оснивача усташког клеронацизма Хрватске католичке цркве, надбискупа Степинца, и других ратних злочинаца усташког режима. Позива се на брзо реаго-

вање и снажно супротстављање неоусташтву и другим облицима фашизма, расне дискриминације и мржње, а жестоко се противе минимизирању броја жртава геноцида у Јасеновцу.

Резолуцијом се позивају Уједињене нације, Европски парламент, ИХРА и све друге организације

које се баве Холокаустом, јеврејске организације и све владе да се супротставе и осуде величање усташке идеологије, да забране употребу усташких симбола и поздрава „За дом спремни“, као и да осуде рехабилитацију осуђених ратних злочинаца из Другог светског рата.

Све тачке резолуције биће покренуте кроз Уједињене нације на Међународни дан победе над фашизмом, 9. маја 2023. године, у Њујорку. Први пут после Другог рата и осамдесет година након стравичног геноцида почињеног у усташкој Хрватској, оваква резолуција биће представљена међународној јавности.

Blic, Tanjug, 09. 06. 2023.

MINISTARSTVO SPOLJNIH POSLOVA SRBIJE UPUTILO PROTESTNU NOTU:

Izložba „Tesla i njegov divni hrvatski narod“ duboko uvredljiva i – mora da bude sprečena

Institut “Diana Budisavljević” i Ministarstvo spoljnih poslova Srbije uputili su protestnu notu i čine sve da spreče izložbu “Tesla i njegov divni hrvatski narod”, planiranu krajem godine u Berlinu, jer je smatraju duboko uvredljivom za sve žrtve genocida u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (NDH) i za sve Srbe, rekao je Srni jedan od osnivača Instituta Gojko Rončević Mraović.

Rončević Mraović, koji je kao sedmogodišnjak preživio pakao logora Jastrebarsko, naveo je da je Hrvatska za tu izložbu izdvojila oko milion dolara i da je organizuju oni čiji su preci u Teslinom rodnom Gospiću ubili 91 osobu sa prezimenom Tesla.

- Samo u Jasenovcu završilo je 14 Tesla – zaklano. U Smiljanu su devastirali sve. Tamo sada nema nijednog Srbina. Da je Nikola Tesla bio tamo za vreme Drugog svetskog rata i njega bi ubili. I ne samo to, da mu je tamo bilo grobno mesto neo-ustaše bi i to devastirale kao što su mu uništili rodnu kuću, crkvu i spomenik u Gospiću u “Oluji” – rekao je Rončević Mraović.

On smatra da borba za istinu o zločinima Hrvata u Drugom

svetskom ratu, ali i u ratovima devedesetih godina 20. veka ne sme biti uslovljena dnevno-političkim interesima, već se u nju trajno i ozbiljno moraju uključiti sve institucije Srbije.

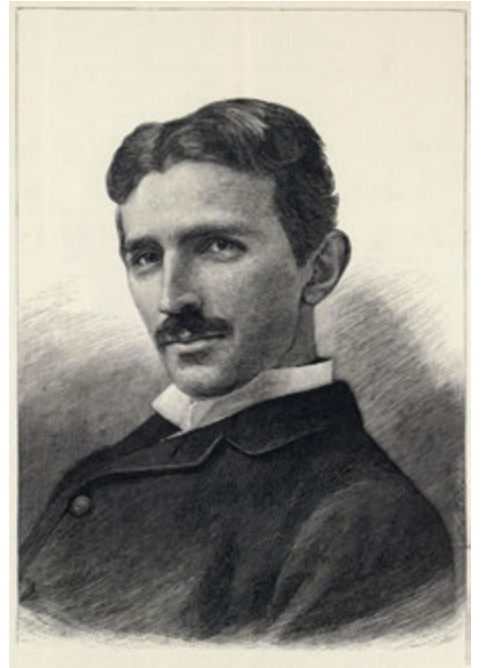
- Moramo stalno upozoravati, sećati se i opominjati – rekao je Rončević Mraović koji je nedavno u Evropskom parlamentu oštro protestovao protiv izložbe “Blaženi Alojzije Stepinac – svjedočanstvo vere, istrajnosti i nade”.

“Reagovao samo Žiofre”

On je dodao da je na njegov protest reagovao samo šef Delegacije EU u Srbiji Emanuel Žiofre rekavši “da to nije u organizaciji Evropskog parlamenta, nego pojedinačno poslanika”.

Rončević Mraović smatra da je to što je ta izložba održana – neoprostiva mrlja za tu instituciju.

- U NDH, koja je bila država čudovište, država neslobode, nečovečna, dehumanizovana, gde su živi zavideli mrtvima, tadašnji hrvatski katolički kler koji je predvodio Alojzije Stepinac pogazio je sve hrišćanske vrednosti jer nikada nije iscrtao granicu između sebe i

ustaških zločina. Naprotiv, postao je saučesnik u ustaškom genocidu – rekao je Rončević Mraović.

On je zaključio da je neoprostivo da potomci onih koji su uspešno sprovedli plan etničkog čišćenja Srba sad suptilnim sredstvima kao što su raznorazne izložbe, predstave, publikacije, “peru” sramnu prošlost i da ih u tome treba bar ometati, ako se ne mogu sprečiti.

Dnevno.hr, 16. 06. 2023.

Zbogom ćirilici! U Vukovaru poskidane dvojezične ploče, niti jedna nije ostala

U Vukovaru više nema niti jedne dvojezične ploče. Ovih je dana skinuta i posljednja, a ostavljene su samo one ispisane na latinici.

Podsjetimo, krajem prošle godine većinom je glasova Gradsko vijeće Vukovara na sjednici u četvrtak donijelo statutarnu odluku o izmjenama Statuta Grada Vukovar čime je brisana odredba o službenoj upotrebi srpskog jezika i ćiriličnog pisma na području grada Vukovara.

Po posljednjem popisu stanovništva, Srbi nisu ostvarili to pravo

U pojašnjenju odluke o izmjenama Statuta Grada Vukovara,

navedeno je kako je taj odluci prethodila objava službenih rezultata popisa stanovništva provedenoga 2021. godine sukladno kojima kojima u gradu Vukovaru živi 29,73 posto Srba što je manje od jedne trećine od ukupnog broja stanovnika grada te na taj način ne ostvaruju pravo na službenu upotrebu srpskog jezika i ćiriličnog pisma na području grada Vukovara.

Zanimljivo je da su se svojedobno vodili brojni sudski procesi protiv Vukovaraca koji su razbijali i skidali ćirilične ploče, a jedan od onih protiv kojih se zbog "huškanja" na to djelo sudi u maratonskom procesu je Stevo Culej:

"Nisam se borio protiv pisma, već neugodnog podsjetnika"

Culej podsjeća kako se u to doba nije borio protiv pisma, već "neugodnog podsjetnika":

"Moj primarni cilj bilo je uklanjanje loših uspomena, iako zaista nisam osobni skidao ploče niti bilo koga 'huškao' da to čini. Zločinci u Vukovaru nisu nikada kažnjeni, a te ploče su bile simbol njihove pobjede. Za nas koji smo se borili u ratu, to je bilo nepodnošljivo i poražavajuće."

Portal Novosti, 24. 06. 2023.

Duh vandalizma nad antifašizmom

Dan nakon obilježavanja Dana antifašističke borbe u hrvatskom medijskom prostoru osvanule su šokantne fotografije sramotnog vandalizma nad antifašističkim spomenikom "Trudna memorija" ispred Muzeja suvremene umjetnosti, umjetnice Sanje Iveković

Unoći državnog praznika Dana antifašističke borbe, između 22. lipnja i 23. lipnja, dok se nekoliko kilometara dalje, na Trgu žrtava fašizma odvijao koncert u suorganizaciji Grada Zagreba, Antifašističke lige RH i Centra mladih Ribnjak, a gdje je govorio i zagrebački gradonačelnik Tomislav Tomašević, u Novom Zagrebu, ispred Muzeja suvremene umjetnosti, nepoznati vandali su išarali antifašistički spomenik autorice Sanje Iveković.

Jedna od najvažnijih hrvatskih umjetnica današnjice ovaj spomenik posvetila je ženama, borkinjama u Drugom svjetskom ratu na strani antifašističkog, narodno-oslobodilačkog pokreta.

Spomenik "Trudna memorija" sa najnovijom devastacijom, išaran riječima "Smrt ljevici", "krepaj Tomaševiću", "jebem vam majku komunističku", "22.6. pobjeda nad turcima u sisk a ne veličanj pokolja hrvata" mnogo toga istinski govori o današnjem vremenu.

A još više će o hrvatskom društvu govoriti rezultat istrage

policije koja izašla na teren i koja ne bi trebala imati većih problema u identificiranju vandala s obzirom da je antifašistički spomenik postavljen na vrlo prometnoj lokaciji.

I dok, i ako uopće, policija otkrije autore ovih sramnih intervencija na antifašističkom spomeniku, Muzej suvremene umjetnosti (MSU) osudio je izvršeni vandalizam. Na druš-

tvenim mrežama iz Muzeja suvremene umjetnosti poručili su da je Sanja Iveković umjetnica koja se svojim djelima zalaže za očuvanje sjećanja na antifašističku narodnooslobodilačku borbu i ulogu borkinja u njoj.

“Riječi koje su te noći, na Dan antifašističke borbe, ispisane preko njihovih imena svjedoče da ovaj duh još nije nestao s naših prostora i da su spomenici poput Trudne Memorije i danas potrebni i važni više nego ikad prije.

Osudujemo svaki vandalski čin, a posebno čin koji se odnosi na takvo brisanje i oskrvnuće sjećanja na kojem počiva europska civilizacija i njezine demokratske vrijednosti”, istaknuli su u objavi na Facebooku.

Покушаји оживљавања Хрватске православне цркве

Политика, 28. 04. 2023.

САВО ШТРБАЦ: Промотори тзв. Хрватске православне цркве

„Готово седам година Хрватска православна црква (ХПЦ) покушава да се региструје као верска заједница у Хрватској. Њихову правну борбу да из удружења постану верска заједница ових дана је поново осујетило Министарство правосуђа и управе...”, објавио је почетком априла о. г. портал народ.hr, а пренело још неколико хрватских, углавном проусташких, медија.

Из поменуте објаве дознајемо да у Евиденцији верских заједница у Републици Хрватској постоји чак 55 верских заједница, попут хиндуистичке, будистичке, сцијентолошке..., које као такве смеју деловати на територији те државе, али међу њима нема тзв. ХПЦ, коју њен челник, „хрватски архиепископ” Александар, покушава регистровати као верску заједницу од 2017, када је поднео захтев за упис у Евиденцију верских заједница. Министарству правосуђа и управе требало је две и по године од првог захтева да донесе негативно решење, против којег је

тзв. ХПЦ поднела управну тужбу, коју је Управни суд својом пресудом одбио, док је Високи управни суд, по жалби тзв. ХПЦ, поништио претходне одлуке и предмет вратио надлежном министарству, које је у поновљеном поступку, 22. марта о. г., поново донело негативну одлуку, коју је потписао министар Иван Маленица.

Критикујући одлуку министра, а посредно и целу Владу РХ, „хрватски архиепископ” Александар изјављује: „Све ово нас неће поколебати и остајемо у нади да ће судска власт у Хрватској пронаћи у себи снагу и супротставити се извршној власти у њеној самовољи и бахатости те увести владавину закона у демократској Хрватској како бисмо могли уздигнути обновљену ХПЦ у њеном пуном сјају у Божјем имену и на добробит благовјерног хрватског народа.”

И није стао. Окупио је око себе „праве православце” попут Тихомира Дујмовића (новинара и публицисте, аутора књиге

„Разговори са др Антом Цилигом” и ВХС-а о кардиналу Степинцу), Дамира Боровчака (члана Хрватског друштва католичких новинара), Игора Вукића (српских корена, који тврди да у усташком логору Јасеновац није било убијања), Марка Јурича (телевизијског водитеља, који се отворено залаже за легализацију усташког поздрава „за дом спремни”), Вјекослава Крсника (некадашњег дописника Танјуга из Сплита и Аустралије, једног од оснивача Хине те дугогодишњег слободног новинара у Њујорку и Загребу)..., и кренуо широм Хрватске да промовише зборник радова о тзв. ХПЦ, у којем се налази и прилог хрватског ратног војног инвалида Марија Филипија, аутора књиге „Никола Тесла испод паучине”, у којој „доказује” да је Тесла, иако од родитеља православаца, по држави рођења, Хрват по националности.

Њихове ставове сублимирао је најстарији и најискуснији међу њима Вјекослав Крсник (84) у

свом тексту „Пленковићев министар одбио судску пресуду за регистрацију ХПЦ”, објављеном 9. априла на порталу „Пројект Велебит”, који у најкраћем гласе:

У Хрватској живи знатан број грађана који се изјашњавају као Хрвати православне вере (по попису из 2011. око 17.000, а по попису из 2021. по процени око 40.000), који због разних политичких и историјских околности нису били верски организовани као што је то било за време НДХ кад је постојала ХПЦ с патријархом Гермогеном на челу, која је била призната од Цариградског патријарха и Васељенског сабора православних цркава, а која је престала постојати поразом НДХ када су партизани побили цело свештенство са патријархом на челу. Регистрација ХПЦ је изузетно важно политичко, идентитетско и верско питање „јер је статус ХПЦ грубо нарушен деловањем тзв. Српске православне цркве (СПЦ) у РХ, која правно не постоји у РХ, пошто није регистрована, па практично делује илегално, што јој не смета да у Хрватској сваке године убира на милионе евра од некретнина што их је добила уговором потписаним с владом Ивице Рачана, који новац шаље у Србију за финансирање СПЦ”. Политичко-правосудна битка за оснивање ХПЦ се наставља с једне стране делатношћу архиепископа Александра, а с друге стране настојањем још недовољно снажног удружења Хрвата православне вероисповести да Хрватска коначно добије аутокефалну ХПЦ признату од цариградског патријарха и Васељенског сабора православних цркава, за што ће требати уложити доста труда и напора.

Само неколико дана касније, телевизијски водитељ Марко Јурич, који се често виђао у пра-

тњи „хрватског архиепископа” Александра (Бугарина, „повезаног са неком лажном међународном црквом у Паризу”) приликом вршења његових црквених обрета (испред паноа са стилизованим православним крстом на усташком грбу испод натписа „Хрватска православна црква” исписаног латиницом), од стране Општинског кривичног суда у Загребу неправоснажно је осуђен на десет месеци затвора, условно на две године, због тога што је у јануару 2016. у емисији телевизије 31, алудирајући на тадашњег загребачког митрополита Порфирија, поручио: „Дакле, драги моји Загрепчани, када се шећете Цветним тргом, поготово мајке с децом, припазите да не би који од тих четничких викара истрчао из цркве и мало у својој најбољој манири клања извео свој крвави пир на нашем најлепшем загребачком тргу”, с образложењем „да је својим коментарима код већег броја људи желео потакнути осећај мржње и нетрпељивости према припадницима српске националне мањине, верницима православне вероисповести и свештенству СПЦ-а”.

У заштиту права тзв. ХПЦ укључио се и Аустралијско-хрватски конгрес, који је 4. априла о. г. премијеру Пленковићу послао писмо у којем се, поред осталог, наводи: „Пошто-вани председнице, не улазећи у историјске чињенице, права хрватског народа на своју властиту православну цркву, овде се не ради о неком политичком чину, нити се брани опстанак других сличних православних цркава у Хрватској, него се ради о избору, праву сваког човека да своју веру испуњава онако како он то жели, што је у ствари гарантовано и у Уставу РХ. Зато апелујемо на вас, на Владу РХ, да

коначно омогући регистрацију Хрватске православне цркве у РХ.”

Питање верских заједница у РХ уређено је Законом о правном положају верских заједница (НН 83/02, 73/13), којим је предвиђено да се новоосноване верске заједнице уписују у Евиденцију верских заједница, коју води Министарство правосуђа и управе, подношењем захтева за упис уз који се доставља: акт из којег је видљиво да верска заједница има најмање 500 верника и акт из којег је видљиво да је новооснована верска заједница као заједница верника пре подношења захтева била уписана у регистар удружења најмање пет година.

Један од услова тзв. ХПЦ је у међувремену испунила. Наиме, Хрватска православна заједница регистрована је 2017. као удружење грађана с циљем „ревитализације хрватске православне цркве нестале у Другом светском рату те духовног развитака и унапређења квалитета живота – појединаца кроз учење о православљу као таквом”. Ако још направе и списак од најмање 500 верника, што не би требало да буде проблем ако се по последњем попису становништва пописало око 40.000 (?!), регистрација је извесна.

И поред свега што нађох и написах о ускрслој тзв. ХПЦ и њеним промоторима, и даље ми је енигматично одакле толики број Хрвата међу православцима у време када је у њиховој матичној држави још присутан процес похрваћења и покатоличења Срба. Сва је прилика да су у процес „десрбизације” православне вере у Хрватској укључени много јачи играчи од бугарског распопа Александра и поменутих промотора.

Спутњик, 27. 06. 2023.

Наслеђе НДХ: Циљ „Хрватске православне цркве“ – политичко и духовно насиље над Србима

Такозвана Хрватска православна црква није и никад неће постати црква, а циљ те парацрквене организације, која баштини нацистичку традицију НДХ јесте да врши политичко и духовно насиље над преосталим Србима у Хрватској, сматра професор Јован Јањић.

Самозвана Хрватска православна црква (ХПЦ) опасна је по Србе и Српску православну цркву (СПЦ) јер је реч о дугорочном пројекту, чији су главни циљеви добијање аутокефалности и поход на имовину СПЦ у Хрватској, сматра председник Документационо-информационог центра „Веритас“ Саво Штрбац. Иако такозвана ХПЦ још није успела да се упише у Евиденцију верских заједница у Хрватској због административних препрека садашње власти, Штрбац процењује да је питање дана када ће се то десити. А онда ће самопроглашени архиепископ самозване ХПЦ Александар и његови промотери у Хрватској појачати своју кампању и лов на следбенике, чији је број, према званичним подацима, достигао скоро 16.000.

„Хрватска православна црква“ – политичко и духовно насиље над Србима

Хрватска православна црква не постоји, нити може постојати јер то је политичко и духовно насиље над српским и духовним и националним бићем. Данашњи следбеници клерофашистичке и нацистичке Независне Државе хрватске (НДХ) покушавају да учине оно што озлоглашени усташки режим није успео, каже за Спутњик културолог проф. др Јован Јањић.

Кад нису успели да геноцидом пониште српско национално биће на подручју те нецивилизацијске и наказне творевине, онда су покушали да га духовно убију и пониште стварањем тзв. ХПЦ 1942. године на иницијативу злочинца Анте Павелића, а нажалост и данас следбеници тог зла покушавају да исто учине, додаје Јањић.

Неканонска црква – следбеница нацистичке НДХ

Следбеници Павелића данас покушавају да изврше притисак на преостали српски народ, који је спао на три одсто становништва како је то Фрањо Туђман пројектовао, да би се духовно убио и превео у тобожње Хрвате православне вере, чиме би био избрисан њихов и национални и духовни идентитет, сматра Јањић.

Циљ им је не само уклањања Срба као националне заједнице него и православне вере с подручја Хрватске, а онда и одузимање вековима стицане огромне имовине коју Српска православна црква има на подручју Републике Хрватске.

„Да су то следбеници те клерофашистичке и нацистичке творевине НДХ, они то сами показују у својим објавама тако што отворено кажу да се позивају на некакав континуитет те назови ХПЦ коју је Павелић основао 1942. иако она формално-правно није установљена и оформљена по црквеним канонима, нити је призната од било које аутокефалне цркве. Али ето, данас заговорници тог зла истрајавају на томе“, каже наш саговорник.

Следбеници тзв. ХПЦ објављују данас карту тзв. НДХ што пока-

зује да су им циљ и намере јасне, истиче Јањић и додаје да би најгоре било ћутати о томе иако је реч о неканонском и неправном акту, који се уз помоћ политике покушава инструментализовати и наметнути као нешто што је могуће.

„Српска држава и Српска црква и сва српска интелигенција морају реаговати на такве појаве без обзира што су то сулуде и неосноване идеје јер у свету данас, нажалост, влада зло и лако се неки могу повести за тако сулудим идејама. Дакле, мора се бранити оно што је српска имовина и што је српски национални и духовни идентитет“.

Подилажење нацизму – признавање тзв. Православне цркве у Украјини

Нажалост, следбеници нацистичких идеја на подручју Хрватске охрабрени су дешавањима на глобалном плану, односно подилажењу нацизму који се очитује преко рата ког НАТО води против Русије на подручју Украјине.

Самим тим што је Цариградска патријаршија која је под утицајем западних центара моћи признала две расколничке организације за тобожњу цркву, то је било охрабрење за све дуге који покушавају по истом шаблону да делују и у циљу промовисања нацизма покушавају да од неких или непостојећих или нецрквених удружења створе тобожњу цркву.

То по канонима није могуће, а то што је Цариградска патријаршија урадила у Украјини неће проћи, нити ће моћи да остане јер та тзв. Православна црква у Украјини, настала од

две расколничке организације – није црква.

Парацрквена организација уноси смутњу у народ

Зато тзв. ХПЦ неће бити канонска црква никада, јер цркве које су остале доследне својим канонима и вери не могу је никада признати, али се нажалост може створити неки политички ефекат који ће онда подстаћи неке да врше притисак на ср-

пску цркву, државу и народ у целини да се одрекне свог духовног бића на подручју Хрватске.

„Рекао бих да поново маштају о границама НДХ а то значи да обухвате не само Хрватску него и БиХ, чак и делове Србије. Сетимо се да су окупирали Срем у току Другог светског рата. Али, по канонима и важећим правним актима они немају шансе ни за какав успех. Дакле, мо-

гуће је једино да се насиљем произведе одређена штета, али се они никад не могу конституисати без сагласности Српске православне цркве и без признања аутокефалних помесних православних цркава. То може бити само нека парацрквена организација која ће уносити смутњу у народ“, закључио је Јањић

Владимир Судар

РТ Балкан, 27. 06. 2023.

Злодух прошлости: Ко оживљава идеју Хрватске православне цркве

Намера иза обнављања тзв. ХПЦ је да расточе СПЦ, да преузму њену имовину и амнестирају усташку државу за злочине у Другом светском рату, то је исти пакет као и канонизација Алојзија Степинца, каже историчар Александар Раковић

Поново је крајем марта Министарство правде Републике Хрватске одбило да региструје “Хрватску православну цркву” (ХПЦ) као верску организацију, уз протест овог удружења из којег је поручено да треба “увести владавину права у демократској Хрватској како бисмо уздигли обновљену ХПЦ у њеном пуном сјају”, али и Аустралско-хрватског конгреса који почетком априла пише премијеру Андреју Пленковићу да је право хрватског народа “да има своју властиту православну цркву”.

Идеја, међутим, не умире, а ни труд око тога да се окупе Хрвати православци као у стара добра времена: као 1942. године у Независној Држави Хрватској када је на иницијативу Анте Павелића формирана Хрватска православна црква. Уз огањ и мач који су се сручили на Српску православну цркву и њене вернике.

Иако је на челу данашње ХПЦ Бугарин који се позива на томос

о аутокефалности који је, каже, добио из Париза, а којем право “достојанства” оспорава Хрват који тврди да канонско наслеђе црпи из Белоруске православне цркве са седиштем у Сао Паолу, док обојицу депласира временски идејни творац обнове ХПЦ, не треба занемарити позадину овог летећег циркуса.

Према попису из 2011. године готово 17.000 људи изјаснили су се као Хрвати православне вере, а број је, ако је веровати проценама, од тада порастао. Према неким наводима достигао је око 30.000 људи.

Историчар Александар Раковић из Института за новију историју Србије каже да ће притисака за обнављање ХПЦ бити и даље, али да мисли да их у догледној будућности хрватска држава неће озаконити.

“Хрватска држава гарантује Српској православној цркви целовитост, СПЦ има потписан Темелјни уговор са њом, а постоје гаранције које је дао још тадашњи председник Иво Јосиповић да никакво обнављање тзв. ХПЦ не долази у обзир јер је реч о злочиначкој творевини из Другог светског рата. Иако ће бити тих усташких притисака и даље, мислим да хрватска држава бар

у догледној будућности неће ићи у ту непотребну авантуру”, каже Раковић за РТ Балкан.

То не значи, међутим, да ће се од идеје обнове цркве из најцрњег времена НДХ одустати.

“Њихова намера је да расточе СПЦ, да преузму њену имовину и амнестирају усташку државу за злочине у Другом светском рату. То је исти пакет као и канонизација Алојзија Степинца. На тај начин желе да релативизују злочиначку историју НДХ, оперу своју врло прљаву биографију коју имају у Другом светском рату”, напомиње Раковић.

Он истиче да је заговорницима идеје обнове ХПЦ много важније то прање биографије и релативизација злочина НДХ од преузимања имовине СПЦ.

Саму организацију, у којој су се својевремено потезали православни адути из “традиционалних” центара православља попут Париза или Сао Паола, он описује као крајње неозбиљну структуру. Али...

“Што се тиче Бугарина, њега је у Хрватској инсталирао пензионисани део круга око загребачког надбискупа Јосипа Бозанића (који је сада такође у пензији, прим.аут). Постоји и одвојено крило истоветне организације,

они су се нешто између себе по свађали. Сами по себи они су крајње неозбиљна структура, али ако црква у Хрвата, макар и преко тих пензионисаних кадрова или неких других, њих јаче подржи, онда то постаје опасно", упозорава Раковић.

Он истиче да ни тврда струја Католичке цркве у Хрватској није више утицајна као некада, нарочито у време када је на челу цркве био папа Јован Павле Други. Ствари су се промениле са папом Франциском који није ставио потпис на канонизацију загребачког надбискупа из доба НДХ Алојзија Степинца.

"Са овом папом њима не иде како су се надали, али ће они ради ти да одрже ту идеју живом и да чекају неко, како они мисле, за њих боље време", напомиње Раковић.

Ових дана, иначе, ХПЦ позива своје поштоваоце да се придруже 30. јуна молитвама за "свете мученике ХПЦ" и литургији у њиховој цркви у Загребу, након које ће бити постављање венаца и паљење свећа на кенотафу православних мученика на гробљу Мирошевац.

На челу изворне, Павелићеве ХПЦ био је "патријарх" Гермоген који је због веза са властима НДХ и Хрватском православном црквом осуђен од стране суда Руске православне цркве, а због кршења права Српске патријаршије протеран из Сабора Руске заграничне цркве уз забрану богослужења. Пресудом комуниста 1945. године је стрељан.

"Ту су били разни људи попут Секуле Дрљевића којег он такође сматрају својим, а кога су четници ликвидирали у Аустрији.

Дрљевић је био један од важних људи за стварање ХПЦ", наглашава Раковић.

Међу објавама ХПЦ некако се посебно издваја она у којој се пише о "хрватским косовским биткама" и о томе како је хрватски краљ, а ко други, Твртко Котроманић на Косову пољу 1389. године, а кад друго, храбро изашао на мегдан војсци турског султана Мурата. Док је кнез Лазар ту био присутан са мањом четом војника као вазал краља Твртка.

Цела поставка била би урнебесно смешна да се не ради о држави која је као сопствени национални мотив за кованицу евра изабрала лик Николе Тесле.

Јелена Чалија

Интеграција

e-Veritas, 18. 12. 2022.

ДОК ЈЕ СРБА, ЖИВЕЋЕ И КРАЈИНА: О Никољдану, поводом равно 31 године, од када је у Хрватској формирана тадашња РСК

ЗА неколико хиљада Крајишника из прогнаничке колоне августа 1995. године, новосадски "Спенс" био је много више од спортске арене где су се деценијама раније надметали врхунски спортисти.

После вишедневног мукотрпног збега у колони без краја, купола најпространије спортске хале била је њихов први сигуран кров над главом. Нису заборавили то гостопримство па већ Крајишници и њихови потомци у Српској Атини, управо у амфитеатру "Спенса", многобројним манифестацијама о Никољдану саборно обележавају славу и Дан Републике Српске Крајине.

Под геслом "Сви смо ми дужни нашој деци, будимо добри потомци да бисмо били и добри преци", синоћ је одржан "Сабор младих Српске Крајине и дијаспоре", коју је уприличио Отаџбински покрет "Док живе Крајишници, живеће и Крајина".

Актуелни председник те организације Драгомир Лалић подсећа, за "Новости", да су Срби у Хрватској 1995. године доживели демографски и културни слом, уништени су њихови домови, гробља, имања, али и српске цркве, библиотеке, књиге...

- Морамо да се боримо за своју баштину. Украли су нам ојкачу, глуво коло, сињску алку, бећарац, почели су да нам краду и језик, ћирилицу прогоне и данас, а Теслу и Миланковића лажно представљају свету као хрватске научнике. Не сме та наша богата заоставштина, драгоценост за целокупни српски народ, да избледи у нашем сећању – каже Лалић, и наглашава да "ми више нисмо само Крајишници, ми учествујемо у културном и друштвеном животу Србије и желимо да делимо све проблеме са свим Србима, укључујући и наше сународнике на Космету".

Републику Српску Крајину и њен Устав 19. децембра 1991. године прогласила је Скупштина српског народа, а то је по виђењу историчара Срђана Граовца, била последица распада Југославије и тежње српског народа у Хрватској да не дозволи поновни геноцид какав се над њима десио у НДХ током Другог светског рата.

- Сећања на свирепе усташке злочине од пре само педесетак година нису крајем осамдесетих и почетком деведесетих година прошлог века била ни избледела, а нова, хадезевска, власт својом екстремистичком политиком их је оживљавала – каже овај историјски аналитичар из Новог Сада.

Бујање национализма, шовинистички испади, промоција симбола из времена НДХ, отпуштање Срба из државних институција, повратак бивших усташа и екстремних националиста у земљу, наставља наш саговорник, за Србе је било злокобно предсказање и упозорење. Поред заштите голих живота и гаранције за опстанак на својим вековним огњиштима, Срби су у стварању РСК видели и начин да остваре свој други примарни циљ – да остану у државној заједници са својим сународницима, у којој су до тада живели готово 73 године. Али, распад Југославије по авнојевским границама значио је управо супротно – да ће Срби у Хрватској, против своје воље, бити изведени из те југословенске државе.

Самим тим, очување Југославије за њих је представљао приоритет, што доказују све одлуке крајишких Срба донете током 1990. године – од августовског референдума, преко Декларације из Срба и формирања САО Крајине, па до одлуке о проглашењу независности и припајању Југославији.

- Скоро свака важнија одлука Срба у Хрватској била је изнуђена. Односно, долазила је као реакција на сепаратистичке тежње из Загреба. Па чак и онда када су крајишки Срби одређене потезе вукли пре власти у Загребу и када је можда

деловало да су они ти који предузимају први корак, суштински то није било тако. Срби су и тада разговарали у тренутку када се знало каква ће бити званична политика хрватских власти. Дан пре него што је Хрватски сабор усвојио нови устав, којим је Србима одузет статус конститутивног народа у Хрватској, у Книну је проглашена Српска Аутономна Област Крајина – подсећа Граовац.

На почетку рата 1991. године, каже даље наш саговорник, готово на свим фронтима надмоћ оружаних снага РСК била је очигледна. Недостатак ратне технике онемогућио је значајније офанзивне акције хрватских оружаних снага, док је уз подршку ЈНА крајишка војска успоставила контролу над готово свим територијама на којима су Срби чинили већину. У таквим околностима хрватска страна је крајем 1991. године оберучке прихватила мировну иницијативу под покровитељством Уједињених нација (ОУН).

Амерички дипломата и бивши државни секретар Сајрус Венс посредовао је приликом склапања Женевског споразума 23. новембра 1991. године, а који је предвиђао прекид ватре, повлачење ЈНА и распоређивање мировних снага ОУН на ратом захваћеним подручјима Хрватске. Споразум су потписали председници Србије и Хрватске, Слободан Милошевић и Фрањо Туђман, као и југословенски министар одбране Вељко Кадијевић.

Међутим, како се са применом потписаног споразума одуговлачило, разговори су настављени и окончани у Сарајеву 2. јануара 1992. године такозваним Споразумом о имплементацији. Уследило је распоређивање мировних снага (Унпрофор), што није зауставило рат...

Акција хрватских снага на РСК под називом "Олуја" отпочела је 4. августа уз подршку НАТО, који је уништио ПВО систем, ратно ваздухопловство и системе везе ВРСК, што је хрватским снагама омогућило да за три дана под своју контро-

О СУДБИНИ ОДЛУЧИВАЛО И 12 МИЛАНА

МЕЂУ Србима који су, у већој или мањој мери, утицали на судбину РСК током њеног четворогодишњег трајања, највише је било оних са именом Милан, укључујући и сву тројицу генерала – Новаковића, Мркшића и Челекетића. Председник Скупштине РСК био је Миле Паспаљ, САО Крајином председавао је Милан Бабић, а доцније је водио министарство спољних послова. У влади САО Крајине министар финансија био је Милан Баук, Милан Кнежевић водио је просвету, за ресор саобраћаја и веза био је задужен Милан Пађен, за трговину Миле Боснић, док је грађевинарством и урбанизмом управљао Милан Богунчић. Најомиљенији Милан у народу био је министар унутрашњих послова Милан Мартић, кога су Крајишници опевали у многим песмама. Најзад, Милан (Милановић) био је и потписник Ердутског споразума.

лу ставе готово целокупну територију РСК, изузев Славоније, Барање и Западног Срема.

Туђман је успео у намери да оствари свој циљ, добро познат из прислушких разговора хрватског државног и војног врха на Брионима, када је својим официрима изговорио злокобне речи: "Србима треба задати такве ударце да они практично нестану."

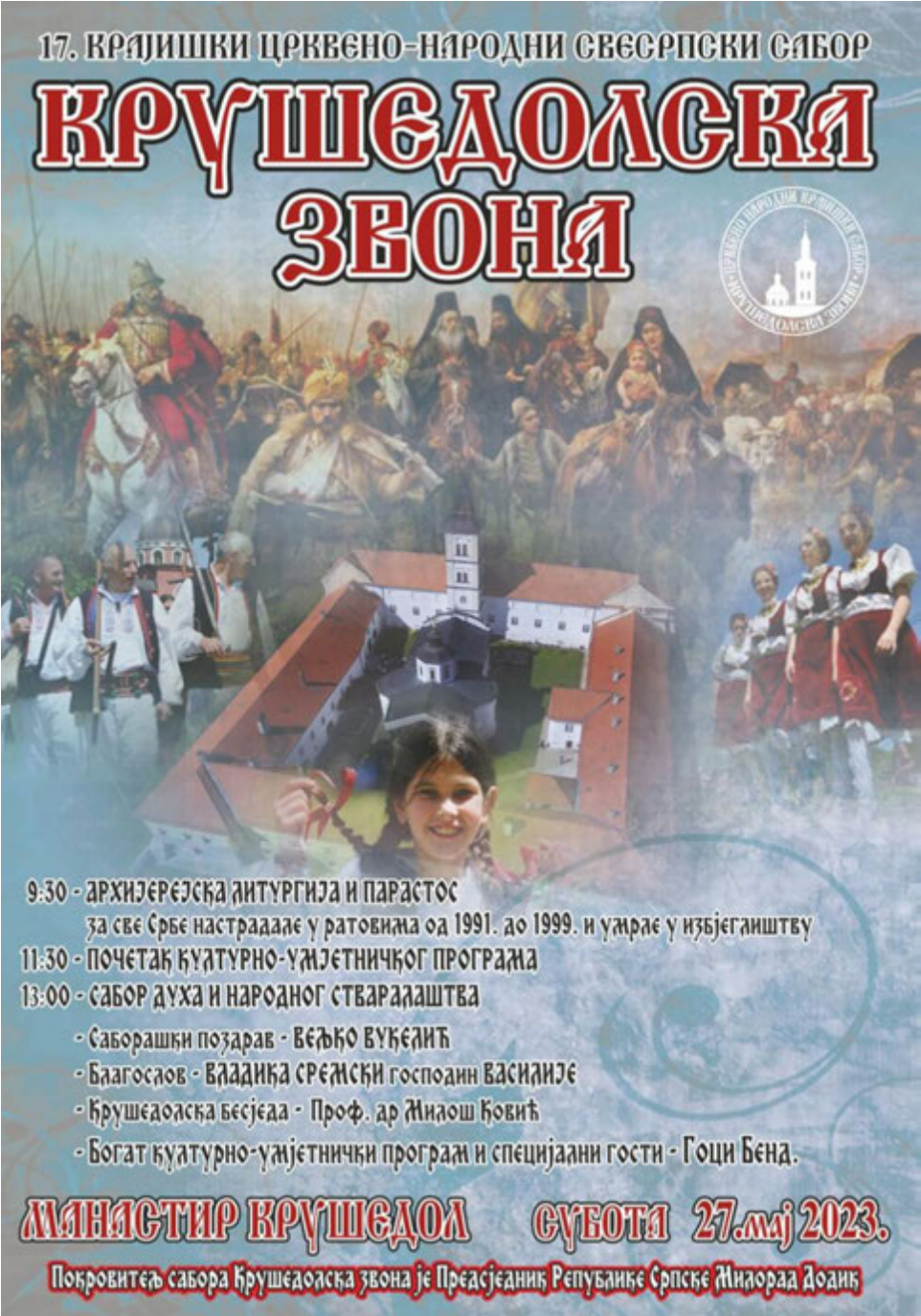
Последњи и најсевернији део РСК, Источну Славонију, Барању и Западни Срем, Ердутски споразум из новембра 1995. године, "мирном реинтеграцијом", која је трајала три године, вратио је 1998. године у границе Хрватске. Тиме је судбина РСК запечаћена. Сећање Крајишника и даље живи.

ДИЦ Веритас, РТРС, Срна, 27. 05.2023.

Одржан свесрпски сабор „Крушедолска звона 2023”

У манастиру Крушедол на Фрушкој Гори данас је одржана манифестација 17. Крајишки црквено-народни свесрпски сабор “Крушедолска звона 2023”, који је финансијски, технички и организационо подржало Представништво Републике Српске у Србији. Сабор је почео литургијом и парастосом за све страдале Србе у 20. вијеку, које је у цркви Благовештења Пресвете Богородице служио Његово преосвештенство епископ сремски Василије, а затим је организован културно-умјетнички програм. Традиционалну Крушедолску бесједу одржао је професор на Филозофском факултету Универзитета у Београду Милош Ковић, који је, између осталог, истакао да је Крајина парадигма, симбол и суштина историјске судбине цијелог српског народа.

17. КРАЈИШКИ ЦРКВЕНО-НАРОДНИ СВЕСРПСКИ САБОР

КРУШЕДОЛСКА ЗВОНА

9:30 - АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И ПАРАСТОС
за све Србе настрадале у ратовима од 1991. до 1999. и умрле у избјеглиштву

11:30 - ПОЧЕТАК КУЛТУРНО-УМЈЕТНИЧКОГ ПРОГРАМА

13:00 - САБОР ДУХА И НАРОДНОГ СТВАРАЛАШТВА

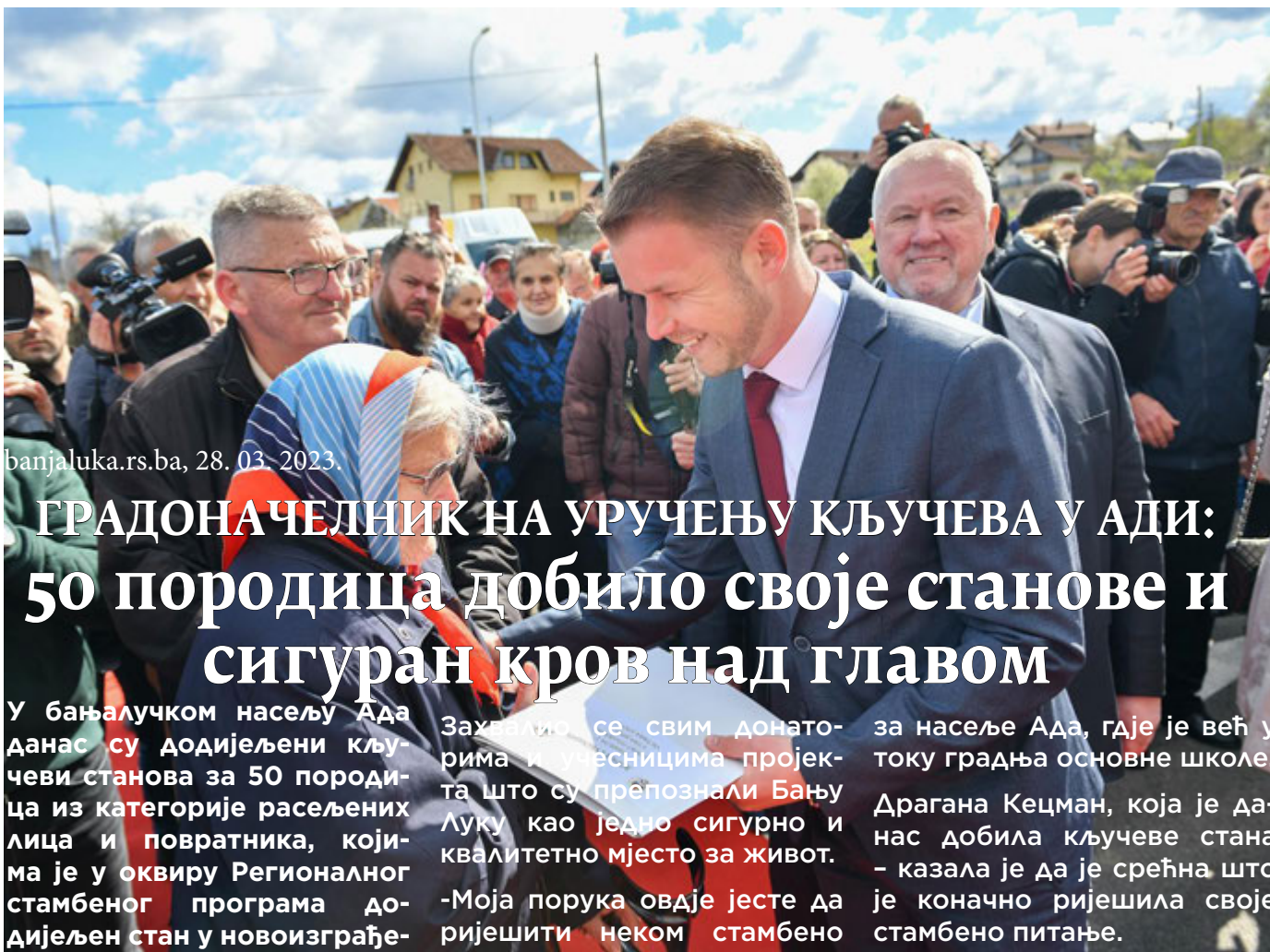
- Саборашки поздрав - Вељко Вукелић
- Благослов - Владика СРЕМСКИ господин ВАСИЛИЈЕ
- Крушедолска бесједа - Проф. др Милош Ковић
- Богат културно-умјетнички програм и специјални гости - Гоци Бенд.

МАНАСТИР КРУШЕДОЛ СУБОТА 27. мај 2023.

Покровитељ сабора Крушедолска звона је Предсједник Републике Српске Милорад Додик

banjaluka.rs.ba, 28. 03. 2023.

ГРАДОНАЧЕЛНИК НА УРУЧЕЊУ КЉУЧЕВА У АДИ: 50 ПОРОДИЦА ДОБИЛО СВОЈЕ СТАНОВЕ И СИГУРАН КРОВ НАД ГЛАВОМ

У бањалучком насељу Ада данас су додијељени кључеви станова за 50 породица из категорије расељених лица и повратника, којима је у оквиру Регионалног стамбеног програма додијељен стан у новоизграђеној згради у том насељу.

Град Бања Лука обезбиједио је земљиште, као и инфраструктурне прикључке, околно уређење и изградњу приступне саобраћајнице.

Кључеве је данас уручио и градоначелник Драшко Станивуковић, који је поручио да је ово један од најзначајних пројеката стамбеног збрињавања оних породица који су силом неприлика морали да оду са својих огњишта.

-Град је заједно са републичким институцијама и донаторима завршио једну од највећих зграда са 50 станова за ову категорију становништва. Платили смо све дозволе, дали земљиште, уредили прилазне путеве, паркинге и укупно учешће Града је преко милион КМ - казао је градоначелник.

Захвалио се свим донаторима и учесницима пројекта што су препознали Бању Луку као једно сигурно и квалитетно мјесто за живот.

-Моја порука овдје јесте да ријешити неком стамбено питање значи ријешити животну питање. И желим да ови кључеви од станова не буду само кључеви нових домова, него симболична порука за једну сигурнију и бољу будућност у Бањој Луци и у цијелој Републици Српској - навео је он и додао да Град посвећено ради на рјешавању питања како породица погинулих бораца, тако и избјеглих и расељених лица.

Подсјетио је да је Град, након двије деценије, ријешити имовинско-правне односе за преко стотине избјеглих и расељених породица у Врбањи и Рамићима како би добили власништво над објектима које су саградили и које сада могу бесплатно да легализују, за шта се Град Бања Лука највише залагао.

За ову годину најавио је и градњу Централног спомен-обиљежја, као и бројне инфраструктурне пројекте

за насеље Ада, гдје је већ у току градња основне школе.

Драгана Кеџман, која је данас добила кључеве стана - казала је да је срећна што је коначно ријешила своје стамбено питање.

-Моја имовина у Дрвару је девестирана, тако да ми овај стан много значи - казала је она, уз захвалност свима који су јој обезбиједили нови кров над главом.

Данашњој свечаности додјеле кључева присуствовали су и предсједник Републике Српске Милорад Додик, српски члан и предсједавајућа Предсједништва БиХ Жељка Цвијановић, директор Републичког секретаријата за расељена лица и миграције Давор Чордаш, министар за људска права и избјеглице у Савјету министара Севлид Хуртић, потпредсједник Републике Српске Давор Пранић, предсједник Скупштине града Бања Луке Љубо Нинковић, а у име донатора шеф Оперативног одјељења Делегације ЕУ за друштвени развој, цивилно друштво и прекограничну сарадњу Ђанлука Вани.

Политика 14. 06. 2023.

Избеглицама из БиХ и Хрватске уручени кључеви 94 стана у Новом Саду

НОВИ САД – Кључеви 94 новоизграђена стана у Новом Саду уручени су данас избегличким породицама из Босне и Херцеговине и Хрватске.

Према речима комесарке за избеглице и миграције Републике Србије Наташе Станисављевић, тим пројектом обезбеђен је трајан смештај за све угрожене породице које су морале да напусте своје домове током рата.

Отказано такмичење у печењу прасића, афричка куга у 32 општине

„Додела стамбених решења избегличким породицама и пружање новог дома људима који су били присиљени да напусте своја огњишта због сукоба, прогона или других тешких околности је један од најважнијих циљева Комесаријата. Породице из Новог Сада данас започињу важан корак ка сигурнијем и бољем животу. Наставићемо уз подршку партнера да предузимамо све мере како би се обезбедили достојан и трајан смештај за све угрожене породице”, изјавила је Станисављевићева.

Градоначелник Новог Сада Милан Ђурић нагласио је да је изградња комплекса трајала годину дана, и

да он поред станова садржи парковску површину, дечије игралиште, паркинг простор и ново обданиште.

„Изузетно је важно учешће града Новог Сада у Регионалном стамбеном програму који обезбеђује стално стамбено решавање избегличких породица јер када имате свој кров над главом то вам даје велику животну сигурност. Град ће са породицама прво закључити уговоре о закупу на одређено време до шест месеци да могућношћу куповине тих станова. У оквиру овог програма укупно 599 породица на територији Новог Сада решило је своје стамбено питање”, рекао је Ђурић, преноси Танјуг.

Шеф одељења за сарадњу Делегације Европске Уније Никола Бартонели истакао је да је овим пројектом током 11 година збринута више од седам хиљада избегличких породица.

„Пројекат се спроводи уз подршку ОЕБС-а и Високог комесаријата Уједињених нација за избеглице, а финансира се средствима Европске уније, као највећег донатора, Сједињених Америчких Држава и осталих земаља Европске уније.

Овај програм и сви напори који су учињени од стране Европске уније и свих партнерских организација даје стамбено решење за 94 породице и њихову децу. Ми још увек радимо на овоме и ускоро ћемо на територији Новог Сада имати нова решења”, рекао је Бартонели.

Директор Јединице за управљање пројектима у јавном сектору Душан Ковачевић подвукао је да је решавање стамбеног питања избегличких породица приоритет Регионалног стамбеног програма.

„Ово је самим тим и обавеза како Јединице за управљање пројектима, Комесаријата за избеглице и миграције, тако и јединица локалне самоуправе. У јуну 2020. смо уселили 276 породица у Ветернику, у августу још 152 породице у Футогу. Укупно 592 породице су обезбеђене на територији Новог Сада”, казао је Ковачевић.

Регионални стамбени програм је заједнички вишегодишњи програм Републике Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Републике Хрватске, који има за циљ да обезбеди трајна стамбена решења за најугроженије избегличке породице у региону.

Srbija.gov.rs, 22. 06. 2023.

Подршка организацијама цивилног сектора које се баве питањем избеглица

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије потписао је уговоре са 19 удружења на основу Јавног позива који је расписао 5. маја ове године, чиме се помаже рад удружења/организација цивилног друштва од значаја за популацију избеглица, интерно расељених лица, тражилаца азила и повратника по основу споразума о реадмисији.

За реализацију јавног позива обезбеђена су средства у укупном износу од осам милиона динара, којима ће бити финансирани про-

грами рада удружења и рад са самим корисницима.

Комесарка за избеглице и миграције Наташа Станисављевић истакла је да ће Комесаријат наставити да пружа подршку организацијама цивилног сектора чији су програми усмерени на унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица, тражилаца азила и повратника по основу споразума о реадмисији.

То ће, како је навела, бити учињено кроз пружање подршке у оства-

ривању њихових права, подизање свести јавности о проблемима и препрекама са којима се они суочавају, али и обележавањем датума од значаја за корисничку популацију.

Минимални износ средстава по програму износи 70.000 динара, а максимални 700.000 динара. Средства ће бити реализована у најдужем трајању до 6 месеци, а програм не може трајати дуже од 31.12.2023. године, прецизира се у саопштењу.

Politika,
28. 06. 2023.

Избеглицама из Хрватске и БиХ 18 станова у насељу Колонија

Аранђеловац – Избеглицама из Босне и Херцеговине и Хрватске уручени су кључеви од 18 новоизграђених станова. Стамбене јединице изграђене су у оквиру Регионалног стамбеног програма, а зграда, укупне бруто површине 1618,51 квадратних метара налази се на градском подручју у улици Грчка број 18 у насељу Колонија. Употребна дозвола издата је 16. јуна, а вредност радова износила је 819.668,40 евра.

Локална самоуправа је у овај пројекат ушла 2018. године. Критеријуми су формиран на основу броја чланова домаћинства и листе коју је направила Комисија за избор корисника помоћи за решавање стамбених јединица у закуп на одређено време са могућношћу куповине.

– Станови су величине од 42 до 82 квадратна метара, знатно изнад дозвољеног законског минимума, комфорни, осветљени, са свим елементима модерног становања. У непосредној близини су школа, вртић и дечје игралиште, а посеб-

но се радујемо што имамо једну породицу са четворо деце и две породице са троје деце, који ће живети у новом стамбеном објекту. Општина Аранђеловац уложила је више од 3,5 милиона динара за партерно уређење парцеле и инфраструктуру – рекао је Бојан Радовић, председник Општине Аранђеловац.

Регионални стамбени програм успостављен је ради решавања стамбених потреба најугроженијих избеглица и расељених лица са простора бивше Југославије, има за циљ да стамбено збрине и обезбеди 7.000 особа, рекла је Ана Ђуновић, начелница Одељења за прихват, збрињавање и реализацију пројеката из буџета, испред Комесаријата за избеглице и миграције.

– До сада је корисницима додељено укупно 7.119 стамбених решења, а када говоримо о Аранђеловцу укупно је додељено 261 стамбено решење, од тога 57 путем овог програма – рекла је Ђуновићева.

Елвира Ангуло Родригез, пред-

ставница Делегације Европске уније у Србији изјавила је да је ово нови почетак у животу ових људи у сопственим домовима, истичући циљ Европске уније да изгради 7.442 стамбене јединице за избегла и расељена лица. Душан Ковачевић, директор Јединице за управљање пројектима у јавном сектору, најавио је скоро усељење око 300 избеглих лица у Панчеву, Пећинцима, Овчи, односно, Општини Палилула у Београду.

У име корисника станова, свима је захвалио и изразио велико задовољство што најзад имају кров над главом, Стево Томић, избегао са подручја Општине Петриња 1995. године и који је дуги низ година имао пребивалиште у Колективном центру „Стојник“

Регионални стамбени програм заједнички је вишегодишњи програм Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске, који има за циљ да обезбеди трајна стамбена решења за најугроженије избегличке породице у региону.

Попис становништва у РХ 2021.

Portal Novosti,
22. 09. 2022.

Otpisani Srbi

Hrvatska je od 1991., kada ih je tu živjelo 581.663 (12,2 posto), ostala bez ukupno 457.771 građana srpske nacionalnosti. Tako se, kao nikad ranije, približila planu koji je 1998. javno iznio Franjo Tuđman: "Riješili smo srpsko pitanje i Srba više neće biti 12 posto i šest posto Jugoslavena koliko ih je bilo. A tri posto koliko će ih biti, neće više ugrožavati hrvatsku državu"

Srbi u Vukovaru gube pravo na ravnopravnu uporabu svog jezika i pisma

Konačni rezultati popisa stanovništva provedenog 2021., objavljeni u četvrtak, pokazuju da je broj Srba u Hrvatskoj u posljednjih deset godina manji za 62.741, odnosno čak 33,6 posto. Njihov broj je od 2011. godine, kada ih je bilo 186.633 (4,4 posto ukupnog stanovništva), pao na 123.892 (3,2 posto).

Pad broja Srba, kao i ostatka stanovništva, primjetan je u svim županijama, a odrazio se i na gubitak prava propisanih Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina u više sredina. Uz Vukovar, gdje ih sada živi 6.890 (odnosno 29,7 posto, za razliku od 2011. kada ih je bilo 9.654, tj. 34,9 posto), Srbi su bez prava na ravnopravnu službenu upotrebu vlastitog jezika i pisma ostali u još dvije jedinice lokalne samouprave: gradu Vrbovskom, gdje je njihov broj u deset godina s 1.788 (35,2 posto) pao na 1.255 pa ih je sada 32,4 posto, i općini Donji Kukuruzari, gdje ih je 2011. živjelo 569 (34,8 posto), a sada 337 (31,2 posto).

Ukoliko lokalne jedinice drugačije ne odrede svojim statutima,

Srbi bi bez prava na izbor zamjenika župana mogli ostati u čak četiri županije: Bjelovarsko-bilogorskoj, gdje je broj Srba u deset godina s 7.552 (6,3 posto) pao na 4.964 (4,9 posto), Primorsko-goranskoj (pad s 14.888 tj. 5,03 posto na 10.419 - 3,9 posto), Virovitičko-podravskoj (2011. godine 5.144 - 6,1 posto, a 2021. godine 3.168 - 4,5 posto) i Požeško-slavonskoj, gdje prema najnovijem popisu živi 2.801 (4,4 posto) Srba, dok ih je 2011. bilo 4.680 (6 posto).

Za razliku od ranijeg perioda, građani srpske nacionalnosti više nemaju pravo na izbor zamjenika gradonačelnika u Pakracu, gdje je njihov broj pao sa 1.340 (15,8 posto) na 801 (11,3 posto), te zamjenika načelnika u još četiri općine: Rasinji (tamo je broj Srba s 533 tj. 16,3 posto, pao na 392, odnosno 14,9 posto), Podgoraču (pad s 466 na 296, odnosno sa 16,2 na 12,1 posto), Viljevu (pad s 340 - 16,5 posto na 227 - 14 posto) te Dragaliću, jednoj od općina koja bilježi najveći pad udjela Srba u ukupnom stanovništvu. Tamo je udio Srba s nekadašnjih 17,8 posto (ukupno 243 stanovnika srpske nacionalnosti) pao na svega 7,1 posto (75).

Gledajući rezultate po županijama, najveći pad broja Srba zabilježen je u Brodsko-posavskoj, gdje je u deset godina s 4.124 pao na 2.170 (47,4 posto manje), pa ih je sada 1,7 posto. Slijede je Sisačko-moslavačka s padom od 42,1 posto (nekad 21.002, odnosno 12,2 posto, a danas 12.153 tj. 8,7 posto), Ličko-senjska s 41,5 posto (2011. godine 6.949 tj. 13,6 posto, a 2021. godine 4.062

tj. 9,5 posto) i Požeško-slavonska, koja je u deset godina ostala bez 40,1 posto građana srpske nacionalnosti.

Prema rezultatima popisa stanovništva, Srbi su izgubili pravo na ravnopravnu upotrebu jezika i pisma u tri jedinice lokalne samouprave. Pravo na izbor dožupana mogli bi izgubiti u četiri županije, kao i pravo na izbor zamjenika gradonačelnika Pakraca i četiri zamjenika općinskih načelnika

Značajan pad broja primjetan je i u Virovitičko-podravskoj županiji koja je u proteklom desetljeću ostala bez 1.976 Srba (38,4 posto manje), pa ih je sada 3.168 (4,5 posto), Karlovačkoj (4725, odnosno 35,2 posto manje) koja ih po posljednjem popisu broji ukupno 8.683 (7,7 posto) i Osječko-baranjskoj (8171, tj. 34,5 posto manje), gdje ih je sada 15.486 - 6 posto.

Slični trendovi vidljivi su i u ostalim županijama, ali i Gradu Zagrebu koji od popisa 2011. bilježi 5492 (31,3 posto) manje Srba, odnosno sada u ukupnom broju stanovnika glavnog grada čine 1,6 posto (12.034) za razliku od ranijih 2,2 (17.526) pa su ostali i bez prava na svog predstavnika u gradskoj skupštini. U Zagrebačkoj županiji ih je pak popisano 1.789 (929 tj. 34,2 posto manje), Vukovarsko-srijemskoj 19.309 - 13,5 posto (pad za 30,6 posto), Šibensko-kninskoj 8.064 - 8,4 posto (30 posto manje), Primorsko-goranskoj 10.419, odnosno 3,9 posto (pad 30 posto), Zadarskoj 5.955 - 3,7 posto (27,2 posto manje), Koprivničko-križevačkoj 1.535 tj. 1,5 posto (pad za 30,1), Bjelovarsko-bilogorskoj

4.964 tj. 4,9 posto (pad 34,3), Splitsko-dalmatinskoj 3.271 - 0,8 posto (30,6 posto manje), Istarskoj 5.778 - tri posto (pad od 19,8 posto), Dubrovačko-neretvanskoj 1.433 - 1,2 posto (31,6 manje), Krapinsko-zagorskoj 159 tj. 0,13 posto (pad za 26,7 posto), Varaždinskoj 472 tj. 0,3 (pad za 32,5 posto) i Međimurskoj 187 - 0,2 posto (pad 24,9).

Za razliku od prijašnjih godina, kada su imali pravo na ravnopravnu upotrebu jezika i pisma u ukupno 23 jedinice lokalne samouprave, Srbi su sada to pravo zadržali u njih 20, i to općinama: Krnjaku (58 posto Srba), Vojniću (38,5), Donjem Lapcu (79,2), Vrhovinama (47,6), Udbini (42,6), Šodolovcima (78,1), Jagodnjaku (62,9), Erdutu (53,7), Dvoru (67,3), Gvozd (62,6), Biskupiji (81,9), Civiljanima (73,7), Kistanjama (51,9), Erveniku (97), Markušici (90,2), Trpinji (87,8), Negoslavcima (96,8), Borovu (90,7), Gračacu (43,4) i Plaškom (39,8).

Naime, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina propisano je da pripadnici manjina ostvaruju pravo na ravnopravnu službenu upotrebu jezika i pisma u onim sredinama u kojima čine najmanje trećinu stanovništva. Ukoliko, pak, sudjeluju u stanovništvu općina i gradova s više od 15 posto, te u županijama s više od pet posto, istim zakonom određeno je da imaju i pravo na razmjernu zastupljenost u lokalnim predstavničkim tijelima te pod istim uvjetima na izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Za razliku od prošlog popisa, kada su imali pravo na izbor deset zamjenika župana, sada ih imaju u ukupno šest: u Sisačko-moslavačkoj, Karlovačkoj, Ličko-senjskoj, Osječko-baranjskoj, Šibensko-kninskog i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Srbi su bez prava na ravnopravnu službenu upotrebu vlastitog

jezika i pisma, osim u Vukovaru, ostali u gradu Vrbovskom i općini Donji Kukuruzari

Ranije su imali i pravo na izbor deset zamjenika gradonačelnika, a sada devet i to u gradovima: Glini (20,5 posto Srba), Hrvatskoj Kostajnici (22,8 posto), Ogulinu (15,03), Vukovaru (29,7), Vrbovskom (32,4), Obrovcu (31,3), Belom Manastiru (20,1), Kninu (21,4) i Skradinu, gdje je postotak Srba u blagom porastu - s 17,7 skočio je na 18,1 posto.

Na prijašnjim lokalnim izborima pripadnici srpske nacionalne manjine mogli su birati i 19 zamjenika načelnika, a sada u 15, i to u općinama: Donji Kukuruzari (31,2 posto Srba), Hrvatska Dubica (16,4), Majur (19,7), Sunja (17), Topusko (25), Plaški (39,8), Saborsko (18,9), Lovinac (15,1), Plitvička Jezera (23), Okučani (16), Gračac (43,4), Darda (20,1), Kneževi Vinogradi (16,5), Popovac (16,2) i Stari Jankovci (18,7 posto).

Kako su Novosti već pisale, generalni pad broja stanovnika primjetan je u nerazvijenijim sredinama u kojima većinu čine Srbi. Najgore rezultate među općinama tako imaju Vrhovine, gdje je 51,8 posto manje ljudi - s 1.381 (od čega 80,2 posto Srba) pale su na njih 666 (47,6 posto Srba) i Dvor koji je ostao bez 2.526 stanovnika (ranije je imao 5570, od čega 71,9 posto Srba) pa ih sada ima 3.044 (67,3 posto Srba). Donji Lapac ima 32,8 posto manje ljudi, odnosno s nekadašnjih 2.113 (pri čemu su 80,6 posto činili Srbi), u deset godina pao je na 1.419 stanovnika (79,2 posto Srba). Krnjak ima 31,4 posto manje ljudi (1361), Gračac 31,2 posto (3229), Biskupija 30,9 posto (1174), Negoslavci 30,8 posto (1012), Gvozd 30,1 posto (2077), Markušica 29,6 posto (1800), Civiljane 28,5 posto (171), Udbina 28,2 posto (1346), Borovo 27,1 posto (3685), Ervenik 26,2 posto (816), Šodolovci 26 posto (1224), Jagodnjak 25,7

posto (1504), Trpinja 25,2 posto (4166), Erdut 24,3 posto (5534), Kistanje 24 posto (2644), Vojnić 22,3 posto (3704) i Plaški 20,9 posto (1653).

Puno bolje stanje nije ni u ostalim gradovima i općinama gdje Srbi žive u većem broju, ali ne prelaze trećinu ukupnog stanovništva, poput Gline koja je od 9.283, koliko je imala prije deset godina (od čega 27,5 posto Srba), popisala tek 7207 (20,5 posto Srba). Još je gore prošao grad Hrvatska Kostajnica koji je spao s ukupno 2.756 (25 posto Srba) na 1946 stanovnika (22,8 posto Srba). Od nekadašnjih 2.985 stanovnika (29,9 posto Srba) Topusko je izgubilo 716 stanovnika, pa ih je sada 2.269 (od čega 25 posto Srba). Hrvatska Dubica je s 2.089 (22,4 posto Srba) pala na 1.487 (16,4 posto Srba), Majur s 1.185 (27,3 posto Srba) na 782, a Benkovac s nekadašnjih 11.026 (od čega 13,8 posto Srba) na 9728 stanovnika (13,6 posto Srba).

U proteklom desetljeću smanjio se i broj građana Hrvatske koji se izjašnjavaju kao pravoslavni vjernici - 2011. ih je bilo 190.143 (4,4 posto), a sada ih je 128.395 (3,3 posto) - te onih koji su izjavili da im je srpski materinski jezik. Ranije ih je bilo 52.879 (1,2 posto), a sada ih ima 45.004 (1,2 posto).

Na kraju, kada se podvuče crta, Hrvatska je od 1991., kada ih je tu živjelo 581.663 (12,2 posto), ostala bez ukupno 457.771 građana srpske nacionalnosti. Tako se kao nikad ranije približila planu koji je 1998., tri godine uoči prvog poslijeratnog popisa stanovništva, javno iznio Franjo Tuđman. "Riješili smo srpsko pitanje i Srba više neće biti 12 posto i šest posto Jugoslavena koliko ih je bilo. A tri posto koliko će ih biti, neće više ugrožavati hrvatsku državu", poručio je tada jedan od glavnih kreatora postojeće demografske strukture Hrvatske.

Саво Штрбац: Срби у хрватском попису становништва

Политика,
29. 09. 2022.

Коначно смо дочекали да Хрвати објаве резултате прошлогодишњег пописа становништва и према старости, националности и вери. Нас Крајишнике окупљене око “Веритаса” највише је интересовао и број и проценат Срба у укупној популацији, како на нивоу целе државе тако и на нивоу локалних заједница, јер од тих процената зависе и многа њихова права до наредног пописа.

Од раније смо знали да, према прошлогодишњем попису РХ има 3.871.833 становника, што је у односу на попис из 2011 (3.871.833) мање за 413.056, а у односу на 1991. (4.784.265) мање за 912.432 становника.

У протеклих десет година смањио се и број грађана Хрватске који се изјашњавају као православни верници – 2011. било их је 190.143 (4,4 процента), а сада их је 128.395 (3,3 процента). Смањио се и број оних који су изјавили да

им је српски матерњи језик – раније их је било 52.879, а сада их има 45.004 становника

До пре неколико година анализе многих демографа, укључујући и “Веритасове”, упућивале су на закључак да ће на прошлогодишњем попису проценат Срба у укупној популацији домашити бројку од три процента, која је у плановима Туђмановог естаблишмента с почетка деведесетих прошлог века пројектована као граница испод које се за сва времена решава “српско питање као реметилачког фактора у Хрватској”. Међутим, кад смо дознали резултате прошлогодишњег пописа, по којем је скоро 10 процента становника мање у односу на 2011, што је првенствено резултат одласка житеља Хрватске у земље ЕУ, међу којима има многоструко више Хрвата него Срба, и процене су постале оптимистичније – почели смо веровати да ће Срба бити и даље изнад три

процента у укупној популацији. И нисмо погрешили.

Наиме, хрватски Државни завод за статистику 22. септембра о.г. објавио је да се на прошлогодишњем попису 123.892 становника изјаснило да су по националности Срби, што у укупној националној структури чини 3,2 процента становника у РХ. То значи да је број Срба у односу на предходни попис опао за 62.741 (1,16 процената) становника.

Од процентуалног учешћа Срба у укупној популацији на нивоу локалних заједница зависе и одређена права за српску заједницу. Наиме, према одредбама Уставног закона о правима националних мањина, припадници мањина остварују право на равноправну службену употребу језика и писма у оним срединама у којима чине најмање трећину становништва, а уколико суделују у становништву општина и градо-

ва с више од 15 процената, те у жупанијама с више од пет процената, имају и право на размерну заступљеност у локалним представничким телима те под истим условима на избор заменика општинског начелника, градоначелника, односно жупана.

Највише медијске пажње изазвали су резултати пописа у Вуковару, у којем је 2011. живјело око 35 процента Срба, а према овом задњем попису, утврђено је да их у том граду живи око 30 процената. То значи да су вуковарски Срби изгубили право на равноправну службену употребу властитог језика и писма, које су имали по претходном попису, које право у пракси није ни конзумирано због оног чувеног "чекићања" ћириличних табла у организацији "Штаба за одбрану Вуковара од ћирилице".

Осим у Вуковару, Срби су без права на равноправну службену употребу властитог језика и писма остали и у граду Врбовском и општини Доњи Кукурузари.

За разлику од прошлог пописа када су Срби имали право на избор десет заменика жупана, сада их имају у укупно шест жупанија. Срби су, по ранијем попису, имали и право на избор десет заменика градоначелника, а сада девет. На пређашњим локалним изборима припадници српске националне мањине могли су бирати и 19 заменика начелника, а сада у 15 општина. Генерални пад броја становника приметан је у неразвијенијим срединама у којима већину чине Срби.

У протеклих десет година смањило се и број грађана Хрватске који се изјашњавају као православни верници - 2011. било их је 190.143 (4,4 процента), а сада их је 128.395 (3,3 процента). Смањило се и број оних који су изјавили да им је српски матерњи језик - раније их је било 52.879, а сада их

има 45.004 становника.

У оном непуном милиону (912.432) за колико је од 1991. (4.784.265) до 2021. укупно смањен број становника у Хрватској, на припаднике српске националности односи се 457.771 становник. Највише је Срба је напустило Хрватску услед ратних (не)прилика деведесетих, о чему говоре и подаци пописа из 2001. (201.631. или 4,54 процента Срба) што је био пад од 380.032 становника српске националности у односу на претходни попис. За ову декаду треба додати и свођење Југословена са 106.041, међу којима је било око 80 процената Срба, на статистичку грешку (око 300) по попису из 2001. Од 2001. до 2011. забележен је пад од 14.998 становника српске националност, док је између два задња пописа тај пад чак већи од четири пута од претходне декаде.

У оној првој поратној декади, док се Хрватска припремала за улазак у ЕУ, било је и нешто више Срба повратника из избјеглиштва зато што су и услови за живот били нешто бољи, барем у смислу толеранције од већинског становништва, што се одразило и на много мањи "губитак" српског становништва. Међутим, како Хрватска постаде члан ЕУ, и живот Срба у Хрватској постаде много тежи, што се одразило кроз њихов "тихи егзодус", односно поновни одлазак из Хрватске, док је повратак сведен на безначајне бројке. А нико не бежи од добра.

О томе какве проблеме имају Срби повратници најбоље илустрјују извјештаји Српског народног већа, које сваке године региструје етнички мотивисане нападе на Србе на подручју Хрватске. Број таквих напада стално расте откад је Хрватска ушла у ЕУ, да би их прошле године било преко 500, и то само оних што су медији забележили, односно оних што се пријави полицији и

тужилаштву, али бар два пута је више оних што се не пријављују никоме.

Простори на којима живе Срби повратници су девастирани и неусловни за живот. Још многа места немају ни струју ни воду, ни путеве, ни школе, ни болнице, ни трговине... А све су то имали пре. Уз то превладава старачка популација од којих већина није у стању да се брине о себи, а камоли о другима.

Сваком Србину повратнику који је живео у бившој РСК прети опасност од процесуирања за ратни злочин. Хрвати су постали специјалисти за подвођење обичних животних ситуација под ратне злочине и на тај начин држе у перманентном страху остварене и потенцијалне повратнике да и они могу да буду процесуирани било када и да заврше на дугогодишњој робији.

У Хрватској је још велики грех бити Србин и православац. Због тога и код повратника, као и код оних њихових сународника који нису ни напуштали Хрватску, постоји тренд похрваћења и покатоличења. Мењају се и презимена и имена која на први поглед звуче српски, у њихове хрватске иначе...

Из резултата хрватског прошлогодишњег пописа становништва по националној структури можемо закључити и да број Срба још није пао испод Туђманових "магичних" три процента и да ће Срби барем до идућег пописа бити "ремиталачки фактор" за хрватско друштво и да српска заједница на нивоу РХ неће изгубити право на она три фиксна заступника у Сабору, који ће им и даље омогућавати да буду не само "ремиталачки" већ и политички фактор.

Објављено у дневном листу „Политика“, 29. септембра 2022. године

Нова издања

Серија „Дара из Јасеновца”, последња епизода: Дара објаснила Буди да је Србин, немиле сцене у Задру

Telegraf, 12. 01. 2023.

На каналима Суперстар ТВ и РТРС приказана је четврта и последња епизода серије „Дара из Јасеновца”.

Дара и Буда успели су да се спасу логора Јасеновац, пошто су се укрцали у аутобус која је за спасену децу организовала Диана Будисављевић.

Дарин и Будин отац, Миле, бежао је од усташа, а када је ушао у реку, чинило се да је страдао.

У епизоди смо могли да видимо и поновни сусрет Даре и Буде, овог пута пред распад СФР Југославије. Срели су се у Задру. Дара је била усхићена што поново види брата, али њен долазак није добро прихваћен.

Будо и чланови његове породице су се питали зашто је уопште дошла. Дара је свом брату причала о његовом пореклу, да је Србин. Будо је навео да се не осећа да је српског порекла, али је касније све прихватио.

Сликовито је приказана и Задарска кристална ноћ, рушилачки поход хрватских шовиниста у Задру 2. маја 1991. године, када је више од 2.000 Хрвата наоружаних палицама, моткама, каменицама, шипкама, флашама кренуло у уништавање и пљачкање имовине Срба (кућа или викендица) и локала фирми из СР Србије. Подсетимо, уништено је више од 130 објеката и 470 српских кућа.

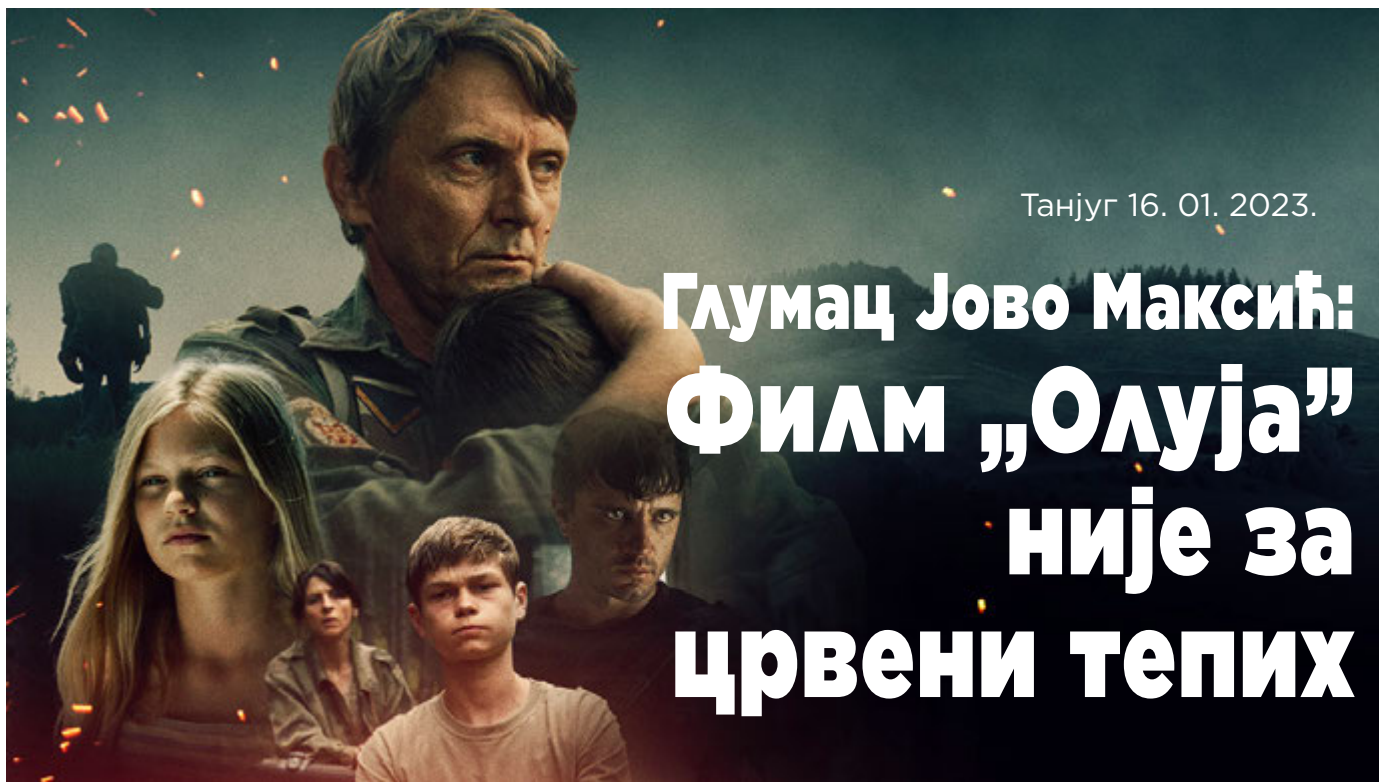
У овом дивљању је учествовао и млади Будин син Иван,

који је сматра себи Хрватом, међутим, Будо му касније објашњава како су сви они Срби. Иван с неверицом све ово прихвата, чак је и од мајке тражио потврду да ли је Србин.

Дара напушта разрушени Задар и враћа се у свој дом. На крају, приказане су емотивне сцене. Будо и Дара су држали свог оца Милета за руке, који је на крају преживео. Уз приказ покрета воза по снегу, цитирано је и Јеванђеље по луки 20;38: А Бог није Бог мртвијех; јер су у њему сви живи.

Треба истаћи да је одраслу Дару играла Мирјана Карановић, а одраслог Буду Марко Гверо.

Тањуг 16. 01. 2023.

Глумац Јово Максић: Филм „Олуја” није за црвени тепих

БЕОГРАД – Премијера новог домаћег филма “Олуја” биће одржана 17. јануара у великој сали Мтс Дворане, а специјално за Тањуг, главни глумац те ратне драме Јово Максић је оценио да овако тешко остварење сигурно није за црвене тепихе и гламурозне пријеме.

“Позивам све да погледају овај филм, а највише се тиче теме тих људи који су избегли из те страшне “Олује”, засновали су касније нове породице, асимирали се овде, у Србији, али и даље остаје тај жал, нека носталгија о свему томе што се догодило”, рекао је Максић након специјалне новинарске пројекције “Олује”, која је недавно уприличена у Београду, у биоскопу Cineplexx Galerija Belgrade.

Рођен у Босанском Грахову, а одрастао у Книну, где је живео све до прогона Срба из Хрватске - операције “Олуја”, Јово Максић је и лични печат унео у нови филмски пројекат.

Након тог прогона, Максић је дошао право у Београд где је уписао Факултет драмских уметности у класи професора Предрага Бајчетића, и дипломирао је 1998. године.

Био је стипендиста Народног позоришта “Стерија” из Вршца, онда дуго запослен као стални члан Малог позоришта “Душко Радовић”, док је данас у сталном ансамблу Београдског драмског позоришта.

Максић је на споменутој пројекцији први пут гледао у целини филм “Олуја” према сценарију и режији црногорског аутора Милоша Радуновића, и доживео је ову причу веома

емотивно, тако да је постепено сабирао све утиске.

“Мени овај филм никако није за црвене тепихе. “Олуја” је једна врста опела свим тим људима. Врло се чудно осећам, јер филм није као за све друге премијере, када имате неку врсту радости. Ово је као када улазите у храм, изађете из њега, без еуфорије”, први су утисци Максића.

“Буквално бих после поклона глумаца и ауторске екипе на крају премијере само загрлио своју породицу, и пожелео да лагано кренем кући. Најрадије бих да се сетимо свих тих људи у филму, са њима бих сео и попричао. Врло ми је специфично и необично осећање након гледања филма”, рекао је Тањугу драмски уметник, носилац главне улоге у ратној драми “Олуја”, насталој према истраживању и сведочењима људи који су протерани те 1995. године.

Јово Максић је дакле у стварном животу заиста делио судбину свих протераних Срба из Хрватске, те самим тим сигурно је било тешко и готово немогуће да се овој роли приступи као да игра било који фиктиван лик из свог већег опуса.

“Играм лик Илије, и не тумачим себе из тог периода, то је сигурно, али ипак у сваком мом јунаку негде уградим самог себе. Морам пронаћи у свакој новој улози све те појединости везане за свој карактер. Зато је апсолутно немогуће дистанцирати се, не можете то уради-

ти, врло је све то чудно, нема тачне дефиниције”, сматра Максић и додаје како највише воли када се у кадру “деси” живот, оно што се испланира, може да се изрежира, а понекад се догоди и нешто спонтано, што му је најдрагоценије.

“Ту сам се можда мало дистанцирао од себе, јер сам се удаљио од нечега што смо на снимању програмирали како ћемо да урадио. Само тако могу рећи, јер овако је веома тешко да се дистанцирам од било чега у овако тешком филму”, јасан је главни глумац.

Максић је годинама већ један од најтраженијих глумаца у ТВ серијама и филмовима, где добија и велике, главне улоге (филм “Исцељење”, серија “Кости”), и епизодне роле у разним жанровима серијала (“Тајна виновне лозе” “Тајкун”, “Погрешан човјек”, “Једини излаз”, “Група”, “Швиндлери”, “Црна свадба”, “Лихвар”, “Адвокадо”, “Клан”, “Дрим тим”).

Ипак, сада је велика одговорност на њему, јер тумачи главну улогу у филму и серији “Олуја”, тако тешке, потресне, трагичне тематике.

“Хвала људима који су веровали у мене. Дао сам све од себе и надам се да сам испунио њихова очекивања, да сам допринео квалитету филма и будуће серије, мада о томе ће да суди неко други. Све што сам имао да кажем, рекао сам испред камере, у филму”, скромно прича Максић.

У филму “Олуја”, осим Јове Максића, играју још - Златан Видовић (“серија “Певачица”, филмови “Лихвар”, “Дара из Јасеновца”), Марко Баћовић, Новак Билбија, Љубиша Милишић, Марија Микић, Јелена Човић, Милица Станковић, Иван Вујић, Јаков Јевтовић, и на жалост недавно преминули Давор Јањић (1969-2022).

Максић је са кнедлом у грлу говорио о Јањићу у сусрету са медијима након емитавања филма “Олуја” и са сузама у очима истакао колико му је неподношљиво тешко да нас је напустио тако талентован и сјајан глумац, који је остварио значајну улогу у овом пројекту.

Глумац је тада једва долазио до речи од туге за колегом Давором Јањићем (“Ово мало душе”, “Живот са стрицем”, “Аутсајдер”, “Наташа”, “Живот је чудо”), родом из Тузле, који је изненада преминуо 28. новембра 2022. у Београду, са свега 53 године, а живео је и радио у Словенији.

“Олуја” је повратак Јањића у српску кинематографију, као и пројекат “Либерта - рађање града” Жанка Томића и Гвоздена Ђурића, који

ће ове године бити приказан као филм и ТВ серија.

Драма “Олуја” је први домаћи филм који говори о застрашујућем прогону Срба из Хрватске, а та операција “Олуја” је трајала од 4. августа рано ујутру, у зору, до 7. августа увече, те 1995. године.

Био је то језив прогон, егзодус 250.000 Срба из својих домова, протерани у вихору рата.

Аутори се све више окрећу историји, као што су нека остварења у којима је недавно играо управо Јово Максић - “Дара из Јасеновца” Предрага Гаге Антонијевића (сада и као мини серија) или “Траг дивљачи” Ненада Павловића, “Нечиста крв” Милутина Петровића, као и разна друга дела (“Вера” Недељка Ковачића, “Било једном у Србији” Петра Ристовског).

На тај начин изгледа да домаћи филмски аутори данас проналазе занимљивије теме у прошлости, односно историји, него у садашњости, у савременим причама, о чему Максић има мишљење.

“Чини ми се да смо се заиста мало дотакли неке своје историје у филмовима и серијама. Има се утисак као да се срамимо тога и онда неки мисле је боље да заборавимо. Људи треба да схвате да овакав филм као што је “Олуја” није позив на линч или на освету, већ један позив да се не деси никад више овако нешто. Не дај Боже да нам се понови, ни најцрњем непријатељу то не желимо”, рекао је глумац који је сигуран да ће и код нас публика различито реаговати и можда рећи да их поштедимо те теме, и онда ће се такав став понављати унедоглед.

Максић је и део велике екипе глумаца историјског ратног спектакла “Хероји Халијарда” Радоша Бајића, који ће бити приказан током 2023. и као мини серија “Ваздушни мост”.

“Немам ништа против да све три стране које су биле у овом зачараном кругу зла, представе неку овакву своју причу, свако од њих је сигурно има. Нека је испричају, јер злочин је злочин, а о жртвама нико ништа не прича. Само се говори о злочинима. Ми смо и желели да направимо филм који ћемо посветити тим жртвама. Ту може да се препозна свако ко има барем мало неке трагичне свести, да неке ствари сагледа, да не посматра уским очима и погледом. Мислим да ће пронаћи себе, нека скине обележја или било шта и верујем да може да пронађе све то исто и код себе на својој страни”, закључио је за Тањуг глумац Јово Максић.

Танјуг 18. 01. 2023.

БЕОГРАД - Филм "Олуја" редитеља и сценаристе Милоша Радуновића заслужио је вишеминутне овације на премијери у испуњеној великој МТС дворани у Београду. Посетиоцима у МТС дворани после пројекције поклонили су се уз Радуновића и други многобројни чланови филмске екипе у којој су били глумци Јово Максић, Златан Видовић, Марија Микић, Марко Баћевић и други. Премијери потресне филмске приче о прогону 250.000 крајишких Срба са својих вековних огњишта 1995. године присуствовала је и премијерка Србије Ана Брнабић са члановима владе.

Од министара присутни су били Горан Весић, Маја Гојковић, Дарја Кисић, Милош Вучевић, Даница Грујичић и други, као и изасланица председника Србије Сузана Пауновић. Премијери је присуствовао и директор документационог центра Веритас Саво Штрбац.

"Стварно сам се трудио да не правим бруталан филм. Ово је филм о људској тузи. Нисмо се бавили политиком. Пратимо

четири породице несрећне, без политичких конотација. Рат је зло", рекао је Радуновић новинарима пре приказивања.

"Олуја" је настала на основу сведочења неколицине учесника догађаја, пада Републике Српске Крајине и протеривања српског становништва у истоименој хрватакој војној акцији.

Радуновић је рекао да је снимио "тужан и мучан филм" после чијег гледања нико не би требало више да зарати.

"Не бих пожелео никоме да се ово понови икад више. Поготово не нама", додао је редитељ.

У филму Илија (Максић) у жељи да спречи даље нападе на село, где је замало остао без сина Петра, формира диверзантску јединицу са циљем да уништи непријатељско гнездо. Радња се преплиће са судбином Браце (Давор Јањић 1969-2022), који је навикао да све плаћа и поткупљује, па чак и људски образ, али у току "Олује" доживљава снажан преокрет, а посебан печат приче даје осветничка мисија Данета (Видовић).

У филмовима играју и Новак Билбија, Љубиша Милишић, Јелена Човић, Милица Станковић,

Иван Вујић, Јаков Јевтовић и други. Видовић је новинарима на црвеном тепиху рекао да је екипа радила верујући у филм, да раде “нешто јако значајно, истинито, поштено и потребно”.

У «Олуји» је имао посебну, двоструку улогу, тумачећи ликове двојице браће близанаца свештеника и војника.

“То су два човека дијаметрално различита у карактерним особинама, али обојици је циљ правда, то је линија која их повезује”, рекао је глумац.

Према његовим речима, “рат је велико зло, које никад не треба да дозволимо да се деси, свако друго решење је боље”.

“Колатерална штета су мали људи који имају само име и презиме, своје породице и земљу, обичаје. Бивају увучени у ковитлац ратних несрећа и највише страдају. Ови који то изазвају на време се склоне”, оценио је Видовић.

Баћовић је оценио да је “овај филм неминовно морао да се догоди, трагедија је огромна - 250.000 људи!”

“Питање је било само да неко од те теме направи добру причу. Милош је то успео да направи. Сценарио је одличан”, оценио је Баћовић.

Филм “Олуја” је радила “Омега продукција” под покровитељством Телекома Србије, а

Радуновићево остварење је синоћ имало и три распродате пројекције у Синеплексу шопинг центра “Галерија”.

Редовна биоскопска дистрибуција филма почиње од 19. јануара, а публику очекује и телевизијска серија од 12 епизода која ће бити емитована за неколико месеци.

**Милош Вучевић,
Instagram 17.01.2023**

Олуја је сјајн филм, онај који нам је требао свих ових година и деценија. Фалило нам је баш овакво остварење у нашем колективном сећању и порука коју оно носи. А та порука је да нисмо поражени док у збегу спасавамо животе оних који су нам поверени, да нисмо поражени док нас кукавице лишене части нападају са неба и са леђа, да нисмо поражени док у изгнанству стварамо нови живот и нови дом. Поражени смо тек онда када заборавимо ко смо, одакле смо потекли и кроз какав пакао смо прошли. И зато никада нећемо заборавити злочиначку Олују, жртве и патњу наше браће и сестара из Крајине.

[#milosvucevic](#) [#oluja](#) [#dasenikadanezaboravi](#)

Редитељ Милош Радуновић о “Олуји”: “У филму апсолутно не спомињем никакву политку”

Танјуг 20. 01. 2023.

“Ко год погледа тај филм, ако буде имао жеље за ратом онда нешто није у реду са њим”, нагласио је Радуновић.

Редитељ Милош Радуновић је у емисији Танјуг Рефлектор говорио о филму “Олуја”.

Радуновић је рекао да је рад на “Олуји” био изазов и да је то “антиратни филм”.

“Ко год погледа тај филм, ако буде имао жеље за ратом онда нешто

није у реду са њим”, нагласио је Радуновић.

Према његовим речима, снимање је било изазовно, са преко 100 дана, на много локација, рађено је у доба короне, а посебно напорни з екипусу били призори колона са бројним статистима, старим аутомобилима и тракторима.

Радуновић је нагласио да се трудио да његов филм “не буде пропагандни памфлет него да прикаже шта је доживео један несрећан народ”.

“Филм је емотиван ролеркостер. Има велики распон емоција унутар филма”, нагласио је редитељ.

“Олуја” је рађена на опснору истинитих сведочења учесника, а Радуновић је писао сценарио на основу сведочења преко 20 људи, које је драматизовао и спојио приче.

“Кад радите истините теме осећате неку врсту одговорности. Кад радите уметничку фикцију имате слободу да радите шта хоћете”, додао је Радуновић.

Према његовим речима, Срби из Крајине су 1995. године прошао кроз пакао док нису дошли до Србију.

“Кад чујете личне приче онда је баш тешко. Ти људи не воле да причају о томе. Тешко им је. И то је био процес да почну да се отварају, па кад крену, баш се наслушате много зла”, рекао је синеаста.

Радуновић очекује да ће у биоскопима на “Олују” гледаоци плакати.

“Трудио сам се да направим филм о малом човеку и његовим мукама. У филму апсолутно не спомињем никакву политку. Нисам споменуо ниједног полтиичара оног времена. Нема (Фрање) Туђмана, Слободана Милошевица, (Милана) Мартића... Причамо о четири несрећне породице”, нагласио је Радуновић

Дуго ишчекивани филм „Олуја“, који је приказан у препуним биоскопским дворанама у Београду, није оставио равнодушним ни Саву Штрбца, председника документационо-информационог центра „Веритас“. Као неко ко је и сам прогнаник из Републике Српске Крајине и ко је делио голготу нашег народа, а потом се деценијама борио за истину и правду над жртвама овог злочиначког подухвата хрватске војске, био је спокојан када је видео како је урађен филм.

„Филм иако траје два и по сата, врло брзо је прошао. Примио сам да је било доста младих у сали и да нико није трепнуо. Сви су га са пажњом гледали, а динамика самог остварења је холивудска. Ја не могу бити најобјективнији јер сам у свакој сцени тражио догађај за који знам и који сам испратио са својим тимом у Веритасу. Забележили смо ко зна колико хиљада прича, изјава и докумената на којима и данас радимо. У свакој сцени ми се наметало да препознајем

Телеграф, 25. 01. 2023,

Саво Штрбац: “Много би нам значило да смо филм ‘Олуја’ имали у време хашких суђења хрватским генералима”

„Ово је прича о добру и о злу, и о страдању малог човека”

многе приче које сам бележио, а неким нажалост и присуствовао“, каже Штрбац.

Први човек организације коју су основали грађани из Крајине истиче да га је посебно одушевио глумац Златан Видовић, додајући да је ненадмашан и Јово Максић који је имао маестралну улогу.

„Да се у филму не помињу усташе и четници, иако је само неколико пута то изговорено, не би ни знао неко ко није упућен у догађаје из 1995, да је то наш рат. Филм има једну универзалност која се може применити на било који део света, ако би се заставе замениле. Ово је прича о добру и о злу, и о страдању малог човека. На крају крајева се не исплати бити зао, јер се зло увек и врати. Верујем да би о свакој породици из филма могао да се направи још један филм од три сата и зато сам задовољан што ће „Олуја“ бити преточена и у серију од 12 епизода“, каже Штрбац.

Пун утисака и емоција, Саво је издвојио сцену која је оставила највећи утисак на њега.

„Најимпресивнија сцена је ракетирање Петровачке цесте која је најактуелнија и о којој се сада суди у Београду. Такође се и снима документарцац на којем и ми из Веритаса радимо. Колико год да је филм

добро приказао дешавања и патњу народа, ја као човек који највише детаља зна о свему што се десило, потврђујем да је у стварности било још теже и много више жртва. Непосредно после тог гранатирања сам прошао тим путем и видео сам шта се десило. Колико је година прошло, а борбе су и даље свакодневне и пред судовима. Истину није лако приказати ни кроз судске поступке, а камоли на платну“.

Штрбац је поручио да је добро да имамо филм првенац о овако великој трагедији која је погодила преко 220 хиљада људских живота.

„Драго ми је што су на крају филма искоришћени наши подаци из Веритаса који су најреалнији јер се само ми тиме и бавимо. Са друге стране, пратим реакције других, а приметио сам да су и Хрвати пренели вест о

премијери филма, али нису ништа погрдно коментарисали, већ су само преносили информацију. Очекивао сам да ће бити негативних коментара. Можда је то тако јер у филму није стављен нагласак на државу, ово је драма малих и обичних људи. Ово је прича о борби за имање, кућу и породицу, што и треба да буде основна вредност. Државу можеш имати, ја имам и три држављанства, али немам завичаја, немам своју домовину где сам се родио“.

За крај, Штрбац јасно истиче:

„Да смо имали овакав филм када се пред хашким трибуналом, Међународним судом правде и федералним судом у Чикагу судило хрватским генералима који су починили геноцид над српским народом, он би нам увелико помогао!“.

Српскаинфо, 01 .02. 2023.

“Ако не заборавимо, мислим да нам се неће поновити”

Премијера филма „Олуја“ у Бањалуци, пуна кино сала, дошао и Додик

Предсједник Републике Српске Милорад Додик изјавио је вечерас, пред премијеру филма “Олуја”, да је управо филм прикладан за приказивање тешке судбине Срба 1995. године и да вјерује да ће мотивисати и друге за нове теме.

“Олуја” је први филм српске кинематографије о страдању 1995. године и прогону 250.000 Срба са вјековних огњишта са простора Хрватске.

Додик је пожелио екипи која је стварала филм успех и на другим пројектима у будућности.

– Вјерујем да ће се на бази овог успјеха и емитовања филма мотивисати и други да прихвате неке нове теме. У прошлости је недостајао овакав израз и на другој страни се приступило организовању. Они су заузели

почетне положаје у смислу презентације свога виђења догађаја – рекао је Додик новинарима.

Предсједник Српске је подсетио да су у “Олуји” страдали цивили, баш као што је то био случај на Петровачкој цести када је бомбардована избјегличка колона.

– Треба да остане записано да су страдали јер су припадали српском народу – рекао је Додик.

Редитељ филма Милош Радуновић истакао је да је била жеља управо да се прикаже тешка судбина српског народа и да се трагедија српског народа не препусти заборава.

– Ми смо народ који лако заборавља. Ако не заборавимо мислим да нам се неће поновити. Мотив нам је био да научимо млађе генерације да запамте и да не дозволе да нам

се овако нешто понови. Млади људи гледају и ја сам задовољан. То нам је најпожељнија циљна група – рекао је Радуновић.

Премијери филма “Олуја”, поред Додика, присуствују председник Народне скупштине Републике Српске Ненад Стевандић, министри у Влади, посланици у Народној скупштини, Парламентарној скупштини БиХ, представници организација проистеклих из протеклог Одбрамбено-отаџбинског рата, бројне друге личности из политичког и јавног живота Републике Српске и бројна публика.

“Олуја” је ратна драма испричана из угла обичног човјека Илије, чији лик тумачи Јово Максић.

Ријеч је о ратној причи човјека који није бирао рат, али је изабрао да заштити породицу и село у којем је одрастао.

Глумачку екипу чине Јово Максић, Златан Видовић, Давор Јањић, Марија Пикић, Иван Вујић, Љубиша Милишић и други истакнути умјетници из Републике Српске и Србије.

ТАНЈУГ, 15. 02. 2023.

Филм „Олуја” за три недеље видело 100.000 гледалаца

БЕОГРАД - Филм „Олуја” сценаристе и редитеља Милоша Радуновића за три недеље погледало је 100.000 гледалаца у биоскопима широм Србије, саопштили су данас продуценти.

У филму, који говори о стварним догађајима од пре 28 година, открива се истина о страдању и протеривању Срба из Крајине.

Владан Анђелковић из „Омега” каже да је ратна драма „Олуја” најгледанији филм у домаћим биоскопима, и да је почела дистрибуција филма и у Републици Српској, као и да су веома задовољни бројкама које филм достиже у овом периоду.

„Посебно задовољство представљају многи коментари људи на друштвеним мрежама и генерално коментари које ми као екипа добијамо, а у којима се ‘Олуја’ сврстава у један од најбољих српских филмова”, рекао је Анђелковић.

Свечана премијера „Олује” одржана је 17. јануара, а од 19. јануара је филм почео да се приказује у биоскопима широм Србије.

Филм се бави темом егзодуса српског народа, када је из Хрватске протерано више од 250.000 Срба у злогласној операцији „Олуја”.

Прича се бави дешавањима из 1995. године, а испричана је из угла обичног човека, Илије, чији је једини циљ да

заштити своју породицу и село у ком је одрастао.

У режији дебитанта Милоша Радуновића, филм од 160 минута је настао по идеји „Омега” продукције, док је копродуцент компанија „Телеком Србија”.

Једну од главних улога игра Јово Максић, а поред њега глуме и Златан Видовић, покојни Давор Јањић, Марија Пикић, Љубиша Милишић, Маја Колунџија, Новак Библија, Марко Баћовић, Јелена Човић, Иван Вујовић, Милица Станковић, Славко Лабовић, и други.

Планирана је и телевизијска серија од 12 епизода чије је емитовање ће почети за неколико месеци.

Играни филм „Олуја” препоручен за часове историје

Политика, 27. 02. 2023.

Филмска прича која дочарава трагичну судбину српског становништва протераног 1995. године током хрватске војне акције од значаја је за образовање и уз адекватне припреме ученика погодна за приказивање осмацима и средњошколцима, оценили су стручњаци ЗУОВ-а

Играни филм „Олуја” редитеља Милоша Радуновића, који доча-

рава трагичну судбину српског становништва протераног 1995. године током хрватске војне акције са простора Далмације, Лике, Баније, Кордуна од значаја је за образовање и уз адекватне припреме ученика погодан за приказивање, а затим и дискусију у настави историје за оснивце осмог разреда и средњошколце, оценио је стручни тим

Завода за унапређивање образовања и васпитања (ЗУОВ).

– У српској кинематографији није било много дела посвећених историјским збивањима из времена распада југословенске државе и утолико играни филм „Олуја” има посебан значај. У њему се о ратним страхотама и искушењима говори из визууре обичних, „малих” људи, који настоје да заштите и од страдања

сачувају, пре свега, своје породице и завичај за који су нераскидиво везани и који је важан део њиховог идентитета. Аутори приповедају филмску причу која је дубоко хумана, емотивна и буди родољубива осећања. Одликује је и реалистичност, убедљивост и одсуство патетике у приказивању догађаја – образложили су за „Политику” стручњаци ЗУОВ-а зашто сматрају да овај филм може и треба да се користи на часовима историје.

Напомињу да је на почетку филма, у уводном тексту о усташким злочинима у Другом светском рату, начињена грешка, јер уместо Независна Држава Хрватска пише Независна Република Хрватска. Будући да је реч о остварењу деликатног садржаја и вишеслојних порука, из овог педагошког завода истичу да је неопходно припремити ученике за пројекцију, а

након гледања филма с њима разговарати о томе како су га доживели и схватили, које су емоције осетили, која им се питања намећу...

– За разлику од документарног играни филм, као уметничко дело, не нуди шири контекст одређеног трагичног догађаја, што је неопходно за потпуно разумевање историјских околности, већ се у први план стављају судбине појединих људи и њихова патња. Ученике, осим тога, треба припремити и на неке непријатне сцене, као што су страдање детета од нагазне mine, вађење мртвих људи из земље или спаљивање живог човека. Треба очекивати да ђаци различито познају ову тематику, да ће међу њима бити оних који о „Олуји” врло мало знају, али и оних који потичу из породица које су прошле кроз све оно што се у филму описује. Наставници треба да посвете посебну

пажњу размени утисака, каналисању јаких емоција код неких ученика, али и могућем неадекватном реаговању појединих ђака (одсуство емпатије, подругивање...) и разговору о феномену страдања људи у ратним условима. Разговор треба закључити указивањем на значај неговања културе сећања – разјаснили су стручњаци ЗУОВ-а.

Гледање филма, указују, лако се може повезати са садржајима и исходима из програма историје, али и из српског језика и књижевности, грађанског васпитања и по мишљењу стручног тима овог завода представља изванредну подлогу за разговор са ученицима о многим темама – не само о рату, страдању и злочинима.

На званичном сајту ЗУОВ нема ове информације (оп. Ј.В.)

Нина 02. 03. 2023.

U Srbiji će u školama djeci puštati film Oluja

SRPSKO ministarstvo obrazovanja preporučilo je školama prikazivanje domaćeg ratnog filma Oluja jer riječ o ostvarenju koje je „u funkciji obrazovanja i odgoja” učenika osmoga razreda osnovne škole i srednjoškolaca, objavio je u četvrtak tjednik Hrvatska riječ.

Igrani film Oluja, redatelja Miloša Radunovića, počeo se u kinima prikazivati u siječnju ove godine i javnosti je predstavljen kao „srpski ratni film”, čija je tema „tragična sudbina srpskog stanovništva protjeranog 1995. tijekom hrvatske vojne akcije Oluja, s prostora Dalmacije, Like, Banije, Korduna, na kojem je stoljećima živjelo”.

Preporuku je dalo ministarstvo prosvjete Srbije na temelju mišljenja Zavoda za unaprjeđenje obrazovanja i od-

goja, koji drži da film odlikuju „realističnost, uvjerljivost i odsustvo patetike u prikazivanju događaja, kao i odlična gluma glavnih protagonista”.

U obrazloženju producent-ske kuće Omega Production iz Beograda dodaje se da „u srpskoj kinematografiji do sada nije bilo mnogo djela posvećenih povijesnim zbivanjima vremena raspada jugoslavenske države i utoliko igрани film Oluja ima poseban značaj”.

Nakon filma razgovarat će se s učenicima

Zavod predlaže da nakon projekcije filma nastavnici s učenicima povedu razgovor „na dvije razine”.

„Na prvoj, koja se odnosi na konkretan događaj stradanja Srba u Hrvatskoj, i drugoj, univerzalnijoj, o ugrožavanju dječjih i ljudskih prava u rat-

nim uvjetima, o pravdi, osveti, zlu koje se lako širi, a teško zaustavlja”.

Preporuku školama s mišljenjem Zavoda za unaprjeđenje obrazovanja i odgoja uputio je ministar obrazovanja Branko Ružić.

U izjavi za list Danas potpredsjednica Foruma beogradskih gimnazija Ana Dimitrijević navodi da organizirano prikazivanje filma Oluja učenicima nije dobra ideja.

„Ne zato što imam nešto protiv filma koji se bavi Olujom i stradanjem srpskog naroda. U ovom političkom trenutku, imajući u vidu kako se aktualna vlast odnosi i uopće kakav je javni diskurs prema prošlosti, susjedima i odnosima u regiji, mislim da bi to bilo samo podgrijavanje nacionalne mržnje”, istaknula je Dimitrijević.

Ona kaže da ne treba zaboraviti stradanja svog naroda i da o tome treba pričati, ali „ako želimo istinu, odgovornost i pomirenje, moramo prihvatiti i biti svjesni i svojih zločina jer taj rat nije bio jednostran“, prenio je list Danas.

Za isti list na inicijativu ministarstva prosvjete kritički se osvrnuo i predsjednik Građan-

skog demokratskog foruma Zoran Vuletić.

„Dok posljednjem Srbinu ne postane jasno da je rat u Hrvatskoj prije Oluje trajao pet godina, a ne samo u tih pet dana kada su mnogi doživjeli jezive sudbine, ovakvi filmovi o Oluji će biti isključivo predvojnička obuka za buduću osvetu, baš kao što je film

Dara iz Jasenovca, umjetničko čedo današnje vlasti, propagandno opravdavanje politike i ratova 90-ih i njihovih očeva Miloševića i Šešelja“, napisao je u kolumni Vuletić.

Dodao je da „dok sve to ne obavimo, govorit ćemo o sebi bez srama i sve to kao jedno od najmanje prosperitetnih društava u Europi“.

Време, 05. 03. 2023.

У војвођанским школама са наставом на хрватском: Филм „Олуја“ се неће приказивати

Могао би да снажно утиче на ширење негативних стереотипа о Хрватима, оценили су Хрватско национално веће и Демократски савез Хрвата у Војводини, и добили обећање од Министарства просвете да се Олуја неће приказивати у њиховим школама.

Хрватско национално веће (ХНВ) и Демократски савез Хрвата у Војводини (ДСХВ) затражили су да филм Олуја, који говори о протеривању више од 250.000 Срба из некадашње Републике Српске Крајине, не буде приказиван у школама у Војводини у којима се настава одвија и на хрватском језику.

ХНС и ДСХВ су оценили да би Приказивање тог филма у школама могло би да ученике хрватске националности изложи „актима мржње“, пренео је недељник на хрватском језику „Хрватска ријеч“ из Суботице.

„Допуштајући плуралност перспектива оцењивања историјских догађаја и уважавајући значај филмске уметности у васпитно-образовном процесу, указујемо на чињеницу да приказивање филма Олуја може снажно утицати на ширење негативних стереотипа о Хрватима“, навели су из Демократског савеза Хрвата у Војводини и упозорили да то може „повећати негативне осећаје према Хрватима и ојачати нетолеранцију међу младима у Србији“.

Председница ХНВ Јасна Војнић казала је да су у том телу били „изузетно неугодно изненађени“ дописом Министарства просвете о приказивању филма у школама и то, како је рекла, у моменту када је поче-

ло отопљивање односа Србије и Хрватске, али и да су након разговора са министром, добили уверавања да се филм неће приказивати у школама где се настава изводи на хрватском језику.

Подсетимо, продуцентска кућа „Омега продуцион“ из Београда затражила је од Министарства просвете одобрење да организује пројекције свог филма Олуја редитеља Милоша Радуновића ученицима виших разреда основне школе и ученицима средње школе, Министарство просвете је од Завода за унапређивање образовања и васпитања затражило мишљење о филму, они су га позитивно оценили, и Министарство просвете је основним и средњим школама упутило допис којим препоручује приказивање Олује.

Након образложења зашто сматра да Олују треба приказивати осмацима и средњошколцима, Завод за унапређење образовања и васпитања је напоменуо „да је неопходно припремити ђаке за пројекцију, а затим обезбедити да се са њима разговара о томе како су доживели и схватили филм“, и врло детаљно описао како да се та припрема изведе.

„Припрема за гледање је потребна јер, за разлику од документарног филма, играни филм, као уметничко дело, не нуди шири контекст одређеног трагичног догађаја, што је неопходно за потпуно разумевање историјских околности, већ се у први план стављају судбине појединих људи и њихова патња“, наводи се у документу Завода.

С.Ђ./Данас/Н1

e-Veritas, 16.09.2022.

Промоција зборника радова „ГРАЂАНСКИ РАТ У ХРВАТСКОЈ 1991-1995“ Бр. 18/2022.

У знак сјећања на жртве – 27. годишњице од прогона Срба из Хрватске, у организацији Удружења Срба из Хрватске и Српског културног друштва “Зора” Книн-Београд, 15. септембра 2022. године, у Великој дворани Општине Нови Београд, одржана је промоција Зборника радова број 18 за 2022. годину

„ГРАЂАНСКИ РАТ У ХРВАТСКОЈ 1991-1995“

На промоцији су говорили: Проф. Милојко Будимир, Маринко Вучинић, публициста; Проф. Миле Рајчевић и Данко Перић, новинар

Промоцији је присуствовао и предсједник ДИЦ “Веритас” Саво Штрабац.

e-Veritas, 28.09.2022.

Јуче је у Загребу представљен зборник научних радова “Глина 1941. – Трагедије и трауме у памћењу и забору”, који је настао у заједничком издању Одсјека за повијест Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу, Хрватскога државног архива и Српскога народног вијећа. Зборник је темељен на текстовима са научног колоквија “Што се уистину догодило у глиној Српско-православној цркви између 29./30. јула и 4/5 августа 1941: Свједочанства и култура сјећања”, одржаног на Филозофском факултету у Загребу крајем јуна 2012. године који су допуњени новим прилозима написаним у сарадњи с уредницима књиге, пише Портал Новости.

e-Veritas, 09.12.2022.

Удружење грађана „Калина“ објавило је публикацију „Збрињавање и прихват избјеглица од стране појединих породица 1991-1999“, као тајни резултат истоименог пројекта који је усмерен чувању памћења оних који су у најтежим данима отворили своја срца и домове прогницима из РХ и некадашње Републике Српске Крајине, да се не заборави, да буде на поуку онима који долазе и још једном покаже оправданост српске изреке: тешко свуда своме без својега. Удружење грађана „КАЛИНА“ је невладино и непрофитно удружење, основано на неодређено време ради остваривања циљева у области заштите права женама као жртвама ратних дешавања деведесетих на простору претходне Југославије. Оснивачи удружења су Документационо информациони центар “Веритас” и жене избеглице/прогнаници из Хрватске и бивше Републике Српске Крајине, које данас живе у дијаспори, с тим да их је највише у Србији, где је и седиште удружења.

Књижевни ЕСНАФ, Београд, 2022.)

Књига поетско-мемоарских приповиједака „Крајина у души“ рад је два аутора: Бранка Миљевића и Николе Мишчевића. Миљевић је романописац, а Мишчевић поета који у лирском опусу своју друштвену ствараност врло вјешто из мисаоног дискурса износи пред читаоца у духовном и сентименталном поимању. Његова приповједачка снага у овој књизи живи у сјећањима сакупљеним слушајући претке, проучавајући мемоаре преживјелих и уживљавајући се у судбину сународника. Говорећи о страховтама у Другом свјетском рату над својим српским народом од стране Независне државе Хрватске на чијем челу је био озлоглашени поглавник, усташа и фашиста Анте Павелић. Мишчевић није хроничар нити историчар, он у улози писца, дубином својих мисли и живих сјећања свједока страдања, доноси свједочанства која оживљавају пожутјелу архивску документацију. Мишчевић оживљава причом вријеме и период када су се злочини дешавали, посебно се уносећи у Глинску голготу због страдања ближњих чији су недосањани снови заувек сагорјели у пламену и згаришту светиње, цркве Рођења Пресвете Богородице у Глини.

<https://anurs.org>, 14.12.2023.

Улога и значај Војне крајине у формирању политичке карте Европе и успостављању њених цивилизацијских и културних вриједности до сада нису довољно научно истражени. У српској историографији недовољно је истражен и утицај Војне крајине на политички, војни, економски и културни живот српског народа.

Уважавајући сва историјска стечена права и заслуге, у процесу распада и дезинтеграције Југославије, српски народ је, након одржаног референдума, основао 1991. године Републику Српску Крајину.

Због тога је актуелизовање питања српског физичког, политичког и културног трајања на просторима Војне крајине научна нужност.

Ова тема је посебно значајна у Републици Српској (Босни и Херцеговини), јер се традиција и дух Војне крајине сада кроз њу настављају.

У овом зборнику сабрано је 19 радова које су припремили и доставили научни радници из Аустрије, Хрватске, Србије и Босне и Херцеговине.

09.03.2023.

Књига „Кад чекање и неизвјесност успоре ритам живота“ представљена је данас у галерији „Жад“. Удружење породица „СУЗА“ омогућило је стварање писаног сведочанства о страдању српског народа у Хрватској између 1991. и 1995. године. Тридесет исповести о личним трагедијама српских породица преточено је у књигу о страдању које траје и данас.

Тридесет сведочанстава објављених на српском и енглеском језику остаће као писани споменици који ће мучеништво српског народа са простора Хрватске отргнути од заборавља.

Нестали, погинули, проказани и они без права да дођу до истине и сахране своје најмилије остаће записани у аутентичном документу чија је порука одбрана људског достојанства и равноправан однос према свим жртвама.

<https://vlada.gov.hr>, 14.03.2023.

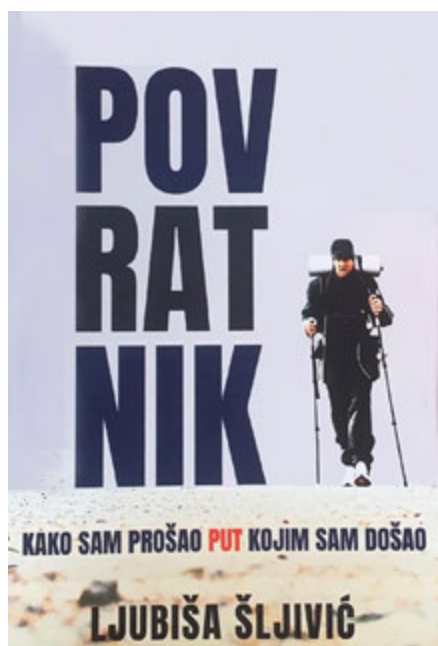

U utorak, 14. ožujka 2023. u Kući Europe u Zagreb, održano je predstavljanje publikacije “Analiza predstavljanja nacionalnih manjina u udžbenicima i kurikularnim dokumentima Republike Hrvatske”. Događanje je organizirao Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske.

Publikacija “Analiza predstavljanja nacionalnih manjina u udžbenicima i kurikularnim dokumentima Republike Hrvatske” je nastala je kao rezultat provedenog istraživanja i analize u svrhu realizacije aktivnosti 2.2.13. Operativnih programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. 2024. Na predstavljanju, sudionicima se uvodno obratila potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske Anja Šimpraga. Potpredsjednica Šimpraga je istaknula da se nacionalne manjine u javnom prostoru često spominju kao kulturna prednost i bogatstvo naše domovine.

Nažalost, prečesto se svjedoči da se u dijelu javnosti one predstavljaju kroz negativne stereotipe koje pojedini akteri nastoje prikazati kao društvenu prijetnju, pri tome u cijelosti zanemarujući ogroman obol koje su nacionalne manjine, i njihovi pripadnici, doprinijeli u razvoju suvremene Hrvatske i našeg današnjeg demokratskog i multikulturalnog društva.

Независне новине, 09.03.2023.

Љубиша Шљивић, одржао је промоцију своје књиге “Повратник”, вечерас у Дому омладине.

Шљивић је, како каже, пјешачио 1.020 километара од Биљана Доњих до Крагујевца и тако обишао три државе за 62 дана, а све ради прикупљања хуманитарне помоћи за лијечење дјечака Илије Милановића, о чему је и писао у поменутој књизи.

“Годину дана сам писао књигу”, казао је Шљивић, те је додао да се књига зове “Повратник” иако се није вратио у свој родни крај, али се вратио на те исте стазе којима је прошао као двогодишњак ратне 1995. године у “Олуји”.

“Био сам заиста мотивисан и нисам размишљао о одустајању од овог путовања и ове акције”, рекао је он, те додао да није никоме дозволио да носи његов терет и одбијао је превоз који су му нудили многи људи.

“Упознао сам много људи, сви су ми нудили помоћ, храну, пиће, преноћуште, патике, завој, фластере и много тога”, испричао је он. Како каже у својим авантурама спавао је у више од 100 кућа и није се никада осјећао непријатно.

“Емоције које сам доживљавао на овом путовању су неvjероватне, те сам се трудио да на што бољи начин све своје емоције, доживљаје и догађаје пренесем у ову књигу”, закључио је он.

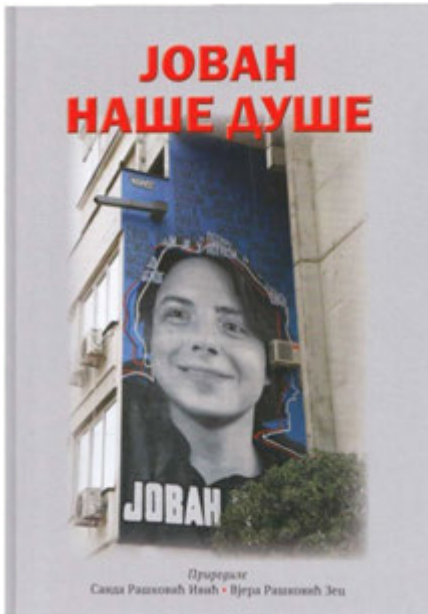
<https://www.portal-udar.net>

U izdanju SKD Prosvjete iz Zagreba iz tiska je izašla knjiga „Manjine u Hrvatskoj: politika, obrazovanje i kultura“, jedinstvena publikacija takve vrste kod nas, a čiji je autor profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu dr. sc. Siniša Tatalović. Ovo je drugo, prošireno, izdanje ove knjige koju je prvotno izdala STINA iz Splita 2005. godine, a tri godine kasnije 2008. i njen engleski prevod.

Knjiga je proširena nekim povijesnim aspektima života nacionalnih manjina na hrvatskom području i unutar prethodnih državnih zajednica u kojima je bila Hrvatska te su sustavno obrađena aktualna pitanja na području obrazovanja, kulturne autonomije i političkog predstavljanja nacionalnih manjina.

In memoriam ЈОВАНУ ИВИЋУ (1997–2022)

Раскошна, богато опремљена монографија о Јовану Ивићу, младом интелектуалцу ренесансног образовања, изузетне интелигенције и огромног срца. Написана пером његове породице, породичних пријатеља, професора и личних пријатеља.

Јован Ивић потомак је славних предака. У Јовановој породици била су четири академика, Јованов отац Александар Ивић, математичар, бака Милка Ивић, лингвиста, деда Павле Ивић, лингвиста и деда Јован Рашковић, неуропсихијатар. Јованова бака Милка Ивић је била унука песника Војислава Илића. Бака по мајци Татјана била је угледни лекар, интерниста хематолог. Јованов отац Александар Ивић је био најмлађи српски академик. Мајка Санда је доктор психијатрије и угледна српска политичарка и бивша амбасадорка Србије у Италији.

Књига је подијелена у шест дијелова: о његовом обитељском поријеклу и школовању, политичком успону, комплексној проблематици како то политички изгледа бити Србин у Хрватској, о томе што је значило дјеловати на високим државним дужностима, о томе је ли све то vrijedilo и на закључак да су након свега добри људи ипак најважнији.

„Основни тон књиге садржан је у систематском разматрању животописа Слободана Узелца које се протеже на многобројна и надасве плодна и стваралачка раздобља његова живота (...) Ако би се његов живот могао описати једном једином реченицом, она би гласила: оно што је родно počelo у Kakmi, у Kakmi се духовно и завршило“, истиче о књизи и животу Слободана Узелца новинар Danko Plevnik.

По ријечима издавача Илије Ранића, Узелца искрено износи vlastite poglede и sjećanja, свјестан да, колико год били субјективни, могу придонијети разумјевању суштине политичких и друштвених процеса и догађања у протеклих педесет година. Притом износи и неке досад непознате чињенице о за јавност вјероватно занимљивим догађањима.

rtrs, 17.05.2023.

Организација старјешина Војске Републике Српске наглашава да је од великог значаја документовати чињенице како би се сачувале од заборава.

У настанку Зборника учествовало је 40 аутора, међу којима су академици, професори и доктори наука, генерали, команданти ратних јединица и бригада, као и старјешине које су играле значајну улогу у рату.

- Наша замисао и идеја је да скупимо довољно података, да не судимо и не доносимо оцјене већ да сами читаоци и грађани посуде и донесу одлуку шта се тада заиста десило и ко сноси одговорност - рекао је Слободан Жупљанин, председник Организације старјешина ВРС.

Ради се о планираној публицистици у којој су се користила знања и учесника тих догађаја, са циљем очувања истине о протеклом рату, коју неки покушавају искривити, а карактер рата описати као непостојећу агресију.

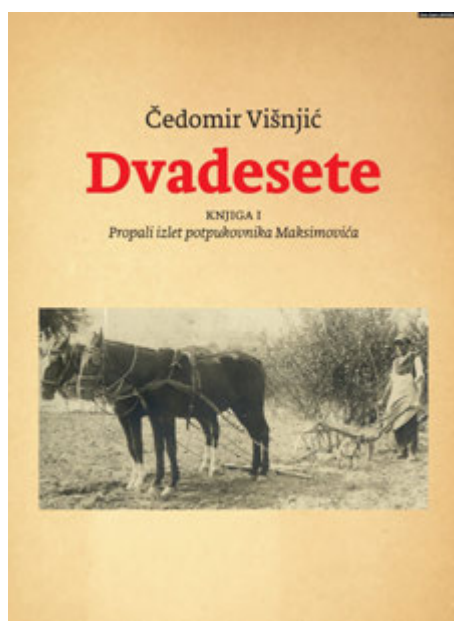
rtvb, 11.07.2023.

Професор Петар Кунић је на књизи радио пет година, а главни мотив за истраживање је било питање: откуд стално нови проблеми када је у питању настајање српског народа да опстане и да се развија на овим просторима?

“Ту сам дошао до одређених спознаја посебно у Босни и Херцеговини приликом великог устанка у Херцеговини 1875. године да је живот нашег народа био толико лош да су људи кренули да се ослободе тог турског јарма”, рекао је Кунић.

И каснија рјешења међународних фактора као што су она на Берлинском конгресу, сматра Кунић, нису била повољна за српски народ.

“Нажалост ријешило се на штету српског народа. Аустроугарска је окупирала Босну и Херцеговину и српски народ је доживио фактички исте ствари као што је и доживљавао за вријеме Турака”, сматра Кунић. [извјештај с промоције у Бањој Луци]

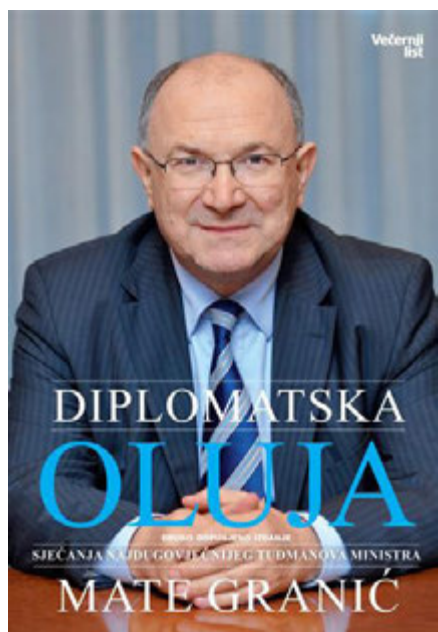
Пуни наслов књиге је “Двадесете. Књига I. Пропали излет потпуковника Максимовића.”

Ради се о епизоди уз превратних дана 1918. године у Хрватској. Након што је у Загребу 29. листопада проглашена краткотрајна Држава Словенаца, Хрвата и Срба, у Загреб са Солунског фронта 14. студеног стиже и прва постројба српске војске - батаљун 5. пјешадијске пуковније Прве “југославенске” добровољачке дивизије из састава српске војске, под заповједништвом потпуковника Војислава Максимовића.

О тим догађајима пише и Мирослав Крлежа у “Пијаној новембарској ноћи 1918”, и Вишњић се у књизи на то реферира.

Одмах настављају за Ријеку, јер постоји опасност да тај град заузму Талијани. Стижу у Ријеку, међутим након разговора са савезницима морају се 17. студеног повући у недалеку Краљевицу. Талијани улазе у Ријеку, а Максимовић се касније враћа у Београд.

Књига “Двадесете” о првим годинана заједничке јужнославенске државе је прича “на другачији начин, искоса”, каже о својој новој књизи књижевник и публициста Чедомир Вишњић.

večernji list, 15.01.2023.

Govoreći nedavno o razlozima za pisanje drugog izdanja svoje knjige, Granić je objasnio da ga je motiviralo i to što su za knjigu i dalje snažno bili zainteresirani domaći i strani diplomati, ali i studenti, mediji te aktivni sudionici Domovinskog rata i procesa zaustavljanja rata u BiH.

Kad je 2019. godine prof. dr. sc. Mate Granić, jedan od najbližih suradnika Franje Tuđmana i jedan od najzaslužnijih hrvatskih političara za međunarodno priznanje Republike Hrvatske, objavio svoje političke memoare nazvane „Diplomatska oluja – sjećanja najdugovječnijeg Tuđmanova ministra“, zanimanje za tu knjigu bilo je toliko veliko da su oba njezina izdanja, i hrvatsko i englesko, vrlo brzo rasprodana. No već tada bilo je jasno da će ta knjiga, zbog turbulentnih zbivanja u Hrvatskoj i svijetu, morati biti dopunjena. Tako je i bilo.

Sveučilišni profesor Goran Bandov, jedan od recenzenata, ocijenio je Granićevu knjigu kao „unikatni doprinos povijesnoj znanosti“, a Granića jednim od „najuspješnijih virtuozâ suvremene europske diplomacije“.

troplet, 09.07.2023.

Miljenko Brekalo Domovinski rat i agresiju pobunjenih Srba, paravojnih srpskih snaga, Republike Srbije i Republike Crne Gore te Jugoslavenske narodne armije (JNA) na Republiku Hrvatsku sagledava u tri etape. Prvu etapu kronološki smješta u razdoblje pobune Srba u Hrvatskoj i agresije na Hrvatsku tijekom 1990. i 1991. do Sarajevskog primirja 2. siječnja 1992, odnosno međunarodnog priznanja Republike Hrvatske; drugu etapu od toga primirja pa do svibnja 1995. te treću etapu od vojno-redarstvenih akcija Bljesak i Oluja pa do 15. siječnja 1998, kada je i posljednji dio hrvatskoga teritorija pod međunarodnim nadzorom mirnim putem vraćen u ustavno-pravni sustav Republike Hrvatske. ...

Miljenko Brekalo razložio je sadržaj i smisao oblikovanja paradržave Republike Srpske Krajine. Govori o teritorijalnom ustroju Republike Srpske Krajine, o zakonodavnoj vlasti, o sudbenoj vlasti, o fiskalnom sustavu i vlasti RSK. Deseto poglavlje govori o monetarnoj aktivnosti, vlasti i integraciji RSK sa Saveznom Republikom Jugoslavijom i Republikom Srpskom. Raspravlja o vrelima financiranja Republike Srpske Krajine, donosi kazneno-pravni aspekt egzistiranja te paradržave. Trinaesto poglavlje posvetio je glavnom arhitektu i utemeljitelju te paradržave Slobodanu Miloševiću. ...

Представништво Републике Српске у Србији, 26.10.2022.

Начелник Одјељења за истраживање рата Виктор Нужић истакао је да је данас представљени „Атлас злочина над Србима током Одбрамбено-отаџбинског рата” само први том који ће се наћи пред читаоцима, док ће Центар у наредном периоду публиковати злочине над Србима који су извршени 1993, 1994. и 1995. године.

„`Атлас` садржи 1.300 страница и у њему је обрађено 76 стратишта српског народа током 1992. године, а обрађено је више од 2.000 цивилних и војних жртава ратног злочина. Приказан је велики број експлицитних фотографија јер је то адекватан начин да прикажемо сву страхоту рата, а објављене су фотографије скоро 90 одсто жртава”, рекао је Нужић.

Он је навео да је свако стратиште обрађено територијално, али да су пратећи и хронолошки принцип, догађаји описани без субјективних оцјена, све је поткријепљено материјалним доказима, за сваку жртву наведен је датум рођења, мјесто страдања.

rtrs, 20.09.2022.

Приједорске војне и полицијске јединице прошле су ратни пут дуг 15 хиљада километара. Бориле су се на готово свим ратиштима, од Западне Славоније, преко Посавине, Сарајевско-романијске регије и бихаћког ратишта, па до одбране Приједора у мају 1992. и у октобру 1995. године.

- У изради Монографије инсистирали смо на истини и на чињеницама. Лично нисмим да би се борци свих приједорских ратних јединица обрадовали да виде шта смо написали и о њима и о себи, а и посебно о бригадима - рекао је Радован Шмитран, ратни командант 43. Приједорске моторизоване бригаде.

Ратни командант Пете козарске бригаде Остоја Барашин сматра Монографију капиталним дјелом.

- Младим покољењима оставили смо Републику Српску као највећу вриједност, а онда и ову монографију за Републику Српску и Приједорчане да могу да се на тим догађајима, описаним догађајима уче како је текла та наша, како је текао Отаџбински рат - нагласио је Барашин.

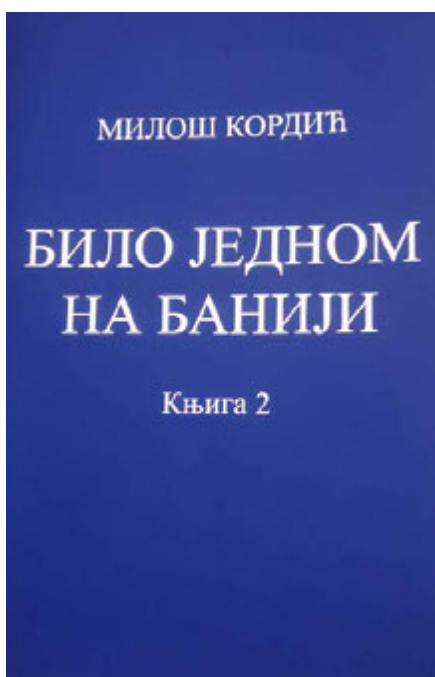

“Књига говори о добро познатој операцији Коридор 92, коју је извела јединица Републике Српске Крајине са 1200 припадника у саставу МУП-а РСК и јединице Војске Републике Српске, а повод операције је била смрт 12 беба у Бањалучком породилишту”.

„Аутори се у овој књизи дотичу више тема као што су пробој Коридора који је окосница књиге, затим битан преглед дешавања и самог почетка сукоба Хрватске и српског народа, тј. РСК, као и сукоба у БиХ. Догађаји о одласку и пробоју Коридора су на објективан начин приказани јер их углавном описују сами учесници. Пробој Коридора било је питање опстанка како народа РСК тако и народа РС. Учешће и заслуге бораца РСК су велике како у пробоју Првог Коридора на који се отишло 11.06.1992., тако и у учешћу у проширењу на другом Коридору. Одлуку о одласку је донео тадашњи миинистар полиције Милан Мартић и он има највеће заслуге што се на време кренуло у акцију пробијања Коридора“, навео је Пајић замерајући што се у књигама које су писане у РС од стране старешина војске РС и других аутора, као и у недавно приказаном филму о Коридору, скоро и не помиње учешће бораца РСК” – бивши министар у РС Крајини Тошо Пајић.

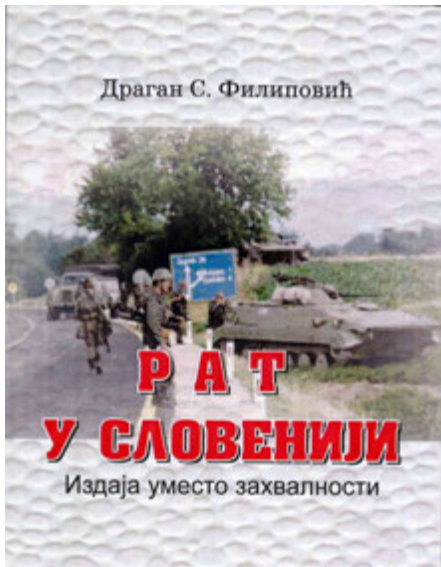
„Битке које смо водили приказане су онако како су се одиграле било да се ради о побједи или о поразу. Наш циљ тада је био пробој Коридора и успостављање директне везе са мајком Србијом, што смо и остварили. За свих 36 дана свакодневне борбе, било у нападу, било у одбрани, већина добровољаца је стоички издржала све напоре упркос слабој опремљености. Испред нас је углавном била војска из Хрватске коју смо последњи дан у Доњем Свилају код Оцака успјели протјерати преко ријеке Саве. Нажалост то што је наша бригада, односно тактичка група 2 постигла је маргинализовано. Нико нас не помиње и не позива на обиљежавање годишњице пробоја Коридора. Изгледа да жртве које су Крајишници дали за пробој Коридора живота нису вриједне помена и поред око 70 погинулих и око 200 рањених бораца. Само чета Банија је имала 9 погинулих и 42 рањена борца. Иако сам ову књигу написао 1996. нисам био сигуран кад и да ли ћу је објавити, али ме је маргинализација наше улоге натјерала да књигу ипак објавим“, испричао је Карапанца изразивши посебну захвалност свим погинулим друговима што су „на олтар побједе ставили своје животе“, којима је ову књигу и посветио.

У књизи „осјенчених сјећања и благих подсјећања“, како их је назвао аутор (рођен 1944, у Комоговини, на Банији), бројни су новинарски, литерарни, публицистички записи о некадашњој Банији. Записи о многим банијским крајевима и мјестима, о догађајима и људима, о много чему што је некад било и патно и ратно, а данас је тек никад истражена и истином бар донекле исписана историја... Па је у књизи, између осталог:

- сјећање на прославу једне од давних годишњица оснивања 7. банијске ударне дивизије у Доњем Класнићу;
- подсјећање на учитељске курсеве у Глини, с именима свих полазника и предавача;
- сјећање на обиљежавање годишњице Прве партизанске гимназије у Рујевцу, са цртицама и о поријеклу имена тог мјеста;
- о књигама Маје Кљаић Вејновић и Николе Д. Турајића о страдању становништва Стрмена, Црквеног Бока и Ивањског Бока у 20. вијеку и Милоша Бајића о страдању Банијаца у логору Маутхаузен (с презименима свих заточеника);

У рецензији за књигу РАТ У СЛОВЕНИЈИ - Издаја уместо захвалности, књижевник Драган Мићић, поред осталог, пише:

Да би архивска идокментарна грађа постали историја, још више: историјска литература, књижевност високог ранга, потребно је велико умеће. У томе је Драган Филиповић, књижевник из Шапца, у својој најновијој књизи „Рат у Словенији“, у потпуности успео.

Аутентично сведочење Радомана Ђерковића, високог функционера Савезног секретарија унутрашњих послова Југославије о ратним догађајима на граници Италије у Југославије у јулу 1991. године, на рат и страдање(од стране словеначке ТО и разуларених грађана) војника ЈНА и југословенских цариника, жесток отпор и борба до последњих залиха муниције, и разумевање и помоћ италијанских цариника, карабињера и војника италијанске војске, чита се у даху као својеврсна прича надахнута маштом. Само што је у овом случају све то – истина. Најбоља потврда је оригиналан ИЗВЕШТАЈ Радомана Ђерковића претпостављенима у Београд, тада још главни град СФРЈ.

... Српски народ се због свог слободарског карактера кроз историју налазио на мети разних освајача и поробљивача, али је увијек остајао свој на своје и непоколебљив у одбрани своје слободе и отаџбине, упркос великим жртвама. Међутим, заузет борбом за преживљавање и пуки опстанак, током тих времена, веома често своје борбе и епска страдања није забиљежио својом руком, како би оставио траг за будућа покољења и тиме им показао ко му је „вјера, а ко невјера“.

Управо зато смо се одлучили да удружимо своје напоре, те иза себе оставимо писани траг за будуће генерације, и уједно одамо почаст и захвалност онима који су дали оно највредније што су имали, а то су њихови животи. Због тога желимо да ово дјело, равноправно међу осталим дјелима која су већ написана, остане вјечна успомена будућим покољењима на оне који су своје животе уградиле у темеље Републике Српске, како би они могли слободно да стварају и доприносе развоју и бољитку свог рода и државе. ... [из Предговора]

Генерал-мајор Туро Бериња:

“У темеље Републике Српске животе су уградила 62 припадника ваздухопловства и противваздушне одбране Српске, углавном официра-пилота, изјавио је аутор књиге “Ваздухопловство и противваздушна одбрана у Одбрамбено-отаџбинском рату 1992-1995” Бериња је рекао да је међу 62 погинула припадника ваздухопловства и противваздушне одбране Републике Српске било 16 пилота.”

Он је истакао да је циљ публикације да од заборава буду сачувана дешавања у Одбрамбено-отаџбинском рату од 1992. до 1995. године, као и да се укаже на значај ваздухопловства у том периоду.

- „Нажалост, ваздухопловства више нема, нема технике и материјалних средстава, а људство је у осипању јер нема шта да ради, бар што се тиче авијације - рекао је Бериња новинарима уочи промоције књиге у Културном центру Бански двор у Бањалуци.

Он је истакао да је књига првенствено посвећена погинулим припадницима ваздухопловства и противваздушне одбране, као и преживјелима - да се не заборави.”

IN MEMORIAM

e-Veritas, 9.11.2022.

МАКСИМ КОРАЋ (1949 – 2022)

Јуче је у Београду, после краће болести преминуо Максим Кораћ, дугогодишњи председник Комисије Савезне Владе СРЈ за хуманитарна питања и нестала лица. Памтимо га као великог пријатеља Срба из Хрватске и Републике Српске Крајине (РСК), који је, са својим сарадницима из Комис-

ије Савезне Владе СРЈ за хуманитарна питања и нестала лица, са великом посвећеношћу трагао за несталим Крајишницима у рату деведесетих година прошлог вијека, укључујући и нестале у хрватским геноцидним акцијама под кодним називима “Бљесак” и “Олуја.

Банија.рс, 15.11.2022.

НИКОЛА КОРИЦА (1946 – 2022)

Изненада у 76. години, преминуо познати банијски и крајишки књижевник Никола Корица.

Никола Корица Млађи, рођен је 1946. у Малом Градцу, општина Глина (Банија).

Прве пјесме објављене су му у Народној армији за вријеме служења војног рока у Ријечи. Објавио је књиге пјесама: Испод кора непокора (1994), Сан о вјетру (1996), поема Ће ћемо сад 1996. и 1997. и допуњена издања 2001. и 2008). Преко девет каменова (1997), П (р) озвани па прогнани (с оцем Николом) и Изабране п (ј) ес-

ме (2013). Уређивао стручне часописе и књиге поезије.

За вријеме рата радио је као новинар у уредништву Крајишких листова Нова ријеч, Српски глас, Нова просвјета (уредник) и Отаџбина.

Један је од иницијатора и оснивача Завичајног удружења Банијаца у Београду (2007), и члан првог управног одбора.

За свој рад примио је књижевну награду “Браћа Мицић” (2013) за поему Ће ћемо сад и поезију, награду Сава Мркаљ – слово (2014) за животно дјело, те двије међународне награде – награду Крајинска гра-

мата за животно дјело на пољу културе и традиције српског народа (2015) и престижну награду Академије Иво Андрић за укупни допринос у српској књижевности и култури (2016).

e-Veritas, 03.12.2022.

БРАНКО БОЖИЋ (1954 – 2022)

Двадесет и петог новембра у Огулину је сахрањен др БРАНКО БОЖИЋ, специјалист урологије и вишегодишњи шеф Одјела хемодијализе у Опћој болници Огулин. Преминуо је

23. новембра у 68. години, у болници у Загребу. Др. Божић је рођен 1954. у Крњаку, а највећи дио радног стажа као лијечник је провео у Огулину. Сахрањен је на огулинском гробљу Светог Јакова у породичној гробници, пише “Портал Новости”.

Био је члан СДП-а и активан као припадник српске зајед-

нице. Био је вијећник у првом и другом сазиву Вијећа српске националне мањине Карловачке жупаније. Такође је у два прва мандата био члан ВС-НМ-а Огулина. Активно се залагао за побољшање положаја припадника српске заједнице на подручју Карловачке жупаније и Огулина.

Легенда српског фудбала Синиша Михајловић преминуо је после дуге и тешке борбе са леукемијом. Након што му се здравствено стање нагло погоршало у последњих неколи-

е-Веритас, 16.12.2022.

СИНИША МИХАЈЛОВИЋ (1969 – 2022)

ко дана, он је данас преминуо окружен породицом.

Синиша Михајловић је рођен у Вуковару 1969. године. Прошао је све млађе категорије Борова из Вуковара, а 1986. је са 17 година пребачен у први тим.

У децембра 1991. године са Звездом је освојио и Интерконтинентални куп, након што су победили у Токију чилеански Коло Коло са 3:0. Након веома успешне прве сезоне у клубу, Михајловић је у Звезди играо

још у сезони 1991/92. када је поново освојена титула шампиона.

Прославио се играјући у италијанском фудбалу за Рому, Сампдорију, Лацио и Интер. Тренерску каријеру започео је и завршио у Болоњи, а водио је још Катанију, Фјорентину, Милан и Торино.

Седео је и на клупи репрезентације Србије у периоду између 2012. и 2013. године.

Portal Novosti, 16.12.2022.

MIRKO KLARIN (1943 – 2022)

Mirko Klarin рођен је 1943. године у Трогиру, а новинарством се професионално бавио од завршетка студија на Правном факултету у Београду 1966. године. Био је главни уредник оmlадинске ревије "Susret", reporter и ванjsко политички коментатор Radio Beograda, уредник ванjsко политичке рубрике "NIN-a". Извештавао је из Израела, Либанона, Египта... Пратећи проблеме Блиског истока и израелско-пaleстинске односе. Био је ванjsкополитички коментатор "Borbe", а оснивање Међународног

kaznenog суда за бившу Југославију (MKSJ) дочекује у мају 1993. године, тачно двије године од текста "Nirnbeg sada!"

Године 1998. с групом новинара из Сарајева, Загреба и Београда, који су тада били иноземни дописници својих медија, покрене Агенцију SENSE. SENSE (South East News Service Europe) прати рад Хашког трибунала за бившу Југославију, као и поступке пред Међународним судом правде (ICJ) везано за балканске sukobe, постajući једини медиј који континуирано прати сва

суђење за ratne zločine у Den Haagu.

Kroz 20 година djelovanja agencija је objavila на desetine тисућа извештаја са суђења, у којима су преношени iskazi жртava и svjedoka, forenzički и други dokazi, изјаšnjavanja о krivnji и presude. Извештаји и анализе distribuiraju се медијима у regiji и objavljuju на internetским stranicama agencije.

Napustio нас је čuveni reprezentativac који је преминуо само дан пред 60. рођендан

Telegraf.rs, 08.01.2023,

BORISLAV DEVIĆ (1963 – 2023)

Borislav Dević је био атлетски reprezentativac, član ASK Zadar 1980-90, AK Sarajevo 1991-92, AK C.zvezda (Beograd) 1993-97 и AK Soko (Vrbas) 1998-00.

Био је учесник Олимпијских игара 1996 (maraton- 2:21:22 XLIX), Svetskog првенства 1995 (maraton- dnf), Svetskog

првенства у кросу 1995 (140. место) и Svetskog првенства у полумаратону (1998- 1:05:14 LXXI и 1999- 1:06:32 LXV).

Учесник Универзијаде 1987 (5km- 14:34,03 XI), Evropskog првенства 1994 (maraton- 2:14:41 XVI), Evropskog Првенства у дворани 1987

(3km- 8:19,00 Q) i Evropskog prvenstva u krosu 1999 (53. mesto).

Prvak Jugoslavije bio je 12 puta (10km, kros, polumaraton, maraton) i 2 puta kao junior. Rekorder Jugoslavije 2 puta

(maraton) i 2 puta kao junior. Godine 2000. iselio se u Australiju, u Sidnej, gde je živeo i radio kao amaterski trener.

Dević je rođen u Dalmaciji, u mestu Donje Biljane, a po

izbijanju rata, kada je došao iz Hrvatske u Beograd, u svoj stan primio ga je čuveni atletičar Goran Raičević, koji je posle poginuo u ratu na Kosovu.

Dubravka Ugrešić, jugoslovenska, hrvatska i holandska književnica, rođena je 27. marta 1949. u Kutini. Završila je komparativnu i rusku književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Dvadesetak godina radila je u Institutu za nauku o književnosti pri Filozofskom

e-Веритас, 17.03.2023.

DUBRAVKA UGREŠIĆ (1949 – 2023)

fakultetu u Zagrebu. Početkom devedesetih piše eseje protiv nacionalizma, rata i etničke mržnje (kasnije sakupljene u zbirci *Kultura laži*), zbog čega je hrvatski mediji i hrvatska javnost proglašavaju „izdajnicom“, „narodnim neprijateljem“ i „vješticom“. Godine 1993. Dubravka Ugrešić napušta Hrvatsku i od tada živi u inostranstvu (najčešće se zadržava u Holandiji), gdje piše, predaje na američkim i evropskim univerzitetima i saraduje u evropskim novinama i časopisima.

Možda je najpoznatija po kratkom romanu *Štefica Cvek* u raljama života, s podnaslovom *Patchwork* roman, u kojem se postmodernistički, ironično i duhovito igra trivijalnom literaturom (ljubavni roman) gradeći tekst kao krojni arak s naslovima koji slijede sve krojačke termine, te grafički i sadržajno ušivajući citate, pisma, savjete. Štefica je, nakon ustanovljene popularnosti, 1984. uspješno prebačena i na film (*U raljama života*, Rajka Grlića).

Preminula je 17. marta u Amsterdamu.

Vjera Solar umrla je jutros u 85. godini, u bolnici na Sušaku, nakon teške bolesti. Ova majka hrabrost iz Siska se više od trideset godina borila kao lavica za pravdu i istinu o smrti svoje kćerke Ljubice, ubijene 1991. godine u Sisku. Bodrila je i organizirala druge majke, sestre i kćeri sisačkih Srba,

Portal Novosti, 30.03.2023,

VJERA SOLAR (1939 – 2023)

čiji su očevi, muževi i sinovi preko noći nestajali u akcijama „sisačkih odreda smrti“.

Ljubica Solar, 19-godišnja kćer Vjere i Jovana Solara ubijena je 17. septembra 1991. godine oko 23 sata snajperskim hicem kroz prozor stana njenog dečko Duška Malovića u središtu grada Siska, od strane nepoznatog počinitelja, a s oružjem koje su u to vrijeme imali pripadnici policijskih ili vojnih postrojbi. Tražeći pravdu Vjera Solar je krajem prosinca 2002. u vlastitoj kući pokrenula Građansku udrugu protiv nasilja Sisak u kojoj su se okupili članovi obitelji usmrćenih i nestalih, među kojima i sad

pokojna Stoja Trivkanović čiji su muž Nikola i dvojica sinova, Zoran i Berislav odvedeni u augustu 1991., pokojna Jasenka Borojević čiji je suprug Stevo odveden u oktobru 1991., Desa Đapa, čiji je sin Milenko odveden iz kuće u augustu 1991. a tijelo mu je pronađeno osam dana poslije s ozljedama i prostrijelima, Zorica Miodrag čiji je suprug Stojan odveden u septembru 1991. i drugi. Putem Građanske udruge protiv nasilja Vjera Solar prikupila je podatke o smrti 103 civila u Sisku početkom devedesetih godina.

e-Veritas, 10.05.2023.

ДУШАН ВУКОЈЕВИЋ – МАРС (1949 – 2023)

умјестности у Љубљани. коју и завршава

Радио је као вајар и клесар све до 1991. године. Када је почео рат у РСК, постаје минер.

У Априлу 1995. страда у минском пољу, апутиране су му обје ноге изнад колјена и десна рукеа изнад лаката, а има и повреду лијевог ока.

Посветио се сликанју и одновао је часопис «Добра волја»

Постао је и потпредседник Удружења ратних и мирнодопских инвалида и такође уредник часописа Војни инвалид.

Излагао је своје слике широм Србије и у иностранству.

Био је активиста Међународног покрета за забрану и кориштење мина и касетне муниције.

У јануару 2020. године оснива Удружење инвалида, бораца и ветерана Српски ратник чији је предсједник и главни и одговорни уредник часописа Српски ратник“

Душан минер, вајар, сликар, писац а надасве добар човјек остаће упамћен код нас, а и млађих нараштаја да памте како су ратови сурови, а и да се уче на његовом примјеру да трагове не оставља само физички већ и умни рад.

Душан је рођен у Оћестову, Сјеверна Далмација, Книн. Од оца Петра и мајке Марије. Отац му је био учесник Другог свјетског рата и од посљедица рањавања преминуо док је Душан био још дијете.

Прво уписује ваздухопловну акедемију у Мостора, али прекида школовање за пилота и прелази у Школу применјених

Спутњик, 10.04.2023.

ВАДИМ СОКОЛОВ (1990 – 2023)

Извршавајући борбени задатак у Луганској Народној Републици, 16. марта, херојски је погинуо историчар Вадим Андрејевич Соколов, балканолог, докторанд Московског универзитета, један од најбољих руских стручњака за оружане сукобе током распада Југославије. Свој научни рад посветио је истини о рату на простору садашње Хрватске. Био је велики пријатељ Срба.

Вадим Соколов је рођен 27. новембра 1990. године у Орелу. Студирао је у Москви, текстове о догађајима из периода распада Југославије објављивао је још у студентским данима.

Од 2011. био је члан руске Википедије. Добитник је награде „Чланак године“ за серију текстова о Републици Српској Крајини, Републици Српској и Србији. Био је један од оснивача тематске заједнице „Распад

Југославије и војна историја Балкана“. О његовој компетентности за ову тему сведочи готово пет стотина текстова, само на том порталу.

Након што је завршио факултет, служио је у Оружаним снагама Руске Федерације. Касније је радио у Институту Заједнице независних држава (СНГ). Говорио је енглески и српски језик.

Чест гост Србије

Овај докторанд Московског универзитета за потребе научног рада често је долазио у Србију, а као ментори помагали су му војни аналитичар Александар Радић и пуковиник у пензији Коста Новаковић. Са њима је потписао и серију текстова у руском научном часопису „Обзервер“.

Иза њега су остали мајка, супруга и ћерка.

Сахрана ће се обавити 11. априла 2023. године на Токаревском гробљу у Москви.

Москва.

Нека му Бог да мир души. Искрено саучешће породици.

Opredijeljen za mirno rješavanje sporova Lazo Mamula bio je jedan od kreatora i potpisnika sporazuma kojim je 1992. godine uspostavljen trajni mir u Gorskom kotaru čime su sačuvani mnogi ljudski životi, što je ogromno postignuće u tadašnjim ratnim okolnostima

Portal Novosti, 23.11.2022.

LAZO MAMULA

(1950 – 2022)

Lazo je bio dobar čovjek, marljiv i uspješan u svemu što je radio. Nakon završenog školovanja, kao i mnogi drugi Gomirci, zaposlio se u rodnom kraju, zasnovao porodicu, sa suprugom Dijanom dobio dva sina, Petra i Gorana te izgradio obiteljsku kuću. Bio je ponosan na svoju porodicu Mamula koja je ostavila dubok traga u istoriji Gomirja i Gorskog kotara. Često je znao govoriti o svom rodu i poznatim krajiškim oficirima i gomirskim monasima koji su nosili prezime Mamula.

Svjestan opasnosti za zajednicu kojoj je pripadao, početkom devedesetih godina prošlog vijeka, napustio je lagodnost

povučenog porodičnog života i politički se angažirao. Vrlo brzo je postao lider goranskih Srba. Odlučan da brani svoju zajednicu ako bude trebalo, bio je spreman i za politički dogovor s predstavnicima lokalnih vlasti o mirnom suživotu srpske i hrvatske zajednice. Kao odličan govornik, pronalazeći uvijek primjerene argumente, imao je moć uvjeravanja sugovornika da prihvati njegove mirotvorne prijedloge.

Opredijeljen za mirno rješavanje sporova, zajedno sa svojim suradnicima, bio je kreator i potpisnik sporazuma kojim je 1992. godine uspostavljen trajni mir u Gorskom kotaru...

e-Veritas, 20.6.2023.

РАДЕ ТАЊГА

(1948 – 2023)

У Бањој Луци је 19. јуна 2023. у 76. години умро др Раде Тања, професор у пензији, пуковник ЈНА и Српске војске Крајине.

Раде Тања је рођен 3. фебруара 1948. године у Книну гдје је завршио основну школу и гимназију.

Професор Тања је у Влади Републике Српске Крајине у Книну обављао и дужност министра одбране. Након завршетка рата у Хрватској и нестанка Републике Српске Крајине настанио се у Бањој Луци гдје је радио на више универзитета углавном у области статистике и статис-

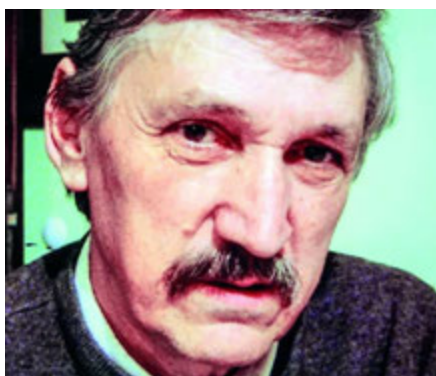

тичких истраживања и пројеката.

e-Veritas, 20.12.2022.

НИКОЛА ЦЕРОВАЦ

(1948 – 2022)

Никола Церовац је рођен 1948. у Стрмици, код Книна.

Завршио је Економску школу у Книну, а у Београду је завршио Вишу економску школу.

Никола Церовац је био један од оснивача Српског културног друштва "Зора" 1989. године. То је било прво друштво или установа са српским именом у Социјалистичкој Републици Хрватској и једно од ретких с тим именом у тадашњој СФРЈ. Оснивачки скуп је одржан 8. јула на фудбалском игралишту Буковице у Кистањама. Било је то у време обележавања 600 година од Косовске битке и отварања нове зграде Бого-

словије света три Јерарха у манастиру Крка. Власти СР Хрватске нису регистровале то друштво па је нова оснивачка скупштина одржана крајем године у Плавн. Друштво делује и сада и то под именом СКД Зора Книн-Београд. Зора је убрзо по формурању постала симбол националне еманципације на подручју северне Далмације а данас је у пуном смислу речи културна институција.

PREMINULI SVJEDOCI ZLOČINA NA PETROVAČKOJ CESTI

DUŠAN Mane DRAKULIĆ
(1978 - 2022)

Dušan se kao sedamnaestogodišnjak našao u izbjegličkoj koloni tog kobnog 7. avgusta 1995. godine. Nalazio se u prikolici iza koji je pogoden raketom ispaljen-

om iz hrvatskog aviona "mig 21". Geler granate ranio je Dušana u desnu nogu ispod koljena. Poslije ranjavanja prebačen je u bolnicu u Ključu, odakle je nakon nekoliko dana prebačen u bolnicu u Banja Luku, a odatle na VMA u Beograd. Iz noge su mu izvadili komad metala težine 22 grama. Od posljedica ranjavanja, noga mu se počela sušiti a desno stopalo i prsti oduzimati.

Dušan je u toku 2002. godine državnim organima Republike Hrvatske podnosio zahtjev za priznanje civilne žrtve rata. Odbili su ga uz obrazloženje da se događaj zbio van područja Hrvatske

Nekoliko godina poslije "Oluje", Dušan se sa porodicom vratio u rodno Jezerce pokraj Plitvičkih jezera. Po povratku iz izbjeglištva se oženio sa Oliverom Živić iz

Gradine Koreničke i sa njom dobio dva sina, Dragana (2010) i Danijela (2014).

U beogradskoj optužnici protiv hrvatskih pilota optuženih za granatiranje izbjegličke kolone na Petrovačkoj cesti, Dušan je trebao da dobije status oštećenog i svjedoka iz prve ruke.

Dušan je prvi put prošle godine, sa sinom Draganom, posjetio mjesto ranjavanja na Petrovačkoj cesti. Htio je da sinu pokaže gdje je mogao poginuti. Kao amajliju sa sobom nosi onaj geler kojeg su mu izvadili iz noge. Nije htio pred kamere, ali je pristao da ga saradnica "Veritasa" fotografiše.

Tri mjeseca kasnije u "Veritas" je stigla tužna vijest da je Dušan umro od posljedica srčanog udara.

DUŠAN Milana BESLAĆ
(1951 - 2023)

Tog kobnog 7. avgusta 1995. godine u uzbjegličkoj koloni na Petrovačkoj cesti našao se i Dušan Beslać iz Dobrog sela kod Donjeg Lapca. Sa njim u vozilu bili su i njegova supruga Mara i kćeri Dušanka i Zorica. Svih četvero su bili teško izranjavani od gelera rakete ispaljene iz hrvatskog aviona "mig 21", a Dušan najteže (eksplozivne rane donjih ekstremiteta i stjenke stomaka, eksplozivne povrede lijeve pod-

laktice s prijelpmom lakatne kosti i iščašenjem palčane kosti...). Ranjenog i bez svijesti vozili su gapreko Mrkonjića, Jajca i Banjaluke do VMA u Beogradu, gdje je nakon dva mjeseca prohodao.

Dušan Beslać se prije dvadesetak godina vratio u svoju Liku. Po povratku je podnio tužbu protiv Hrvatske za naknadu štete za povrede dobijene na Petrovačkoj cesti.

Općinski sud u Gospiću presudom iz 2018. godine odbio je Dušanov tučbeni zahtjev kojim je tražio naknadu štete za povrede koje je zadobio na Petrovačkoj cesti uz obrazloženje "da se u

konkretnom slučaju radi o ratnoj šteti, pa RH nije u obavezi takvu ratnu štetu naknaditi".

Dušan je svake godine dolazio na pomen poginulim Krajišnicima na Petrovačkoj cesti. Bio je i prošle godine.

U beogradskoj optužnici protiv hrvatskih pilota optuženih za granatiranje izbjegličke kolone na Petrovačkoj cesti, Dušan je imao status oštećenog i svjedoka iz prve ruke.

Početkom marta ove godine u "Veritas" je stigla tužna vijest da je preminuo u kod sina u Apatinu.

DOKUMENTACIONO INFORMACIONI CENTAR

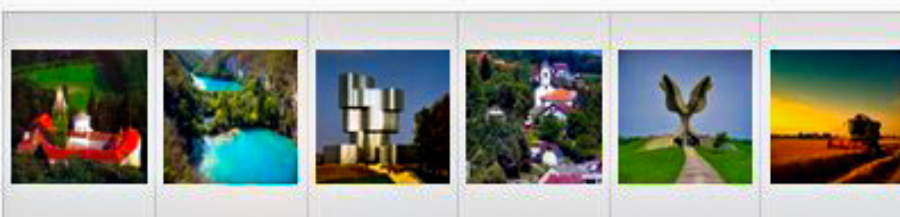
VERITAS

Naslovna Bilten e-Veritas Sudski postupci Spiskovi UG Kalina Knjige Multimedija Preporuke O nama Donacije Linkovi

Република Српска Крајина

1991-1995

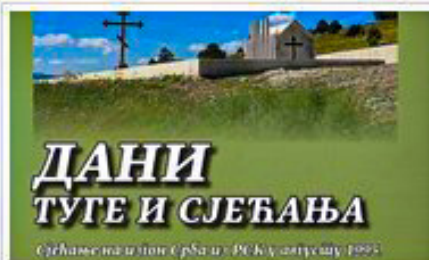

Raspored suđenja Srbima u Hrvatskoj

Билтен 182, 2022: После 27 година

Praćenje suđenja za ratne zločine u Hrvatskoj
Raspored rasprava – Jul 2023. Dan Sud Predmet
saoptužen!... Više...

**ДАНИ
ТУГЕ И СЈЕЊАЊА**

Суђење на илацији Срба и РСК у августу 1995

Саво Штрбац: ИЗМЕЂУ ДВИЈЕ ГОДИШЊИЦЕ
Од прошлог до овог августа десили су се неки
догађаји који заслужују... Више...

Loading

Najnoviji članci - novosti -

- Aio, 27.07.2023, **DA NIJE ŽALOSNO, BILO BI SMEŠNO** Hrvati uče decu da je Stepinac bio borac protiv nacizma!
- e-Veritas, 27.07.2023, **HRONOLOGIJA RATA U HRVATSKOJ 1991-1995.** – 27. Jul
- Portal Novosti, 26.07.2023, **Gori zemlja, gori kamen**
- P-portal, 23. 07. 2023, **Braća Dedici – Vanvremenski simbol Šibenika**
- Večernje novosti, 26. 07. 2023, **VANJA POSLE VIŠE OD 20 GODINA PONOVO ŽIVI U ISLAMU GRČKOM:** Vratila život ognjitu predaka
- RSE, 26.07.2023, **Regionalnom suradnjom protiv suđenja za ratne zločine u odsutosti**
- e-Veritas, 26.07.2023, **HRONOLOGIJA RATA U HRVATSKOJ 1991-1995.** – 26. Jul
- СРНА, 25. 07. 2023, **Злочин над Србима на Меденом Брду без казне 28 година**
- Večernje novosti, 25. 07. 2023, **BEZ KAZNE ZA MASOVNU GROBNICU NA DINARI:** Dvadeset osam godina od ratnog zločina HVO I HV
- e-Veritas, 25.07.2023, **Saopštenje povodom godišnjice likvidacije devet pripadnika SVK na Dinari (26.07.1995)**
- e-Veritas, 25.07.2023, **Saopštenje povodom godišnjice likvidacije deset pripadnika СВК на Динари (26.07.1995)**
- e-Veritas, 25.07.2023, **HRONOLOGIJA RATA U HRVATSKOJ 1991-1995** – 25. Jul
- e-Veritas, 25.07.2023, **ŽS u Osijeku: ročište za glavni pretres protiv Vojislava Buzakovića**
- Trportal.hr, 23.07.2023, **Kandidat Domovinskog pokreta koji je prijetio Ivoševiću i nazvao ga četnikom doznao kaznu**
- e-Veritas, 24.07.2023, **ŽS u Zagrebu: nastavak glavnog pretresa protiv opt. Vlade Čupovića i dr. zbog kriv. djela ratnog zločina**
- e-Veritas, 24.07.2023, **HRONOLOGIJA RATA U HRVATSKOJ 1991-1995** – 24. Jul 1990.
- e-Veritas, 23.07.2023, **HRONOLOGIJA RATA U HRVATSKOJ 1991-1995** – 23. Jul
- Политика, 23.07.2023, **Dara konačno dobila Hrvatsku u Strasbourgu**

ISBN 978-86-7092-007-1

9 788670 920071